

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΗ' - ΤΕΥΧΟΣ 10 - ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2001
ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδίδεται

Προνοία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν
καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

ὑπὸ τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Διευθυντῆς τοῦ Κλάδου Ἐκδόσεων
Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος Χαράμαντίδης

Διευθυντῆς Συντάξεως τοῦ Δελτίου
Εὐάγγελος Θεοδώρου
Ὁμότιμος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Τακτικὸν μέλος τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

Ἀρχισυντάκτης
Εὐάγγελος Π. Λέκκος, θεολόγος, νομικὸς
Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ
Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Σκλήφας
Ἀρχιμ. Νεκτάριος Παρασκευάκος
Πρωτοπρ. **Δημήτριος Τζέρεπος**

Συλλογὴ ὕλης
Ἀριστομένης Ματσάγγας, Διδάκτωρ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Χρῆστος Καραγιάννης, M. Th.

Ἰω. Γενναδίου 14 - 115 21 Ἀθῆναι
Τηλ.: 72.18.308. Fax: 72.18.336
<http://www.ecclesia.gr>
e-mail: iera-synodos@ath.forthnet.gr

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου
τῆς Ἑταιρείας Γραφικῶν Τεχνῶν “**ΑΒΕΛ**”
Μενελάου 2, Ἡλιούπολη, Τηλ. 97.11.877. Fax: 97.61.274

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Δελτία Τύπου και Μήνυμα της Ίεραρχίας ..	839
Message of the Holy Synod	846
Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν Χριστοδούλου	
Τὰ κύρια σημεία τῆς ἐνώπιον τῆς Ίεραρχίας δμιλίας	849

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ – ΔΙΑΦΟΡΑ

Εἰδ. Σ.Ε. Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως, Τὸ 3ο Πανελλήνιο Λειτουργικὸ Συμπόσιο στε- λεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων	861
Ἀρχιμ. Θεολόγου Ἀποστολίδη, Λόγος ἐπικήδειος εἰς τὸν ἐν Κυρίῳ κοιμη- θέντα ἀείμνηστον Μητροπολίτην Σιδηροκάστρου κυρὸν Ἰωάννην Παπάλην (1914-2001)	864
Καθηγ. Γεωργίου Ν. Φύλα, Γενικὴ θεώρηση τῆς λειτουργικῆς γλώσσας ὡς μέσου συμμετοχῆς τοῦ λαοῦ στὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας	867
Ἀρχιμ. Ἰωάννου Κωστώφ, Ὅροι καὶ προϋποθέσεις ἀσκήσεως τοῦ ἔργου	

τοῦ πνευματικοῦ πατέρα	875
------------------------------	-----

ΤΟ ΔΡΩΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ - ΕΚΚΛΗΣΙΑ- ΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Ἡ ἀναγκαιότης τῶν Διαθρησκευτικῶν Δια- λόγων	891
Ε.Δ.Θ., Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια	894
Ε.Π.Α. (ἐπιμέλεια), Ἐκκλησιαστικά Χρονικά	897

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ	917
--------------------	-----

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣ. ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

Κανονισμὸς τοῦ «Οἴκου Εὐγηρίας - Ποιμαν- τικῆς Μερίμνης “Παναγία ἡ Ἐκατονταπυλιανή” Μονάδα Φροντίδος Ἑλκωμένων - Μ.Κ.»	918
--	-----

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προκηρύξεις πληρώσεως κενῶν θέσεων	925
--	-----

Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΗΣΗ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (9 - 12 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2001)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 9ης Ὀκτωβρίου 2001

Συνήλθε σήμερα στήν πρώτη τακτική Συνεδρία Αὐτῆς ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου, γιὰ νὰ ἐξετάσει τὰ θέματα, τὰ ὁποῖα εἶναι γραμμένα στήν Ἡμερήσια Διάταξη τῆς Συνόδου.

Πρὸ τῆς Συνεδρίας ἐτελέσθη Ἀρχιερατική Θεία Λειτουργία στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετρακῆ, προεξάρχοντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης κ. Ἐφραίμ. Στὸ τέλος τῆς Θείας Λειτουργίας ἐψάλη Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων αἰοδίων Μητροπολιτῶν Νέας Σμύρνης κυροῦ Ἀγαθαγγέλου, Σύρου κυροῦ Δωροθέου καὶ Σιδηροκάστρου κυροῦ Ἰωάννου.

Ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῶν Συνεδριῶν ἐψάλη ἡ ἐναρκήτρια Ἀκολουθία γιὰ τὴν ἐναρξὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου τῶν συμμετεχόντων Ἱεραρχῶν, διεπιστώθη ἡ ἀπουσία τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεοφίλου, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομου, Σερρών καὶ Νιγρίτης κ. Μαξίμου καὶ Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. Χρυσόστομου, οἱ ὅποιοι ἀπουσίαζαν δικαιολογημένα.

Κατὰ τὴν ἐναρξὴ τῆς Συνεδρίας, ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος προσεφώνησε τὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας καὶ ἠὺχήθη καλὴ ἐπιτυχία στὶς ἐργασίας Αὐτῆς, πού τελεῖ ὑπὸ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐπίπνοια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Στὴν προσφώνηση τοῦ Μακαριωτάτου ἀντεφώνησεν ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος ὑπὸ τὴν ιδιότητά του ὡς Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας.

Ἀκολούθως, συνεκροτήθη ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου ὑπὸ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμου, Κερκύρας κ. Τιμοθέου καὶ Θεσσαλιώτιδος κ. Θεοκλήτου.

Ἀκολούθως ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος, Ἀρ-

χιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χρυστόδουλος, ἀνέγνωσε τὴν **Εἰσαγωγικὴ Ὁμιλία** του πρὸς τὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας. Ἡ Ὁμιλία αὐτὴ ἔκανε ἰδιαίτερη ἐντύπωση στὸ Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας γιὰ τὴν πολυμέρειά της, τὸν σαφὴ ἐνημερωτικὸ χαρακτήρα της, γιὰ τὸν σχολιασμὸ ὅλων τῶν συγχρόνων ἐκκλησιαστικῶν θεμάτων, γιὰ τὴν διατύπωση θέσεων εὐθύνῃς τῶν Ἱεραρχῶν ἔναντι τῶν συγχρόνων προβλημάτων καὶ τὰ πεπραγμένα καὶ τοὺς σχεδιασμοὺς γιὰ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας στὸ ἄμεσο μέλλον.

Περὶληπτικὸ Ἐνημερωτικὸ Σημείωμα γιὰ τὴν ὁμιλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου ἐξέδωκε τὸ Γραφεῖο Τύπου τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν (παρατίθεται κατωτέρω, σελ. 849).

Ἀκολούθως ἡ Ἱεραρχία, κατόπιν ψηφοφορίας, ἐνέγραψε νέους Κληρικοὺς στὸν Κατάλογο τῶν πρὸς Ἀρχιερατεῖαν Ἐκλογίμων.

Στὴ συνέχεια, ἔλαβαν τὸν λόγο οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες Θηβῶν κ. Ἱερώνυμος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Κερκύρας κ. Τιμόθεος, Ἠλείας κ. Γερμανός, Γουμενίσσης κ. Δημήτριος, Κορίνθου κ. Παντελεήμων, Κοζάνης κ. Ἀμβρόσιος, Φιλίππων κ. Προκόπιος καὶ Ἰωαννίνων κ. Θεόκλητος.

Οἱ Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχες διετύπωσαν τίς ἀπόψεις τους ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου τεθέντων θεμάτων σχετικῶν μὲ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, τὸ Συνοδικὸ σύστημα καὶ τίς Ταυτότητες.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 2001

Συνήλθε σήμερα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν δευτέρα τακτικὴ Συνεδρία Αὐτῆς, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου.

Μετὰ τὴν γενομένη Προσευχὴ καὶ πρὸ τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως ὁ Μακαριώτατος Πρόε-

δρος κατέθεσε **πρόταση** πρὸς τὴν Ἱερὰ Σύνοδο τῆς Ἱεραρχίας γιὰ τὸ **θέμα τῶν σχέσεων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος**. Συγκεκριμένως ὁ Μακαριώτατος ἐτόνισε ὅτι ἡ διεθνὴς συγκυρία, ἡ ὁποία ἀνησυχεῖ τρομακτικὰ ὅλο τὸν κόσμο καὶ ἡ διαγραφόμενη ἀντιπαράθεση Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως, μᾶς ὁδηγεῖ στοὺς συμπέρασμα, ὅτι στὰ δικὰ μας θέματα ὑπάρξεως διαφορῶν καὶ ἐκκρεμοτήτων πρέπει νὰ ὑπάρξῃ μιὰ ἀλλαγὴ γιὰ νὰ ὁδηγηθοῦμε ἐκατέρωθεν σὲ ἡπιο κλίμα σχέσεων καὶ συνεννοήσεων. Βεβαίως, συνέχισε, ὁ χειρισμὸς τῶν σχέσεων Φαναρίου καὶ Ἀθηνῶν στοὺς συνολοὺς του, ἀλλὰ καὶ στοὺς θέματα τῶν Ἐπιστολῶν πρὸς τὸ Πατριαρχεῖο, ὑπὸ τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ὑπῆρξεν ἀψογος. Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος ἀντιμετώπισε τὸ θέμα κατὰ τρόπον ἄριστο, μὲ πολλὴ περίσκεψη καὶ φανερὴ ἀντικειμενικότητα.

Μετὰ ἀπὸ τὴν γενομένη συζήτηση ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔθεσε ὑπὸ τὴν ἐγκριση τῆς Ἱεραρχίας τὴν ἀκόλουθο πρόταση.

«Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐκτιμῶσα τὴν παροῦσα κρίσιμη συγκυρία στίς διεθνεῖς σχέσεις καὶ ἀξιολογοῦσα τὸ αἶσθημα ἀνησυχίας καὶ ἀγωνίας τοῦ λαοῦ μας, ἀποφασίζει νὰ ἀναστειλῇ κάθε συζήτηση καὶ νὰ θέσῃ στοὺς περιθώριω – μὲ τὸν ὅρο moratorium τῆς διεθνoῦς ὁρολογίας – τὰ προβλήματα καὶ τίς διαφορὰς μεταξὺ τοῦ σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ὅλο ζήτημα θὰ παραμῆνῃ ἀνοικτό, οἱ δὲ συζητήσεις καὶ συνεννοήσεις θὰ διεξαχθοῦν σὲ εὐθετώτερο χρόνο, ὑπὸ καλύπτερες συνθῆκες καὶ ὅταν αὐτὸ θὰ ἔχῃ ὥριμηση».

Τεθείσης τῆς ὡς ἄνω προτάσεως σὲ ψηφοφορία τὸ ἀποτέλεσμα ἦταν τὸ ἀκόλουθο:

Ἐπὶ 71 ψηφιοῦντων,

Ὑπὲρ τῆς προτάσεως ἐψήφισαν 69 Ἱεράρχες.

Ἐνας Ἱεράρχης ἐψήφισε «ἐπέχω», καὶ

Ἐνας Ἱεράρχης ἐψήφισε, «νὰ κλείσῃ ὁριστικὰ τὸ θέμα».

Μὲ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ὁμοφώνου ἀποφάσεως ἐνεκρίθη ἀπολύτως ἡ πρόταση τοῦ Μακαριωτάτου Προέδρου, ἀνεδείχθη ἡ ἐνότητα τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ τόσον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅσο καὶ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος ἦρθσαν στοὺς ὕψος τῶν περιστάσεων.

Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε τὸν λόγο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ.

Ἱερόθεος, ὁ ὁποῖος παρουσίασε τὴν Εἰσήγησίν του ὑπὸ τὸν τίτλον: **«Ενημέρωσις ἐπὶ τῆς πορείας τοῦ θέματος τῶν ταυτοτήτων. Συμπεράσματα, ἀποτελέσματα καὶ προτάσεις».**

Ὁ Σεβασμιώτατος γνωρίζει ἐπαρκῶς τὸ ὅλον ζήτημα, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ὑπῆρξε Πρόεδρος τριῶν Ἐπιτροπῶν γιὰ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων, ἤτοι τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν παρακολούθηση τοῦ ζητήματος ἀπὸ τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1999, τῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν συλλογὴ ὑπογραφῶν τῶν Ἑλλήνων πολιτῶν καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς Ἑλέγχου καὶ Διαφανείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι εἰσηγήθη θέματα γιὰ τὴν ἀναγραφή τοῦ Ὁρθοκέυματος στὰ Δελτία τῶν Ταυτοτήτων σὲ δύο ἄλλες Συνεδριάσεις τῆς Ἱεραρχίας, ἤτοι τὸν Ἰούνιον καὶ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 2000.

Κατὰ τὴν σημερινὴν Εἰσήγησίν του ἀνέπτυξε διεξοδικῶς μὲ ἱκανὰ ἐπιχειρήματα ἕξι συγκεκριμένα σημεία:

1. Ἀνέφερε τὰ πεπραγμένα τῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς γιὰ τὴν συλλογὴ τῶν ὑπογραφῶν, ἐνημερώνοντας τὴν Ἱεραρχία γιὰ τὸ ἔργο τῆς Ἐπιτροπῆς.

2. Ἀξιολόγησε τὴν ὅλη προσπάθεια γιὰ τὴν συλλογὴ τῶν ὑπογραφῶν ὡς ἐπιτυχοῦσα, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἀνέτρεψε τὴν πραγματοποιήσασθαι σχεδίων διαφόρων κύκλων γιὰ τὸν ἐπαναπροσδιορισμὸ τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ Πολιτείας.

3. Ενημέρωσε τὴν Ἱεραρχία γιὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς συλλογῆς τῶν ὑπογραφῶν καὶ κυρίως γιὰ τὰ ἐπιχειρήματα τὰ ὁποῖα διέτύπωσε ἡ ὑπ' αὐτὸν Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁποία ἐπεσκέφθη τὸν Πρόεδρον τῆς Βουλῆς, τοὺς Ἀρχηγοὺς τῶν Κομμάτων, τὸν Ὑπουργὸ Παιδείας, εἰς τὸν ὁποῖον παρέπεμψε ὁ κ. Πρωθυπουργός, καὶ τὸν Γενικὸ Γραμματέα τοῦ κυβερνητικοῦ κόμματος.

4. Διέτύπωσε ἑπτὰ προσωπικὰς του συμπερασματικὰς ἐκτιμήσεις ἀπὸ τὴν ὅλη προσπάθεια, οἱ ὁποῖες ἐκτιμήσεις εἶχαν τὴν ἐννοίαν τῆς δημιουργικῆς κριτικῆς.

5. Ὑπέβαλε στοὺς Σῶμα τῆς Ἱεραρχίας, δέκα προτάσεις, γιὰ τὸ τί δέον γενέσθαι, μὲ γνώσιν τῶν πραγμάτων, νηφαλιότητα, σεβασμὸν στοὺς θεομῶντες καὶ πιστότητα στὴν ἐπιθυμία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

6. Κατέθεσε διαφόρους ἀπόψεις του γιὰ τὸ πῶς ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσῃ στοὺς μέλλον παρόμοια ζητήματα. Κυρίως ἐτόνισε ὅτι ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο θὰ ἀντιδρᾷ ἡ Ἐκκλησία σὲ διαφόρους προκλήσεις πρέπει νὰ εἶναι ὁμολογιακὸς καὶ ποιμαντικὸς, πάντοτε ἐντὸς τῶν Θεολογικῶν καὶ Ἐκκλησιολογικῶν πλαισίων.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Πανοσιολογιωτάτων Ἀρχιεργαγματέως καὶ Γραμματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ψάλλει τὴν Ἀκολουθίαν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας (9.10.2001) (Φωτογραφίες Χρ. Μπώνη).

Τέλος υπεγράμμισεν ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ὅπως πάντοτε στὴν ἱστορία, ἔτσι καὶ σήμερα δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ μέγιστο ἔργο καὶ νὰ βοηθήσῃ τὸν πονεμένο ἄνθρωπο γιὰ νὰ λύσῃ τὶς ὑπαρξιακές του ἀγωνίες καὶ μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ Πολιτεία ἔχει ἀνάγκη τὴν Ἐκκλησία μὲ τὴν ὅλη παράδοση τὴν ὁποία διαθέτει.

Μετὰ τὴν εἰσήγηση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ναυπάκτου κ. Ἱεροθέου ἐπηκολούθησε εὐρεία συζήτηση καὶ ἔλαβον τὸν λόγον πολλοὶ Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχες.

Τελικῶς διεμορφώθη ἡ ἐξῆς ἀπόφαση:

1. Ἀναγνωρίζεται ὅτι ὅλος ὁ ἀγώνας γιὰ τὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων διεξήχθη ἄριστα καὶ ὅτι ἐξέφρασε τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

2. Ὁ κύριος ἀγώνας ἀπέβλεπε στὴ συγκέντρωση ὑπογραφῶν γιὰ τὴ διενέργεια Δημοψηφίσματος, ὥστε νὰ ἀποφανθῇ ὁ λαὸς γιὰ τὴν ἀναγραφή τοῦ Θρησκευματος στὶς Ταυτότητες.

3. Κύρια ἐπιδίωξη τῆς Ἐκκλησίας μας παραμέ-

νη ἡ διαφύλαξη τῆς ἰδιοπροσωπείας τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐντὸς τῆς πατρίδος καὶ ὅπου Γῆς.

4. Κρατοῦμε τὶς θέσεις μας στὸ θέμα τῶν ταυτοτήτων, τὸ ὁποῖο ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ ἀνοικτό, καὶ θὰ ἀποφύγωμε τὶς ἐντάσεις.

5. Ἐκτιμᾶται ὅτι οἱ μελλοντικές ἐξελίξεις θὰ δικαιώσουν τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς ἀγῶνες της.

6. Παρακαλεῖται ἡ Κυβέρνηση νὰ θεωρήσῃ καὶ αὐτὴ τὸ θέμα ἀνοικτό καὶ νὰ ἐξασφαλίσῃ προϋποθέσεις γιὰ ἐποικοδομητικὸ διάλογο.

7. Ἐκφράζονται συγχαρητήρια καὶ εὐχαριστίες πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴ, πού ἐχειρίσθη τὸ θέμα καὶ πρὸς ὅλο τὸν εὐσεβῆ λαὸ μας.

8. Ἐξουσιοδοτεῖται ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, νὰ χειρισθῇ τὸ θέμα περαιτέρω καὶ συμφώνως πρὸς τὴν παρούσα ἀπόφαση.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 11ης Ὀκτωβρίου 2001

Συνήλθε σήμερα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν τρίτη τακτική Συνεδρία Αὐτῆς, ὑπὸ τὴν Προεδρία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου.

Μετὰ τὴν γενομένη Προσευχή καὶ ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου τῶν Ἱεραρχῶν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔδωσε τὸν λόγο στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ἀλεξανδρουπόλεως κ. **Ἀνθίμο**, ὁ ὁποῖος ἀνέγνωσε ἐνώπιον τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας τὴν Εἰσήγησή του μὲ θέμα: **«Νεοπαγανισμός - Ἀναβίωσις ἀρχαίων θρησκειῶν - Ποιμαντική ἀντιμετώπιση τοῦ φαινομένου»**.

Ὁ ὁμιλητὴς συνώδευσε τὴν τεκμηριωμένη ὁμιλία του μὲ 33 ἔγχρωμες διαφάνειες βιβλίων καὶ περιοδικῶν τοῦ κινήματος τῆς νεοειδωλολατρίας ποὺ ἔδωσε πρόσθετη ἀφορμὴ γιὰ μιὰ εὐρεία συζήτηση ἐπὶ τοῦ θέματος. Τὸ ἐνδιαφέρον τῶν Ἱεραρχῶν γιὰ τὴν ποιμαντική ἀντιμετώπιση τοῦ προβλήματος ὡδήγησε τὴν Ἱεραρχία σὲ ἀπόφαση λήψεως μέτρων γιὰ τὴν προστασία τῶν Χριστιανῶν ἀπὸ τὴν προπαγάνδα τῶν δωδεκαθεϊστῶν καὶ τῶν νοσταλγῶν ἄλλων μυθικῶν θεοτήτων. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἔκλεισε τὸ θέμα συνοψίζων ὅλες τὶς ἀποφάσεις.

᾽Ωμίλησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται: Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικος, Βεροίας καὶ Ναούσης κ. Παντελεήμων, Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος, Φθιώτιδος κ. Νικόλαος, Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων, Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Πατρῶν κ. Νικόδημος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Νικολόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελέτιος, Σεβδίων καὶ Κοζάνης κ. Ἀμβρόσιος, Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσοῶν κ. Διονύσιος καὶ Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος.

Ἐν συνεχείᾳ ἔλαβε τὸν λόγο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμητοῦ κ. **Δανυήλ**, ὁ ὁποῖος παρουσίασε τὴν Εἰσήγησή του μὲ θέμα: **«Περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐπισκέψεως τοῦ Πάπα»**. Ἡ Εἰσήγησις τοῦ Σεβασμιωτάτου ἀνεπτύχθη εἰς τρεῖς ἐνότητες.

Στὴν πρώτη ἐνότητα ἐξετέθησαν τὰ ἱστορικὰ στοιχεῖα, ἀφ' ὅτου ἐτέθη τὸ θέμα τὸν Ἰούνιον τοῦ 1999 μέχρι τοῦ Μαΐου τοῦ 2001, ὁπότε ἐπραγματοποιήθη ἡ Ἐπίσκεψις καὶ τονίσθηκε, ὅτι ἡ

Ἐκκλησία δὲν προσεκάλεσε τὸν Πάπα, ἀλλ' οὔτε καὶ ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὴν προσκυνηματικὴν Ἐπίσκεψιν Αὐτοῦ στήν Ἑλλάδα καὶ πραγματοποιήθηκε χωρὶς τὴν ἀθέτηση τῆς κανονικῆς παραδόσεως καὶ τῶν ἐκκλησιολογικῶν ἀρχῶν συμφῶνως πρὸς τὶς ἀποφάσεις τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Στὴν δεύτερη ἐνότητα σχολιάσθηκαν τὰ τρία κείμενα α) τῆς Προσφωνήσεως τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου πρὸς τὸν Πάπα, β) τῆς Προσφωνήσεως τοῦ Πάπα πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο καὶ γ) τῆς Κοινῆς Δηλώσεως ἀμφοτέρων.

Στὴν τρίτη ἐνότητα ἀπαντήθηκαν ἔνιες αἰτιάσεις ὡς πρὸς τὴν ληφθεῖσα ἀπόφασις καὶ τέλος διατυπώθηκαν τὰ συμπεράσματα.

Μὲ ἀφορμὴ ἐρώτημα ἐκπροσώπων τῶν Μ.Μ.Ε., ἡ Ὑπηρεσία Τύπου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κάνει τὴν ἀκόλουθη διευκρίνισις:

Τὸ περιφερόμενο κείμενο ποὺ ὑπέγραψαν 26 Ἱεράρχες δὲν εἶχε κανένα χαρακτηριστὴρ «ἀντιπολίτευσης» κατὰ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Ἦταν ἔκκλησις γιὰ νὰ τεθῇ ὁριστικὰ στὸ Ἀρχεῖο καὶ νὰ μὴν ἀνακινηθῇ στὸ μέλλον τὸ ζήτημα ποὺ ἔχει τεθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὸ καθεστὼς τῶν σχέσεων μὲ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Σὲ αὐτὸ τὸ αἶτημα ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θηβῶν προσέθεσε προφορικῶς κατὰ τὴν διαρκεία τῆς συζητήσεως ποὺ «ἀνοιξε» μὲ δική του πρωτοβουλία ὁ Μακαριώτατος, καὶ τὸ αἶτημα, ἐφ' ὅσον δὲν «κλείσει» τὸ ζήτημα, τὶς περαιτέρω διαδικασίες νὰ χειρισθῇ μόνον ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας καὶ ὄχι ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος. Ἡ παρέμβασις τοῦ Μακαριωτάτου πρὶν ὑποβληθῇ τὸ κείμενο εἶχε τὶς ἑξῆς προτάσεις:

α) Τὸ ζήτημα δὲν «κλείνεται» οὔτε τίθεται ὁριστικὰ στὸ Ἀρχεῖο. Ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένει «ἀνοικτὸν» διότι ὑφίσταται οὕτως ἢ ἄλλως καὶ ἔχει τεθῇ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος.

β) Ἀπλῶς ἐπὶ τῆς παρουσίας καὶ λόγῳ τῆς διεθνούς συγκυρίας τίθεται σὲ κατὰστασις ἀναστολῆς πάσης περαιτέρω διαδικασίας μέχρις ὅτου παρέλθῃ ἡ σημερινή κατὰστασις τοῦ κόσμου ἢ ὁποῖα προξενήθηκε ἀπὸ τὶς τρομοκρατικὰς ἐνέργειες καὶ τὸ ζήτημα ὠριμάσει ἀκόμη πιὸ πολὺ.

γ) Τὴν εὐθύνη γιὰ τὶς ἐπόμενες φάσεις τοῦ ζητήματος θὰ ἔχει ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, ἡ ὁποία ἐξουσιοδοτεῖται νὰ χειρισθῇ αὐτὸ.

Σύμπασα ἡ Σεπτὴ Ἱεραρχία συμπάλλει κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν Αὐτῆς

δ) Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας θὰ εἶναι ἀρμοδία νὰ ἐνημερώνεται κατὰ διαστήματα καὶ νὰ λάβῃ τὶς ὀριστικὲς ἀποφάσεις, ὅταν οἱ διαδικασίες θὰ ὀδηγήσουν τὸ ὅλο θέμα σὲ κατάσταση ὠρίμου καὶ συναινετικῆς ρυθμίσεως.

Οἱ προτάσεις αὐτὲς τοῦ Μακαριωτάτου ἐνεκρίθησαν ὁμοφώνως μὲ ψήφους 69 ἐπὶ 71 παρόντων. Τὴν ὑπερψήφισαν καὶ σχεδὸν ὅλοι οἱ Ἱεράρχες ποὺ εἶχαν ὑπογράψει τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος γραπτὴ ἔκκληση.

Οἱ ἐργασίες τῆς Ἱεραρχίας θὰ συνεχισθοῦν καὶ τὸ ἀπόγευμα τῆς Πέμπτης σὲ συνεχόμενη Συνεδρία, τὴν 5ῃ ἀπογευματινῇ.

(Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας)

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΥΠΟΥ τῆς 12ης Ὀκτωβρίου 2001

Συνήλθε σήμερα ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὴν τετάρτη τακτικὴ Συνεδρία Αὐτῆς, ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριω-

τάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου.

Μετὰ τὴν γενομένη Προσευχὴ καὶ ἀναγνωσθέντος τοῦ Καταλόγου τῶν Ἱεραρχῶν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος ἔδωσε τὸν λόγο στὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. **Προκόπιο**, ὁ ὁποῖος ἀνέγνωσε ἐνώπιον τοῦ Σώματος τῆς Ἱεραρχίας τὴν Εἰσήγησίν του μὲ θέμα: **«Ἐνμέρωση ἐπὶ τῆς πορείας τῶν Οἰκονομικῶν - Ἀναπτυξιακῶν προτάσεων».**

Ἡ Εἰσήγησις δὲν ἔδωσε μόνο τὰ χρηματοοικονομικὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὴν εἰκόνα τῆς ὑφισταμένης οἰκονομικῆς καταστάσεως τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας (τῆς Κεντρικῆς Οἰκονομικῆς Ὑπηρεσίας). Ἐγινε ἀναφορὰ κατατοπιστικῇ: Πρῶτα, στὸ νομικὸ πλαίσιο, μέσα στὸ ὁποῖο κινεῖται ἡ διοικοῦσα καὶ διαχειριζομένη τὴν ἐμποητέα μοναστηριακὴ περιουσία Ἐκκλησιαστικὴ Κεντρικὴ Ὑπηρεσία Οἰκονομικῶν (Ε.Κ.Υ.Ο.), ὅπως ἐπίσης στὴ πρόσφατη στελέχωσίν της, γιὰ νὰ ἀνταποκριθῇ στὸ εὐρὺ καὶ ὑπεύθυνο ἔργο της.

Στὴ συνέχεια, ἐξαιρετικό ἐνδιαφέρον προκλήθηκε ἀπὸ τὴν παρὰθεση συγκεκριμένων οἰκονομικῶν μεγεθῶν, ἀποτυπωμένων σὲ πίνακες μὲ ἀριθμούς, πὺν δὲν ἀμφισβητοῦνται. Ὅλα τὰ ἐπὶ μέρους αὐτὰ στοιχεῖα δείχνουν τὴν αὐξητικὴ πορεία τῶν Οἰκονομικῶν, στὰ ἐπὶ μέρους καὶ στὸ σύνολο. Αὐτὸ τὸ γεγονός εὐκολύνει τὸ ποιμαντικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ στὴν ἐκδήλωση ἔμπρακτης ἀγάπης καὶ στοργῆς, ὅπως τὸ Πρόγραμμα Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν καὶ τὸ Πρόγραμμα πρόσθετης ἱατροφαρμακευτικῆς καὶ νοσοκομειακῆς περιθάλψεως ὅλων τῶν Μοναχῶν τῆς Ἑλλάδος.

Ἐντύπωση μεγάλη ἐδημιούργησαν οἱ ἀναπτυξιακὲς προτάσεις, πὺν ἀκολούθως περιγράφηκαν καὶ γιὰ τίς ὁποῖες ἐξηγήθηκαν ὅλες οἱ ἐν ἐξελίξει διαδικασίες. Λόγος πολὺς ἔγινε:

1. Γιὰ τὴν συγκρότηση Ἀνωνύμων Ἐταιρειῶν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία καὶ συγκεκριμένα: α) γιὰ τὴν ἀξιοποίηση, κατὰ περίπτωσιν, ἐκκλησιαστικῶν ἀκινήτων, β) γιὰ τὴν προσδοκωμένη χρηματοδότηση τῶν προταθέντων ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἔργων στὸ Γ' Κ.Π.Σ., γ) γιὰ τοὺς χώρους σταθμεύσεως αὐτοκινήτων κ.ἄ.

2. Ὁ λόγος συνεχίσθηκε γιὰ τὴ δημιουργία καὶ λειτουργία μεγάλης ξενοδοχειακῆς μονάδος στὸ κέντρο τῶν Ἀθηνῶν.

3. Γιὰ τὴν ἐξασφάλιση ἀκινήτου, γιὰ νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς Μορφωτικὸ καὶ Συνεδριακὸ Κέντρο, μὲ ξενοδοχειακὴ ὑποδομὴ, καὶ τέλος

4. Γιὰ τὴν ἀγορὰ ἀκινήτου πὺν θὰ δοθῇ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ εὐπρόσωπην παρουσία καὶ ἀποτελεσματικὴ δράσιν τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸ κέντρο τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως στὶς Βρυξέλλες.

Οἱ ἀναπτυξιακὲς προτάσεις - προοπτικὲς ἔρχονται, ἔστω καὶ στὴν ὕστατη στιγμὴ, νὰ στηρίξουν ἐλπίδες γιὰ τὴν οἰκονομικὴ ἀνάκαμψιν καὶ τὴν οἰκονομικὴ αὐτοτέλειαν τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴν ἀξιοποίηση τῆς ὅσης περιουσίας ἀπέμεινε, μετὰ ἀπὸ τίς κατὰ καιροὺς ἀναγκαστικὰς ἀπαλλοτριώσεις καὶ ἀρπαγές.

Ἡ διαφάνεια, ἡ λεπτομερειακὴ ἐνημέρωση καὶ ἡ πρόκληση συμμετοχῆς ὅλων τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων στὰ οἰκονομικὰ δρώμενα τῆς Ἐκκλη-

σίας, μὲ τὴ χρηστὴ διοίκηση καὶ ἀξιοποίηση τῆς ἐκποητέας μοναστηριακῆς περιουσίας, ὅπως καὶ ἡ ἐναγώνια ἀναζήτηση νέων ἀναπτυξιακῶν δρόμων καὶ μεθόδων, γιὰ νὰ βελτιωθοῦν τὰ οἰκονομικὰ τῆς Ἐκκλησίας, ἦσαν τὰ ἐπιπλέον συναχθέντα καὶ προκύψαντα ἀπὸ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ θέματος. Χαρακτηριστικὸ τοῦ εὐρυτάτου ἐνδιαφέροντος ἦταν ἡ συμμετοχὴ πολλῶν Συνέδρων στὴ συζήτησιν ἐπὶ τοῦ θέματος.

Συγκεκριμένα, ἐπὶ τῆς Εἰσηγήσεως ὡμίλησαν ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος καὶ οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες: Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. Τιμόθεος, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος, Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Ἡλείας κ. Γερμανός, Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος καὶ Ἀλεξανδρουπόλεως κ. Ἀνθίμος.

Ἀκολούθως ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας προέβη εἰς τὴν ἐκλογὴν **Βοηθοῦ Ἐπισκόπου** τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου **γιὰ τὴν θέσιν τοῦ Ἀρχιεραμματέως** τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας καὶ συμφώνως πρὸς τὸν Νόμο, προέτεινε πρὸς ἐκλογὴν τρεῖς Πανοσιολογιωτάτους Ἀρχιμανδρίτες:

α) κ. Θεολόγο Ἀποστολίδην, Ἀρχιεραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου,

β) κ. Παῦλο Τσαούσογλου, Ἡγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Πετροῦ καὶ

γ) κ. Ἰάκωβο Μπιζαούρη, Προϊστάμενον Προσωπικοῦ τῶν Γραφείων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Οἱ ἐκλέκτορες ἔπρεπε νὰ ἐκλέξουν ἓνα ἐκ τῶν τριῶν προταθέντων. Γενομένης τῆς ψηφοφορίας καὶ καταμετρηθεῖσιν τῶν ψήφων, διεπιστώθη τὸ ἀκόλουθο ἀποτέλεσμα:

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεολόγος Ἀποστολίδης, ἔλαβε ψήφους 65.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Παῦλος Τσαούσογλου, ἔλαβε ψήφους 2.

Λευκὰ ψηφοδέλτια 6.

Συμφώνως πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα αὐτὸ ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης κ. Θεολόγος Ἀπο-

Στιγμιότυπον ἀπὸ τὴν καθιερωμένην Προσευχὴν, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας.

στολίδης ἐξελέγη Βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμπάσης Ἐπισκοπῆς Σαλῶνων.

Στὴ συνέχεια ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κερκύρας, Παξῶν καὶ Διαποντίων Νήσων κ. **Τιμόθεος** ἀνέπτυξε τὴν Εἰσήγησή του μὲ θέμα: **«Πρότασις περὶ συστάσεως Νέας Ἱερᾶς Μητροπόλεως δι' ἀποσπάσεως τμήματος ἐκ τῆς χηρευούσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Νέας Σμύρνης»**.

Ἐπὶ τῆς Εἰσηγήσεως ὡμίλησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες: Ζακύνθου κ. Χρυσόστομος, Πειραιῶς κ. Καλλίνικος, Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας κ. Στέφανος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Περιστερίου κ. Χρυσόστομος, Σερρῶν καὶ Νιγρίτης κ. Μάξιμος, Κεφαλληνίας κ. Σπυρίδων, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος καὶ ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος.

Ἐπηρεολούθησε ψηφοφορία καὶ παρόντων 61 Ἱεραρχῶν, 51 ἐψήφισαν ὑπὲρ τῆς δημιουργίας νέ-

ας Ἱερᾶς Μητροπόλεως, 9 ἐψήφισαν ὅχι καὶ ἓνας ἐψήφισε «ἐπέχω». Βάσει τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς ἡ ἀρχικὴ Ἱερὰ Μητρόπολη θὰ ἐξακολουθήσει νὰ ἔχει τὸν τίτλο Ἱερὰ Μητρόπολη Νέας Σμύρνης καὶ θὰ περιλαμβάνει τοὺς Δήμους Νέας Σμύρνης, Παλαιοῦ Φαλήρου, Ἀλίμου καὶ Ἀργυρουπόλεως. Ἡ νέα Ἱερὰ Μητρόπολη θὰ ἔχει τὸν τίτλο Ἱερὰ Μητρόπολη Γλυφάδας καὶ θὰ περιλαμβάνει τοὺς Δήμους Γλυφάδας καὶ Βάρης μὲ ἔδρα τὴν Γλυφάδα.

Στὴ συνέχεια ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἡλείας κ. **Γερμανός**, ἀνέπτυξε τὴν Εἰσήγησή του μὲ θέμα: **«Ἡ ἐκκλησιολογικοῖστορικὴ, κανονικὴ καὶ νομικὴ θέσις Ἐπισκόπων καὶ Ἱερῶν Μονῶν»**.

Ἐπὶ τῆς Εἰσηγήσεως ὡμίλησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίτες: Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Φωκίδος κ. Ἀθηναγόρας, Θηβῶν καὶ Λεβαδείας κ. Ἱερώνυμος, Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεος, Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας κ. Ἀμβρόσιος, Σταγῶν καὶ Μετεώρων κ. Σεραφεῖμ, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, Πειραιῶς κ. Καλλίνικος καὶ Ἀττικῆς κ. Παντελεήμων.

Κατ' ἀρχὴν ἡ Ἱεραρχία υἰοθέτησε τὶς προτάσεις τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἡλείας κ. Γερμανοῦ καὶ ἐλήφθη ἡ ἀπόφασις ὅπως: α) τὸ σημαντικὸ αὐτὸ ἐκκλησιολογικὸ, κανονικὸ καὶ ποιμαντικὸ θέμα παραπεμφθῇ στὴν Διαρκὴ Ἱερὰ Σύνοδο γιὰ λεπτομερῆ μελέτη καὶ ὑλοποίηση, β) νὰ ἐξονομασθοῦν ἡ Ἱερὰ Μονὴ Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Ναυπάκτου καὶ ἡ ἀδελφότης τῶν Ἁγίων Αὐγουστίνου καὶ Σεραφεῖμ τοῦ Σάροφ Τρικόρφου Λωρίδος οἱ ὁποῖες ἔχουν ἐκτραπῇ τῆς κανονικῆς καὶ παραδοσιακῆς ἐκκλησιαστικῆς τάξεως καὶ γ) νὰ γίνουν οἱ δέουσες συστάσεις πρὸς τὰ ἀρμόδια πρόσωπα, ιδίως πρὸς τὸν Ἀρχιμανδρίτη Σπυρίδωνα Λογοθέτη, Ἡγούμενο τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεταμορφώσεως Σωτῆρος Ναυπάκτου, νὰ πειθαρχήσει στὶς ἀποφάσεις τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ νὰ σταματήσει ἡ ὥς μὴ ὠφέλε ἐκκλησιαστικὴ αὐτὴ ἀταξία, ὑπακούοντας στοὺς κατὰ τόπους Μητροπολίτες.

Μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, τελέσθηκε στὸ Καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη τὸ Μεγάλον Μήνυμα ἀπὸ τὸν ἐψηφισμένον Ἐπίσκοπο Σαλῶνων κ. Θεολόγο. Ἡ εἰς Ἐπίσκοπον Χειροτονία θὰ τελεσθῇ τὴν Κυριακὴ 14 Ὀκτωβρίου 2001 στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ τῶν Ἀθηνῶν, ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ Χορείας Ἱεραρχῶν.

Ἡ Ἐπιτροπὴ Τύπου
τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας

**ΜΗΝΥΜΑ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 2001**

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴ σημερινὴ τακτικὴ Συνεδρία αὐτῆς στὴν αἴθουσα τῶν Συνεδριῶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ κτιρίου στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πετράκη, τελούσα ὑπὸ τὴν Προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, μετὰ τὴν γενομένη προσευχὴ

καὶ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας γιὰ τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως συνεζήτησε καὶ ἐνέκρινε τὸ ἀκόλουθο μῆνυμα:

«Οἱ Ἱεράρχαι, μέλη τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μὲ συναίσθηση τῆς ποιμαντικῆς μας εὐθύνης καὶ μὲ ἐπίγνωση τῶν καθηκόντων μας ἔναντι τοῦ Ἁγίου Θεοῦ καὶ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἁγίας μας Ἐκκλησίας, συμμετέχομε στὴν παγκόσμια ἀνησυχία καὶ στὴν προσωπικὴ ἀγωνία κάθε ἀπλοῦ ἀνθρώπου, γιὰ ὅσα συμβαίνουν καὶ γιὰ ὅσα ἀπειλοῦνται ὅτι θὰ συμβοῦν ἐξ αἰτίας τοῦ διεξαγομένου ἤδη πολέμου στὸ Ἀφγανιστάν.

Τὸ ἐγκλημα ποὺ συνετελέσθη στὴν Ἀμερικὴ μὲ τὴν δολοφονία χιλιάδων ἀνυποψίαστων καὶ ἀθῶων ἀνθρώπων καὶ μὲ τὸν βαρὺτατο τραυματισμὸ ποὺ ἐπέφερε στὴν ἐθνικὴ συνείδηση τοῦ μεγάλου Ἀμερικανικοῦ λαοῦ καὶ στὸν ἴδιο τὸν πολιτισμὸ καὶ ἔχει τώρα τὰ σκληρὰ παρεπόμενά του. Οἱ χριστιανοὶ ὅλου τοῦ κόσμου ὄχι μόνον δὲν θέλομε, ἀλλ' ἀποκρούομε κάθε μορφῆς πόλεμο. Ἀλλ' εἶναι ὅμως ἀπαραίτητο γιὰ τὴν ἀποτροπὴ τοῦ πολέμου καὶ τὴν περιφρούρηση τῆς εἰρήνης, νὰ ἀπορρίπτουν τὸν πόλεμο ὅλοι οἱ λαοὶ καὶ δὴ μὲ ἐπικεφαλῆς τὶς ἡγεσίες τους.

Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὴν Ἁγία Γραφὴ τούτη τὴν ὥρα εἶναι ἐπίκαιρος γιὰ ὅλους μας: «*Πόθεν πόλεμοι καὶ μάχαι ἐν ὑμῖν; οὐκ ἐντεῦθεν, ἐκ τῶν ἡδονῶν ὑμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; Ἐπιθυμεῖτε καὶ οὐκ ἔχετε· φονεύετε καὶ ζηλοῦτε, καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν· μάχεσθε καὶ πολεμεῖτε, καὶ οὐκ ἔχετε, διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς*» (Ἰακ. δ' 1-2).

Ὑπενθυμίζομε στὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὅτι ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος καὶ ὁ Μακαριώτατος Πρόεδρος Αὐτῆς, Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, κατεδίκασαν ἐγγράφως καὶ ἀνεπιφύλακτα τὴν ἀποτρόπαια πράξη τῶν τρομοκρατῶν στὴν Ἀμερικὴ, ὅπως εἴχαμε καταδικάσει στὸ παρελθὸν καὶ κάθε ἄλλη πράξη βίας καὶ τρομοκρατίας ἀπὸ ὅπου καὶ ἂν προήρχετο, προτρέψαμε δὲ τὸ λαὸ σὲ θερμὴ προσευχὴ ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ἀθῶων θυμάτων, πρὸς παρηγορίαν τῶν συγγενῶν των καὶ πρὸς ἐπούλωση τῶν πληγῶν. Καὶ κατὰ τούτη τὴν δύσκολη συγκυρία προσκα-

Ἕτερον στιγμιότυπον, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Προσευχῆς, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνόδου τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας.

λοῦμε τὸν ἱερὸ κληρὸ καὶ τὸν εὐσεβῆ λαὸ μας, ὥστε ὅλοι μαζί νὰ προσευχηθοῦμε στὸν Ἀρχηγὸ τῆς εἰρήνης Ἰησοῦ Χριστό. Παράκλησή μας νὰ ἀποτραπῇ ἔστω καὶ τώρα ὁ πόλεμος καὶ νὰ σμικρυνθῇ ἡ διάρκεια αὐτοῦ, μὲ ἐξεύρεση τρόπου κρίσεως ἐνώπιον τῆς δικαιοσύνης, σὲ διεθνὲς ἐπίπεδο, τῶν πρωταιτίων τοῦ φαινομένου. Οἱ ἄθῳοι καὶ ἰδιαίτερα τὰ παιδιά δὲν πρέπει νὰ πληρώσουν τίς συνέπειες τοῦ πολέμου, ἐνῶ ἡ ἀνθρωπιστικὴ βοήθεια σὲ τρόφιμα καὶ φάρμακα, εἶναι βεβαίως ἐπαινετὴ καὶ εὐπρόσδεκτη, ἀλλὰ δὲν μπορεῖ νὰ ἀναπληρώσῃ τὴν χαρὰ τῆς εἰρήνης στὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων.

Ὑπενθυμίζομε ἐπίσης ὅτι ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος ἀνέλαβε καὶ ἀνεκοίνωσε πρωτοβουλία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιὰ τὴν διοργάνωση συνδιασκέψεως μὲ τὴν συμμετοχὴ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν χριστιανικῶν Ὁμολογιῶν καὶ ὅλων τῶν ἄλλων θρησκειῶν σὲ Ἑλλα-

δικὸ ἐπίπεδο, ποῦ θὰ ἔχῃ ὡς σκοπὸ μέσα καὶ διακηρύξεις ἐναντίον τῆς τρομοκρατίας σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο.

Οἱ Ἱεράρχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, διακηρύσσομε μὲ σθεναρὰ τὴν φωνή, ὅτι θεωροῦμε κάθε λόγος καὶ κάθε ἀπειλὴ γιὰ τὴν κήρυξη θρησκευτικοῦ πολέμου μεταξὺ Χριστιανισμοῦ καὶ Ἰσλαμισμοῦ πρέπει νὰ ἀνακληθῇ, ἐπειδὴ ἓνα τέτοιο τρομακτικὸ ἐνδεχόμενο θὰ ἦταν βλαστημία κατὰ τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, παράβαση τοῦ θελήματός Του καὶ ἀληθινὸς ὄλεθρος γιὰ ὅλο τὸν κόσμον.

Ἡ Ἁγία μας Ἐκκλησία καὶ ἐμεῖς οἱ πνευματικοὶ ποιμένες τῆς ἀπορρίπτομε τὸν ἀκρατὸ ἔθνικισμό, τὸν θρησκευτικὸ φανατισμὸ καὶ τὸν ἀκριτο καὶ παράνομο πλουτισμὸ, ἐπειδὴ εἶναι παράγοντες ποῦ ἐκτρέφουν κάθε μορφῆς ἀνθρωποκτόνους πολέμους».

Ἀδελφοὶ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη
ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς ἡμῶν
καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

MESSAGE OF THE HOLY SYNOD
OF THE HIERARCHY OF THE
CHURCH OF GREECE
Athens, 10th October, 2001

The Holy Synod of the Hierarchy of the Church of Greece during the scheduled Convention which was held today in the Conventions hall of the ecclesiastic building of the Holy Monastery Petraki, presided by His Beatitude the Archbishop of Athens and All Greece Christodoulos, after the completion of prayers and prior to the commencement of proceedings of the day's agenda, discussed and approved the following message:

«The Hierarchs, the members of the Holy Synod of the Hierarchy of the Church of Greece, fully conscious of our poemantic responsibility and in awareness of our duty before Holy God and the Christ-named body of our Holy Church, all participate in the worldwide anxiety and the personal agony of the everyday person who must confront the recent events as well as those which will eventually threaten the world, in view of the war that is already under way in Afghanistan.

The crime that was perpetrated in America, with the murder of thousands of unsuspecting, innocent people and the severe trauma that was inflicted on the national conscience of the American people and on civilization itself, is now showing its harsh consequences. The Christians throughout the world, war of any kind is not undesirable: it is dismissed altogether. However, to avert war and safeguard peace, it is necessary that every nation reject war, with their leaders setting the example.

The word of God within the Holy Bible applies to all of us these days: *«From whence have come wars and battles amongst you? Are they not from hence, from the pleasures that serve you within your limbs? You desire, but you do not possess; you slay and you covet, yet you are incapable of succeeding; you struggle and fight, but you have nothing, because you do not ask to be given»* (James, IV 1-2).

We remind the devout body of the Church of Greece that the Perpetual Holy Synod and its Chairman, His Beatitude the Archbishop of Athens and All Greece Christodoulos, have unreservedly

condemned in writing the abhorrent terrorist act in America, just as we had condemned every other act of violence and terrorism in the past, wherever it may have originated from, and had urged the people to offer their fervent prayers for the repose of the souls of the innocent victims, for the consolation of their relatives, and for the healing of their wounds. We are once again inviting the holy clergy and our devout people during this difficult juncture to pray, all together, to the Leader of peace, Jesus Christ. It is our entreaty that even at this hour, the war might be averted, and its duration be minimized, by seeking a means of determining the primeval causes of the phenomenon at an international level of justice. Innocent people, and especially children, should not be made to pay for the consequences of war, and although humanitarian aid in the form of food and medicine is praiseworthy and welcome, it cannot replace the joy that peace gives to the lives of people.

We also wish to remind you that His Beatitude the Archbishop of Athens and All Greece Christodoulos has undertaken and has announced an initiative of the Church of Greece, to organize a conference with the participation of representatives of the Church of Greece, of heterodox Churches, of Christian Confessions, and of all other religions residing within Greece, for the purpose of securing the means and the necessary proclamations aimed against terrorism, on a worldwide scale.

The Hierarchs of the Church of Greece, vigorously proclaim that we consider every reason for, and every threat of a declaration of religious war between Christianity and Islam must be revoked, because such a frightening possibility would be a blasphemy against Holy God, a transgression of His will, and a veritable disaster to the entire world.

Our Holy Church and we, its spiritual shepherds, reject all extreme forms of nationalism, religious fanaticism and all inconsiderate and illegal acquisition of wealth, because these are the elements which breed the various forms of homicidal war».

Brothers, grace be with you and peace
from God our Father
and our Lord Jesus Christ».

ΤΑ ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑ ΡΧΙΑΣ ΟΜΙΛΙΑΣ ΤΟΥ ΜΑΚ. ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΑΥΤΗΣ κ.κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΣΥΝΟΨΗ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΟΣ

Α'. Οί άρμοδιότητες τής Δ.Ι.Σ. ως έντολοδόχου τής Ί.Σ.Ι. Τό κοσμικό φαινόμενο τής «άντιπολίτευσης» στην Έκκλησία καί ή «άνορθόδοξη» κριτική.

Β'. Η λήξασα Συνοδική περίοδος: παραγωγική, αλλά καί δύσκολη.

Γ'. Παρατηρήσεις γιά τή σύγχρονη εποχή.

1. Η άμφισβήτηση του Χριστιανισμού.
2. Τό ζήτημα των ταυτοτήτων κορυφή του παύουνου.
3. Τό δικαίωμα τής Έκκλησίας νά ενεργοποιεί τους Πιστούς της.
4. Η Έκκλησία έμπόδιο στη σχεδιασμένη άλλοτρίωση του Λαού.
5. Η έκπλήρωση τής άποστολής τής Έκκλησίας έχει κόστος.
6. Η Έκκλησία στην πρώτη γραμμή γιά τή διαφύλαξη τής πνευματικής ταυτότητας των Έλλήνων καί τής Χριστιανικής ταυτότητας τής Εύρώπης.
7. Η άνάγκη γιά ένότητα καί ένιαίο, καθαρό λόγο ως αντίπαρο στις πρακτικές των μηχανισμών τής άθεΐας.

Δ'. Παρατηρήσεις γιά μείζονα έκκλησιαστικά ζητήματα.

1. Η άρνηση τής κυβέρνησης νά συνεργασθεί με μία Έκκλησία σταθερή στις άρχές Της.
2. Ο προσεκτικός σχεδιασμός άπαραίτητη προϋπόθεση των μεγάλων έργων.
3. Η άνάγκη έξασφάλισης οικονομικής αυτονομίας άπό τήν Έκκλησία μέσω τής άποτελεσματικής άξιοποίησης τής έναπομείναςας περιουσίας Της.
4. Συναφείς προτάσεις προς τήν Ι.Σ.Ι.

Ε'. Τα πεπραγμένα τής λήξασας Συνοδικής περιόδου.

1. Οί ταυτότητες των κληρικών καί οί άβάσιμες επικρίσεις.
2. Τό Internet μέσο μετάδοσης του λόγου του Εύαγγελίου.
3. Η ίδρυση Σχολής Έπιμόρφωσης Έκκλησιαστικών Στελεχών.
4. Οί διαπραγματεύσεις γιά τή δημιουργία του Νοσοκομείου των κληρικών.
5. Άπό τήν 1η Φεβρουαρίου 2002 ξεκινά ή ιδιωτική άσφάλιση 3.450 μοναχών καί μοναζουσών.
6. Η ένίσχυση του πνευματικού έργου τής Έκκλησίας.
7. Οί έκδηλώσεις γιά τό Ίωβηλαίο.
8. Η έσωτερική διοικητική άναδιοργάνωση.
9. Σέ ιδιόκτητο κτίριο τό Γραφείο τής Άντιπροσωπείας τής Έκκλησίας στις Βρυξέλλες.
10. Η νέα ρύθμιση γιά τήν άνέγερση Βρεφονηπιακών Σταθμών σέ κάθε Μητρόπολη.
11. Έπίδομα τρίτου τέκνου σέ 515 οίκογένειες τής Θράκης.
12. Οί έπομορφωτικές έπισκέψεις κληρικών καί λαϊκών στελεχών τής Έκκλησίας στις Βρυξέλλες.
13. Οί έπίσημες έπισκέψεις στις Έκκλησίες Ρωσίας, Ούκρανίας καί Σεργίας.
14. Η άναδιοργάνωση τής Ύπηρεσίας τής Ναοδομίας.

ΣΤ'. Προτάσεις γιά τς άμεσες επιδιώξεις τής Έκκλησίας

1. Προτοβουλία σύγκλησης Διάσκεψης Θεολογικών Ήγετών γιά τήν έξάλειψη τής τρομοκρατίας.
2. Τό Έκπαιδευτικό καί Συνεδριακό Κέντρο τής Έκκλησίας.

3. Ἡ Τράπεζα Πληροφοριῶν τῆς Ἐκκλησίας.
4. Οἱ Σταθμοὶ Α΄ Κοινωνικῶν Βοηθειῶν τῆς Ἐκκλησίας.
5. Τὰ τμήματα Μεταπτυχιακῶν Θεολογικῶν Σπουδῶν.
6. Ἡ ἐνίσχυση τῆς ποιμαντικῆς δραστηριότη-
τας τῶν κληρικῶν.
7. Ἡ ἐνσωμάτωση τῶν ἀλλοδαπῶν στὴν ἑλλη-
νικὴ κοινωνία καθῆκον τῆς Ἐκκλησίας.
8. Ἡ εἰσαγωγή νέων τρόπων λειτουργίας τοῦ
Συνοδικοῦ θεσμοῦ.
9. Ἡ καλλιέργεια ἱεραποστολικοῦ πνεύματος
στοὺς νέους κληρικούς.
10. Ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀντιμετώπιση
τῆς ἀνεργίας, τῶν ναρκωτικῶν καὶ τῆς βίας στὰ
γήπεδα.
11. Ἡ προστασία τῶν προσφύγων καθῆκον τῆς
Ἐκκλησίας.
12. Ἐνίσχυση τῆς συνεργασίας τῆς Ἐκκλησίας
μὲ τοὺς Ο.Τ.Α.
13. Ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας στὴν Ὀλυ-
μπιάδα τοῦ 2004.

Ζ. Ἐνότητα καὶ Ἀγώνας

Α΄

Οἱ ἀρμοδιότητες τῆς Δ.Ι.Σ. ὡς ἐντολοδόχου τῆς Ι.Σ.Ι.

Τὸ κοσμικὸ φαινόμενο τῆς «ἀντιπολίτευσης» στὴν Ἐκκλησία καὶ ἡ «ἀνορθόδοξη» κριτικὴ

Στὸ Α΄ τμῆμα τῆς ὁμιλίας του ὁ Μακαριώτατος ἐπισήμανε κατὰ πρῶτον ὅτι ἡ ἀμφισβήτηση ποὺ δέχεται τελευταῖα τὸ Συνοδικὸ σύστημα, μὲ ἀφορμὴ ὀρισμένες ἀποφάσεις ποὺ ἐλήφθησαν συνοδικῶς ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ., ὀφείλεται ἀσφαλῶς σὲ παρὰ νόηση σχετικὰ μὲ τὰ ὅρια τῶν δικαιοδοτικῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Δ.Ι.Σ., τόσο σὲ σύγκριση μὲ τὴν ἀρμοδιότητα τῆς Ι.Σ.Ι., ὅσο καὶ ἰδίως σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὰ διοικητικὰ καὶ ποιμαντικὰ ἐν γένει δι-
καιώματα τῶν ἐπιμέρους ποιμεναρχῶν.

Ἀναφερόμενος ἀναλυτικὰ στὶς προβλέψεις τοῦ ἰσχύοντος Καταστατικοῦ Χάρτη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ν. 590/1977), δηλαδὴ αὐτὲς τῶν ἀρθρῶν 4 καὶ 9, ὁ Μακαριώτατος σημείωσε ὅτι, κατὰ τὸ χρονικὸ διάστημα ποὺ μεσολαβεῖ μεταξὺ

δύο συγκλήσεων τῆς Ι.Σ.Ι., ἡ ἐξ αὐτῆς προερχόμε-
νη ἐκάστοτε Δ.Ι.Σ., ὄργανο γνήσια ἀντιπροσωπευ-
τικὸ καὶ συλλογικὸ, ἔχει ὅλες κατὰ νόμον τὶς
ἀρμοδιότητες τῆς Ι.Σ.Ι., ἐκτὸς ἐκείνων (π.χ.
ἐκλογή Ἀρχιεπισκόπου καὶ Μητροπολιτῶν, ἐπι-
βολὴ ποινῆς ἀφορισμοῦ κ.λπ.) ποὺ ρητὰ καὶ πε-
ριοριστικὰ κατονομάζονται ὡς ἐπιφυλασσόμενες
ἀποκλειστικὰ γιὰ τὴν Ι.Σ.Ι. καὶ μὴ ὑποκείμενες σὲ
μεταβίβαση, ἀσκώντας ὡς ἐντολοδόχος «πᾶσαν
ἐκκλησιαστικὴν-διοικητικὴν ἐξουσίαν». Ἄρα ἡ
Δ.Ι.Σ. δικαιούται νὰ ἐπιλαμβάνεται ὅλων σχεδὸν
τῶν χρόνιων, ἐκτάκτων καὶ περιστασιακῶν προ-
βλημάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἀναζητᾷ τὶς λύ-
σεις τους, ἐνῶ ἡ τυχὸν παραπομπὴ ἐνὸς θέματος
ἀρμοδιότητάς της στὴν Ι.Σ.Ι. ὑπόκειται σὲ ὀρισμέ-
νη διαδικασία, κρινόμενη μὲ κριτήρια ἐκκλησια-
στικά, ποὺ βασίζονται σὲ ὑπεύθυνη τοποθέτηση
ἀπέναντι τοῦ πρόβληματος, περὶ τῶν ὁποίων ἀνέκ-
κλητη κρίσις ἐπαφίεται σ' αὐτὴν ἢ καὶ στὰ μέλη
τῆς Ι.Σ.Ι. Πὰ παρὰδειγμα, σὸ θέμα τῆς ἐπίσκεψης
τοῦ Πάπα ἢ πρόταση νὰ συγκληθεῖ πρὸς τοῦτο ἡ
Ι.Σ.Ι. ἀπορρίφθηκε ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ., ποὺ ἔκρινε ὅτι
δὲν συνέτρεχε λόγος.

Περαιτέρω, ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι
ἡ Ι.Σ.Ι. ὡς «ἀνώτατη ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ» νομί-
μως καὶ κανονικῶς ἀσκεῖ ἐποπτεία ἐπὶ τῆς διοίκη-
σης καὶ λειτουργίας τῶν Μητροπόλεων τῆς δικαιο-
δοσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ ἡ Δ.Ι.Σ.
μπορεῖ νὰ ἀσκεῖ τέτοια ἐποπτεία ἐπὶ τῶν ζητημά-
των γιὰ τὰ ὁποῖα ἔχει ἀρμοδιότητα (π.χ. ζητήματα
Πίστews, Θείας Λατρείας, κανονικῆς τάξης, ποι-
μαντικοῦ συντονισμοῦ κ.λπ.), κατ' ἀναφορὰ πρὸς
τὴν Ι.Σ.Ι.. Κάθε Ἐπίσκοπος εἶναι ἀποκλειστικὰ
ἀρμόδιος καὶ ὑπεύθυνος γιὰ τὴ διοίκησι καὶ δια-
χείρισι τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων τῶν
Ἐνοριῶν τῆς Ἐπαρχίας του, ἐνῶ ἡ Σύνοδος ἔχει
ἀρμοδιότητα γιὰ τὰ μείζονα ἐκκλησιαστικὰ ζητή-
ματα, ποὺ ὑπερβαίνουν τὴν τοπικὴ διάσταση.
Ὅπως τόνισε, δὲ νοεῖται ἀνταγωνιστικὴ σχέση με-
ταξὺ τῆς Συνόδου καὶ τῶν Ἐπισκόπων, ἐνῶ ἡ ἐπί-
κλησις τῆς αὐθεντίας καὶ ἀνεξαρτησίας τῶν τελευ-
ταίων πρὸς ἀμφισβήτησι τῶν ὀρίων δικαιοδοσίας
τοῦ συλλογικοῦ ὁργάνου εἶναι «ὁδὸς ὀλισθηρά»,
διότι ἐγκυμονεῖ τὸν κίνδυνο ἀτομικῆς αὐθαρε-
σίας, ἀπονέυρωσις τοῦ συνοδικοῦ θεσμοῦ καὶ με-

τατροπής του σὲ τοπικὸ φορέα συνοδικότητας. Ὁ δημοκρατικὸς θεσμικὸς ρόλος τῆς Δ.Ι.Σ. συνιστᾷ μέτρο διαρκοῦς συνοδικότητας καὶ ἀνάλογον περιορισμοῦ καὶ ἐλέγχου πιθανῆς κατάχρησης ἐξουσίας ἀπὸ τὸν ἐκάστοτε Πρῶτο. Τὸ Συνοδικὸ δὲ σύστημα λειτουργεῖ ἄριστα καὶ δημοκρατικά καὶ οὐδεμία ἀπόπειρα αὐταρχικῆς διοίκησης ἔχει σημειωθεῖ, εἶναι μάλιστα ἐκ τῶν πραγμάτων ἐπιβεβλημένο καὶ ἐξαιτίας τοῦ ὅτι ἡ συνεχιζόμενη ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸ σύγχρονο κόσμο ἐπιβάλλει ἀγρυπνὴ παρακολούθηση τῶν ζητημάτων ποὺ καθημερινὰ ἀνακύπτουν γιὰ τὴν ἄμεση καὶ λυσιτελεῖ ἀντιμετώπισή τους.

Κατὰ δεύτερον, ὁ Μακαριώτατος χαρακτήρισε ὡς «πικρὸ καὶ θλιβερὸ φαινόμενο παρακμῆς» τὴν ἐμφάνιση καὶ στοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας τοῦ κοσμικοῦ φαινομένου τῆς «ἀντιπολίτευσης», μὲ τὸ ὁποῖο ἐπιχειρεῖται συστηματικὴ «κριτικὴ» κατὰ τῶν ἀποφάσεων τῆς Δ.Ι.Σ., ἀλλὰ οὐσιαστικά «κριτικὴ» τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ὡς ἀποκλειστικοῦ δῆθεν ὑπευθύνου γιὰ κάθε εἰκαζόμενη ἀπαρέσκεια. Πρόσφατο δὲ παράδειγμα μίας τέτοιας «ἀνορθόδοξης» κριτικῆς εἶναι τὰ πικρόχολα σχόλια καὶ οἱ δηλώσεις στὸν Τύπο 2-3 Ἀδελφῶν γιὰ τὴν ἀποστολὴ τῶν τριῶν Ἐπιστολῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο. Οἱ Ἀδελφοὶ αὐτοὶ ἄφησαν νὰ ἐννοηθεῖ ὅτι ἡ σύνταξη καὶ ἡ ἀποστολὴ τῶν ἐν λόγῳ Ἐπιστολῶν ὀφειλόταν σὲ προσωπικὴ πρωτοβουλία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου, ποὺ ἀναλήφθηκε ἐρήμην τῆς Δ.Ι.Σ., λησμονώντας ὅτι οἱ Ἐπιστολὲς συντάχθηκαν καὶ ἐγκρίθηκαν ἀπὸ τὴν Δ.Ι.Σ. σὲ τρεῖς συνεδριάσεις της κατὰ τοὺς μῆνες Ἰούνιο-Αὐγούστο. Ἄλλο παράδειγμα εἶναι ἡ ἐνορχηστρωμένη προβολὴ μὲ συνεντεύξεις στὸν Τύπο τοῦ ξώλου ἐπιχειρήματος ὅτι ἐξαιτίας τῶν Ἐπιστολῶν κινδυνεύει ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας μὲ ἀποκλειστικὸ ὑπαίτιο τὸν Ἀρχιεπίσκοπο. Τὴν ἐνότητα, σημείωσε ὁ Μακαριώτατος, δὲν λυμαίνεται οὔτε ἡ ἀλήθεια, οὔτε ἡ δικαιοσύνη, ἀλλὰ οἱ ἐγωῖσμοί, ἡ ἀμετρία, τὰ τυφλά πάθη, ὁ φθόνος καὶ ἡ ὑποκρισία ποὺ δὲν γνωρίζουν νὰ προτιμοῦν τὸ καλὸ συμφέρον.

Τὸ Συνοδικὸ σύστημα, τόνισε, ἐρείδεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐλεύθερης μὲν διατύπωσης γνώμης καὶ ἀποψης, τῆς πρόθυμης δὲ καὶ ὑπεύθυνης συμμόρ-

φωσης ὅλων πρὸς τὴν ἀπόφαση τῆς πλειοψηφίας. Μάλιστα τὸ δικαίωμα τῆς κριτικῆς τῶν Συνοδικῶν ἀποφάσεων εἶναι ἀπεριόριστο καὶ σεβαστό, πρέπει ὅμως νὰ ἀσχεῖται στὴ Σύνοδο καὶ ὄχι «ἐπὶ τῶν δωμάτων», ἔξω ἀπὸ ἐδῶ, δόλια, ἀνεύθυνα καὶ χωρὶς ἀντίλογο, καὶ νὰ θεμελιώνεται ἐπὶ γεγονότων καὶ ὄχι ἐπὶ φαντασιώσεων, μὲ εὐπρέπεια καὶ παρηγορία καὶ ὄχι μὲ προπέτεια, μὲ πειστικά καὶ ὄχι μὲ παραπειστικά ἐπιχειρήματα. Πιὰ ἡ ἐντεχνὴ δημοσιότητα τῶν διαφωνιῶν –ἄλλοτε ὑποκινούμενη ἀπὸ τρίτους καὶ ἄλλοτε ὄχι– ἔχει βλάψει τὸν ἱερὸ θεσμὸ τῆς Ἐκκλησίας, χωρὶς νὰ ἔχει προσφέρει τίποτε θετικὸ στὴν ἐπίλυση τῶν προβλημάτων της.

Β'

Ἡ λήξασα Συνοδικὴ περίοδος: παραγωγικὴ, ἀλλὰ καὶ δύσκολη

Στὸ δεύτερο τμῆμα τῆς ὁμιλίας του ὁ Μακαριώτατος, ἀφοῦ τόνισε ὅτι δὲν θὰ ἀναφερθεῖ λεπτομερῶς στὴν ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα, τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων καὶ τὰ οἰκονομικά τῆς Ἐκκλησίας, καθὼς αὐτὰ θὰ ἀναπτυχθοῦν ἀπὸ εἰδικούς ἀγορητὲς Ἱεράρχες, χαρακτήρισε τὴ λήξασα Συνοδικὴ περίοδο παραγωγικὴ, ἀλλὰ καὶ ἔντονα φορτισμένη μὲ μεῖζονα, πολυσύνθετα, πολυδιάστατα καὶ ἐπικίνδυνα προβλήματα, γιὰ τὰ ὁποῖα ὑπῆρχε πολλὲς φορὲς ἡ αἴσθηση τῆς κίνησης πάνω σὲ ἓνα τεντωμένο σχοινὶ μὲ τὸ καθῆκον τῆς ἐξασφάλισης ἐπωφελῶς γιὰ τὴν Ἐκκλησία ἰσορροπιῶν, ἀλλὰ καὶ συνέπειας, τόλμης, συνέσης, παρηγορίας καὶ ὑπευθυνότητας. Σὲ ὅλα τὰ ζητήματα, εἶπε, ὑπῆρξαν καὶ φωνὲς διαφορετικῆς τοποθέτησης, οἱ ὁποῖες οὔτε ἀγνοήθηκαν, οὔτε ἀπορρίφθηκαν ἐκ τῶν προτέρων ἀπὸ τὴν Σύνοδο, ἀλλὰ μελετήθηκαν σχολαστικά καὶ ἀξιολογήθηκαν, ὥστε τελικὰ καὶ αὐτὲς νὰ ὁδηγήσουν σὲ μίαν συνολικὴ καὶ σφαιρικὴ θεώρηση μὲ ἀποτέλεσμα τὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας, τὴ στήριξη τοῦ ἔργου Της καὶ τὴν προβολὴ Της διεθνῶς.

Γ'

Παρατηρήσεις γιὰ τὴ σύγχρονη ἐποχὴ

Στὸ τρίτο τμῆμα τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώ-

τατος ἔκανε τὶς ἀκόλουθες παρατηρήσεις:

1. Ζοῦμε σὲ μία ἐποχὴ ἔντονης ἀμφισβήτησης –μὲ νέες μεθόδους– τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀναβίωσης παλαιῶν σχημάτων πὺν μάχονται τὴν Πίστη. Ἐνδεικτικὸ παρὰδειγμα ὑπῆρξε ἡ χωρὶς ἀντίσταση ἀπὸ τοὺς πολιτικούς ἀπάλειψη ἀπὸ τὴν Χάρτα τῶν Δικαιωμάτων τοῦ Εὐρωπαϊοῦ Πολίτη, πὺν ψηφίστηκε στὴν Νίκαια τῆς Γαλλίας τὸν Δεκέμβριο τοῦ 2000, κάθε ἀναφορᾶς στὸ χριστιανικὸ ἢ ἔστω καὶ στὸ θρησκευτικὸ πολιτισμικὸ ὑπόβαθρο τῆς Εὐρώπης, ἀπάλειψη πὺν καταδικάστηκε τόσο ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίᾳ μας, ὅσο καὶ ἀπὸ τὸν Πάπα στὴν Κοινὴ Δήλωσή του μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο.

2. Στὴ χώρα μας ἡ κίνηση αὐτὴ κάνει τώρα δειλὰ-δειλὰ τὴν ἐμφάνισή της καὶ τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων ἐντάσσεται στὸ ἴδιο περίγραμμα, ὅπως εὐστοχα διέγινωκε ἐξαρχῆς ἡ Ἐκκλησίᾳ μας, ἀντιδρώντας δυναμικά. Τὸ ζήτημα ὑπῆρξε ἡ κορυφὴ τοῦ παγόβουνου καὶ ἡ ἀνακίνησή του ἔγινε καὶ μὲ τὴν «συμβολὴ» ξένων κέντρων ἐξουσίας πὺν καταγγέλλουν ὡς ρατσισμὸ κάθε προσπάθεια γιὰ τὴ διάσωση τῆς ἐθνικῆς ταυτότητας, ἐνῶ χαρακτηρίζουν ὡς φασισμὸ κάθε ἐμμονὴ στὴ Χριστιανικὴ Πίστη καὶ Ἠθικὴ καὶ κάθε ἀναφορὰ σὲ Χριστιανικὴ Εὐρώπη. Ὅσο γιὰ τὴν ἐλληνικὴ ὑποκουλτοῦρα, αὐτὴ καταλόγισε στὴν Ἐκκλησίᾳ μας εὐθύνες πὺν ποτὲ δὲν προέκυψαν καὶ τὴν περιέβαλε μὲ τὴν ἐχθρότητά της, στηριζόμενη σὲ ἐπιχειρήματα ἀλλότρια, ξένα πρὸς τὴν παράδοση, τὴν ἱστορία καὶ τὴ συνείδηση τοῦ Ὁρθόδοξου Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, ὁ ὁποῖος ἀντέδρασε καὶ ἀντιδρᾷ, γιὰτὶ συνειδητοποιεῖ τὴν πρόκληση καὶ τὴν ἀδικία καὶ προσβλέπει μὲ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὴν Ἐκκλησίᾳ, τὴν ὁποία αἰσθάνεται δική της. Ὁ δὲ κ. Πρωθυπουργός, ἀπέφυγε μέχρι σήμερα ἐπιμελῶς –ἀν καὶ κατ' ἐπανάληψη προεκλήθη– νὰ δηλώσει ὁ ἴδιος σαφῶς καὶ ἐπισήμως, ἐνώπιον τοῦ Λαοῦ καὶ τῆς Βουλῆς, ὅτι ἡ κυβέρνησή της δὲν ἔχει σκοπὸ νὰ λάβει κανένα ἀπὸ τὰ μέτρα πὺν «συζητοῦνται» ἢ πὺν εἰσηγήθηκε ὁ νῦν Ὑπουργὸς Δικαιοσύνης.

3. Ὁ σημερινὸς καθημερινὰ δοκιμασμένος καὶ ἀπεγνωσμένος ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκη μίας Ἐκκλησίας πὺν διασώζει τὴν ἀποστολικότητα, τὴν συνοδικότητα καὶ τὴν ἀνθρωπιά της. Καὶ τέτοια ἦταν καὶ εἶναι μόνο ἡ Ἀγία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία

μας. Ἡ δὲ ιδιότητά της ὡς Σώματος Χριστοῦ καὶ ὄχι ὡς σωματείου θρησκευόμενων ἀνθρώπων –ὅπως τὴν θέλουν κάποιοι ἐντὸς καὶ ἐκτὸς Ἑλλάδος– δὲν ἀποκλείει τὴ δράση, τὴν ἐνεργοποίησιν τῶν πιστῶν της πρὸς ὑπεράσπιση ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν ἀξιών, οὔτε τὴ χρησιμοποίησιν «θύραθεν» τρόπων γιὰ τὴν ἔκφραση τῆς ἀντίθεσής της πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς Πολιτείας ὅταν ἐκτρέπονται, ἀρκεῖ οἱ τρόποι αὐτοὶ νὰ εἶναι ἐντιμοί, νόμιμοι, ὑπεύθυνοι καὶ μὲ πληρότητα ἀγάπης. Ἔτσι ἡ Σύνοδος, ἐφαρμόζοντας τὶς ἀποφάσεις τῆς Ι.Σ.Ι., καλῶς ἀποφάσισε καὶ καλῶς πιστεύει ὅτι ἔπραξε ἄριστα καταφεύγοντας, μὲ ἐλεύθερο καὶ δημοκρατικὸ τρόπο, στὸν Πιστὸ Λαὸ (π.χ. Λαοσυνάξεις, συλλογὴ ὑπογραφῶν), χωρὶς νὰ ἀναιρέσει σὲ καμία περίπτωση τὸν ἱερὸ χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας καὶ χωρὶς νὰ τὴν ἐκκοσμικεύσει.

4. Ὅφειλουμε νὰ μαχόμεστε γιὰ τὴ διαφύλαξη τῆς Πίστεως μας καὶ τῆς ἰδιοπροσωπείας τοῦ Λαοῦ μας, τὶς ὁποῖες κάποιοι θέλουν νὰ ὑπονομεύσουν καὶ νὰ καταργήσουν μὲ μία σειρά μέτρων ἀποχριστιανισμοῦ τῆς Ἑλλάδας. Τὰ πρῶτα δείγματα τῆς ἐπιδιωκόμενης τελειωτικῆς μορφῆς στὶς σχέσεις Πολιτείας καὶ Ἐκκλησίας, ὅπως τὴν ἔχουν προδιαγράψει διάφορα κέντρα ἐξουσίας, ἔχουν ἤδη ἐμφανισθεῖ ὡς ἀπόψεις γιὰ τὸν ἰδιωτικὸ καὶ ὄχι τὸ δημόσιο χαρακτήρα τῆς θρησκείας, τὴν ἐπιδίωξη θεσμοθέτησης τοῦ ὑποχρεωτικοῦ πολιτικοῦ γάμου, τὴν ἀφαίρεση τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων ἀπὸ τὶς αἵθουσες τῶν σχολείων καὶ τῶν δικαστηρίων, τὴν κατάργηση τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν μὲ τὴ σημερινὴ μορφὴ του καὶ τὴν μετονομασία του σὲ μάθημα Θρησκευτολογίας, τὴν «λογοκρισία» τῆς Ἱστορίας, τὴν κατάργηση τῶν θρησκευτικῶν ὁρκωμοσιῶν στὶς Δημόσιες Ὑπηρεσίες καὶ τὶς Ἐνοπλές Δυνάμεις καὶ τοῦ Ἀγιασμοῦ στὴ Βουλὴ. Ἡ Ἐκκλησία μας ἀπέδειξε ὅτι ἀνθίσταται καὶ ὅτι μπορεῖ νὰ σταθεῖ ἐμπόδιο στὴ σχεδιασμένη ἀλλοτρίωση τοῦ Λαοῦ, ὁ ὁποῖος στάθηκε καὶ στέκεται στὸ πλευρὸ της, καθὼς Αὐτὴ σηματοδοτεῖ τὴν μοναδικὴ ἐναπομένουσα δύναμη καὶ ἐλπίδα γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ τόπου, παρὰ τὸ χλευασμὸ του καὶ παρὰ τὶς λυσσαλέες προσπάθειες ψευδολογίας, λασπολογίας καὶ παραπληροφόρησης κάποιων ὁρκισμένων ἐχθρῶν τῆς Ὁρθοδοξίας. Ἡ συνετὴ καὶ θαρραλέα ἀντίδραση τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴ

συλλογή τῶν ὑπογραφῶν ἔστειλε σὲ ὅλους τὸ μήνυμα ὅτι ἡ Ἐκκλησία σήμερα δὲν βρίσκεται ὑπὸ τὸν ἔλεγχο τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ ὅτι οἱ Ἕλληνες Τὴν ὑπερασπίσθηκαν καὶ δὲν πρόκειται νὰ δεχθοῦν οὔτε τὴν ἐπιχειρούμενη περιθωριοποίησή Της, οὔτε τὸν ἀποχριστιανισμό τῆς χώρας μας. Ἀλλωστε τὰ μείζονα ζητήματα δὲν κλείνουν, ὅσο καὶ ἂν κάποιοι ἐπιμένουν καὶ ψευδῶς προβάλλουν, κοινωνικά, ἠθικά καὶ ἱστορικά, ἐὰν αὐτὸ δὲν τὸ ἐπιθυμεῖ ὁ ἴδιος ὁ Λαός.

5. Βέβαια ἡ πιστὴ ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ἐνέχει μέγα κόστος γιὰ ὅσους ὁμιλοῦν γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ δὲν ἀφήνουν ἐλεύθερο τὸ πεδίο δράσης στοὺς ποικίλους ὑπονομευτὲς τῆς Πίστης. Τραγὴ ἀπόδειξη τοῦ μέχρι ποίου σημείου ἀδίστακτοι εἶναι οἱ ἄνθρωποι τῆς τρέχουσας παρακμῆς εἶναι ἡ πρωτοφανής, ἀήθης καὶ ὑβριστικὴ ἐπίθεση ἐνὸς ἐν ἐνεργείᾳ Ὑπουργοῦ τῆς Κυβέρνησης ἐναντίον τοῦ προσώπου τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ εὐθύνες τῆς ἐπίθεσης αὐτῆς δυστυχῶς παραμένουν καὶ ἐπιμερίζονται σὲ ὅλα τὰ μέλη τῆς κυβέρνησης καὶ κυρίως στὸν κ. Πρωθυπουργό, ὁ ὁποῖος δὲν προέβη στὴν παραμικρὴ κίνηση γιὰ νὰ ἀνακαλέσει στὴν τάξη τὸν βαρύτατα παρεκτραπέντα Ὑπουργό του.

6. Σὲ μία τέτοια ἐποχὴ, στὴν ὁποία τὰ σχέδια ποὺ ἔχουν ἀρχίσει νὰ ἐφαρμόζονται ἔχουν στὸ στόχαστρό τους δυστυχῶς καὶ τὴ διάλυση τοῦ ἑλληνισμοῦ, τὴν παραχάραξη τῆς Ἱστορίας καὶ τὴν οὐσιαστικὴ ὑπονόμευση τῆς κοινωνίας μὲ τὴν προβολὴ τοῦ συνθήματος γιὰ τὴν κατάργηση τοῦ Ἑθνους-Κράτους ἐπ' ὠφελείᾳ μίας πολυπολιτισμικῆς, πολυφυλετικῆς καὶ πολυθρησκευτικῆς κοινωνίας ποὺ διαμορφώνεται, οἱ βυρσοδομοῦντες φιλοδοξοῦν νὰ πλήξουν τὴν Ἐκκλησία ὥστε Αὐτὴ νὰ σιωπήσει καὶ νὰ περιορισθεῖ σὲ ἀνούσιο ρόλο, ποὺ δὲν θὰ ἐνοχλεῖ. Ἦδη ὀρισμένες πολιτικὲς ἡγεσίες χωρῶν τῆς Ε.Ε. προχωροῦν σὲ ὁδὸ πλήρους ἀπομάκρυνσης ἀπὸ ὅποιονδήποτε δεσμὸ μὲ τὴν θρησκεία. Παράλληλα στὸ πλαίσιο τῆς Ἑνώσεως ἀναμένεται νὰ προωθηθοῦν προγράμματα καὶ νομοθεσίες ποὺ διώχνουν τὸν Χριστιανισμό στὸ καταδικασμένο ἱστορικὰ παρελθὸν καὶ ἐνισχύουν τὴν ἐπιζωογόνη ἀποδοχὴς τῆς ἰδιαιτερότητας, ἐνῶ καὶ ἡ διεύρυνσή της ἐνδέχεται νὰ ὑπακούσει στὴν ἴδια λογικὴ, καθὼς

εἶναι σίγουρο ὅτι θὰ ἐνταχθοῦν οἱ μὴ Ὁρθόδοξες χώρες καὶ οἱ χώρες ὅπου ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία δὲν ἔχει ἰσχυρὴ φωνὴ καὶ θὰ μείνουν ἐπ' ἔξω ἡ Ρουμανία, ἡ Βουλγαρία καὶ ἡ Σερβία, μὲ τὴν τύχη τῆς Ὁρθόδοξης Κύπρου νὰ εἶναι ἀβέβαιη. Σὲ μία στιγμὴ ποὺ ἀπειλεῖται ἡ ἴδια ἡ ὑπόσταση τῆς Πίστης μας σὲ πανευρωπαϊκὸ ἐπίπεδο, ἡμεῖς, ἀντὶ περὶ ἄλλων νὰ τυρβάζουμε, δηλαδὴ γιὰ τὸ ἂν ἔπρεπε νὰ ἔλθει ἢ νὰ μὴν ἔλθει ὁ Πάπας στὴν Ἑλλάδα (σημειωτέον ὅτι ἡ ἐπίσκεψή του προσέφερε χωρὶς νὰ δώσουμε τίποτε ἀπὸ ὅσα μᾶς ἀνήκουν καὶ χωρὶς νὰ συμβιβασθοῦμε στὸ παραμικρό, τὴν εἰκόνα μίας Ἐκκλησίας ποὺ δὲν φοβάται καὶ εἶναι ἀνθρώπινη, ἀκυρώνοντας τὴν μέχρι τοῦδε τεχνηέντως προβληθεῖσα εἰκόνα Της ὡς ὑπερσυντηρητικῆς καὶ μισαλλόδοξης), ὀφείλουμε νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸν ἐξ αἰσθήματος αὐτάρκειας προερχόμενο ἀπομονωτισμὸ μας, νὰ συνεργασθοῦμε μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους Χριστιανούς καὶ νὰ ἀναλάβουμε κοινὴ δράση προσπίζοντας τις κοινές μας ἀρχές καὶ ἀντιμετωπίζοντας τὸν κοινὸ κίνδυνο ποὺ ἀπειλεῖ ὅλους μας. Ἐτσι καθήκον τῆς Ἐκκλησίας μας, ποὺ δὲ φοβάται τὴν Εὐρώπη, ἀλλὰ διαλέγεται μαζί της, εἶναι νὰ ἀναλάβει, σὲ ἓνα ἀγῶνα μὲ προοπτικὴ βάθους καὶ ἐντὸς τοῦ πλαισίου τοῦ Συντάγματος τῆς Πολιτείας μας, ἐνεργὸ ρόλο γιὰ τὴν διαφύλαξη τῆς πνευματικῆς ταυτότητας τῶν Ἑλλήνων καὶ τῆς Χριστιανικῆς ταυτότητας τῆς Εὐρώπης.

7. Ὅσο καὶ ἂν οἱ δυνάμεις τῆς ἀθεΐας στὴν πατριδα μας θέλουν νὰ φμώσουν τὰ στόματα τῆς ἀλήθειας, ἀμφισβητώντας στὴν Ἐκκλησία τὸ δικαίωμα νὰ ἔχει ἀποψη ἀκόμη καὶ γιὰ θέματα ποὺ πρωτίστως τὴν ἀφοροῦν, ἡμεῖς δὲν δικαιούμαστε οὔτε νὰ προδώσουμε τις ἀρχές μας, οὔτε νὰ μείνουμε οὐδέτεροι, διαψεύδοντας τις προσδοκίες τοῦ Λαοῦ. Ἀπὸ μέρους μας χρειάζεται ἐνότητα στὴν Ἱεραρχία, καθαρὸς, ἐντιμὸς καὶ ἀληθινὸς λόγος (θαρραλέος, ἀλλὰ καὶ συνετός, ζωντανὸς καὶ σύγχρονος, ἀλλὰ ὄχι «ξύλινος», ποὺ νὰ ταράζει τὰ λιμνάζοντα ὕδατα τῆς ραστώνης καὶ νὰ ἀφυπνίζει συνειδήσεις), συνεργασία σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα μὲ τὰ στελέχη μας, κοινὴ δράση στὸ πλαίσιο τοῦ σχεδιασμοῦ τῶν κινήσεών μας. Ἄν μπορούσαμε νὰ εἶχαμε ἐνιαῖο λόγο πρὸς τὰ ἔξω καὶ νὰ τιθασσεύαμε τις ὑπερβολές, τις μικρόψυχες τάσεις καὶ τις προσω-

πικές μας φιλοδοξίες, δὲν θὰ δίναμε τὸ δικαίωμα στοὺς ἐχθροὺς τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Ἑθνους νὰ ἐπιδιώκουν τὴ διάσπασή μας, νὰ προβάλουν γελοῖα προσχήματα σὲ βάρος μας (ὅπως αὐτὸ περὶ δῆθεν «θεοκρατίας» ποὺ τάχα νὰ ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐγκαθιδρύσουμε σὲ ἀντικατάσταση τῆς δημοκρατίας), νὰ συκοφαντοῦν τὴν πατρίδα μας στὸ ἐξωτερικὸ ὡς δῆθεν διοικούμενη ἀπὸ τοὺς «σκοταδιστὲς παπᾶδες» καὶ τοὺς Ὁρθόδοξους «Χομεϊνὶ» καὶ νὰ ἐπιχαίρουν γιὰ φαινόμενα ποὺ τοὺς ἐνθαρρύνουν.

Δ

Παρατηρήσεις γιὰ μείζονα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα

Στὸ τέταρτο τμήμα τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώτατος προχώρησε σὲ μερικὲς πρόσθετες παρατηρήσεις:

1. Ἡ παρατηρούμενη στασιμότητα στὴν προώθηση πολλῶν ἀπὸ τὰ τρέχοντα μεγάλα προβλήματα τῆς Ἐκκλησίας ὀφείλεται στὸ ἀπροκάλυπτα ἐκβιαστικὸ καθεστῶς τῆς οὐσιαστικῆς ἄρνησης τῆς κυβέρνησης νὰ συνεργασθεῖ, στὰ σημεία ποὺ ἡ σύμπραξί της ἀπαιτεῖται, μὲ τὴν Ἐκκλησία. Οὐσιαστικὰ ἡ κυβέρνηση ἀπαίτησε, διὰ τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Πρωθυπουργοῦ, καὶ τοῦ ἐκπροσώπου της, νὰ δηλώσει ἡ Ἐκκλησία παραίτηση ἀπὸ τὸ ζήτημα τῶν ταυτοτήτων προκειμένου νὰ ἀνοίξουν οἱ διάδυλοι ἐπικοινωνίας. Ἐὰν ὅμως ἡ Ἐκκλησία παρατεῖτο, ἀπὸ σκοπιμότητα ἢ φόβο, θὰ ἐκτίθετο ἀνεπανόρθωτα ἐνώπιον τοῦ πιστοῦ Λαοῦ, θὰ ἐξευτελίζετο καὶ θὰ διασύρετο, καθὼς οἱ ἴδιοι ποὺ σήμερα καμώνονται ὅτι ἐπιθυμοῦν τὴν συνεργασία Της, θὰ ἰσχυρίζονταν πλέον ὅτι εἶναι εὐκόλη νὰ ἀνταλλάσσει τίς ἱερὲς ἀρχές καὶ τὰ πιστεύματά Της μὲ ἐφήμερες παροχές, παίζοντας ἓνα «σιγὲ παιχνίδι» καὶ σηκώνοντας τὰ χέρια ψηλά, ὅπως εἶπε ἀδεῶς ἄλλος Ἀδελφός μας, ἅμα τάχα τῇ ἐγκρίσει τῶν κονδυλίων τῆς Ε.Ε. Ἡ Ἐκκλησία παραμένει σταθερὴ στὶς ἀρχές Της καὶ δὲν ὑποχωρεῖ ἀπὸ αὐτές, συνεχίζοντας τὸν ἀγῶνα Της μαζὶ μὲ τὸν Λαὸ ὑπὲρ τοῦ δικαίου, χωρὶς νὰ δίνει ἐπιχειρήματα συναλλαγῆς καὶ συμβιβασμοῦ. Γνωρίζει νὰ ὑπομένει καὶ νὰ ἀναμένει, γιὰτὶ οἱ καιροὶ μεταβάλλονται καὶ οἱ συνθήκες ἀλλάζουν, συγχωρεῖ, φέρεται ψυχραίμα, δὲν ἀνταποδίδει,

δὲν ἐκδικεῖται. Δὲν πολεμᾷ τὴν κυβέρνηση, ἀλλὰ διαφωνεῖ μὲ μία συγκεκριμένη ἀπόφασή της. Π' αὐτὸ καὶ δὲν ἐμποδίζεται νὰ ὁμιλεῖ μὲ τὴν κυβέρνηση, νὰ μὴν ἔχει διαρρήξει τίς σχέσεις, νὰ μὴν ἔχει ἀποκλείσει τὴν ἐξαίτηση καὶ τὴν παροχὴ ὁρισμένων διευκολύνσεων, ὅπου αὐτὲς μπορεῖ νὰ γίνουν χωρὶς ἀπὸ μέρους Της ἀβαρίες. Γιὰ παράδειγμα, στὶς ἐπισκέψεις στὴ Ρωσία καὶ στὴ Σερβία ζητήθηκε καὶ παραχωρήθηκε δωρεὰν στρατιωτικὸ ἀεροπλάνο ἢ τὸ ἐπίσημο ἀεροπλάνο τῆς κυβέρνησης, καθὼς, παρὰ τὴ διαφωνία, δὲν ἔπαυσε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος νὰ ἀποτελεῖ θεσμικὸ παράγοντα στὸ Ἑλληνικὸ Κράτος καὶ νὰ δικαιοῦται τῶν ἀρμοζουσῶν στὸ ἀξίωμα του τιμῶν.

2. Μὲ ἀμείωτους ρυθμοὺς συνεχίσθηκε ἡ μελέτη καὶ προώθηση ἄλλων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ποὺ δὲν ἄπτονται ἄμεσα παράλληλων κρατικῶν παρεμβάσεων. Ὅλα αὐτὰ βέβαια δὲ γίνονται ἀπὸ τὴ μία ἡμέρα στὴν ἄλλη. Ὅσοι δὲν κρίνουν ἐπιπολαίως ἢ ἐμπαθῶς, σπεύδοντας νὰ ἀποφανθοῦν ἀπὸ τρίποδος ὅτι δὲν ἔγινε τίποτε ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια, δὲν λαμβάνουν ὑπ' ὄψιν τους τί προηγεῖται κάθε μεγάλου ἔργου. Ἡ καλὴ θεμελίωση, γιὰ τὴν ὁποία ἀπαιτεῖται ὁ περισσότερος χρόνος καὶ τὰ περισσότερα χρήματα, ἐξασφαλίζει διάρκεια στὸ ὅλο οἰκοδόμημα.

3. Ἰδιαίτερα σημαντικὸ θέμα εἶναι ἡ πάση θυσία σταδιακὴ ἐξασφάλιση οἰκονομικῆς αὐτοδυναμίας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, γιὰτὶ πραγματικὰ ἰσχυρὴ καὶ ἐλεύθερη Ἐκκλησία εἶναι ἐκείνη ποὺ διαθέτει καὶ οἰκονομικὴ ἀνεξαρτησία. Παρὰ τὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησία βρίσκεται στὸ στόχαστρο λοιδοριῶν καὶ ἐπιθέσεων, καὶ ὅταν κινεῖται γιὰ τὴν οἰκονομικὴ Της ἀνάκαμψη (γιὰτὶ ἐπιδίδεται τάχα σὲ ἐπιχειρηματικὲς δραστηριότητες ἐγκαταλείποντας τὸ κύριο ἔργο Της) καὶ ὅταν παραμένει ἀδρανὴς (γιὰτὶ δὲν ἀξιοποιεῖ τὰ περιουσιακὰ Της στοιχεῖα) –κάτι ποὺ ἀποδεικνύει ὅτι τὰ σχόλια τῶν ἐπικριτῶν Της δὲν εἶναι εἰλικρινή, ἀλλὰ ἀποβλέπουν ἀφενδὸς στὸ διασυρμό Της καὶ ἀφετέρου στὴν ἀποδυνάμωση καὶ ἀποθάρρυνσή Της, ὥστε νὰ ὑποστῇ οὕτως ἢ ἄλλως ζημιὰ– ὀφείλει νὰ δραστηριοποιηθεῖ καὶ νὰ ἀξιοποιήσει, μὲ διαφάνεια καὶ προσοχή, τὴν ὀλιγοστή ἐναπομείνασα περιουσία Της, προκειμένου νὰ ὑποστηρίξει τὰ ἱεραποστολικά, κοινωνικά καὶ φιλανθρωπικά ἔργα Της, τὰ

ὅποια Τὴν ἀναδεικνύουν Προκαθήμενη τῆς εὐποΐας. Ὁ ἐτομαζόμενος νὰ ἐκδοθεῖ Τόμος γιὰ τὰ ἔργα ἀγάπης καὶ φιλαλληλίας τῆς Ἐκκλησίας δίνει τὴν εἰκόνα πληθώρας Ἰδρυμάτων, γιὰ τὴν λειτουργία τῶν ὁποίων διατίθεται ἐτησίως τὸ ποσὸ τῶν 50 δις. δρχ. Παρὰ ὅμως τὰ ἐπιτεύγματα τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν Ὑπηρεσιῶν τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. τὴν τριετία ποὺ πέρασε (τὰ διαθέσιμα, ποὺ τὸ 1998 ἦταν 5,8 δις. δρχ., σήμερα ἀγγίζουν τὰ 10 δις. δρχ. χωρὶς τὴν παραμικρὴ ἐκποίηση), ἡ Ἐκκλησία χρειάζεται πλέον νὰ ἀξιοποιήσει τὸ σύνολο τοῦ ἀνθρώπινου δυναμικοῦ Τῆς καὶ νὰ ἀναζητήσει νέους τρόπους ἐξασφάλισης ἐσόδων, ὑπερβαίνοντας τὰ πρὸ πολλοῦ ξεπερασμένα βήματα καὶ σχήματα, ποὺ καὶ ἀποτελεσματικοὶ θὰ εἶναι καὶ συμβατοὶ μὲ τὸ ἦθος, τὸν πνευματικὸ σκοπὸ καὶ τὴν ἱερὴ ἀποστολὴ Τῆς, προκειμένου νὰ μὴν σκανδαλίζουν.

4. Ἡ ἔγκριση τῆς Ι.Σ.Ι. εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ κάποιες προτάσεις ποὺ χρηρίζουν περαιτέρω ἐπεξεργασίας, ὥστε νὰ ἀποδώσουν. Μὲ τὴν ἔγκριση τῆς Δ.Ι.Σ., ἥδη καταρτίζεται σχέδιο Καταστατικοῦ, ποὺ τυγχάνει ἐπεξεργασίας ἀπὸ τὴν Δ.Ε. τῆς Ε.Κ.Υ.Ο., γιὰ τὴ δημιουργία Α.Ε., ποὺ θὰ κληθεῖ στὸν κατάλληλο χρόνο νὰ διαχειρισθεῖ καὶ νὰ ἀξιοποιήσει μὲ σύγχρονες μεθόδους μέρος τῆς ὅλης ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ὑπὸ τὸ ἴδιο πνεῦμα, ἡ Ε.Κ.Υ.Ο. ἐτομάζει σχέδιο Καταστατικοῦ μίας Α.Ε. γιὰ τὴ δημιουργία χώρων στάθμευσης αὐτοκινήτων σὲ οἰκόπεδα τῆς Ἐκκλησίας, μελετᾷ τὴ δημιουργία ασφαλιστικῆς Ε.Π.Ε. μὲ ὑποδομὴ πρακτορείου, ἡ ὁποία σὲ συνεργασία μὲ τὴν ΑΛΦΑ Τράπεζα Πίστεως θὰ ἔχει ὡς στόχο τὴν ἀσφάλιση μὲ ἰδιαιτέρως συμφέροντες ὅρους τῶν περιουσιακῶν κινητῶν καὶ ἀκινήτων στοιχείων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προχωρεῖ, σὲ συνεργασία μὲ τὴν Δ.Ε.Η., στὴν ἔρευνα, μελέτη καὶ ἐπισήμανση δυνατοτήτων ἐκμετάλλευσης ἄγονων δασικῶν ἐκτάσεων στὶς ὁποῖες θὰ ἦταν δυνατό νὰ δημιουργηθοῦν πάρα καὶ αἰολικῆς ἐνέργειας.

Ε'

Τὰ πεπραγμένα τῆς λήξασας Συνοδικῆς Περιόδου

Στὸ πέμπτο τμῆμα τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώτατος ἐνημέρωσε τὰ μέλη τῆς Ι.Σ.Ι. γιὰ ὁρισμέ-

να ἀπὸ τὰ πεπραγμένα τῆς Δ.Ι.Σ., κατὰ τὴν λήξασα Συνοδικὴ περίοδο. Μεταξὺ ἄλλων μίλησε γιὰ:

1. Τὶς ταυτότητες τῶν κληρικῶν ποὺ ὑπῆρξε πρωτοβουλία τῆς Δ.Ι.Σ. μὲ στόχο τὴν καλύπτερη ἐσωτερικὴ ὁργάνωση τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν παροχὴ δυνατότητας σὲ Αὐτὴν νὰ διαχωρίζει τοὺς κανονικοὺς καὶ γνήσιους κληρικοὺς Τῆς ἀπὸ τοὺς περιφερόμενους ψευδώνυμους ρασοφόρους. Ἡ καταγραφή οὔτε γιὰ πρώτη φορὰ ἐφαρμόσθηκε, οὔτε σὲ φακέλωμα τῶν κληρικῶν ἀπέβλεπε. Τὸ μέτρο προορίζεται γιὰ ἐσωτερικὴ καὶ μόνον χρῆση καὶ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ κατόχου, οἱ αἰτιάσεις δὲ τῶν ἐπικριτῶν του, ποὺ δὲν ἐμπιστεύονται τὴν Ἐκκλησία καὶ πολεμοῦν ἀνύπαρκτους ἐχθροὺς καὶ κινδύνους, εἶναι προῖον ὑπερβάλλοντος οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ζήλου, παχυλῆς ἄγνοιας, παντελῶς ἀβάσιμες καὶ ἀπλῶς φόβου πρόξενες, καρπὸς περὶδεῶν συνειδήσεων ἢ νοσηρῆς φαντασίας.

2. Τὸ Internet, μὲ τὸ ὁποῖο ἡ Ἐκκλησία ἐπιδιώκει νὰ μεταδίδει τὸν λόγο τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν ἀλήθεια τῆς Πίστεως σὲ ὅλο τὸν κόσμον, νὰ κάνει σαφὴ στὸ διεθνὲς κοινὸ τὸ θεολογικὸ στοχασμὸ καὶ τὴν ἐμπειρία τῆς Ὁρθόδοξης Ζωῆς καὶ διανγὴ τῇ ζωντανία καὶ τὸν πλοῦτο τῆς Ὁρθόδοξης Παράδοσης, νὰ καταθέτει τὴν μαρτυρία Τῆς στὰ τρέχοντα θέματα, νὰ προβάλλει μὲ σαφήνεια τὴν ἀρρηκτὴ σχέση Τῆς μὲ τὸ Γένος, νὰ καταδεικνύει τὴν ἰδιοπροσωπεΐα τοῦ Νέου Ἑλληνισμοῦ καὶ τὴν προσφορά του στὴ διαμόρφωση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ γίνεσθαι καὶ νὰ συνδέει τοὺς ὁμογενεῖς μας μὲ Αὐτὴν καὶ τὶς ρίζες τους. Ἡ σελίδα Τῆς στὸ Internet εἰσῆχθη τὸ 1998 καὶ μὲ τὴν πληρότητά της ἀναμένεται νὰ προσελκύσει τὸ τρέχον ἔτος 13.000.000 ἐπισκέπτες.

3. Τὴ διαρκὴ ἐπιμόρφωση κληρικῶν καὶ λαϊκῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ πρέπει νὰ σχεδιασθεῖ μὲ βάση τὶς σύγχρονες ἀνάγκες τῆς Ἐκκλησίας καὶ στόχο τὴν ἐπιτυχὴ ἀντιμετώπιση τῶν προκλήσεων τῶν καιρῶν. Πρὸς τοῦτο ἀποφασίσθηκε ἡ ἴδρυση Σχολῆς Ἐπιμόρφωσης Ἐκκλησιαστικῶν Στελεχῶν καί, σὲ συνεννόηση μὲ τὴν Ἐθνικὴ Σχολὴ Διοικήσεως, προγραμματίστηκε στὶς ἐγκαταστάσεις της στὴν Ἀθήνα ἡ πρώτη σειρὰ μαθημάτων ἐπιμόρφωσης μὲ ἀντικείμενο τὴ ἀπονομὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Δικαιοσύνης, ποὺ μάλιστα πρόκειται νὰ ἐπαναληφθεῖ στὴ Θεσσαλο-

νίκη καὶ τὴν Πάτρα πρὸς διευκόλυνση τῶν κληρικῶν. Ἀπώτερος στόχος εἶναι ἡ λειτουργία τῆς Σχολῆς στὸ κατάλληλο οἶκημα τῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση ἡ Ἐκκλησία κινεῖται γιὰ τὴν ἀγορὰ παραθαλάσσιου ξενοδοχείου, τὸ ὁποῖο θὰ χρησιμοποιεῖται κατὰ τοὺς μὲν θερινοὺς μῆνες ὡς ξενοδοχεῖο, μὲ δυνατότητα φιλοξενίας Ἀρχιερέων, κληρικῶν καὶ ξένων ἐπισκεπτῶν, κατὰ δὲ τοὺς χειμερινοὺς ὡς Κέντρο Ἐπιμόρφωσης.

4. Τὸ Νοσοκομεῖο τῶν κληρικῶν καὶ τῶν οἰκογενειῶν τους, γιὰ τὴν ἀνέγερση τοῦ ὁποίου ἡ Ἐκκλησία διαπραγματεύεται νὰ συνεργασθεῖ μὲ μεγάλη χριστιανικὴ καὶ φιλανθρωπικὴ ὁργάνωση τῆς Ἀμερικῆς. Σύμφωνα μὲ τὶς μέχρι τώρα συζητήσεις, ἡ Ἐκκλησία θὰ διαθέσει, χωρὶς νὰ μεταβιβάσει τὴν κυριότητα, γιὰ ἓνα μεγάλο χρονικὸ διάστημα, τὴν ἀπαυτούμενη ἔκταση γῆς ἐπὶ τῆς ὁποίας θὰ ἀνεγερθοῦν οἱ ὑψηλῶν ἐπιστημονικῶν προδιαγραφῶν ἐγκαταστάσεις δαπάναις τῆς ἀμερικανικῆς ὁργάνωσης, καὶ ἔναντι αὐτοῦ θὰ λάβει τὴν Προεδρία τοῦ Δ.Σ. τοῦ Νοσοκομείου καὶ μία ἀκόμη θέση, τὸ 5% τῶν κλινῶν δωρεὰν γιὰ τοὺς κληρικούς. Τῆς, τὸ 100% δωρεὰν τῶν περισσότερων ἐργαστηριακῶν ἐξετάσεων γι' αὐτοὺς καὶ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν τους, δικαίωμα παροχῆς δωρεὰν νοσηλείας σὲ ἀπόρους καὶ ἐνδεεῖς, καί, μετὰ τὴν ἐκπνοὴ τῆς χρονικῆς περιόδου πού θὰ συμφωνηθεῖ, τὴν ἐπιστροφή σὲ Αὐτὴν ὅλων τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ τοῦ ἐξοπλισμοῦ τους. Ἡ Δ.Ι.Σ. εἶναι αὐτὴ πού θὰ ἐγκρίνει τοὺς τελικοὺς ὅρους αὐτῆς τῆς συνεργασίας.

5. Τὴν ἰδιωτικὴ ἀσφάλιση τῶν 3.450 μοναχῶν καὶ μοναζουσῶν μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν 75 ἐτῶν γιὰ ἰατροφαρμακευτικὴ περίθαλψη πρώτης θέσης, τὴν ὁποία ἀναλαμβάνει, ὡς μειοδότης τοῦ διενεργηθέντος διαγωνισμοῦ, σὸν ὁποῖο συμμετείχαν διὰ τῶν προσφορῶν τους οἱ 13 μεγαλύτερες ἀσφαλιστικὲς ἐταιρεῖες, ἡ ΑΛΦΑ Ἀσφαλιστική, ἀντὶ συνολικοῦ ποσοῦ 50 ἐκατομμυρίων δρχ. Ἡ ἑναρξὴ ἰσχύος τοῦ μέτρου τῆς πρόσθετης ἀσφάλισης θὰ γίνῃ τὴν 1η Φεβρουαρίου 2002.

6. Τὴν ἐνίσχυση τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας μὲ τὴν διοργάνωση, μερίμνη τῆς Δ.Ι.Σ. καὶ κατόπιν προτάσεως τῶν ἀρμοδίων Συνοδικῶν

Ἐπιτροπῶν, Ἡμερίδων, Συνεδρίων, Ἐκθέσεων καὶ Ἐκδόσεων.

7. Τὶς ἰδιαίτερα ἐπιτυχημένες ἐκδηλώσεις γιὰ τὸ Ἰωβηλαῖο ἔτος 2000.

8. Τὴν ἐσωτερικὴ διοικητικὴ ἀναδιοργάνωση, πού ἀφορᾷ στὶς κεντρικὲς Ὑπηρεσίες τῆς Ἐκκλησίας, στὶς ὁποῖες ἡ κατάσταση ἔχει αἰσθητὰ βελτιωθεῖ, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχει δαμασθεῖ πλήρως τὸ «τέρας τῆς γραφειοκρατίας», ἀλλὰ καὶ στὴν κατάσταση πού ἐπικρατεῖ στὶς Ἱ. Μητροπόλεις, στὶς Ἱ. Μονὲς καὶ στὶς Ἑνορίες. Οἱ Ἐπίσκοποι, τόνισε ὁ Μακαριώτατος, πρέπει νὰ προσέξουμε τὶς σχέσεις μας μὲ τοὺς κληρικούς μας καὶ νὰ μὴν τοὺς ἀδικοῦμε, ἐνῶ δὲν πρέπει νὰ προβαίνουμε σὲ χειροτονίες ἀκατάλληλων προσώπων μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ καλύπτουμε ὅπως-ὅπως τὰ κενά, γιὰτὶ ἡ εὐθύνη βαρύνει ἐμᾶς τοὺς ἴδιους. Ὅφειλουμε νὰ αὐτοπεριοριζόμαστε, νὰ ἀποτελοῦμε πρότυπα ζωῆς, νὰ ἀποφεύγουμε καθετὶ πού σκανδαλίζει καὶ προκαλεῖ καὶ νὰ κάνουμε τὴν αὐτοκριτικὴ μας.

9. Τὴν ἀγορὰ ἰδιόκτητου κτιρίου γιὰ τὸ Γραφεῖο τῆς Ἀντιπροσωπείας τῆς Ἐκκλησίας μας στὶς Βρυξέλλες μὲ διαφανεῖς διαδικασίες ἔναντι ποσοῦ 450 ἐκατομμυρίων δρχ. ἀπὸ τὰ ὁποῖα 150 προῆλθαν ἀπὸ δωρεές.

10. Τὴ νέα ρύθμιση σὲ σχέση μὲ τὴν ἀνέγερση Βρεφονηπιακῶν Σταθμῶν γιὰ κάθε Ἱ. Μητρόπολη, μὲ διάθεση ἀπὸ τὴν Ε.Κ.Υ.Ο. τῆς δαπάνης γιὰ τὰ σχέδια μέχρι ὕψους 5 ἐκατομμυρίων δρχ. καὶ τὴν ἐπιχορήγηση τοῦ ἔργου μὲ ἐφάπαξ ποσὸ 50 ἐκατομμυρίων γιὰ πέντε Σταθμοὺς ἐτησίως.

11. Τὸ ἐπίδομα τρίτου τέκνου στὶς Ἱ. Μητροπόλεις τῆς Θράκης, πού ἀφορᾷ σήμερα σὲ 515 οἰκογένειες ἔναντι 93 τῶν Σεπτέμβριου τοῦ 1999, ὅταν καὶ ἄρχισε ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ σχετικοῦ προγράμματος. Μέχρι στιγμῆς ἔχουν διατεθεῖ γιὰ τὸν πρῶτο χρόνον 84.400.000 δρχ. καὶ γιὰ τὸν δεύτερον 199.680.000 δρχ. πού προέρχονται κυρίως ἀπὸ δωρεές τῆς Τράπεζας Πειραιῶς, τῆς Ε.Κ.Υ.Ο. καὶ δευτερευόντως ὀρισμένων Ἱεραρχῶν, κληρικῶν, μοναχῶν, Ἱ. Μονῶν, ἀλλὰ καὶ πιστῶν.

12. Τὶς ἐπιμορφωτικὰς ἐπισκέψεις κληρικῶν καὶ λαϊκῶν στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας στὶς Βρυξέλλες, πού ἄρχισαν ἀπὸ τὸν περασμένο Ἰούλιο, σὲ συν-

εννόηση με Ἑλληνες Εὐρωβουλευτές καὶ δαπάναις τῆς Ε.Ε.

13. Τὶς ἐπίσημες ἐπισκέψεις στὶς Ἐκκλησίες Ρωσίας, Οὐκρανίας καὶ Σερβίας, ποὺ συνέβαλαν στὴν ἀνανέωση τῶν πατροπαράδοτων δεσμῶν μας μετὰ Αὐτές, ἀποτέλεσαν εὐκαιρία συνομιλίας γιὰ κοινὰ προβλήματα καὶ ἀπέδειξαν τὴν ἀλληλεγγύη μας πρὸς τοὺς ἐν Χριστῷ Ἀδελφοὺς μας εἴτε μετὰ τὴν χορήγηση ὑποτροφιῶν γιὰ νέους θεολόγους ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας, εἴτε μετὰ τὴν ἐδῶ φιλοξενία ἐκκλησιαστικῶν προσώπων καὶ παιδιῶν. Ἐνόψει τῶν ἐπισκέψεων αὐτῶν ὑπῆρξε ἡ ἀπαραίτητη συνεργασία μετὰ τὸν Ὑπουργὸ τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ ἄλλους ὑπηρεσιακοὺς παράγοντες τοῦ Ὑπουργείου.

14. Τὴν Ὑπηρεσία τῆς Ναοδομίας, ποὺ ὀφείλει νὰ τηρεῖ ἀπαρεγκλίτως τὴ νομοθεσία, ἐπιβάλλοντας καὶ στοὺς μελετητὲς τὴν τηρησὶν τῆς, καὶ νὰ υἱοθετεῖ αὐστηρὴ στάση ἐλέγχου, καθὼς ἡ πρὸ τοῦ 1998 στάση τῆς ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ ἐμφανίζονται σήμερα καταγγελίες, ποὺ ἔμμεσα βάλουν κατὰ τοῦ κύρους τῆς καὶ κατ' ἐπέκταση τῆς Ἐκκλησίας. Σήμερα, πάντως, ὁ χρόνος ἐλέγχου μίας τυπικῆς μελέτης ἐκ μέρους τῆς Ναοδομίας εἶναι ἀνάλογος μετὰ αὐτὸν τῆς Πολεοδομίας, παρὰ τὰ περὶ τοῦ ἀντιθέτου διαθρυλούμενα.

ΣΤ'

Προτάσεις γιὰ τὶς ἄμεσες ἐπιδιώξεις τῆς Ἐκκλησίας

Στὸ ἕκτο μέρος τῆς ὁμιλίας του, ὁ Μακαριώτατος παρουσίασε μερικὲς προτάσεις του γιὰ τὶς ἄμεσες ἐπιδιώξεις τῆς Ἐκκλησίας. Σημείωσε δὲ τὰ ἀκόλουθα:

1. Ἐπιθυμώντας νὰ ἀνταποκριθοῦμε στὴν ἔκκληση τοῦ Προέδρου τῶν Η.Π.Α. κ. Bush πρὸς ὅλες τὶς πνευματικὲς δυνάμεις νὰ συστρατευθοῦν στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ἐξάλειψη τῆς μάστιγας τῆς τρομοκρατίας, λάβαμε τὴν πρωτοβουλία νὰ προτείνουμε τὴν σύγκληση στὴν Ἀθήνα Διάσκεψης ἐκπροσώπων τῶν Ἀγίων Ὁρθοδόξων καὶ τῶν Εὐρωπαϊκῶν Ἐκκλησιῶν, προκειμένου οἱ Χριστιανικὲς Ἐκκλησίες, καθὼς καὶ οἱ ἐν Ἑλλάδι ἐκπρόσωποι τῆς Μουσουλμανικῆς καὶ τῆς Ἰου-

δαϊκῆς Θρησκείας νὰ στείλουμε σὲ ὅλο τὸν κόσμο τὸ μήνυμα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς δικαιοσύνης.

2. Ἡ ἀπόκτηση ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, δι' ἀγορᾶς καὶ κατόπιν γενομένου διαγωνισμοῦ, ἐνὸς Ἐκπαιδευτικοῦ καὶ Συνεδριακοῦ Κέντρου, βρίσκεται καθ' ὁδὸν πρὸς τὴν ὁλοκλήρωσίν της.

3. Μελετᾶται ἡ δημιουργία Τράπεζας Πληροφοριῶν τῆς Ἐκκλησίας, ποὺ συνδεόμενη μετὰ ὅλες τὶς Ἱ. Μητροπόλεις, τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς φορεῖς, τὰ Πανεπιστήμια κ.λπ. θὰ μπορεῖ νὰ μετέχει ἀμφίδρομα στὸ ἐλληνικὸ καὶ εὐρωπαϊκὸ γίγνεσθαι τῆς Κοινωνίας τῆς Πληροφορίας.

4. Μελετᾶται σχέδιο γιὰ ἵδρυση Σταθμῶν Ἀ' Κοινωνικῶν Βοηθειῶν γιὰ τὴν παροχὴ ψυχολογικῆς ὑποστήριξης, χρήσιμων συμβουλῶν καὶ πρακτικῆς βοήθειας σὲ ἐνδεεῖς ἢ σὲ ἄτομα ποὺ τελοῦν ὑπὸ καθεστῶς ἀπελπισίας καὶ κατάθλιψης.

5. Μελετᾶται ἡ ἵδρυση Τμημάτων Μεταπτυχιακῶν Θεολογικῶν Σπουδῶν μετὰ γνωστικὰ ἀντικείμενα ποὺ δὲν καλύπτονται ἀπὸ τὰ λειτουργοῦντα ἀνάλογα Τμήματα τῶν δύο Θεολογικῶν Σχολῶν (π.χ. βιοηθική, οἰκολογία, γενετικὴ τεχνολογία).

6. Ἐπιβάλλεται νὰ ἐνισχύσουμε καὶ νὰ προτρεῖνουμε τοὺς κληρικοὺς μας νὰ ἐντείνουν τὴν ποιμαντικὴ τους δραστηριότητα, πλησιάζοντας τὸν Λαὸ μετὰ σύνεση, διάκριση καὶ νέα γλῶσσα.

7. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει καθῆκον νὰ συντελέσει στὴν ἐνσωμάτωση τῶν ἀλλοδαπῶν στὸν κορμὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ μετὰ σεβασμὸ στὴν ἰδιαιτερότητά τους, προτοῦ δημιουργηθοῦν νέα δεδομένα κατὰ τῆς κοινωνικῆς συνοχῆς.

8. Ἡ βελτίωση τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ εἰσαγωγὴ νέων τρόπων λειτουργίας τοῦ Συνοδικοῦ θεσμοῦ μπορεῖ νὰ ἀποτελέσουν ἀντικείμενο μελέτης, ἐφόσον δὲν συνάπτεται μετὰ τροποποίηση τοῦ Καταστατικοῦ Χάρτη. Ἡ Ἐκκλησία μπορεῖ νὰ εἰσαγάγει λ.χ. τὴ λελογισμένη δημοσιότητα στὶς συνεδρίες τῆς Ι.Σ.Ι., τὸν οὐσιαστικὸ ἔλεγχο τῶν ὑποψηφίων πρὸς Ἀρχιερατεία κ.λπ.

9. Ἡ καλλιέργεια καὶ ἀνάπτυξη τοῦ ἱεραποστολικοῦ πνεύματος, κυρίως μεταξὺ τῶν νεότερων κληρικῶν μας, ἀποτελεῖ ἀδήριτη ἀνάγκη.

10. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ μελετήσῃ ἐνδε-

λεχῶς καὶ νὰ ἀναζητήσει τρόπους περιορισμοῦ τῆς ἀνεργίας καὶ ἀντιμετώπισης τῆς διασπορᾶς τῶν ναρκοωτικῶν καὶ τῆς βίας στὰ γήπεδα.

11. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει καθήκον νὰ προστατεύσει τοὺς πρόσφυγες, ποὺ σήμερα κατὰ κύματα καταφθάνουν καὶ θὰ καταφθάνουν, ὅπως ἄλλωστε ἔχει πράξει καὶ στὸ παρελθόν.

12. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἐνισχύσει τὴ συνεργασία Της μὲ τοὺς Ο.Τ.Α. καὶ νὰ ἀναλάβει ἀπὸ κοινοῦ προγράμματα τῆς Ε.Ε. γιὰ τὴν καταπολέμηση τῆς ἀνεργίας καὶ τοῦ κοινωνικοῦ αποκλεισμοῦ.

13. Κατόπιν ἀπόφασης τῆς Δ.Ι.Σ., ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἐκκλησίας στὴν προσπάθεια γιὰ τὴν ἐπιτυχὴ

διοργάνωση τῆς Ὀλυμπιάδος τοῦ 2004 πρέπει νὰ θεωρεῖται δεδομένη στοὺς τομεῖς τῆς ἐξασφάλισης στέγης καὶ φιλοξενίας, ἐθελοντῶν κ.λπ.

Ζ'.

Ἑνότητα καὶ ἀγώνας

Κλείνοντας τὴν ὁμιλία του ὁ Μακαριώτατος ἐξέφρασε τὴ βεβαιότητα ὅτι ὁ ἀγώνας τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν ὑπεράσπιση τῆς Πίστεως θὰ εὐδοθηῖ, τόνισε ὅτι ὁ Λαὸς ἔχει ἐναποθέσει πάνω Της χρηστὲς ἐλπίδες ποὺ κανεὶς δὲν πρέπει νὰ διαψεύσει καὶ ἐπανελάβε τὴν ἀνάγκη γιὰ ἐνότητα, «χωρὶς τὴν ὁποία τίποτε δὲν θὰ κατορθώσουμε».

ΣΥΝΟΔΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ - ΔΙΑΦΟΡΑ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΕΩΣ

ΤΟ 3ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΙΕΡΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΝ

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μὲ εὐθύνη τῆς *Εἰδικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως* διοργάνωσε στὴ Νεάπολη Θεσσαλονίκης, ἀπὸ 13ης ἕως 17ης Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., τὸ 3ο *Πανελλήνιο Λειτουργικὸ Συμπόσιο Στελεχῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων*, μὲ θέμα μελέτης **ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑΣ**. Τὸ Λειτουργικὸ αὐτὸ Συμπόσιο φιλοξένησε ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως καὶ τίμησε μὲ τὴν παρουσία του ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος. Παρέστησαν ἐπίσης οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολίται Λαγκαδᾶ κ. Σπυρίδων, Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου κ. Ἀπόστολος, Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου κ. Προκόπιος, Ν. Κρήνης καὶ Καλαμαριᾶς κ. Προκόπιος, Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγίου Ὁρους κ. Νικόδημος, Ἐλευθερουπόλεως κ. Εὐδόκιμος, Κίτρους καὶ Κατερίνης κ. Ἀγαθόνικος, Περγάμου κ. Ἰωάννης, Λήμνου κ. Ἱερόθεος, Βεροίας, Ναούσης καὶ Καμπανίας κ. Παντελεήμων, Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων, Σταυροπηγίου κ. Ἀλέξανδρος, Ἐλασσῶνος κ. Βασίλειος, Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος, Κασσανδρείας κ. Νικόδημος καὶ οἱ Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Θεουπόλεως κ. Παντελεήμων καὶ Θερμοπυλῶν κ. Ἰωάννης.

Κατὰ τὴν ἑναρξήρια συνεδρία καὶ μετὰ τὸν καθιερωμένο ἀγιασμό ἀναγνώστηκε μῆνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, καὶ προσφώνησαν τὸ Συμπόσιο ὁ Πρόεδρος τῆς Διοργανωτικῆς Ἐπιτροπῆς Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καισαριανῆς, Βύρωνος καὶ Ὑμηττοῦ κ. Δανιὴλ καὶ ὁ οἰκείος ποιμενάρχης Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιος, ὁ ὁποῖος καὶ ἐκήρυξε τὴν ἑναρξὴ τοῦ Συμποσίου, τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου καλυθέντος ὅπως παρακολούθησε ἐξ ὑπαρχῆς τὰς ἐργασίας του. Τὴν ἑναρξὴ τῶν ἐργα-

σιῶν τοῦ Συμποσίου παρακολούθησαν ἐπίσης ἐκπρόσωποι τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ὡς καὶ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, ἐκ μέρους τῶν ὁποίων ἀπύθυναν χαιρετισμοὺς ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς κ. Ἰωάννης Ταρνανίδης καὶ ὁ κ. Ναθαναὴλ Λαδόπουλος, Πρόεδρος τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Νεαπόλεως.

Στὸ Συμπόσιο εἶχαν προσκληθεῖ καὶ ἔλαβαν μέρος 200 ἐκπρόσωποι ἀπὸ ὅλες τὶς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κληρικοὶ καὶ λαϊκοί, οἱ ὁποῖοι καὶ παρακολούθησαν 14 ἐπιμέρους εἰσηγήσεις ἀπὸ εἰδικοὺς ἐπιστήμονες, σχετιζέσθαι πρὸς τὸ θέμα τοῦ Συμποσίου. Μετὰ ἀπὸ κάθε εἰσήγηση ἐπακολουθοῦσε γόνιμος καὶ εὐρὺς διάλογος μετὰ τῶν συνέδρων, ὁ ὁποῖος καὶ ἀπετέλεσε ἓνα ἀπὸ τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου.

Ὁ προβληματισμὸς τοῦ Συμποσίου ἐστίαστηκε ἰδιαίτερα στὰ ἑξῆς βασικὰ σημεῖα:

1. Τονίσθηκε κατ' ἀρχὴν ἀπὸ ὅλους τοὺς ὁμιλητὲς ἡ κεφαλαιώδης σημασία τὴν ὁποία ἔχει γιὰ τὴν ὁρθόδοξη χριστιανικὴ μας πίστις τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, διαμέσου τοῦ ὁποῖου καὶ ἐκφράζεται κυρίως αὐτὸ τοῦτο τὸ μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας. Π' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει νὰ τελεῖται πάντοτε «ἐὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν» ὡς ἡ κατεξοχὴν ἐόρτια φανέρωση τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγμένης Ἐκκλησίας.

2. Ἡ ἀνάλυση τῆς ἱστορικῆς διαμορφώσεως τοῦ τελετουργικοῦ τύπου καὶ τῶν εὐχολογικῶν-ὕμνολογικῶν κειμένων ποὺ χρησιμοποιοῦνται κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Εὐχαριστίας κατέδειξε τὴν διαχρονικὴ πιστότητα τῆς Ἐκκλησίας στὴν ἀρχαία εὐχαριστιακὴ παράδοση, καὶ ἀνέδειξε τὸ ἱερὸ αὐτὸ μυστήριον ὡς τὸν κατεξοχὴν παράγοντα διαμορφώσεως τῆς δομῆς τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας.

3. Ἰδιαίτερα ὑπογραμμίστηκε τὸ βιβλικὸ ὑπό-

βαθρο καὶ ἡ ἐσχατολογικὴ διάσταση τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἐπισημάνθηκε δὲ ἡ ἀνάγκη περαιτέρω μελέτης τοῦ προβλήματος τῆς ἀνακατανομῆς τῶν ἐπ' ἐκκλησίας ἀναγινωσκομένων ἁγιογραφικῶν ἀναγνωσμάτων, ὥστε νὰ ἀναγινώσκεται ὁλόκληρη ἡ Ἁγία Γραφή, Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη, καὶ νὰ δίδεται ἡ ἀφορμὴ ἐρμηνείας αὐτῶν, πρὸς οἰκοδομὴν τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

4. Καταδείχθηκε ἐπίσης ὅτι τὸ κήρυγμα ἀποτελεῖ ἀναπόσπαστο στοιχεῖο τῆς εὐχαριστιακῆς συνάξεως. Π' αὐτὸ καὶ θὰ πρέπει νὰ γίνεται σὲ ἀπλὴ γλώσσα, ὥστε νὰ εἶναι κατανοητὸ ἀπὸ τὸν λαό, νὰ τηρεῖται δὲ ἡ τάξη τῆς μετὰ τὰ ἁγιογραφικὰ ἀναγνώσματα ἐκφωνήσεώς του. Τονίστηκε ἀκόμη ὅτι τὸ κήρυγμα θὰ πρέπει νὰ διατηρήσει τὸν παραδοσιακὸ-σωτηριολογικὸ του χαρακτήρα, ὡς ἐρμηνεία τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ μύηση στὴ Θεία Λατρεία (βιβλικὸ καὶ λειτουργικὸ-μυσταγωγικὸ κήρυγμα).

5. Ἐπισημάνθηκε ἡ ἀνάγκη ἀποφυγῆς τῆς ἐνίοτε παρατηρούμενης τελετουργικῆς ἀταξίας καὶ ἐξεζητημένων τελετουργικῶν πρακτικῶν. Χαιρετίστηκε δὲ ὡς θετικὸ γεγονὸς ἡ ἀναμενόμενη νέα Συνοδικὴ Ἔκδοση τοῦ Ἱερατικοῦ, τὸ ὁποῖο θὰ ἀποτελέσει σταθερὴ βάση γιὰ τὴν ἀποκατάσταση τῆς τελετουργικῆς εὐταξίας κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας.

6. Ἡ ἐνεργὸς καὶ συνειδητὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Λειτουργίας ὑπῆρξε ἓνα ἀπὸ τὰ κεντρικὰ σημεῖα προβληματισμοῦ τοῦ Συμποσίου. Π' αὐτὸ καὶ ὑπογραμμίστηκε ἡ ἀνάγκη περαιτέρω ἐμπεδώσεως τῶν στοιχείων ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἀναδεικνύουν τὸν κοινοτικὸ χαρακτήρα τῆς Θείας Λειτουργίας, ὅπως ἡ «μετὰ αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας» στάση τῶν πιστῶν στὴ Θεία Λειτουργία, ἡ συμμετοχὴ τῶν στὴν ψαλμωδία, ἡ εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ ἀνάγνωση τῶν ἱερατικῶν εὐχῶν καὶ ἡ ἔμφαση στὸν διαλογικὸ τρόπο ἐκφορᾶς τῆς εὐχαριστιακῆς ἀναφορᾶς.

7. Τὸ Συμπόσιο διέτύπωσε τὴ γνώμη ὅτι ὁ κοινοτικὸς χαρακτήρας τοῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἐπιβάλλει τὴν ἐπαναγωγὴν στὸ παραδεδομένο ὕψος ἐκφωνήσεως τῶν παντοίων δεήσεων καὶ εὐχῶν ἐκ μέρους τῶν λειτουργῶν κλη-

ρικῶν, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ συνειδητοποιήσουν ὅτι δὲν εἶναι ψάλται καὶ δὲν πρέπει νὰ ψάλουν τὰ εὐχητικά κείμενα, καθὼς καὶ τὸν περιορισμὸ τῆς πολυηχίας καὶ τὴν προτίμηση τῶν παραδεδομένων ἤχων κατὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ψαλτῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα σὲ κάθε περίπτωσι θὰ πρέπει νὰ ψάλλονται σὲ λιτὰ μέρη, ὥστε νὰ διευκολύνεται μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴν ψαλμωδία.

8. Τονίστηκε ἡ συμβολὴ γενικὰ τῶν λειτουργικῶν τεχνῶν στὴν διαμόρφωση τῆς πνευματικῆς ἀτμόσφαιρας ποὺ ἀπαιτεῖ ἡ τέλεση τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας καὶ ὑπογραμμίστηκε ἡ ἀνάγκη τοῦ διαμέσου τῶν ἀρμοδίων Συνοδικῶν Ὑπηρεσιῶν ἐλέγχου τῶν κριτηρίων ποὺ κυριαρχοῦν σήμερα κατὰ τὴν ἀνέγερση καὶ διακόσμηση τῶν ὁρθοδόξων ναῶν.

9. Ἐγινε δεκτὸ ἀπὸ τὸ Συμπόσιο ὅτι ἡ παρατηρούμενη ἀλλαγὴ στὸν τρόπο ζωῆς τῶν σύγχρονων ἀνθρώπων ἐπιβάλλει τὴν ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας λήψη ὅλων τῶν ἀναγκαίων μέτρων πρὸς διευκόλυνση τοῦ πιστοῦ λαοῦ κατὰ τὴν προσέλευσίν του στὴν εὐχαριστιακὴ σύναξη.

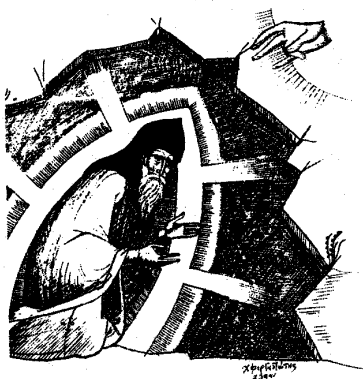
10. Τονίστηκε ἰδιαίτερα ἡ σημασία τῆς συχνῆς καὶ ἐμπροϋπόθετης συμμετοχῆς στὴ Θεία Κοινωνία, ἡ ὁποία εἶναι «ὁ ἄρτος ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς», μὲ τὸν ὁποῖο τρέφει καθημερινὰ ἡ Ἐκκλησία τὰ τέκνα της «εἰς ἄφεισιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν αἰώνιον». Παράλληλα ὑπογραμμίστηκε καὶ ἡ ἐξίσου μεγάλῃ σημασία τὴν ὁποία ἔχουν οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ οἱ κανονικὲς διατάξεις ποὺ διέπουν τὴν εὐτακτὴ τέλεση τῆς Λειτουργίας καὶ τὴν προσέλευση τῶν πιστῶν στὴ Θεία Κοινωνία.

11. Ἀνακοινώθηκε ὅτι ἡ Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως ἔλαβε πρόνοια καὶ προώθησε τὴν ἔκδοση, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ Ἱερατικόν, καὶ σειρᾶς βοηθητικῶν τῆς Θείας Λειτουργίας ἐκδόσεων, ὅπως τῶν Πρακτικῶν τοῦ παρόντος καὶ τῶν δύο προηγουμένων Λειτουργικῶν Συμποσίων, τοῦ «Ἐκλογαδίου» μὲ τὰ κείμενα τῶν βιβλικῶν ἀναγνωσμάτων καὶ μὲ μετάφρασίν τους στὴ νεοελληνικὴ γλώσσα, θεολογικο-λειτουργικῶν τευχῶν μὲ τὸ κείμενο, ἐρμηνεία καὶ σχολιασμὸ τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν τῶν ἁγίων μυστηρίων κ.λπ.

12. Ἐν κατακλείδι τὸ Συμπόσιο διατύπωσε τὴν εὐχὴ ὅπως συνεχισθεῖ ἡ ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀναληφθεῖσα προσπάθεια γιὰ τὴ συστηματικὴ λειτουργικὴ μόρφωση καὶ ἀγωγή τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, συνεχίζοντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ τὴν μακράν μυσταγωγικὴ παράδοση τῆς Ἐκκλησίας μας, στὸ πνεῦμα τῆς ὁποίας ἐντάσσεται καὶ ἡ διοργάνωση τοῦ παρόντος Συμποσίου.

Κορυφαία στιγμή τοῦ Συμποσίου ὑπῆρξε ἡ προεξάρχοντος τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδοῦλου τέλεση πολυαρχιερατικῆς Λειτουργίας σπὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀμπελοκήπων, κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ὁποίας πλεῖστοι τῶν συνέδρων μετέλαβον τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

(Ἀπὸ τὴ Γραμματεία τῆς Εἰδικῆς Συνοδικῆς

ΛΟΓΟΣ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΝ ΚΥΡΙΩ Κ ΟΙΜΗΘΕΝΤΑ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΝ ΣΙΔΗΡΟΚΑΣΤΡΟΥ ΚΥΡΟΝ ΙΩΑΝΝΗΝ (ΠΑΠΑΛΗΝ) (1914 - 2001)

*«Ὦντως φοβερώτατον τὸ τοῦ θανάτου μυστήριον,
πῶς ψυχὴ ἐκ τοῦ σώματος βιαίως χωρίζεται ἐκ τῆς ἁρμονίας
καὶ τῆς συμφυίας ὁ φυσικώτατος δεσμός
θεῶν βουλήματι ἀποτέμνεται»*

Τὸ ὑπέρλογον μυστήριον τοῦ θανάτου ἐνὸς Ἀρχιερέως, Μακαριώτατε Πάτερ καὶ Δέσποτα, σεπτὲ καὶ θεοτίμητε Προκαθήμενε τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, συνήγαγε σήμερον ἡμᾶς ἅπαντας εἰς τὸν ἱερὸν τοῦτον χώρον ἔνθα ὁ ἱερὸς χορὸς τῶν Ἀγίων Ἀρχιερέων, τὰ εὐσεβῆ τάγματα τῶν Πρεσβυτέρων, τῶν Διακόνων καὶ τῶν Μο-

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. **Θεολόγου Ἀποστολίδη**
Ἀρχιεραγματέως τῆς Ἱερᾶς Συνόδου
(νῦν Ἐπισκόπου Σαλόνων)

ναχῶν, οἱ ἔντιμοι ἐκπρόσωποι τῶν τε πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης καὶ τὸ φιλόχριστον καὶ ἀπορφανισθὲν ἤδη πλήρωμα τῆς τοπικῆς ταύτης Ἐκκλησίας συνῆλθον ὅχι διὰ νὰ θρηνησούν, πρᾶξις ἀπάδουσα εἰς τὸ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησιαστικὸν ἦθος καὶ τὴν ἐν ἡμῖν ἀειφρουκτωοῦσαν ἐλπίδα, ἀλλὰ διὰ νὰ δεηθοῦν εἰς τὸν Κύριον τῆς ζωῆς καὶ νικητὴν τοῦ θανάτου ὑπὲρ μακαρίας μνήμης καὶ αἰωνίου ἀναπαύσεως τῆς τιμίας ψυχῆς τοῦ μακαριστοῦ Μητροπολίτου Σιδηροκάστρου κυροῦ Ἰωάννου καὶ ὑπὲρ τοῦ ἱλεων γενέσθαι τὸν ἀγαθὸν καὶ φιλόανθρωπον Θεὸν ἐπὶ ταῖς κατ' ἀνθρώπον ἁμαρτίαις τοῦ ἀποικομένου Πατρὸς καὶ Ποιμένος, διότι «οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ὃς ζήσεται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ οὐχ ἁμαρτήσῃ». Ἡ οὐρανομήκης ἰκεσία ἡμῶν αὕτη καθίσταται πλέον ἔντονος καθ' ὅσον ἀναλογιζόμεθα τὴν σταυρικὴν, ἱερατικὴν καὶ Ἀρχιερατικὴν πορείαν τοῦ μεταστάντος ὁ ὁποῖος διήλθεν ἐν ὑπομονῇ τὴν ὁδὸν τὴν τεθλιμμένην καὶ στενὴν τὴν ἄγουσαν ἀσφαλῶς εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ.

Ὁ προκείμενος ἡμῖν ἐν Κυρίῳ κοιμηθεὶς Ἱεράρχης, ὡς βεβαίως καὶ πᾶς Κληρικὸς τῆς κατ'

Ἀνατολᾶς Ἀγιωτάτης Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας εἶχεν ὡς σύντροφον καὶ συνοδίτην τῆς ζωῆς του τὸν τρισμακάριστον Σταυρὸν τοῦ Κυρίου καὶ νεκρώσας μυρίοις κόποις καὶ ἀγῶσι τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις ἐσφαγίασε ἐκουσίως ἑαυτὸν ὥσπερ ἄρνα κατὰ τὸν ἐκφαντορικὸν προφητικὸν λόγον «ἐνεκά Σου θανατούμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν» ἵνα καταστῇ κατὰ Θεὸν ἄρτιος προσφέρων καρδιά καὶ συνειδήσει ἀκατακρίτω τὴν ἀναίμακτον καὶ σωτήριοιαν θυσίαν ὑπὲρ τῶν αὐτοῦ ἁμαρτημάτων καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἁγνοημάτων. Τοιαύτην μαρτυρικὴν ἀλλὰ καὶ ἔνδοξον Ἀρχιερωσύνην βιώσας ἐπὶ τῆς γῆς, ὁ ἐν Κυρίῳ κοιμηθεὶς σεπτὸς προκείμενος Ἱεράρχης προάγετε σήμερον ἐν Ἐκκλησίᾳ πληθούσῃ τε καὶ βαρυσταλγούσῃ εἰς τὸ ὑπερουράνιον θυσιαστήριον ἔνθα προεξάρχοντος τοῦ Πρώτου καὶ Μεγάλου Ἀρχιεπίσκοπου Χριστοῦ συλλειτουργεῖ ἤδη τοῖς ἀπ' αἰῶνος ἐκλεκτοῖς καὶ ἡγαπημένοις. Πρὸς τὸ γεγονός τοῦτο συμμαρτυρεῖ αὐτὸς ὁ ἐν τῇ στρατευομένη Ἐκκλησίᾳ βίος του καὶ ἡ ἐν αὐτῇ θεοφιλὴς ποιμαντορία του ὡς ἐν συστολῇ ψυχῆς καὶ λόγῳ συντετημένῳ ἐπιμαρτυρεῖ ἡ ἐπιούσα ὀφειλετικὴ ἀναδρομὴ ἡμῶν.

Ὁ αἰδίδιμος λάτρης τοῦ ἐν Τριάδι Θεοῦ καὶ φιλακόλουθος ποιμὴν τῆς τοπικῆς ταύτης Ἐκκλησίας, κατὰ κόσμον Ἰωάννης τοῦπίπλιν Παπαλῆς, ἐγεννήθη ἐν ἔτει χιλιοστῷ ἑννεακοσιοστῷ δεκάτῳ τετάρτῳ (1914) εἰς τὸν Ἀμπελώνα τῆς Λαρίσης, τῆς πόλεως τῆς κεκοσμημένης ἐκ τῆς εὐσεβοῦς καὶ φωτοφόρου χαρισματικῆς παρουσίας τῶν Ἀγίων Ἀχιλλίου, Βησσαρίωνος καὶ Γεδεών, ὀλίγον μετὰ τοὺς νικηφόρους διὰ τὸ Ἔθνος ἡμῶν Βαλκανικοὺς Πολέμους, καθ' οὓς ἔπνευσεν ἡ ζεῖδωρος αὐρὰ τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν ἔνδοξον καὶ ἡρωοτόκον Μακεδονικὴν γῆν, τὴν ὁποίαν ἐκλήθη ἀργότε-

ρον κατὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους βουλὰς τοῦ Παντάνακτος Θεοῦ ἵνα γεωργήσῃ προκειμένου ἵνα αὕτη βλαστήσῃ καὶ ὑλοχαρήσῃ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Οἱ φιλόχριστοι γεννήτορές του «ἐπλαττον καὶ ἐμόρφουν αὐτὸν τοῖς τῆς εὐσεβείας δόγμασι». Μετὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς φοιτήσεώς του εἰς τὸ Γυμνάσιον ἠναγκάσθη πρὸς καιρὸν, ταῖς τοῦ πολυμόχθου βίου δυσχεμέροισι ἀνάγκαις καὶ περιστάσεσι, ἵνα διακόψῃ τὰς ἐγκυκλίους σπουδὰς του καὶ νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἀσκησιν τῆς πατρῴας ἐργασίας, τῆς γεωργίας δηλονότι καὶ τῆς ποιμενικῆς, ὡς ἄλλος Δαυὶδ βόσκων τὰ ποίμνια τοῦ πατρὸς του, γευόμενος τοιοῦτοτρόπως τῆς ἐμπειρίας τῆς διακονίας τὴν ὁποίαν ἐπρόκειτο νὰ παράσῃ εἰς τὸν ἄγρον τοῦ Κυρίου καὶ εἰς τὰ ἔλλογα ἀρνία τοῦ νέου Ἰσραήλ. Ἡ ἀγάπη ὅμως πρὸς τὴν Ἀγίαν Ἐκκλησίαν καὶ ὁ φλογερὸς πόθος του πρὸς τὴν τέχνην τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην τῶν ἐπιστημῶν, τὴν Θεῖαν δηλονότι Ἱερωσύνην, ἐκράτουν τὴν λατρεύουσαν τὸν Θεὸν καρδίαν του εἰς ζῶσαν καὶ διαρκῆ ἱερὰν ἀγωνίαν. Αὕτη ὑπὸ τὸ βλέμμα καὶ τὴν στοργικὴν πρόνοιαν τοῦ οὐρανίου Πατρὸς κατηύθυνε τὰ βήματά του εἰς τὴν περάτωσιν τῶν Γυμνασιακῶν του σπουδῶν καὶ ὠδήγησεν τὸν ἐνάρετον

νέον πρὸς τὴν τρίβον τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν σπουδὴν τῆς Ἱερᾶς Ἐπιστήμης ἐν τῇ περιωνύμῳ πόλει τῶν κλεινῶν Ἀθηνῶν, ἐνθα ὁ θεῖος Παῦλος, ὁ τῆς Ἑλλάδος ἀπάσης μυσταγωγὸς καὶ πατὴρ ἐφύτευσεν καὶ ἐκαλλιέργησεν τὸν Εὐαγγελικὸν σπόρον. Ὡρμος κατὰ Χριστὸν πλέον ὁ εἰς πάντας ἀγαπητὸς καὶ σεβαστός, παρὰ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας αὐτοῦ, Ἰωάννης, ἐν ἔτει χιλιοστῷ καὶ ἐννακοσιοστῷ καὶ πεντηκοστῷ καὶ πρώτῳ (1951) ἐχώρησε μετὰ βήματος σταθεροῦ «*χαίρων ἅμα καὶ τρέμων*» πρὸς τὸ ἱερὸν θυσιαστήριον, εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, ἐνθα ἀγγέλων παρισταμένων ἐν φόβῳ καὶ τρόμῳ θύεται ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας ὁ ἅμνος τοῦ Θεοῦ ὁ ἄμωμος. Τὸ μέγα καὶ συνεκτικὸν τῆς Ἐκκλησίας μυστήριον, τὴν θειοτάτην δηλονότι Ἱερωσύνην τὴν ἔλαβε ἐν τῇ εὐάνδρῳ καὶ ἁγιοτόκῳ νήσῳ τῆς Σάμου, εἰς τὸν ἀμπελῶνα τῆς ὁποίας ἠργάσθη ἀθορύβως μέν, λίαν ἀποτελεσματικῶς ὅμως, ἐπὶ δέκα ἕξ συναπτά ἔτη, διδάσκων, νουθετῶν, ἁγιάζων καὶ καταρτίζων τὸν Λαὸν τοῦ Θεοῦ. Ὑγάπησεν τὰς ψυχὰς τῶν ἀπλῶν καὶ ταπεινῶν ἀνθρώπων τῶν χωρίων, οἵτινες ἔζων ἐγκαταλελειμμένοι καὶ πεινῶντες ὑλικῶς τε καὶ πνευματικῶς καὶ ἐστάθη ὡς φιλόστοργος πατὴρ πλησίον των, θεραπεύων, ὅση δύναμις ἔνεστιν αὐτῷ, τὰς χρείας αὐτῶν, ταῖς χερσὶν καὶ τοῖς λόγοις αὐτοῦ. Εἰς πλείονα τῶν δεκαπέντε χωρίων τῆς ἐπαρχίας Σάμου καὶ Ἰκαρίας ἵδρυσε μαθητικὰ συσσίτια, εἰς τὰ ὁποῖα ἢ νέα γενεὰ εὗρισκε θαλαπωρὴν καὶ τροφήν. Καὶ τὰ συσσίτια αὐτὰ ἐλειτούργουν χωρὶς καμμίαν ἐπίσημον ἐπιχορήγησιν, ἀλλὰ μὲ μόνους πόρους τὰς προσφορὰς τῶν πιστῶν, τοὺς ὁποίους ἐνέπνεε μὲ τὴν ἀνιδιοτελείαν του. Ἀκόμη ἵδρυσε δύο μαθητικὰ Οἰκοτροφεῖα, τὰ ὁποῖα συνετηροῦντο κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Δὲν περιορίσθη ὅμως εἰς τὴν διακονίαν τῶν «*τραπεζῶν*». Αἱ πνευματικαὶ ἀνάγκαι τοῦ Λαοῦ τὸν ἀπασχόλησαν ἔτι περισσότερον. Ἐκαλλιέργησεν μὲ ἰδιαιτέραν ἐπιμέλειαν τὸ κήρυγμα. Ἐπεδόθη εἰς τὸ μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως. Ὁργάνωσε τὰ κατηχητικὰ Σχολεῖα τῆς περιφερείας του. Κατηύθυνε μὲ προσοχὴν καὶ ἀγάπην τοὺς νέους, οἱ ὅποιοι τὸν ἐπλησίαζαν ἐμπνεόμενοι ἀπὸ τὴν ἀφοσίωσίν του καὶ τὸ παράδειγμά του.

Πολυγραφώτατος καὶ ἄριστος γνώστης τῆς Ἑλληνίδος γλώσσης παρέδωκεν εἰς χρῆσιν τῶν θεολόντων σωθῆναι ἱκανὸν ἀριθμὸν συγγραμμάτων,

ἅτινα διαπραγματεύονται θέματα Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, Ποιμαντικῆς, Ἀγιολογίας. Προσενεγκόντα ἑαυτὸν εἰς τὸ ἔργον τῆς διακονίας τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ, εὗρεν αὐτὸν ἐν ἔτει 1967 ἡ ἀνάδειξις του, εἰς τὴν πολυεύθυνον, θρησκευτικῶς καὶ ἔθνικῶς, ἔπαλξιν τοῦ Μητροπολίτου τῆς ἱστορικῆς καὶ ἀκριτικῆς Μητροπόλεως Σιδηροκάστρου. Ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιδιώξεως ἀξιωματῶν ἐκλήθη, σεπτῇ ἐπινεύσει τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καθάπερ Ἀαρών, νὰ γίνῃ ποιμὴν καὶ πατὴρ πνευματικὸς ἀνθρωπίνων ψυχῶν ὑπὲρ ὧν Χριστὸς ἀπέθανεν καὶ ἀνέστη. Ἐκλήθη νὰ μεταφυτευθῇ ἐκ τῆς Σαμιακῆς γῆς εἰς νέαν γῆν ἀγαθὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ὡς καλὴ ἐλαία, κατάφορτος καρπῶν ἀγαθῶν καὶ τιμίων, ἐλίπανεν τὰς ψυχὰς τοῦ ἐμπεπιστευμένου εἰς αὐτὸν ποιμίνου, «ἐν ᾧ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο αὐτὸν Ἐπίσκοπον». Ἡ ὑπὲρ τὰς τρεῖς δεκαετίας Ἀρχιερατικὴ διακονία του ἐν τῇ εὐλογημένῃ ταύτῃ ἐπαρχίᾳ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας ἐκοσμήθη λαμπρῶς ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν τῆς ἐναρέτου καὶ ἀπλῆς βιοτῆς του. Ἐκκλησιαστικὸς ἀνὴρ ἤθους, ταπεινώσεως, σεμνότητος, ἀσκήσεως, ἀγάπης καὶ προσηλώσεως εἰς τὰς παραδόσεις τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως ἐτέθη ἐπὶ τὴν λυχνίαν καὶ ἔλαμψεν σπουδαίως, ἵνα φωτίσῃ εἰς χρόνους ζοφεροὺς καὶ θερμάνῃ εἰς καιροὺς χειμῶνος τὸν ἐμπερίστατον ἄνθρωπον. Λίαν ἀξιόλογος καὶ ἀξιομίμητος ὑπῆρξεν καὶ ἡ φιλομόναχος μέριμνά του, ἥτις τελικῶς κατέστησεν τὴν συνεσταλμένην μὲν εἰς ἔκτασιν, μεγίστην ὅμως εἰς ἔργον ἐπαρχίαν του, εἰς μικρὰν Θηβαΐδα ὥστε ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός, νὰ δοξάζεται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς Ὄνομα τῆς Παναγίας Τριάδος.

Ὁ ἀποιχόμενος Ἱεράρχης, ἔργοις καὶ λόγοις ἐκήρυξεν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοῦτον Ἐσταυρωμένον, ἐνουθέτησεν, ἐπαραμύθησεν, ἐστήριξεν, κατηύθυνε τὸ ποίμνιόν του εἰς νομὰς σωτηρίους, ἔχων συνοδίτας καὶ συμπαρατάτας θερμουργοὺς εἰς τὸν ἀνάντην τοῦτον δρόμον τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς διακονίας, τοὺς ἐκλεκτοὺς Κληρικούς του, περὶ τῶν ὁποίων ἰδιαίτεραν καὶ ὅλως φιλόστοργον ἐπεδείκνυε πάντοτε μέριμναν, ἐπιζητῶν καὶ κοπιᾶζων μυρίοις κόποις διὰ τὴν ἀνεύρεσιν ἱκανῶν καὶ πεπαιδευμένων ὑποψηφίων Κληρικῶν, ἐχόντων μόρφωσιν εὐσεβείας καὶ διακρινομένων διὰ τὸ πνεῦμα προσφορᾶς καὶ διακονίας πρὸς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον, ἐπιζητοῦντα εἰς τὸ πρόσωπον

τῶν πνευματικῶν του πατέρων τὰ φωτεινὰ καὶ ἀειλαμπῆ πρότυπα τῆς ἀπερικλονήτου πίστεως, τῆς πηγαίας καὶ αὐθεντικῆς εὐσεβείας, τῆς εἰλικρινοῦς ἀγάπης καὶ τοῦ ἡθους.

Διὰ πάντα ταῦτα, καίτοι ἡ κατ' ἀνθρώπον θλίψις πληροὶ τὰς ψυχὰς τοῦ τε Μακαριωτάτου Προκαθημένου τῆς καθ' Ἑλλάδα Παυλείου Ἐκκλησίας καὶ ἀπάσης τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας Αὐτῆς, ἥς τίμιον καὶ ἐπίλεκτον Μέλος ἐπὶ τριακονταετίαν διετέλεσε ὁ προκείμενος Ἱεράρχης, ἐν τούτοις μυστικῶς αὐτὸς μακαρίζεται ὑφ' ἀπάντων διὰ τὴν ἐκ τῶν λυπηρῶν καὶ προσκαίρων πρὸς τὰ εὐφρόσυνα καὶ αἰώνια μετὰστασίν του, ἐπισφραγίζουσιν ἓνα μικρὸν καὶ τετιμημένον ἐπίγειον βίον, μεστὸν χριστιανικῆς πραότητος, πολυμεροῦς πλήν ἀθορύβου φιλανθρωπίας, ἀνεπιδείκτου φιλεργίας καὶ εὐγενείας ψυχῆς.

Καὶ νῦν, δοῦλε τοῦ Κυρίου ἀγαθὲ καὶ πιστέ, ὁ ἐργασθεὶς καὶ πολλαπλασιάσας τὸ δοθέν σοι ἄλαντον, γεωργὲ καλέ, ὁ ἐπιμελῶς καλλιεργήσας τὴν εὐκαρπον Μακεδονικὴν γῆν, πορεύου ἐν εἰρήνῃ, δίχα φόβου, τὴν μακαρίαν τρίβον, τὴν ἄγουσαν πρὸς τὴν ἄνω φωτοφορίαν, ἔνθα «ὁ τῶν ἐορταζόντων ἦχος ὁ ἀκατάπαυστος» καὶ ἡ ἄληκτος χαρὰ τῶν ἐν οὐρανοῖς ἀπογεγραμμένων Ἁγίων, ἵνα λάβῃς τὸν στέφανον τὸν ἀμαράντινον, «ὃν ἐπηγγείλατο Κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν Αὐτόν». Συνοδεύουσί σε σήμερον αἱ ὑποκάρδιοι εὐχαὶ τῆς Σεπτῆς Ἱεραρχίας, προσεξαρχούσης Αὐτῆς τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος τοῦ μεγατίμου Προκαθημένου Αὐτῆς καὶ σύμπαντος τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου. Συνηγοροῦσιν ὑπὲρ σοῦ οἱ ἀδιάλειπτοι ἄγωνες καὶ αἱ καθ' ἡμέραν ἀγωνίαι σου, τὰ δάκρυά σου καὶ οἱ στεναγμοὶ σου ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπολογοῦνται διὰ σέ, δι' ὅσα ἐν βίῳ ὡς ἄνθρωπος ἡμαρτες, οἱ ὑπὸ σοῦ ἔργοις τε καὶ λόγοις στηριχθέντες, παιδαγωγηθέντες καὶ εὐεργετηθέντες. Πορεύθητι, τὸ λοιπόν, ἀγαλλόμενος, πολυσέβαστε Γέροντα εἰς τὸν ὑποκάτω τοῦ Ξύλου τῆς ζωῆς ἡτοιμασμένον Σοὶ ὑπὸ τοῦ Πανοικτίρμονος Θεοῦ, τόπον τῆς ἀναπαύσεως.

«Τῆς Ἀρχιερωσύνης σου μνησθεὶς Κύριος ὁ Θεός» Σεπτὲ Μητροπολίτα Σιδηροκάστρου κυρὲ Ἰωάννη ἐν τῇ Βασιλείᾳ Αὐτοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Ἐν Σιδηροκάστρῳ τῇ 10ῃ Ὀκτωβρίου 2001

ΓΕΝΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΩΣ ΜΕΣΟΥ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

1. Ἡ ἀνθρώπινη γλώσσα

Μιά ἀπὸ τὶς μεγαλύτερες παραμέτρους τῆς ἀνθρωπίνης υπάρξεως εἶναι ἡ γλώσσα. Αὐτὴ ἡ πολυτιμότερη λειτουργία, συνιστᾷ γιὰ τὸν ἄνθρωπο τὴ σημαντικότερη δυνατότητα ἐκφράσεως τῶν σκέψεων του ἀλλὰ καὶ τῶν ἐρεθισμάτων, τὰ ὁποῖα δέχεται ἀπὸ ἐξωγενεῖς παράγοντες. Ἡ γλώσσα εἶναι ἡ «μυστηριακότερη» πτυχή τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως ἐναργέστατα τονίζει ὁ Μ. Βασιλείος μὲ τὰ ἀκόλουθα λόγια: *Τοῦ λόγου τὴν χρῆσιν δέδωκεν ἡμῖν ὁ κτίσας ἡμᾶς Θεός, ἵνα τὰς βουλάς τῶν καρ-*

Τοῦ κ. **ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ν. ΦΙΛΙΑ**
Ἐπίκ. Καθηγητοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

*διῶν ἀλλήλοις ἀποκαλύπτωμεν, καὶ διὰ τὸ κοινω-
νεῖν τῆς φύσεως ἕκαστος τῷ πλησίον μετα-
διδῶμεν, ὥπερ ἐκ τινων ταμιῶν, τῶν κρυπτῶν τῆς
καρδίας προφέροντες τὰ βουλευματα*¹. Τὴν ἴδια
διάσταση τῆς γλώσσας ἐπισημαίνει ὁ μέγας
σύγχρονος Ἕλληνας γλωσσολόγος καὶ πρύτανης
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, καθηγητὴς Γεώργιος
Μπαμπινιώτης ὅταν γράφει ὅτι, «νοήματα καὶ
ἐννοιες, αἰσθήματα καὶ συναισθήματα, ψυχοσύν-
θεση, νοοτροπία καὶ στάση ἀτόμων καὶ ομάδων
ἐναντι τοῦ κόσμου, μορφοποιοῦνται καὶ ἐκφράζον-
ται ἀπὸ τῆς γλώσσας τοῦ ἀνθρώπου»².

Ἡ ἀνθρώπινη γλώσσα προορίζεται γιὰ τὴν
ἐκφραση πραγματικότητων διαφόρων ἐπιπέδων,
ὅπως τοῦ τῶν βιωτικῶν ἀναγκῶν, τοῦ τῆς πολι-
τικῆς, ἐπιστημονικῆς καὶ φιλοσοφικῆς σκέψεως
καθὼς καὶ τοῦ τῆς ποιήσεως. Ὅπως συνάγεται
ἀπὸ τὴν ἐν λόγῳ ἀποστολή της, ἡ γλώσσα ὀφείλει
νὰ ἐμπλουτίζεται διαρκῶς, δηλαδή νὰ διευρύνε-

ται, ὥστε «νὰ χωρέσει τὰ ἀχώρητα» (κατὰ τὴ δια-
τύπωση συγχρόνου λογοτέχνητος)³, ἀν καὶ οὐδέ-
ποτε θὰ μπορέσει νὰ ἐπιτύχει τελείως στὴν ἀπο-
στολή της, ὅπως διεκήρυξε πρὸ εἰκοσιεσσάρων,
ἡδη, αἰώνων ἡ πλατωνικὴ φιλοσοφία διὰ τῆς θεω-
ρήσεως τοῦ λόγου ὡς φυλακῆς (περιορισμοῦ) τῶν
νοουμένων. Θὰ πρέπει, ὅμως, νὰ διακρίνουμε
—ἀπὸ τὰ προαναφερθέντα ἐπίπεδα— τὴν ἐκφραση
τῆς θρησκευτικῆς πίστεως· ἐὰν δὲ ἐξειδικεύσουμε,
ἐντὸς τῆς πίστεως αὐτῆς, τὴν παρατήρησή μας ἐπὶ
τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς παραδόσεως, εὐκό-
λως θὰ ὀδηγηθοῦμε στὸ συμπέρασμα τοῦ μακαρι-
στοῦ ἀρχιμανδρίτου Σωφρονίου Σαχάρωφ ὅτι, τὸ
ὕψιλότερο ἐπίπεδο εἶναι αὐτὸ τῆς γλώσσας τῆς
Θείας Ἀποκαλύψεως, τῆς προσευχῆς, τῆς θεολο-
γίας καὶ τῆς Θείας Λατρείας⁴.

2. Ἡ γλώσσα τῆς Ἐκκλησίας

Ἀπὸ τὴ γενέθλιο, ἡδη, ἡμέρα της, ἡ Ἐκκλησία
ἀποδέχεται τὴ γλωσσικὴ ἰδιαιτερότητα κάθε
ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος ἐπρόκειτο νὰ δεχθεῖ τὸ Βά-
πτισμα, ὅπως διαφαίνεται ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι οἱ
ἀπόστολοι, φωτισθέντες ὑπὸ τοῦ Παναγίου Πνεύ-
ματος κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὁμίλη-
σαν στὰ συγκεντρωμένα πλήθη *τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ*⁵.
Αὐτὴ ἡ γλωσσικὴ ἰδιαιτερότητα πιστοποιεῖται ὅχι
μόνο στὸ κήρυγμα τῆς πρώτης χριστιανικῆς Ἐκ-
κλησίας, ἀλλὰ καὶ στὴν πρὸς τὸ Θεὸ δοξολογία
τῶν Χριστιανῶν (προφανῶς ἐντὸς ἐνὸς παλαιο-
χριστιανικοῦ λατρευτικοῦ πλαισίου), ὅπως ἐπιση-
μαίνει ἡ γραφίδα τοῦ ἀποστόλου Παύλου (*πᾶσα
γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χρι-
στός εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς*)⁶. Ὁ ἴδιος «κανόνας

3.Κ. Χιωτέλλης, «Τὸ περὶ τὴν μετάφραση δίλημμα», Σύ-
ναξη 72 (1999), σ. 18.

4. Ὁψόμεθα τὸν Θεὸν καθὼς ἐστι, Ἱερὰ Μονὴ Τιμίου
Προδρόμου, Ἑσσεξ Ἀγγλίας, 1993, σ.373.

5.Πρ. 2,6.

6. Φίλ. 2,11.

1. Εἰς τὸ «Πρόσεχε σεαυτῷ», 1, PG 31, 197C.

2. Γ. Μπαμπινιώτης, *Θεωρητικὴ γλωσσολογία. Εἰσα-
γωγή στὴ σύγχρονον γλωσσολογία*, Ἀθήνα, 1986, σ.34.

προσευχῆς» (lex orandi) φαίνεται ὅτι ἐπαναλαμβάνεται στήν περὶ τῆς λειτουργικῆς προσευχῆς μαρτυρία τοῦ Ὡριγένους: *Ἐν ταῖς εὐχαῖς οἱ μὲν Ἕλληνες ἑλληνικοῖς, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι Ῥωμαϊκοῖς, καὶ οὕτως ἕκαστος κατὰ τὴν ἑαυτοῦ διάλεκτον εἶχε - ται τῷ Θεῷ καὶ ὑμνεῖ Αὐτὸν ὡς δύναται καὶ ὁ πά - σης διαλέκτον Κύριος τῶν ἀπὸ πάσης διαλέκτον εὐχομένων ἀκούει, ὡς μᾶς, ἢν' οὕτως ὀνομάσω, φωνῆς τῆς κατὰ τὸ σημαίνονμενον ἀκούων, δηλο - μένης ἐκ τῶν ποικίλων διαλέκτων*⁷.

Εὐθύς ἐξ ἀρχῆς, ὅμως, διαμορφώνεται ἡ συνείδηση ὅτι, ἡ γλώσσα αὐτῇ τῆς πρώτης Ἐκκλησίας δὲν εἶναι «λόγος ἀνθρώπων», ἀλλὰ «λόγος Θεοῦ», ὁ ὁποῖος (ὅπως γράφει ὁ ἀπ. Παῦλος πρὸς τοὺς Θεσσαλονικεῖς) *ἐνεργεῖται ἐν ὑμῖν τοῖς πιστεύουσιν* (ἐκδηλώνεται μὲ ἔργα σ' ἐσᾶς πὺν πιστεύετε / Α' Θεσ. 2, 13).

Τὸ γεγονός αὐτὸ συνιστᾷ ριζικὴ διαφορὰ τοῦ ἀνθρώπινου λόγου ἀπὸ τὸν βιβλικὸν λόγο, τὸν ὁποῖο ὁ ἀκροατὴς ἢ ὁ ἀναγνώστης καλεῖται νὰ γνωρίσει ὡς ὑπαρξιακὸ γεγονός. Π' αὐτό, στήν κατανόηση τοῦ Θεοῦ λόγου προϋπόθεση δὲν εἶναι ἡ λογικὴ, ἀλλὰ ἡ πίστη, μὲ τὴν ὁποία ἀναγνωρίζεται «ἡ ἐνέργεια τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ» (Εφεσ. 3, 7). Ἡ πίστις, ὡς ἐρμηνευτικὸς ὅρος γιὰ τὴν κατανόηση τοῦ Θεοῦ λόγου, δὲν σχετίζεται μὲ τὴν διανοητικὴν λειτουργίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ μὲ τὸ σύνολο τῶν πνευματικῶν καὶ σωματικῶν του αἰσθητηρίων. Ἡ ἀνθρώπινη γνώση, νόηση καὶ ἔκφραση καλοῦνται νὰ προσαρμοστοῦν στοὺς ὅρους τοῦ Θεοῦ λόγου καὶ ὄχι ἀντίστροφα. Εἰδᾶλλως, ἡ νόηση θὰ λειτουργοῦσε ὡς κριτήριον τοῦ Θεοῦ λόγου καὶ ἀπὸ αὐτῇ μόνο θὰ ἐξηρᾶτο ἡ ἀποδοχὴ ἢ ἡ ἀπόρριψή της. Π' αὐτό, ὁ Μ. Βασίλειος σημειώνει ὅτι, *πίστις ἡγεῖσθω τῶν περὶ Θεοῦ λόγων, πίστις καὶ μὴ ἀπόδειξις· πίστις ἡ περὶ τὰς λογικὰς μεθόδους τὴν ψυχὴν εἰς συγκατάθεσιν ἔλκουσα· πίστις καὶ οὐχ ἡ γεωμετρικαῖς ἀνάγκαις, ἀλλ' ἡ ταῖς τοῦ Πνεύματος ἐνεργείαις ἐγγινομένη*⁸.

Ἡ κατανόηση τοῦ Θεοῦ λόγου δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ἐρμηνευτικὴν παρέμβαση τοῦ ἀνθρώπινου λόγου, διότι τὸ νόημα τοῦ Θεοῦ λόγου εἶναι

σαφὲς ἀφ' ἑαυτοῦ, ὅπως τονίζει ὁ Μ. Ἀθανάσιος (*Ἡ μὲν περὶ τῆς θεοσεβείας καὶ τῆς τῶν ὅλων ἀληθείας γνώσις οὐ τοσοῦτον τῆς παρὰ τῶν ἀνθρώπων διδασκαλίας δεῖται, ὅσον ἀφ' ἑαυτῆς ἔχει τὸ γινώσκον*⁹). Ἡ κατανόηση τοῦ Θεοῦ λόγου, ἐπομένως, εἶναι ἔργο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐφόσον (κατὰ τὸν ἁγ. Ἰ. Χρυσόστομο) *ἡ τοῦ Πνεύματος χάρις, ἐπειδὴν εἰς διάνοιαν εἰσέλθῃ καὶ ἰδρυνθῇ, πάσης πηγῆς μᾶλλον ἀναβλύζει*¹⁰. Συνοψίζων τὴν πρὸ αὐτοῦ ἀγιοπνευματικὴ ἐμπειρία, ὁ ἁγ. Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς ἐπισημαίνει ὅτι, ἡ εἴσοδος στὴ «διάνοια» (κατανόηση) τοῦ Θεοῦ λόγου εἶναι ἀποτέλεσμα φωτισμοῦ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ Ὅποιο παρέχει *σύμμετρον λόγον πρὸς τὴν τῶν νοουμένων σαφήνεια*ν.

Εἶναι κοινὴ ἡ συνείδηση ὅλων τῶν πιστῶν ὅτι, οἱ ἀλήθειες τῆς πίστεως κατοχυρώθηκαν μὲ τὸν ἀνθρώπινο λόγο. Ἡ ἀλήθεια, ὅμως, τῆς πίστεως εὐρίσκεται πέρα ἀπὸ τὴ λεκτικὴ διατύπωση, ὅπως ἐναργέστατα τονίζει ὁ ἁγ. Γρηγόριος Νύσσης¹¹. Π' αὐτό, ἡ γλωσσικὴ μορφή τοῦ λόγου στήν Ἐκκλησία ὑπῆρξε πάντοτε ποιμαντικὸ μέσο καὶ ὄχι δόγμα. Μὲ γνώμονα τὴν ἀλήθεια αὐτῇ, σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὴ λατρεία, ἡ παράδοση τῆς ἀνατολικῆς ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας ἀπέρριψε τὴν ἀποψη τῶν Τριγλωσσιτῶν περὶ «ἱερῶν γλωσσῶν» καὶ γνώρισε τὴν αὐθεντικότερη ἔκφρασή της στὸ ἱεραποστολικὸ ἔργο τῶν ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου, οἱ ὁποῖοι παρὰ τίς ἀντιδράσεις τῶν ὁπαδῶν τῆς λατινικῆς γλώσσας ἐπέμειναν στήν ἀποκλειστικὴ χρῆση τῆς παλαιοσλαβικῆς ὡς λειτουργικῆς γλώσσας¹² κατὰ τόσο πειστικὸ τρόπο, ὥστε ἀνάγκασαν τὸν πάπα Ἀδριανὸ Β' νὰ ἀποδεχθῇ τὴ μετάφραση τῶν λειτουργικῶν κεμένων ἀπὸ τὴ λατινικὴ στὴν παλαιοσλαβικὴ γλώσσα¹³.

9. *Λόγος κατὰ Ἑλλήνων*, 1, ΒΕΠΕΣ, 30 (1962), σ. 31 (6-8).

10. *Υπόμνημα εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην*, Ὁμλ. ΝΑ', 1, ΕΠΕ 37 (1978), σ. 430 (2-4).

11. *Αὕτη γὰρ ἡ τῶν ρημάτων δύναμις, δι' ὧν φωνάσ τινες ἐν συλλαβαῖς ἐκφωνουμένας μανθάνομεν διὰ τοῦ λόγου, ἀλλ' ἐπίνοιαν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν ἀναβάσεως δι' ὑψηλῆς πολιτείας κατορθωμένην (Εἰς τὴν Κυριακὴν Προσευχὴν, Λόγος Β', ΒΕΠΕΣ 66 (1987), σ. 337 (15-18).*

12. Βλ. περισσότερα ἐν Β. Φειδᾷ, *Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία*, τόμ. II, Ἀθῆναι, 1977, σ. 107.

13. Πρβλ. Ε. Θεοδώρου, *Μαθήματα Λειτουργικῆς*, τόμ. Α', Ἀθῆναι 1975, σ. 348.

7. Κατὰ Κέλσον, Η', 37, PG 11, 1573.

8. *Ὁμιλία εἰς τοὺς Παλμούς*, 115, PG 30, 194B.

3. Ἡ γλώσσα τῆς λατρείας

Ἡ ὀρθόδοξη ἀνατολή εἶχε καὶ ἔχει μεγάλη ποι-
κιλία λειτουργικῶν γλωσσῶν¹⁴. Τὸ γεγονὸς αὐτὸ
εἶναι σύμφωνα μὲ τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Ὁρθο-
δοξίας, ἡ λειτουργικὴ ζωὴ τῆς ὁποίας ἐκφράζεται
«μὲ ὁποιαδήποτε φωνὴ καὶ διάλεκτο»¹⁵. Ὅπως
εὐστοχα τονίζει ὁ ἀείμνηστος Κ. Καλλίνικος, ἡ τέ-
λεση τῆς Θείας λατρείας στὴ μητρικὴ γλώσσα τοῦ
κάθε λαοῦ «τυγχάνει λογικὴ συνέπεια τοῦ πανεκ-
κλησιαστικοῦ χαρακτῆρος τῶν ἀνατολικῶν
ἱεουργιῶν»¹⁶. Ἄς προσεγγίσουμε, ὅμως, εἰδικότε-
ρα τὴ λειτουργικὴ γλώσσα τῆς ἐλληνόφωνης
ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς, ἡ ὁποία (γλώσσα) εἶναι ἡ
ισχύουσα στὴ λατρεία μας κατὰ τὴ μακραίωνη
παράδοση τοῦ βυζαντινοῦ λειτουργικοῦ τύπου
ἕως τὴν ἐποχὴ μας.

Πρόκειται περὶ τῆς γλώσσας, ἡ ὁποία φέρει
ἐξαιρετικὴ ἰδιαιτερότητα. Ἡ ἰδιαιτερότητα τῆς
λειτουργικῆς γλώσσας στὴν παράδοση τῆς ἐλλη-
νόφωνης Ὁρθοδοξίας προέρχεται ἀπὸ μία κεφα-
λαιώδη ἀλήθεια: ὅτι τόσοι οἱ συγγραφεῖς τῶν
εὐχῶν, ὅσοι καὶ οἱ ποιητὲς τῶν ὕμνων, δὲν χρησι-
μοποίησαν ἀπλῶς τὴ γλώσσα τῆς ἐποχῆς τους. Οἱ
γλωσσικὲς τους διατυπώσεις προέρχονταν ἀπὸ
τὴν ἁγιοπνευματικὴ τους ἐμπειρία, ἡ δὲ γλώσσα
τους ὑπῆρξε ἡ συμπύκνωση τῆς ἐμπειρίας αὐτῆς,
ἓνα «δοχεῖο» (οὕτως εἰπεῖν) τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ
πνεύματος. Γι' αὐτὸ (ἂς τονιστεῖ ἐξ ἀρχῆς) οὔτε ὁ
ἄνθρωπος νοῦς μπορεῖ νὰ συλλάβει ὅλα τὰ
πνευματικὰ νοήματα ποὺ ἐκφράζονται μὲ τὴ λει-
τουργικὴ γλώσσα, ἀλλὰ οὔτε καὶ ὁ ἄνθρωπος
λόγος μπορεῖ νὰ ἐπεξηγήσῃ τὸ βάθος τῶν εὐχῶν
καὶ τῶν ὕμνων. Ἰσχύει, ἐν προκειμένῳ, τὸ τοῦ Μ.
Βασιλείου: *ὁ μὲν νοῦς τῶν πραγμάτων ἐλάττων, ὁ
δὲ λόγος τῶν νοουμένων καταδεέστερος*¹⁷.

14. Βλ. περισσότερα ἐν Π. Τρεμπέλα, *Λειτουργικοὶ τύ-
ποι Αἰγύπτου καὶ Ἀνατολῆς* (Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱστορίαν
τῆς Χριστιανικῆς Λατρείας), Ἀθήναι, Ἀποστολικὴ Διακο-
νία, 1961, σσ. 1-4.

15. Πρβλ. Β. Μουστάκη, «Γλῶσσα, λειτουργικὴ», ἐν
ΘΗΕ 4, 573.

16. Πρβλ. Κ. Καλλίνικου, *Ὁ Χριστιανικὸς ναὸς καὶ τὰ
τελούμενα ἐν αὐτῷ*, Ἀθήναι, Γρηγόρης, 1969³.

17. *Εἰς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν*, 1, ΒΕΠΕΣ 54
(1976), σ. 226 (26-27).

Ἡ λειτουργικὴ γλώσσα τῆς βυζαντινῆς ἐκκλη-
σιαστικῆς παραδόσεως δὲν εἶναι ἀπλῶς μίᾳ ἱερῇ
γλώσσᾳ¹⁸, μὲ τὴν ἔννοια τῆς γλώσσας-συμβόλου, ἡ
ὁποία ἐνεργεῖ (στὸν εὐρύτερο θρησκευτικὸ χωρὸ)
ὡς μαγικὴ-μυστικοπαθὴς δύναμις καὶ ἡ ὁποία
ἰσχυροποιεῖται ἀπὸ τὸ ἀκατάλυττό της. Ἡ ἱερότη-
τά της ἐδράζεται στὴν ἀλήθεια, τὴν ὁποία διετύ-
πωσε ὁ ἀείμνηστος π. Γερβάσιος Παρασκευόπου-
λος, ὅταν ἔγραφε (περὶ τῆς λειτουργικῆς γλώ-
σσας) ὅτι πρόκειται γιὰ «λέξεις ἡγιασμένας ἐπὶ
αἰῶνας, διὰ τῶν ὁποίων ἐπαναλαμβάνεται ἀπεί-
ρως τὸ μεγαλύτερο τῶν θαυμάτων»¹⁹. Πρόκειται
γιὰ «ἔπος ἱεροπρεπές, τὸ ὁποῖο καθιέρωσε ὁ χρό-
νος» (γιὰ νὰ ἐπαναλάβουμε τοὺς λόγους τοῦ μα-
καριστοῦ Μητροπολίτου Κοζάνης Διονυσίου²⁰).
Ὡς γλώσσα θεολογίας καὶ ποιήσεως, ἡ γλώσσα
τῆς λατρείας ἀπηχεῖ τὴν ἀνωτερότητα ἔναντι
ἄλλων μορφῶν λόγου, ὅπως μὲ γλαφυρότητα το-
νίζει ὁ μεγάλος Κ. Παλαμᾶς μὲ τοὺς ἀκόλουθους
στίχους: *Οὔτε ὁ οἰστρήλατος τοῦ Αἰσχύλου μὲ δο-
νεῖ παλμὸς / τῶν θεῶν οὔτε ἡ γαλήνη, ποὺ τὴν
ἐπλασε ὁ Φειδίας / ὅσο ἐσὺ μὲ συνεπαίρνεις ὁ λει-
τουργικὸς ψαλμὸς / τὸ ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας*.

4. Ἡ λειτουργικὴ γλώσσα σὲ σχέση μὲ τὴν νεοελ- ληνικὴ

Καλούμαστε, ὅμως, νὰ μελετήσουμε ἓνα θέμα
εὐαίσθητο καὶ σύνθετο: τὴ σχέση τοῦ γλωσσικοῦ
λειτουργικοῦ ιδιώματος μὲ τὴ νεοελληνικὴ καθο-
μιλουμένη, τὴ γλώσσα, δηλαδή, τὴν ὁποία μιλάει ὁ
λαὸς τῆς σύγχρονης Ἑλλάδας.

Στὴν διὰ μέσου τῶν αἰώνων διαδρομὴ της, ἡ
ἐλληνικὴ γλώσσα ἐγνώρισε διαδοχικὰς μορφὰς
ἐξελίξεως [ὁμηρικὴ, κλασικὴ (ἄττικὴ), κοινὴ ἐλλη-
νιστικὴ, μεσαιωνικὴ (βυζαντινὴ), δημοτικὴ νεοελ-
ληνικὴ]. Ἡ γλώσσα τῆς λατρείας ἀποτελεῖ γλωσ-
σικὸ ἰδίωμα, τὸ ὁποῖο κυμαίνεται μεταξὺ τῆς
κοινῆς ἐλληνιστικῆς καὶ μεσαιωνικῆς-βυζαν-

18. Πρβλ. Γ. Χώρα, «Ἡ γλῶσσα τῆς Θείας Λατρείας»,
ἐν *Ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλλήνων* (Ἐτήσιο Λεύκωμα Πολιτι-
σμοῦ), Ἀθήνα 1998, σ. 2.

19. *Ερμηνευτικὴ ἐπιστάσις εἰς τὴν Θεϊάν Λειτουργίαν*,
Πάτρα, 1958, σσ. 214-215.

20. Πρβλ. *Ἡ Θεία Λειτουργία*, Ἀθήναι, 1986, σ. 140.

τινῆς²¹. Ὡς γλωσσικὸ ἰδίωμα, ἡ λειτουργικὴ γλώσσα εἶναι φυσικὸ νὰ παρουσιάζει κάποιες διαφορὲς ἀπὸ τὴν κοινὴ γλώσσα, οἱ ὁποῖες μποροῦν νὰ κυμανθοῦν ἀπὸ ἀπλὲς ἕως σημαντικῆς²².

Θὰ πρέπει νὰ ἐκθέσουμε μιὰ διαπίστωση γλωσσολογικῆς φύσεως, ἡ ὁποία ἔχει κεφαλαιώδη σημασία γιὰ τὸ θέμα τῆς σχέσεως τῆς λειτουργικῆς γλώσσας μὲ τὴν καθομιλουμένη νεοελληνική: ὅτι οἱ βασικὲς γλωσσικὲς διαφοροποιήσεις τοῦ λειτουργικοῦ γλωσσικοῦ ιδιώματος συνίστανται στὶς καταλήξεις, τὶς αὐξήσεις τῶν παρωχημένων χρόνων, τὴ συναίρεση καὶ συνεκφορὰ τῶν λέξεων, τὴ χρῆση τῶν ρηματικῶν τύπων τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τῆς μετοχῆς καθὼς καὶ τὴ διαφορετικὴ σύνταξη τῶν προτάσεων (δηλαδὴ τὴ διαφοροποίηση στὴ θέση τῶν λέξεων ἐντὸς μιᾶς προτάσεως). Τὸ οὐσιαστικὸ πρόβλημα, τὸ ὁποῖο συνήθως ὑφίσταται ὅταν μελετοῦμε διαφορετικὰ γλωσσικὰ ιδιώματα, εἶναι οἱ δυσνόητες ἢ παντελῶς ἀκατανόητες λέξεις.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι ἐπιβεβλημένο νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι, στὴ καθομιλουμένη νεοελληνικὴ ἔχουν ἐπιβιώσει ἀρκετὲς λέξεις τοῦ λειτουργικοῦ γλωσσικοῦ ιδιώματος (ὅπως οἱ λέξεις «ἄνθρωπος, ἀλήθεια, φύσις, οὐσία, ὑπόστασις, καρδιά, ψυχὴ, νοῦς, ἔννοια, πρόσωπον, γέννησις, πνεῦμα, ἐκπόρευσις, ὁμοούσιος, δημιουργός, φῶς, φωτισμός, πατήρ, υἱός, εἰκόν, λόγος, κοινωνία, μυστήριον, ἀπόστολος, εὐχαριστία, σωτήρ, κύριος, ἀνάστασις»). Ἐννοεῖται ὅτι, οἱ λέξεις αὐτὲς εἶναι κατανοητὲς σ' ἓνα ἐπιφανειακὸ γλωσσικὸ ἐπίπεδο καὶ ὅτι γιὰ τὴν πλήρη κατανόησή τους ἀπαιτεῖται κάποια θεολογικὴ ἐπεξήγηση (καὶ ὄχι ἡ ἀπλὴ ἀκουστικὴ ἑξοικείωση). Εἶναι χαρακτηριστικὴ ἡ διαπίστωση τοῦ μεγάλου Νεοέλληνα γλωσσολόγου Γ. Χατζηδάκη, ὁ ὁποῖος ἐπεσήμαινε –στὶς ἀρχὲς τοῦ Κ' αἰῶνα– ὅτι ἀπὸ τὶς 4.900 περίπου λέξεις τῆς Καινῆς Διαθήκης σχεδὸν οἱ μισὲς (2.280) ἐχρησι-

μοποιοῦντο «ἐν τῇ κοινῇ λαλιᾷ», ἀπὸ δὲ τὶς ὑπολοίπες οἱ 2.200 ἦσαν κατανοητὲς ἀπὸ τὸ λαὸ καὶ μόνο οἱ 400 ἦσαν παντελῶς ἄγνωστες²³. Περιττὸν εἶναι, βεβαίως, νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι τὰ συμπεράσματα αὐτὰ ἀπέχουν πολὺ ἀπὸ τὰ σύγχρονα γλωσσικὰ δεδομένα τῶν Νεοελλήνων (ἐπὶ τοῦ τελευταίου αὐτοῦ θέματος θὰ ἐπανέλθουμε).

Στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα κάθε λογοτεχνικὸ εἶδος εἶχε τὴ δική του παραδοσιακὴ γλώσσα²⁴. Ὡς ἰδιαίτερο, ἐπομένως, γλωσσικὸ ἰδίωμα, ἡ λειτουργικὴ γλώσσα ἀνήκει στὴ σύγχρονη μορφή τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας²⁵, ἀποτελώντας μιὰ γλωσσικὴ μορφή δεμένη μὲ τὴ ζωὴ τῶν πιστῶν, τὸ σύγχρονο ἑλληνικὸ πολιτισμὸ, ἀλλὰ καὶ τὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ Γένους. Ὅπως γράφει ὁ Ἀ. Παπαδιαμάντης, ἡ λειτουργικὴ γλώσσα εἶναι «ζωντανὴ εἰς τὴν ἀκοὴν τουλάχιστον»²⁶. Εἶναι, ὅμως, αὐτὸ ἀρκετὸ γιὰ νὰ διασφαλίσουμε τὸ ζητούμενο τῆς σημερινῆς μας ἀναζητήσεως, δηλαδὴ τὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας;

5. Τὸ θέμα τῆς Α' Κορ. 14, 13-17

Εἶναι ἀδύνατο νὰ προσεγγίσουμε τὸ ἐν λόγῳ ἐρώτημα χωρὶς νὰ διέλθουμε ἀπὸ τὴν ἀναφορὰ τοῦ ἀπ. Παύλου (Α' Κορ.) στὴ σωστὴ ἐκδήλωση τῶν χαρισμάτων κατὰ τὴ λατρεία καί, κυρίως, στὴν ἀναφορὰ τοῦ ἀποστόλου στὸ θέμα κατανόησης τῆς προφητείας: *Διόπερ ὁ λαλῶν γλώσση προσεσχεύθω ἵνα διερμηνεύῃ. Ἐὰν γὰρ προσεύχωμαι γλώσση, τὸ πνεῦμα μου προσεύχεται, ὁ δὲ νοῦς μου ἄκαρπός ἐστι. Τί οὖν ἐστι; Προσεύχομαι τῷ πνεύματι, προσεύχομαι δὲ καὶ τῷ νοῦ· ψαλῶ τῷ πνεύματι, ψαλῶ δὲ καὶ τῷ νοῦ· ἐπεὶ ἐὰν εὐλογῆσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τὸν τόπον τοῦ ιδιώτου*

23. Πρβλ. «Περὶ τῆς ἐνότητος τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης», *Ἐπιστημονικὴ Ἐπετηρὶς Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν*, 5 (1908-09), σσ. 47-151.

24. Πρβλ. Α. Chantraine, *Ἱστορικὴ μορφολογία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας* (μετάφρ. Ν. Ἀγκαβανάκης), Ἀθήνα, Καρδαμίτσας, 1990, σ. 33.

25. Βλ. Π. Α. Σινόπουλου, *Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Ἡ Θεία Λειτουργία* (μετάφραση-σχόλια), Ἀθήνα, Ἰκαρος, 1997, σ. 110.

26. «Ἡ Μουσικὴ καὶ τὰ Ἑρὰ Εὐαγγέλια», *Ἄπαντα*, τόμ. 5, Ἀθήνα, Δόμος, 1988, σ. 234.

21. Περισσότερα περὶ τῶν γλωσσικῶν αὐτῶν ιδιωμάτων, βλ. ἐν Α. Debrunner-A. Scherer, *Ἱστορία τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας*, τόμ. Β' (μετάφραση Χ. Συμεωνίδη), Θεσσαλονίκη, 1983, σσ. 87-124).

22. Πρβλ. Μ. Τριανταφυλλίδη, *Νεοελληνικὴ Γραμματικὴ*, τόμ. Α' (Ἱστορικὴ εἰσαγωγή), Ἀθήνα, 1938, σσ. 62, 68-69.

πῶς ἐρεῖ τὸ ἀμὴν ἐπὶ τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ· ἐπειδὴ τὶ λέγεις οὐκ οἶδε. Σὺ μὲν γὰρ καλῶς εὐχαριστεῖς, ἀλλ' ὁ ἕτερος οὐκ οἰκοδομεῖται²⁷.

Ἄς προτάξουμε τὴν ἐπισήμανση ὅτι, ἐν προκειμένῳ, ὁ ἀπ. Παῦλος δὲν ἀναφέρεται στὴν κατανόηση ἀπὸ τὸ λαὸ τῆς λειτουργικῆς προσευχῆς, ἀλλὰ στὴν κατανόηση τῆς προφητείας. Ἡ μαρτυρία αὐτή, ὅμως, ἀποκτᾷ ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὸ θέμα μας ἐφόσον ὁ λόγος τῆς προφητείας διατυπώνεται στὰ πλαίσια τῆς λατρείας τῆς πρωτοχριστιανικῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀναφέρεται στὴ συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ (σ' αὐτὸ τὸ «ἀμὴν», ὡς ἀπάντηση στὴν προσευχὴ τοῦ ἔχοντος τὸ προφητικὸ χάρισμα). Τὸ συμπέρασμα ἀπὸ τὴν Παύλειο αὐτὴ προτροπὴ εἶναι ὅτι ἡ οἰκοδομὴ τῶν πιστῶν ἐπιτελεῖται διὰ τῆς κατανόησης καὶ οἰκιοποίησης τοῦ προφορικοῦ λόγου²⁸. Καὶ εἶναι ἀποκαλυπτικὸς ὁ σχολιασμός τῆς ἐν λόγῳ προτροπῆς ἀπὸ τὸν ἅγ. Ἰ. Χρυσόστομο: *Τίθει τοίνυν τὴν μὲν φωνὴν ὡς ὑποκειμένον, τὴν δὲ σαφήνειαν ὡς εἶδος, οὗ μὴ παρόντος οὐδὲν ὄφελος τοῦ ὑποκειμένου... Ἵνα καὶ ἡ γλῶσσα φθέγγηται καὶ ὁ νοῦς μὴ ἀγνοεῖ τὰ λεγόμενα*²⁹.

Οἱ διαπιστώσεις αὐτὲς συνεπάγονται τὴν ὑποχρέωσή μας νὰ θέσουμε τὸ θέμα κατανόησης τῆς λειτουργικῆς γλώσσας, συναισθανόμενοι τὴ σημασία τοῦ ἔργου αὐτοῦ καὶ συστοιχοῦμενοι μὲ τὴν προτροπὴ τοῦ Μ. Βασιλείου: *Ὁμοίωσις δὲ (Θεοῦ), οὐκ ἄνευ γνώσεως ἢ δὲ γνώσεως ἐκ διδαγμάτων. Λόγος δέ, διδασκαλίας ἀρχὴ λόγου δὲ μέρη, συν-λαβαὶ καὶ λέξεις. Ὡστε οὐκ ἔξω σκοποῦ γέγονε τῶν συλλαβῶν ἢ ἐξέτασις*³⁰. Γνωρίζουμε ὅτι, ἡ Ἐκκλησία φανερώνεται ὡς κοινωνία τῶν μελῶν τῆς μὲ τὸ Χριστὸ καὶ μεταξύ τους³¹ καὶ ὅτι αὐτὴ ἡ κοινωνία πραγματοποιεῖται μέσῳ τῆς Θείας Λειτουργίας³². Γνωρίζουμε ὅτι, ἀπὸ τὸ γεγονὸς τῆς

Εὐχαριστιακῆς συνάξεως προσδιορίζεται ἡ δομὴ καὶ ἡ γλῶσσα τῆς Θείας Λειτουργίας, δηλαδὴ ἡ σύνταξη τῶν εὐχῶν (πλὴν ἐκείνης τοῦ Χερουβικοῦ) σὲ πρῶτο πληθυντικὸ πρόσωπο καθὼς καὶ ὁ διαλογικὸς χαρακτήρας κάποιων τμημάτων τῆς Λειτουργίας. Ἡ κατὰ τὸν 2ο αἰῶνα μαρτυρία τοῦ ἁγ. Τουσίνου, φιλοσόφου καὶ Μάρτυρος, περὶ «ἐπεφημίας» τῶν εὐχῶν τοῦ ἱερέως –κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία– ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ τοῦ «Ἀμὴν»³³, διαπερνᾷ τοὺς αἰῶνες ὡς ἀπόηχος τῆς μεγάλης ἀλήθειας ὅτι ὑπῆρχε, κάποτε, στὴ χριστιανικὴ Ἐκκλησία μιὰ καθολικὴ εὐχαριστιακὴ συμμετοχὴ, ἡ ἀπώλεια τῆς ὁποίας δὲν ἐπιτρέπει ἐφησυχασμούς.

Ἐκθέσαμε, ἤδη, τὶς βασικότερες θεολογικὲς παραμέτρους τῆς λειτουργικῆς γλώσσας καὶ ἐπεσημίναμε τὰ γλωσσολογικὰ ἐκεῖνα στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα προϋποτίθενται ὡς γνώσεις ὥστε νὰ προσεγγίσουμε κατὰ τὸν καλύτερο τρόπο τὸ θέμα τοῦ ἐὰν καὶ ἕως ποίου βαθμοῦ ὁ ὀρθόδοξος λαὸς τῆς συγχρόνου Ἑλλάδας κατανοεῖ τὴ γλῶσσα τῆς λατρείας· ἓνα θέμα κεφαλαιῶδες γιὰ τὸ μεγάλο ζητούμενο: τὴν ἐνεργότερη συμμετοχὴ τοῦ λαοῦ στὴ Θεία Λατρεία.

6. Πρὸς μιὰ οὐσιαστικότερη κατανόηση τῆς λειτουργικῆς γλώσσας ἀπὸ τὸ λαό: τὸ θέμα τῆς μεταφράσεως / μεταγλωττίσεως τῶν λειτουργικῶν κειμένων

Εἶναι εὐρέως γνωστὸ ὅτι, ἔχουν διατυπωθεῖ ποικίλες καί, πολλάκις, ἀντικρουόμενες μεταξύ τους ἀπόψεις περὶ τοῦ θέματος τῆς κατανόησης ἢ μὴ ἀπὸ τὸ λαὸ τῆς λειτουργικῆς γλώσσας, καθὼς καὶ περὶ τοῦ θέματος τοῦ τί δέον γενέσθαι στὴν περίπτωσιν ποὺ ἡ κατανόηση αὐτὴ εἶναι περισσότερο ἢ λιγότερο περιορισμένη. Θὰ πρέπει, ὅμως, εἰσαγωγικῶς νὰ συμφωνήσουμε ὅλοι ὅτι, ἡ γλωσσικὴ παιδεία τοῦ Νεοέλληνα (ἰδιαίτερος, δέ, τῆς γενιᾶς μετὰ τὸ 1980) εἶναι ἐπιεικῶς πτωχὴ, σὲ σχέση μὲ προηγούμενες ἐποχὲς ἀκόμα καὶ κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ 20οῦ αἰῶνα. Ἡ ἀνυπαρξία οὐσιαστικῆς κλασικῆς παιδείας στὴ δευτεροβάθμια ἐκπαίδευση, ἡ διάβρωση τοῦ γλωσσικοῦ αἰσθητη-

27. Α' Κορ. 14, 13-17.

28. Πρβλ. Ἰ. Παναγόπουλου, *Ἡ Ἐκκλησία τῶν Προφητῶν*, Ἀθήνα, Βακαλόπουλος, 1979, σσ. 158-162.

29. *Ὁμιλία ΑΕ' εἰς τὴν Α' Κορ.*, PG 61, 298, 300.

30. *Περὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*, Α, 2, ἔκδ. Β. Pruche, Sources Chrétiennes 17bis, Paris, 1968, σσ. 252(12)-254(15).

31. Α' Κορ. 1, 9, 10, 16-17/Β' Πέτρ. 1, 4.

32. Πρβλ. π. Γ. Μεταλληνού, *Ἡ θεολογικὴ μαρτυρία τῆς ἐκκλησιαστικῆς λατρείας*, Ἀθήνα, Ἀρμός, 1996², σσ. 85-86.

33. *Α' Ἀπολογία*, 67, 5, ΒΕΠΕΣ, 3(1955), σ. 198(16-20).

ρίου με τὴν ἐπιβολὴ τοῦ μονοτονικοῦ συστήματος, ἢ λεξιπενία ποῦ ἐμφανίστηκε ὡς φυσικὸ ἐπακόλουθο τῆς υἱοθετήσεως ξενόγλωσσων λέξεων καὶ συνθηματικῶν ἐκφράσεων, ἢ σχεδὸν ἀχρηστέωση θεμελιωδῶν γλωσσικῶν μορφῶν, ὅπως τοῦ ἀπαρεμφάτου, τῆς μετοχῆς, τῶν ἐπιρρημάτων (ὁ Νεοέλληνας δὲν διακρίνει, πλέον, μεταξὺ ἐπιρρηματος καὶ ἐπιθέτου), τῶν αὐξήσεων στὰ ρήματα (συχνὸ τὸ φαινόμενο μιᾶς προσταγῆς στὸ παρόν, ἢ ὁποῖα, ὅμως, λαμβάνει τὴ χρονικὴ καὶ συλλαβικὴ αὐξηση τοῦ παρελθόντος καί, τοιοῦτοτρόπως ὁ Νεοέλληνας προστάζει «στὸ παρελθόν»!), ὅλα αὐτὰ –καὶ ἄλλα πολλὰ– δὲν μᾶς ἐπιτρέπουν ἐφηρηματομορφῶν περὶ ὁλοκληρωμένης κατανοήσεως τῆς λειτουργικῆς γλώσσας τουλάχιστον ἀπὸ τὴ νεότερη γενιὰ (ἀναφερόμαστε, βεβαίως, σὲ ὁλοκληρωμένη κατανόηση, διότι ἡ μερικὴ κατανόηση οὐδέποτε πρέπει νὰ ἱκανοποιεῖ τὴν ποιμαίνουσα Ἐκκλησία).

Ἄς ἐξετάσουμε τὴν ἄποψη ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξει ἀπόδοση στὴ νεοελληνικὴ τῶν λειτουργικῶν κειμένων³⁴, πρωτίστως τῶν εὐχῶν καὶ δευτερευόντως τῶν ὕμνων (τὸ δεύτερο σημεῖο εἶναι συνθετότερο καὶ θ' ἀκολουθήσει εἰδικὴ εἰσήγηση). Αἰσθανόμαστε, κατ' ἀρχάς, τὴν ἀνάγκη νὰ διατυπώσουμε δομικὴ ἀντίθεση γιὰ τὴν χρησιμοποίησιν τοῦ ὅρου «μετάφραση» σὲ ὅ,τι ἀφορᾷ στὰ λειτουργικὰ κείμενα. Εἶναι σοβαρὸ ὀλισθήμα νὰ ἀποκαλοῦμε ὡς «μετάφραση» τὸ οἰασδήποτε μορφῆς γλωσσικὸ πέρασμα ἀπὸ τὴ λειτουργικὴ στὴ νεοελληνικὴ γλώσσα, διότι ὁ ὅρος αὐτὸς σημαίνει τὴν ἀπόδοση μιᾶς λέξεως διὰ μιᾶς ἄλλης, ριζικῶς ἀντίθετης. Δὲν εἶναι μετάφραση ἢ ἀπόδοση τῆς λέξεως «οἶνος» μετὰ τὴ λέξη «κρασί», ἐφόσον καὶ οἱ δύο λέξεις ἀνήκουν στὴν ἴδια γλωσσικὴ παράδοση (διαφορετικῆς, βεβαίως, ἐποχῆς) καί, ἐπομένως, διέπονται ἀπὸ τὴν ἴδια γλωσσικὴ οὐσιοποιὸ αἰτία δημιουργίας τους. Ἀντιθέτως, μετάφραση εἶναι ἢ ἀπόδοση τοῦ ἀγγλικοῦ ὅρου

«wine» μετὰ τὸν ἑλληνικὸ ὅρο «κρασί», ἐφόσον πρόκειται περὶ διαφοροποιήσεως τῆς γλωσσικῆς οὐσίας.

Οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ἀνάγκη τῆς ὁποίας ἐπεξηγήσεως τῆς λειτουργικῆς γλώσσας, δὲν νομιμοποιοῦνται ν' ἀναφέρονται σὲ ἀνάγκη μεταφράσεως, ἀλλὰ σὲ ἀνάγκη «μεταγλωττίσεως», ἐφόσον ἡ μεταγλωττίσιμος εἶναι ἡ ἐρμηνεία τοῦ λόγου καὶ ὄχι ἢ ἀπόδοση μιᾶς λέξεως μετὰ μιᾶς ἄλλης. Ἄλλωστε, ἐὰν δεχθοῦμε ὅτι στὶς περισσότερες περιπτώσεις τὸ πρόβλημα κατανοήσεως μιᾶς γλώσσας (ἐπομένως καὶ τῆς λειτουργικῆς) εἶναι μιὰ ἰδεαλιστικὴ –οὕτως εἰπεῖν– χρησιμοποίησίν της, δηλαδὴ μιὰ χρησιμοποίησίν της κατὰ τρόπο συνθηματικὸ χωρὶς οὐσιαστικὴ γνώση τῶν ὅρων, ἢ ὁποια ἀντικατάσταση τῶν λέξεων μετὰ ἄλλες λέξεις (μετάφραση) ὄχι μόνο δὲν θὰ διευθετοῦσε τὸ πρόβλημα τῆς κατανοήσεώς της, ἀλλὰ –ἀντιθέτως– θὰ τὸ διόγκωνε. Ἐὰν συμμερίζομαστε –λιγότερο ἢ περισσότερο– τὴν ἀνάγκη ἐνισχύσεως τοῦ πιστοῦ λαοῦ μας στὴν οὐσιαστικὴ κατανόηση τῆς λειτουργικῆς γλώσσας, δὲν πρέπει νὰ προσανατολιζόμαστε πρὸς μιὰ μετάφραση, ἀλλὰ πρὸς μιὰ χειραγώγηση τοῦ λαοῦ στὸ νόημα τῶν εὐχῶν καὶ τῶν ὕμνων³⁵.

Τὰ χρονικὰ πλαίσια τῆς εἰσηγήσεως αὐτῆς δὲν ἐπιτρέπουν τὴν παράθεση παραδειγμάτων, τὰ ὁποῖα καταδεικνύουν τὴν ἀλήθεια τῶν ἀνωτέρω διαπιστώσεων. Διότι, ἀκόμη καὶ ἐὰν ἀπὸ ὁλόκληρο τὸ φάσμα τῆς Θείας Λατρείας ἀπομονώσαμε τὴν περίπτωσιν τῆς Θείας Λειτουργίας, θὰ ἀντιμετωπίζαμε πλῆθος περιπτώσεων ὅπου ἢ κατὰ λέξη ἀπόδοση τοῦ κειμένου στὴ νεοελληνικὴ ὄχι μόνο δὲν διευθετεῖ τὸ θέμα τῆς κατανοήσεως, ἀλλὰ –ἀντιθέτως– τὸ περιπλέκει. Ἡ ρίζα τῆς ἀδυναμίας κατανοήσεως δὲν εἶναι οἱ λέξεις αὐτὲς κατ' ἑαυτές, ἀλλὰ ἡ σύγχυση καὶ τὸ ἀκατάληπτο τοῦ νοήματός του³⁶. Στὴν παράδοση τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οἱ ἔννοιες ἔχουν προτεραιότητα ἐναντι

34. Α. Βοσκοῦ, «Λειτουργικὴ μεταφράσιμος», *Ἀποστολὸς Βαρνάβας*, ΛΑ' (1970), σ.245/Ε.Θεοδώρου, *Μαθήματα Λειτουργικῆς*, τ.Α', Ἀθήναι, 1975, σ. 358/«Ἀνακοινωθέν τοῦ Παγκρητίου Θεολογικοῦ Συνεδρίου» (Ὁρθόδοξη Ἀκαδημία Κρήτης 16-19.8.1979), *Ἀπόστολος Τίτος*, τεύχος Α', Ἰαν.-Μάρτ.1980, σ. 49.

35. Βλ. περισσότερα ἐν π. Ν. Λουδοβίκου, «Περὶ τὴν μετάφρασιν τῶν λειτουργικῶν μας κειμένων καὶ τὰ προβλήματα τῆς», *Σύναξις* 72 (1999), σ.7.

36. Πρβλ. π. Β. Θεοδοίου, «Ὁ λόγος ὡς προσωπεῖο: περὶ τῆς ἀμυντικῆς λειτουργίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς γλώσσας», *Σύναξις* 66 (1998), σ.38.

τῶν συλλαβῶν, ὅπως τονίζει ὁ ἅγ. Γρηγόριος Παλαμᾶς, ὑπενθυμίζοντας τοὺς λόγους τόσο Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου (*οὐ γὰρ ἐν ῥήμασιν ἡμῶν, ἀλλ' ἐν πράγμασιν ἡ εὐσέβεια*), ὅσο καὶ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ (*εἶωθε περὶ τὰς λέξεις ἀδιαφορεῖν, εἰδότες ὅτι οὐδὲν ἀδικοῦσιν αἱ λέξεις, ὅταν ἄλλως ἔχῃ τὰ πράγματα*)³⁷.

Μὲ πλειάδα ἐπιχειρημάτων ἐκδηλώνεται καὶ ἡ ἄποψη, ἡ ὁποία θεωρεῖ βεβήλωση τῆς λατρείας τὴν ὅποια προσπάθεια μεταγλωττίσεως³⁸. Τὸ πλεον βαρυσήμαντο ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ διὰ μιᾶς μεταγλωττίσεως ἐπαπειλούμενη ἀποϊεροποίηση τῆς λειτουργικῆς γλώσσας διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ ἀτομικοῦ αἰσθήματος στὴν κατανόηση τοῦ λειτουργικοῦ λόγου. Εἶναι, ὅπως οὐδέποτε, μιὰ εὐαίσθητη παράμετρος τὸ γεγονὸς ὅτι, ὡς ἀτομικὴ ἀλήθεια τὸ ἱερὸ ὑποχρεώνεται σὲ ἀντικατάσταση τῆς ζωντανῆς πίστεως διὰ τῆς λογικῆς τῶν ιδεῶν. Οἱ ιδέες κυριαρχοῦν ὅταν ἡ ἀλήθεια κατανοεῖται μόνο γνωστικά. Ἡ βαθεῖα καὶ οὐσιαστικὴ, ὁμως, κατανόηση τῆς ἀλήθειας ἀπαιτεῖ πραγματικὴ σχέση καὶ κοινωνία μὲ αὐτήν³⁹, ὅπως πρωτίστως ἀπαιτεῖ τὴν πραγμάτωση τοῦ αἰτήματος, τὸ ὁποῖο ἐκφράζει ἡ *Εὐχὴ τοῦ Εὐαγγελίου* κατὰ τὴ Θεία Λειτουργία: νὰ μᾶς παράσχει ὁ Κύριος τὸ *τῆς θεογνωσίας ἀκήρατον φῶς*.

Δὲν πρέπει νὰ ἀπαιτεῖται ἀνάπτυξη ἰδιαίτερης ἐπιχειρηματολογίας περὶ τῆς ὀρθότητος τῶν ἀποψέων αὐτῶν. Ἡ ἀλήθεια ἐντὸς τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας δὲν εἶναι ἀντικείμενο οὔτε συζητήσιμο οὔτε ἀσφές. Οἱ διατυπώνοντες τὶς θέσεις αὐτὲς διακονοῦν τὴν ἀλήθεια, ὑπὸ τὴν ἔννοια ὅτι ὑπενθυμίζουν στὸ ἐκκλησιαστικὸ σῶμα τὰ αὐτονόητα. Ἀρκεῖ ἡ ἐρμηνεία τῆς ἀλήθειας νὰ μὴν ἐκληφθεῖ ὡς ὑπαγορεύουσα μιὰ στατικότητα καὶ «ἀκινήσι» στὸ θέμα τῆς ἀποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας ὄχι μόνο ὡς θεματοφύλακος, ἀλλὰ καὶ ὡς διδασκά-

λου τοῦ περιεχομένου τῆς Θείας Λατρείας.

Εἶναι ἐπιβεβλημένο νὰ συμφωνήσουμε ὅλοι οἱ ἔχοντες κάποια πνευματικὴ εὐθύνη γιὰ τοὺς ἀδελφούς μας, ὅτι δὲν πρέπει νὰ τοὺς κρίνουμε μὲ τὰ δικὰ μας κριτήρια στὸ θέμα κατανόσεως τῆς λειτουργικῆς γλώσσας. Ἐμεῖς εἴχαμε τὴν εὐλογία ἐντροφίσεως στὴν κλασικὴ παιδεία καὶ γλώσσα καθὼς καὶ θεολογικῆς ἐμβαθύνσεως στὴ γλώσσα τῆς Ἐκκλησίας καί, μάλιστα, τῆς Θείας Λατρείας. Δὲν ἔχουν, ὁμως, ὅλοι οἱ ἀδελφοί μας τὶς ἴδιες προϋποθέσεις καὶ ζητοῦν ἀπὸ ἐμᾶς νὰ συγκαταβούμε στὴν πνευματικὴ τους ἀνάγκη. Εἶναι, ἐπίσης, ἐπιβεβλημένο νὰ συμφωνήσουμε ὅτι ἡ ἀνταπόκρισή μας πρὸς τὴν ἐν λόγῳ ἀνάγκη τῶν ἀδελφῶν δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νὰ εἶναι οὔτε ἡ ἀλλοίωση τῆς λειτουργικῆς μας γλώσσας καὶ τῶν σωτηριωδῶν νοημάτων της, οὔτε ἕνας κακῶς ἐννοούμενος λειτουργικὸς ἐκσυγχρονισμὸς, στὰ πλαίσια τοῦ ὁποίου θὰ ἀναπέμπαμε εὐχὲς καὶ ὕμνους σὲ νεοελληνικὸ γλωσσικὸ ἰδίωμα, συσσωρεύοντες καὶ ὄχι ἐπιλύοντες προβλήματα. Εἶναι ἐπιβεβλημένο νὰ συμφωνήσουμε ὅτι ἡ κατανόηση τῆς λειτουργικῆς γλώσσας δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ γλωσσικὴ μορφή, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν ἐξοικείωση μὲ τὰ νοήματα τοῦ λειτουργικοῦ λόγου. Εἶναι ἐπιβεβλημένο νὰ συμφωνήσουμε ὅτι ἔχουμε βαρύντατη εὐθύνη ἐνὸς κατηχητικοῦ ἔργου μνήσεως τῶν ἀδελφῶν μας στὴ Θεία Λατρεία, ἐνὸς ἔργου ἀντιστοίχου μὲ τὶς Μυσταγωγικὲς Κατηχήσεις τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς πέντε πρώτους αἰῶνες. Εἶναι ἐπιβεβλημένο νὰ συμφωνήσουμε ὅτι καὶ ἐκδόσεις μὲ ἐπεξήγηση τῶν Μυστηρίων καὶ τῶν Ἀκολουθιῶν πρέπει νὰ παράγουμε, καὶ προετοιμασία τῶν πιστῶν πρὶν ἀπὸ τὴν τέλεση Μυστηρίων καὶ Ἀκολουθιῶν πρέπει νὰ ὁργανώσουμε, καὶ στὸ λειτουργικὸ κήρυγμα πρέπει νὰ ἐπιδιοθούμε, καὶ ἐνοριακὲς εὐκαιρίες γιὰ ἐπεξήγηση καὶ ἐμβάθυνση στὴ λατρεία πρέπει νὰ παράσχουμε. Ὅσα περισσότερα ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω μποροῦμε μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ νὰ προσφέρουμε, θὰ εἶναι εὐπρόσδεκτα μὲ ἰδιαίτερο ἐνθουσιασμό ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς μας.

Κι ἂν, ἀκόμα, θελήσουμε νὰ παράσχουμε κάποιο ἐρμηνευτικὸ βοήθημα περὶ τῆς Θείας Λειτουργίας καὶ νὰ προτρέψουμε τοὺς πιστοὺς νὰ

37. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, *Πρὸς νομοφύλακα Συμεών*, 1, ΕΠΕ 63 (1983), σ. 224 (1-2/15-19).

38. Ἡ καλύτερη σύνοψη τῶν σχετικῶν ἐπιχειρημάτων γίνεται ἀπὸ τὸν Στ. Ράμφο, «Τέχνη ἀχειροποίητη, λόγος ἀμετάφραστος», *Σύναξη* 30 (1986), σσ. 33-39.

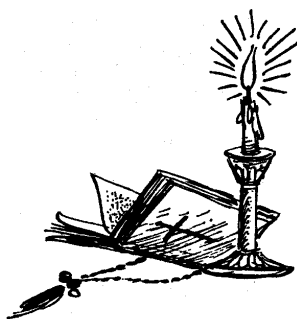
39. Πρβλ. Στ. Παπαδόπουλου, *Θεολογία καὶ γλώσσα*, Κατερίνη, 1988, σ. 34.

συμπροσευχηθοῦν ὑποβοηθούμενοι ἀπὸ τὴν ἐννοιολογικὴ ὑποστήριξη τῆς ἐν λόγῳ ἐκδόσεως, νὰ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι μόνον γιὰ ὀλίγο χρονικὸ διάστημα θὰ ἔχουν ἀνάγκη οἱ ἀδελφοί μας ἀπὸ τὸ συγκεκριμένο βοήθημα. Θὰ τοὺς ἔχομε, τότε, παρὰ τὴν δυνατότητα τῆς «μυσταγωγίας», ὑπὸ τὴν κυριολεκτικὴ ἔννοια τοῦ ὅρου. Θὰ τοὺς ἔχομε, δηλαδή, βοηθήσει νὰ εἰσέλθουν στὴν πνευματικὴ ἐμπειρία τῶν ἀγίων, τὴν ὁποία ἐκφράζει ἡ γλῶσσα τῆς Θείας Λατρείας. Θὰ ἔχομε, τέλος, προσφέρει γιὰ μιὰ ἀκόμα φορὰ ὡς ἐκκλησιαστικὸ σῶμα τὴν ἀρωγὴ πρὸς τὸ Ἔθνος μας, στοὺς καιροὺς αὐτῆς τῆς μεγάλης λαίλαπας ἀλλοτριώσεως τῆς γλωσσικῆς μας παραδόσεως.

Ὁ ἀείμνηστος ἀρχιμανδρίτης Ἰουστῖνος Πόποβιτς, τὸν ὁποῖο ὁ Κύριος ἐχάρισε ὡς σύγχρονο Πατέρα στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, εἶχε ἀγωνία γιὰ τὴν κατανόηση τῆς Θείας Λειτουργίας ἀπὸ τὸν ὀρθόδοξο Σερβικὸ Λαό, γι' αὐτὸ καὶ προέβη σὲ μεταγλώττιση τοῦ παλαιοσλαβικοῦ κειμένου. Εἶχε, ὅμως, συνείδηση τῆς βαθύτερης σημασίας τῆς λειτουργικῆς γλώσσας. Ἄς διατηρήσουμε καὶ στὶς δικές μας συνειδήσεις τὶς σκέψεις του, ὡς ἀπόψεις ἀνθρώπου ὁ ὁποῖος ἐβίωνε τὴ Χάρη τῆς Ὁρθοδοξίας: «Ὅπως ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸ

σύνολό της ὑπερβαίνει πάντοτε τὰ ὅρια τῆς κάθε ἐπιμέρους ἐποχῆς, ἐνώνοντάς τα καὶ συνθέτοντάς τα ὀργανικά, ἔτσι καὶ ἡ προσευχητικὴ τῆς γλώσσα. Τότε μόνον εἶναι ἀληθινὴ γλῶσσα τοῦ λαοῦ, ὅταν ἀποτελεῖ ἔκφραση τῆς συνέχειας καὶ τοῦ πλούτου τῆς ὀρθοδοξοποιημένης λαϊκῆς ψυχῆς καὶ λαϊκῆς γλώσσας... Ἡ Ἐκκλησία εἶναι μέτρο καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τῆς γλώσσας τοῦ λαοῦ. Ποτὲ τὸ ἀντίθετο. Αὐτὴ ποτὲ δὲν διασπᾶ καὶ δὲν φτωχαίνει ἓνα λαό... Ἡ λειτουργικὴ γλῶσσα εἶναι πάντοτε εὐαγγελικὴ, ψαλμικὴ, προσευχητικὴ γλῶσσα μὲ τὴν ἔμπνευση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Εἶναι γλῶσσα τῆς θεοακολουθίας καὶ τῆς θεοδοξολογίας, στὴν ὁποία ἀφιερώνεται καὶ διὰ τῆς ὁποίας καθιερώνεται –δηλαδή ἱεροποιεῖται, καθίσταται ἱερὴ– ἡ γλῶσσα ἐνὸς λαοῦ. Ἔτσι καὶ ἡ ζῶσα γλῶσσα τοῦ λαοῦ ἀγιάζεται μὲ τὶς ἱερὲς ἀκολουθίες, μὲ τὴ λειτουργικὴ χρῆση. Διότι κατὰ τὸν Ἀπόστολο «πᾶν κτίσμα Θεοῦ καλὸν καὶ οὐδὲν ἀπόβλητον μετὰ εὐχαριστίας λαμβανόμενον. Ἀγιάζεται δὲ διὰ λόγου Θεοῦ καὶ ἐντεύξεως» (Α' Τιμ., δ' 4-5)»⁴⁰.

40. Ἀρχιμ. Ἱ. Πόποβιτς, «Περὶ τῆς μεταφράσεως τῆς Θείας Λειτουργίας», *Σύναξη* 66 (1998), σσ. 5-6.

Εἰδικὴ Συνοδικὴ Ἐπιτροπὴ Διοργανώσεως Συνεδρίου

**ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΑΣΚΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ
ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΠΑΤΕΡΑ***

Σεβαστοὶ Πατέρες καὶ ἀδελφοί, τὸ θέμα τὸ ὁποῖο θὰ ἀναπτύξω στὴν ἀγάπη σας εἶναι τό: «Ὅροι καὶ προϋποθέσεις ἀσκήσεως τοῦ ἔργου τοῦ Πνευματικοῦ Πατέρα». Σκέφθηκα ὅτι πρὸς πρόσφορη διαπραγματεύσει του εἶναι τὸ νὰ ἀκολουθήσω τὴ χρονικὴ σειρὰ ἀπὸ τὴ στιγμή κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἐξομολογούμενος θὰ διαβῇ τὸ κατώφλι τοῦ ἐξομολογητηρίου μέχρι τὴν τελικὴ του ἀντιμετώπισι ἐκ μέρους τοῦ Πνευματικοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως ἀναφέρω τὴ *sine qua non* προϋπό-

Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐξ ἀπόψεως δογματικῆς σ. 140, σημ. 2) ΚΕα, 147)**.

Καὶ ὁ Ἅγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης ὑπογραμμίζει ὡς πρὸς τὴ χορήγησι τῆς ἀδείας αὐτῆς: «Οἱ πρεσβύτεροι, τόσο οἱ ἄγαμοι, ὅσο καὶ οἱ ἔγγαμοι, μὲ ἐνταλτήριο καὶ προτροπὴ λαμβάνουν ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα τὴν ἐξουσία τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν. Διότι ἔχοντας αὐτοὶ μέσα στὴν ἱερωσύνη δυνάμει περιοχόμενο τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν τὶς ἁμαρτίες, μὲ τὴν προτροπὴ αὐτὴ καὶ τὸ ἐνταλτήριο προσλαμβάνουν καὶ τὴν ἐνέργειά του. Πολλοὶ δὲ ἀρχιερεῖς ὄχι μόνο μὲ ἐνταλτήριο καὶ σχέτη προτροπή, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ μὲ χειροθεσία καθιστοῦν τοὺς Πνευματικούς, τὸ ὁποῖο εἶναι καλύτερο καὶ ἀσφαλέστερο, καὶ δὲν προκαλεῖ κανένα ἄτοπο. Διότι ἡ χειροθεσία αὐτὴ εἶναι μετάδοσι εὐλογίας, κατὰ τὸν Ταράσιο καὶ τὴ ζ' Οἰκ. Σύνοδο... καὶ χάριτος πνευματικῆς κατὰ τὶς Πράξεις. Διότι μὲ τὰ χεῖρια τῶν Ἀποστόλων, λέει, διδόταν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο. Καὶ εἶναι εὐλόγο νὰ γίνεται αὐτὴ, τόσο σύμφωνα μ' ἐκείνους πού λένε ὅτι ἐμπεριέχεται δυνάμει στὴν ἱερωσύνη τὸ δεσμεῖν καὶ λύειν, ὅσο καὶ μ' ἐκείνους πού λένε τὰ ἀντίθετα» (Πηδάλιον, σχόλιον στὸ λθ' Ἀποστ. Κανόνα).

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. **ΙΩΑΝΝΟΥ ΚΩΣΤΩΦ**

θεση τοῦ ὅλου ἔργου: τὸ ποιὸς Ἱερέας ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ τὸ τελῇ.

Ὁ τελὼν τὸ Μυστήριον

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Κῶ Ἑμμανουὴλ Καρπαθίου τονίζει: «Κάθε ἱερέας μὲ τὸ Μυστήριον τῆς ἱερωσύνης ἔλαβε ἤδη τὴ δύναμι τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν ἁμαρτίας, ἄρα ἔχει τὴ χάρι νὰ τελῇ τὸ Μυστήριον τῆς Ἱερᾶς Ἐξομολογήσεως, ἀλλὰ γιὰ τὴ μεγίστη σοβαρότητα τῆς χρήσεως τῆς δυνάμεως αὐτῆς, αὐτὴ ἐνεργοποιεῖται μόνο μετὰ ἀπὸ τὴ διάγνωσι καὶ ἄδεια τοῦ Ἐπισκόπου, “ὁ ὁποῖος ἔχοντας τὴ γενικὴ δικαιοδοσίαν τοῦ ποιμνίου του καὶ τὴν ὑπέρτατη εὐθύνη τῆς πνευματικῆς καθοδηγήσεως τῶν ψυχῶν, παρέχει τὴν ἄδεια τοῦ δεσμεῖν καὶ λύειν ἁμαρτίας στοὺς Πρεσβυτέρους, ὅπως ὁ ἡγεμόνας μιᾶς χώρας περέχει τὸ δικαίωμα στοὺς δικαστὲς νὰ καταδικάζουν ἢ νὰ ἀθωώνουν”» (Κ. Δυοβουνιώτου, Τὰ Μυστήρια τῆς

Ἀγάπη πρὸς ἀπομάκρυνσι τῆς ἐντροπῆς

Καὶ ἐρχόμαστε τώρα στὸ καθαντὸ ἔργο. Ὁ ἐξομολογούμενος εἰσέρχεται στὸ ἐξομολογητήριον. Μετὰ ἀπὸ τὶς ἐρωτήσεις γνωριμίας ὁ Πνευματικὸς πρέπει νὰ τονίξῃ σ' αὐτὸν ὅτι ὁ Ἐσταυρωμένος ἔχει συνεχῶς τὴν ἀγκαλιά Του ἀνοικτὴ καὶ περιμένει ὅλους ἐμᾶς τοὺς ἀσώτους, πού ἄφρονα ἀπομακρυνθήκαμε ἀπὸ κοντά Του, νὰ ξαναγυρῶμε γιὰ νὰ μᾶς πλύνῃ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ νὰ μᾶς ἀποκαταστήσῃ δίνοντάς μας τὴ στολὴ τὴν πρώτη.

Ἐπειδὴ, βέβαια, ἓνα μεγάλο ἐμπόδιο στὸ νὰ ἐκδιπλώσῃ ὁ ἐξομολογούμενος τὸν ἐσωτερικὸ του κόσμον εἶναι ἡ ντροπὴ, κυρίως λόγῳ σαρκικῶν ἁμαρτιῶν, θὰ πρέπῃ ὁ Πνευματικὸς νὰ τὴν ἀπο-

*Εἰσήγησι στὸ Συνέδριον “Διὰ θέματα τοῦ ἱεροῦ Μυστηρίου τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως” (Προκόπιον Εὐβοίας, 1-2.6.2000)

** Οἱ συντμήσεις τῶν ἔργων, στὴ σελ. 888.

διώξη ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ ἐξομολογουμένου, ὑπογραμμίζοντάς του ὅτι ὅλοι εἴμαστε ἁμαρτωλοί, ὅτι ἔχει ἀκούσει χιλιάδες ἁμαρτίες καὶ τίς φρικτότερες ποὺ θὰ μπορούσε νὰ φαντασθῇ κάποιος καί, τέλος, πὼς ὅ,τι ἀκούσῃ ὁ Πνευματικὸς τὸ παίρνει στὸν τάφο του. Αὐτὸ τὸ τελευταῖο εἶναι ἀπὸ τὰ βασικότερα στοιχεῖα τῆς ἐξομολογήσεως, βασιζέται στὴν Ἁγία Γραφή —«ἀκήκοας λόγον; συναποθανέτω σοι», λέει ὁ σοφὸς Σειράχ (19,10)— καὶ ἡ παράβασί του συνεπάγεται βαρύντατες κυρώσεις ἐναντίον τοῦ Πνευματικοῦ μὲ πρώτη, βεβαίως, τὴν ἀφαίρεσι τῆς πνευματικῆς πατρότητος.

Ἀπόκρυψι ἁμαρτιῶν

Θὰ πρέπει, ὅμως, νὰ τοῦ τονίσῃ ὁ Ἐξομολόγος ὅτι ἡ σκόπιμη ἀπόκρυψι ἔστω καὶ μᾶς ἁμαρτίας ἀποκλείει τελείως τὴ συγχώρησί τους. «Ἡ Ἐξομολόγησι μοιάζει μὲ θύρα, ἡ ὁποία ἀνοίγει καὶ κλείνει μὲ πολλὰς κλειδαριές. Ἐστω κι ἂν ἀνοίξῃς μ' ὅλα τ' ἄλλα κλειδιά, δὲν ἀνοίξῃς ὅμως μ' ἓνα, ἡ θύρα παραμένει κλειστή. Κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ ὅλα τὰ ἄλλα ἁμαρτήματά του νὰ ἐξομολογηθῇ ὁ ἁμαρτωλός, ἀποκρύψῃ ὅμως ἔστω καὶ ἓνα, ἐν γνώσει καὶ σκόπιμα, ἡ θύρα τῆς συγχωρήσεως παραμένει κλειστή» (ΚΕα, 486).

Ἀνεκδήλωτος κατὰ τὴν ἀκρόασι

Ὁ Ἐξομολόγος, ἐπίσης, δὲν θὰ πρέπει νὰ ἐκδηλώνεται καθόλου μὲ μορφασμούς, ἀπέχθεια κττ., κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἐξαγορεύσεως τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ χριστιανοῦ. «Ὁ δικαστὴς στὸ δικαστήριον δὲν ἐκδηλώνεται. Ἀπὸ τὴν ἑναρξί τῆς δίκης μέχρι τὴν ἀπαγγελία τῆς ἀποφάσεως ἡ στάσι τοῦ δικαστῆ εἶναι ἀκεραία. Δὲν καθίσταται ἐμφανὴς σ' αὐτὸν καμμία ἔκφρασι τῆς γνώμης ποὺ σχηματίζεται μέσα του περὶ ἐνοχῆς ἢ ὄχι. Ἐμφανίζεται γλυκὺς καὶ σοβαρὸς ὁ δικαστὴς ποὺ ἀπονέμει δικαιοσύνη χωρὶς προκατάληψι, προδιάθεσι, προσωποληψία ἢ μεροληψία, συμπάθεια πρὸς τὸ ἄ ἢ τὸ β' μέρος τῶν διαδίκων. Θὰ μιλήσῃ, ὅταν θὰ ἀπαγγεῖλῃ τὴν ἀπόφασιν. Πολὺ περισσότερο ὁ Πνευματικὸς σὰν δικαστὴς», διότι ἡ ἐξάσκησι τοῦ ἔργου τοῦ Πνευματικοῦ ἔχει καὶ τὴν κριτικὴ χροιά, «δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐμφανίσῃ διαφορετικὴν στάσι. Εἶναι ὁ πνευματικὸς Πατήρ, ὁ διδάσκαλος,

ὁ δικαστὴς ὃχι πρὸς ἐκδίκησιν τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ πρὸς ἐξάλειψιν καὶ ἐξαφανισμό τους μαζί μὲ τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας. Κρίνει καὶ δικάζει ὃχι πρὸς ἐκδίκησιν, ἀλλὰ πρὸς σωτηρίαν» (Σ, 176).

Ὅλοι δεκτοί

Θὰ πρέπει ἀκόμη νὰ γνωρίζῃ ὁ Πνευματικὸς ὅτι δὲν ἔχει δικαίωμα ν' ἀποδιώχνῃ κανέναν ἀπὸ τὴν ἐξομολόγησι: «Ἐὰν κάποιος Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος, δὲν δέχεται τὸν ἐπιτρέφοντα ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, ἀλλὰ τὸν ἀποβάλλῃ, ἃς καθαιρεῖται, διότι λυπεῖ τὸ Χριστὸ ποὺ εἶπε: “Χαρὰ γίνεται ἐν οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἁμαρτωλῷ μετανοοῦντι”, ὅπως ἀναφέρει ὁ νβ' Ἀποστ. Κανόνας, πρὸς ὑπομνηματισμὸ τοῦ ὁποίου ὁ Ἁγ. Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης στὸ Πηδάλιό του προσθέτει καὶ τὰ χωρία: “Τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω” (Ἰω. 6, 37), “Οὐκ ἤλθον καλέσαι δικαίους, ἀλλὰ ἁμαρτωλοὺς εἰς μετάνοιαν” (Μθ 9, 13) καὶ “Οὐκ ἔστι θέλημα ἔπροσθεν τοῦ Πατρὸς ὑμῶν τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἵνα ἀπόλῃται εἷς τῶν μικρῶν τούτων”» (Μθ 18, 14).

Πῶς γίνεται δεκτὸς ὁ προσερχόμενος

Κρίνω, ὅμως, σκόπιμο νὰ τονίσω στὸ σημεῖο αὐτό, λόγῳ συχνῆς ἐμφανίσεώς του τὰ τελευταῖα χρόνια, τὸ γεγονὸς ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι ἔχουν ἤδη καταφύγει εἴτε στοὺς Παλαισημερολογίτες εἴτε σὲ προτεσταντικὲς αἱρέσεις εἴτε ἀκόμη καὶ σὲ ἀνατολικὲς θρησκείες. Μόλις ὁ Πνευματικὸς διαπιστώσῃ ὅτι ὁ προσελθὼν ἔχει κάτι ἀπὸ τὰ παραπάνω, πρέπει μὲ ἀγάπη νὰ τοῦ τονίσῃ ὅτι ἡ ἐξομολόγησι δὲν μπορεῖ νὰ συνεχισθῇ προτοῦ αὐτὸς ἐπανέλθῃ κανονικὰ πλεον στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία. Στὴ συνέχεια θὰ θέσῃ τὸ θέμα στὸν Ἐπίσκοπό του καὶ θὰ πράξῃ ἀναλόγως, δεχόμενος ξανὰ τὸν ἐν λόγῳ συνάνθρωπό μας, εἴτε μὲ ἀπ' εὐθείας ἐξομολόγησι εἴτε μὲ ἐξομολόγησι, κατόπιν ὅμως χρίσματος ἢ λιβέλλου. Εὐνόητο τυγχάνει ὅτι ἂν ὁ προσελθὼν εἶχε ἐξομολογηθῇ σὲ σχισματικούς Παλαισημερολίτες ἢ σὲ ΡΚαθολικούς, θὰ ἀναφέρῃ ὅλες τίς ἁμαρτίες του ἀπὸ τὴν ἀρχή, καθότι αὐτὲς παρέμειναν ἀσυγχώρητες.

Πολλὴ ἀγάπη καὶ συμπάθεια

Ἐπανερχόμαστε. Μετὰ τίς παραπάνω διευκρι-

νίσεις ἀρχίζει ὁ ἐξομολογούμενος νὰ ἀναφέρει τὰ ἁμαρτήματά του. Πῶς πρέπει νὰ συμπεριφέρεται ὁ Πνευματικὸς;

Ὁ Ἅγ. Νικόδημος τονίζει ὅτι τὸν Πνευματικὸς πρέπει νὰ τὸν χαρακτηρίσῃ ἡ ἀγάπη: «Τόση πολλὴ πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀγάπη σου, Πνευματικέ, γιὰ τὴ σωτηρία τῶν ἁμαρτωλῶν, ὥστε νὰ ἔχῃ ἐκεῖνα τὰ τέσσερα πού ἀναφέρει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δηλαδή, πλάτος, μῆκος, ὕψος καὶ βάθος. Νὰ ἔχῃ πλάτος, γιὰ νὰ δέχεσαι ἐξίσου ὅλους τοὺς ἁμαρτωλοὺς, τόσο τοὺς πλουσίους, ὅσο καὶ τοὺς χωρικοὺς. Νὰ ἔχῃ μῆκος γιὰ νὰ μὴ κουράζεσαι στὸ νὰ ἀκροάζεσαι τὶς ἁμαρτίες τους, ὅσο καὶ ἂν εἶναι πολλὲς καὶ μεγάλες. Νὰ ἔχῃ ὕψος, γιὰ νὰ ὑψώνης τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπὸ τὰ ἐπίγεια στὰ οὐράνια. Νὰ ἔχῃ καὶ βάθος, γιὰ νὰ συγκαταβαίνης, καὶ νὰ συνταπεινώνεσαι σὲ κάθε ἀσθένεια καὶ ἀδυναμία, καὶ νὰ μὴ δείχνης πὼς ἀηδιάζεις, σὲ καμμία πληγὴ τους. Γι' αὐτὸ βρίσκουμε στὰ Πατερικὰ ἓνα ἀπόφθεγμα, πού εἶπε κάποιος ἐνάρετος Πνευματικὸς: “Ἐὰν ἐγὼ (ἔλεγε) εἶχα, καθ’ ὑπόθεσιν, τὸ ἓνα μου πόδι στὴν πόρτα τοῦ Παραδείσου, καὶ ἔπειτα γύριζα πίσω, γιὰ νὰ ἐξομολογήσω μία ψυχὴ, πού χρειάζεται διόρθωσι, θεωρῶ σίγουρο ὅτι γυρίζοντας πίσω, θὰ τράβαγα μαζί καὶ τὸν Παράδεισο καὶ θὰ μὲ ἀκολουθοῦσε, μέχρι νὰ διορθώσω τὴν ψυχὴ ἐκείνη”. Καὶ ἓνας ἄλλος σοφὸς ἔλεγε στοὺς Πνευματικοὺς: “Συλλογισθῆτε, Πνευματικοί, ὅτι οἱ μετανοοῦντες ὅταν ἐξομολογοῦνται σὰς ὀνομάζουν πατέρες τους, λέγοντας ναί, πάτερ· ὄχι, πάτερ. Λοιπόν, ἔχετε χρέος νὰ δείχνετε καὶ σεῖς πρὸς αὐτοὺς μία ἀγάπη πατρική, καὶ μὲ μεγάλη προθυμία νὰ τρέχετε πάνω κάτω γιὰ τὴ διόρθωσι καὶ σωτηρία τους”» (Ε, 95, ὑπ.).

Καὶ ἄλλοι ὁ ἴδιος Ἅγιος: «Ὁ Πνευματικὸς ὡς ἁμαρτωλὸς καὶ αὐτός, νὰ συμπαθῇ. Γιατὶ δὲν εἶναι καμμιὰ ἁμαρτία πού νὰ ἔκανε ὁ ἓνας, καὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ τὴν κἀνῃ καὶ ὁ ἄλλος» (ΕΠ, 85).

Μὲ τὴ σειρά του ἐπισημαίνει καὶ ὁ π. Γαβριὴλ ὁ Διονυσιάτης, ὅτι ὁ Πνευματικὸς πρέπει νὰ εἶναι «νηφάλιος, φιλάδελφος καὶ στοργικὸς στὴ θεραπεία τοῦ ἐμπεσόντος στοὺς ληστές, γιὰ νὰ μὴν τοῦ ἀφαιρεθοῦν τὰ δύο δηνάρια, ὅταν ἐπανέλθῃ ὁ καλὸς Σαμαρεῖτης, καὶ τοῦ καταλογισθῇ ἀμέλεια στὴν ἀνόρθωσι καὶ θεραπεία τῶν τραυματισμέ-

νων» (ΟΠ, 19).

Ἀκόμα τὸν Ἐξομολόγο πρέπει νὰ τὸν κοσμήῃ ἡ ὑπομονή. Ἡ ψυχὴ ἡ ὁποία ἐκάστοτε βρίσκεται μπροστά του πρέπει νὰ ἐλκύνῃ τὸ ἀμέριστο ἐνδιαφέρον του καὶ ἀπὸ χρονικὴ σκοπιά. Ὁ π. Ἱερώνυμος ὁ Σιμωνοπετρίτης «δὲν βιαζόταν ποτέ, παρὰ τὸ ὅτι πολλοὶ τὸν περίμεναν. Ἀκόμη καὶ ὅταν ἦταν ἄρρωστος. “Λέγετε”, ἔλεγε: “ἀφῆστε τοὺς ἄλλους νὰ περιμένουν. Ἐγὼ ἐσᾶς θέλω νὰ ἀκούσω”» (ΙΣ, 167).

Πολυλογία καὶ δυστροπία τοῦ προσελθόντος

Βέβαια, αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι θὰ ἀκοῦν παθητικὰ τὴν πολυλογία τοῦ ἐξομολογουμένου, διότι αὐτὸ εἶναι εἰς βάρος τῆς ἰδίας τῆς ἐξομολογήσεως. Δὲν θὰ τὸν ἀφήνῃ νὰ λήῃ ἁμαρτίες τῶν ἄλλων ὑποκρύπτοντας τὶς δικές του. «Ὁχι “αὐτὸ μοῦ ἔκανε ἡ νύφη μου” ἢ “αὐτὸ μοῦ εἶπε ἡ κόρη μου” ἢ “ἔτσι μοῦ φέρθηκε ἡ πεθερά μου”, ἀλλὰ “αὐτὸ ἔκανα ἢ εἶπα ἐγώ!”». Τὰ δικὰ μας ἁμαρτήματα, ὅχι τῶν ἄλλων» ἀναφέρουμε στὴν ἐξομολόγησι, τόνιζε ὁ ἀείμνηστος π. Ἐπιφάνιος (ΠΠ, 43). Ἐπίσης θὰ τοῦ ἐφιστᾷ τὴν προσοχή νὰ λήῃ «ἁμαρτίες καὶ ὅχι ἱστορίες» (στὸ ἴδιο).

Πολλοί, ἐξάλλου, «κολλᾶνε» σὲ μερικὰ θέματα, ἰδίως στὴν ἁμαρτωλότητά τους, καὶ ταλαιπωροῦν τὸν Πνευματικὸ. Καλὸ εἶναι στὴν περίπτωσι αὐτὴ νὰ ἀκολουθήσῃ ὁ ἐξομολόγος τὴ συμβολὴ τοῦ π. Παϊσίου: «Ἄν συνεχίξῃ νὰ λήῃ τὰ ἴδια καὶ τὰ ἴδια, θὰ τοῦ πῇ: “Ὁχι ὅτι δὲν μπορῶ νὰ σὲ ἀκούσω, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν σὲ βοηθάει ἐσένα. Ἐσὺ καὶ τὸ καλοκαίρι τὸ κάνεις χειμῶνα. Τώρα εἶσαι καλύτερα· εἶναι ἄνοιξι. Σὲ λίγο θὰ εἶναι καλοκαίρι. Ἐσὺ τὸ καλοκαίρι σκέφτεσαι τὰ κρύα τοῦ χειμῶνα καὶ πουντιάζεις”» (ΠΑ, 129).

Υπάρχουν, ἐπίσης, ἄνθρωποι οἱ ὁποῖοι δὲν πείθονται μὲ τίποτε καὶ ταλαιπωροῦν ἔτσι τοὺς Πνευματικοὺς. Πὰ τίς περιπτώσεις αὐτὲς κάποιος σύγχρονος Κληρικὸς συμβουλεῖ: «Μερικὲς φορές, καθὼς ἐπιμένω συζητώντας μὲ κάποιον ἢ μὲ κάποια καὶ προσπαθῶ νὰ τὸν πείσω ὅτι δὲν εἶναι ἔτσι ὅπως τὰ βλέπει ἐκεῖνος, ἀλλὰ εἶναι κάπως ἄλλιως, καὶ ὅτι χρειάζεται νὰ προσέξῃ τὰ λόγια μου, ἀναγκάζομαι καὶ λέω: “Κοίταξε· ἢ δὲν εἶμαι στὰ καλά μου, ὅποτε μὴν κάθεσαι καθόλου. Φύγε

καὶ πήγαινε νὰ βρῆς ἄνθρωπο νὰ σὲ βοηθήσῃ. Ἦ, ἂν νομίζεις ὅτι εἶμαι στὰ καλά μου, ἀφοῦ βλέπεις ὅτι τόσο πολὺ ἐπιμένω σ' αὐτὸ τὸ ὁποῖο λέω, καὶ δὲν ἐπιμένω ἀπὸ ἰσχυρογνωμοσύνη, πρέπει νὰ μ' ἀκούσης» (ΠΣ, 164).

Σαρκικὰ ἁμαρτήματα

Θὰ πρέπει νὰ ὑπογραμμίσουμε στὴ συνέχεια ὅτι χρειάζεται πολὺ μεγάλη προσοχή στὴν ἀκρόασι σαρκικῶν ἁμαρτημάτων. Ὁ Πνευματικὸς δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μπαίνει σὲ λεπτομέρειες, ἀλλὰ νὰ παραμένῃ μόνο στὴν ἀπαρίθμησί τους ἀπὸ τὸν ἐξομολογούμενο, διότι ὁ μολυσμὸς καρταδοκεῖ ἀνὰ πᾶσα στιγμή.

Ἀναφέρεται στὸ Βίο τοῦ ὁσ. Κυρίλλου τοῦ Φιλεώτου ὅτι κάποτε ἀνέφερε κλαίγοντας στὸ βιογράφο τὰ ἑξῆς: «Γνωρίζεις ὅτι ὁ μαθητὴς μου, ἐπειδὴ εἶναι ἱερέας, δέχεται ἐξομολόγησι διαφόρων λογισμῶν. Χωρὶς λοιπὸν νὰ τὸ καταλάβω, καθὼς μοῦ διηγήθηκε μερικὸς φιλήδονους λογισμοὺς ποὺ τοῦ ἐξομολογήθηκαν, ἀμέσως τὸ σῶμα μου καὶ ἡ καρδιά μου αἰσθάνθηκαν ἡδονή.

»Λυπήθηκα καὶ θύμωσα μὲ τὸν ἑαυτό μου γι' αὐτὴ τὴν ἀδυναμία. Ἐβαλα λοιπὸν ἀμέσως κάρβουνα στὸ μαγκάλι καὶ ἔκαψα τοὺς μηρούς μου. Διότι ὁ πνευματικὸς προϊστάμενος ἂν σκοπεύῃ νὰ καθαρῇ τὶς πράξεις τῶν προσερχομένων, τότε καὶ αὐτὸς κατ' ἀνάγκη θὰ ρυπανθῇ λίγο· διότι καὶ ὁ νιπτήρας, ἐνῶ καθαρίζει τὰ χέρια αὐτῶν ποὺ πλένονται, ὅμως ὑποδέχεται τὴν ἀκαθαρσία. Αὐτὸς ποὺ συζητεῖ κατὰ τὴν ἐξομολόγησι, μὲ τὸν σκοπὸ νὰ καθαρῇ καὶ ἄλλους ἀπὸ τοὺς μολυσμοὺς τῶν παθῶν καὶ τῶν ἁμαρτιῶν, αὐτὸς, λέω, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φύγῃ τελείως ἀμόλυντος» (§ 491, 492).

Χρειάζεται ἐπίσης σύνεσι στὰ σαρκικὰ θέματα τῶν νέων. Ὁ μακαριστὸς π. Ἀναστάσιος, ὁ Δραπανιώτης, μιλῶντας γιὰ τὸ θέμα τοῦ ἀντανισμοῦ, ἔλεγε ὅτι ἂν οἱ νέοι, καὶ ἰδίως τῶν χριστιανικῶν οἰκογενειῶν, δὲν τὸ ἀναφέρουν μόνοι τους, νὰ μὴν τὸ θίγουν οἱ Πνευματικοί, διότι ὑπάρχει περίπτωση νὰ μὴν τὸ γνωρίζουν τὰ παιδιά καὶ νὰ τὸ μάθουν ἀπὸ αὐτοὺς! Καὶ τόνιζε χαρακτηριστικά: «Νὰ μὴν τοὺς βάζουμε τὸ Ναβουχοδονόσορα!». Τί ἐννοοῦσε μ' αὐτό; Τὸ ἑξῆς, ὅπως τὸ ἄκουσα

ἀπὸ τὸν ἐπίσης μακαριστὸ π. Ἐπιφάνιο: Κάποιος ἡγεμόνας, βαρεῖα ἄρρωστος, ζητοῦσε, μὲ τὴν ἀπειλὴ κεφαλικῆς ποινῆς, θεραπεία. Καὶ ὁ ἔξυπνος γιατρός του, γιὰ νὰ συνεχίσῃ, προφανῶς, τὸ κεφάλι του νὰ στέκεται στοὺς ὤμους του, τοῦ εἶπε: Πολυχρονεμένε μου, τὴν τάδε τοῦ μηνός, μεσάνυχτα, θὰ ἀνέβης στὴν ταράτσα τοῦ παλατιοῦ καὶ θὰ φωνάξῃς δυνατὰ: “Θέλω νὰ γίνω καλά!”. Καὶ θὰ γίνῃς. Προσοχή, ὅμως, νὰ μὴ θυμηθῇς καθόλου τὸ Ναβουχοδονόσορα, γιατί τότε θὰ ματαιωθῇ ἡ θεραπεία. Καὶ φυσικὰ ἡ θεραπεία δὲν ἦλθε, ἀλλὰ καὶ ὁ γιατρός ἔσωσε τὸ κεφάλι του, ἀφοῦ ὁ ἡγεμόνας, λέγοντας συνέχεια: «Νὰ μὴ θυμηθῶ τὸ Ναβουχοδονόσορα!...», τὸν θυμόταν συνέχεια. Κάτι, βέβαια, ποὺ δὲν θὰ συνέβαινε, ἂν ὁ ἔξυπνος γιατρός δὲν τοῦ τὸν ἔβαζε στὸ κεφάλι!

Μὲ ἐρωτήματα

Στὴν περίπτωσι τῶρα ποὺ ὁ προσελθὼν στὴν ἐξομολόγησι δὲν γνωρίζει κἂν πῶς νὰ ἐξομολογῇται ἢ ἀκόμα καὶ ποιὲς εἶναι οἱ ἁμαρτίες, ὁ Πνευματικὸς θὰ πρέπει μὲ πολλὴ ἀγάπη, ἀλλὰ καὶ διάκρισι, νὰ προσπαθήσῃ νὰ τὶς ἐκμαιεύσῃ. «Ὁ ἐπιμελὴς ἐρευνητὴς καὶ λεπτὸς ἐξεταστής», λέει ὁ ἱερός Ἀγιοσύνης «μὲ σοφία καὶ κάτι σὰν πανουργία ρωτᾷ τὸν μετανοοῦντα αὐτὸ τὸ ὁποῖο τυχὸν ἀγνοοῦσε ἢ ἀπὸ ντροπὴ θέλει νὰ κρύψῃ» (ΟΠ, 29).

Καὶ προσθέτει ὁ π. Γαβριὴλ ὑπομνηματίζοντας τὰ λόγια αὐτά: «Μεγάλῃ παρηγορίᾳ ἦταν γιὰ τὴ Σαμαρείτιδα γυναῖκα, τὸ νὰ μπορῇ νὰ λέῃ: “Εὐρὸν ἄνθρωπον, ὃς εἶπέ μοι πάντα ὅσα ἐποίησα”. Ἄν ἐπρόκειτο αὐτὴ νὰ ἀναφέρῃ μὲ τὸ ἴδιο τὴν τὸ στόμα τὶς αἰσχρὲς ἀκαθαρσίες της, Κύριος οἶδεν, ἂν θὰ τὶς φανέρωνε ἐντελῶς. Ἀκούοντας ὅμως τὸ Χριστὸ νὰ τὶς φανερώνῃ μὲ εὐσχημο τρόπο, διευκολύνθηκε καὶ τὶς ἐξομολογήθηκε χωρὶς βία, μὲ τὴν πρόθυμη καὶ βεβαιωτικὴ ἀπόκρισι “Προφῆτης εἶ Σὺ, Κύριε”» (στὸ ἴδιο).

Ἡ μὲ ἐρωτήσεις, βέβαια, ἐξομολόγησι στηρίζεται, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν τακτικὴ τοῦ Κυρίου μας πρὸς τὴ Σαμαρείτιδα, καὶ στὰ ἑξῆς λόγια Του πρὸς τὸν προφῆτη Ἰεζεκιήλ: «Καὶ μοῦ εἶπε· νιὲ ἀνθρώπου, σκάψε. Καὶ ἔσκαψα καί, νὰ μὰ πόρτα. Καὶ μοῦ πρόσθεσε· μὲς καὶ δὲς τὶς ἁμαρτίες, τὶς ὁποῖες

αὐτοὶ διαπράττουν ἐδῶ. Καὶ μπῆκα καὶ εἶδα ξεκάθαρα βδελυρὲς ματαιότητες καὶ ὅλα τὰ εἰδῶλα τῶν Ἰσραηλιτῶν» (8, 8-10). Ὁ ἴδιος ὁ Προφήτης καλεῖται νὰ σκάψῃ γιὰ νὰ ἀποκαλυφθοῦν οἱ ἁμαρτίες.

Ὅχι πολυλογία καὶ ἀδιακρισία ἀπὸ τὸν Πνευματικό

Ὁ Ἄγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης, ἀναφερόμενος στὴν ἐξομολόγησι ἀσθενοῦς, λέει τὰ ἑξῆς, τὰ ὁποῖα βέβαια ἐφαρμόζονται κατ' ἀναλογίαν καὶ σὲ ἄλλους ἐξομολογουμένους: «Μήτε νὰ μιμηθῇ ὁ Πνευματικὸς τὸν προφήτη Ἰωνᾶ, καὶ νὰ λήῃ στὸν ἀσθενῇ, πὼς σὲ τόσες ἡμέρες θὰ καταστραφῇ, ἀνίσως καὶ δὲν μετανοήσῃ· γιατί με αὐτὸ δὲν δίνει παρηγοριά σὲ κανένα ἀσθενῇ, ἀλλὰ ἀντιθέτως τοὺς περισσοτέρους τοὺς φέρνει σὲ ἀπελπισία. Ἀκόμη δὲν πρέπει ὁ Πνευματικὸς νὰ εἶναι πολυλογὰς καὶ με ἔντονη φωνή, διότι με τὰ πολλὰ λόγια καὶ με τὴ δυνατὴ φωνὴ δὲν λιγοστεύει τὴν ἀρρώστια τοῦ ἀσθενοῦς, ἀλλὰ ἀντίθετα τοῦ συγχύζει τὸ κεφάλι, καὶ τοῦ αὐξάνει τὸ πάθος. Π' αὐτὸ πρέπει νὰ λήῃ στὸν ἀσθενῇ λίγα λόγια καὶ φρόνιμα, με τρόπο γλυκὸ καὶ εὐχάριστο, καὶ με φωνὴ μέτρια καὶ ταπεινὴ, πὺν νὰ προξενῇ εὐλάβεια καὶ στὸν ἀσθενῇ καὶ στοὺς γύρω του» (ΕΠ, 41).

Θεραπευτικὴ ἀγωγή

Μέχρι ἐδῶ ἦταν ἡ λήψι τοῦ ἱστορικοῦ τοῦ πνευματικὰ ἀσθενοῦς.

Ὁ Ἄγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης τονίζει: «Ἀφοῦ ἐξομολογηθῇ ὁ μετανοῶν ὅλες του τὶς ἁμαρτίες, ἃς τὸν παρηγορήσῃ λίγο ὁ Πνευματικός. Ἄς τοῦ φανερώσῃ τὴ μεγάλη λύπη, καὶ ντροπὴ πὺν λαμβάνει ὁ διάβολος, ὅταν καθαριζώμαστε» (ΕΠ, 87).

Καὶ ἐρχόμαστε τώρα στὴ διάγνωσι. Τὰ ἱατρικὰ βιβλία τοῦ Πνευματικοῦ εἶναι πρωτίστως ἡ Ἄγ. Γραφή καὶ στὴ συνέχεια τὰ Πατερικὰ βιβλία, καὶ εἰδικότερα τὸ Πηδάλιο καὶ τὰ Ἐξομολογητάρια, τὰ ὁποῖα ὅλα ἐπισημαίνουν τὰ πάθη-ἁμαρτίες τῆς ψυχῆς καὶ προτείνουν τὰ κατάλληλα φάρμακα θεραπείας μετὰ τὴν ἀποκοπὴ τῶν σάπιων κομματιῶν τῆς πληγῆς.

Ὁ Ἄγ. Συμεὼν ὁ Νέος Θεολόγος ὑπογραμμίζει τὴν προσοχὴ πὺν πρέπει νὰ μᾶς συνέχῃ κατὰ τὴ χρῆσι τοῦ ἱατρικοῦ μας ὕλικου: «Υπόθεσε ὅτι πηγαίνει ἓνας ἄρρωστος κατὰ τὴν ψυχὴ στὸν πνευματικὸ γιατρὸ σκοτισμένος ἀπὸ τὸ πάθος, ταραγμένος τελείως κατὰ τὸ νοῦ· καὶ ἀντὶ γιὰ γιαιτρεία, ζητᾷ ἐκεῖνα πὺν τὸν βλέπτουν, δηλ. ἐκεῖνα πὺν αὐξάνουν τὸ πάθος του, καὶ τοῦ προξενοῦν ἀμέσως τὸ θάνατο...

» Ὅταν ὁ πνευματικὸς ἐκεῖνος καὶ ἔμπειρος γιαιτρός δὴ τὸν ἀδελφὸ πὺς εὐρίσκεται στὰ πάθη..., δὲν φωνάζει παρευθὺς, οὔτε ἀρνείται τὴ γιαιτρεία τὴν ὁποία ζητᾷ, οὔτε τοῦ λέει, ὅτι κακὰ καὶ θανατηφόρα εἶναι αὐτὰ τὰ ὁποῖα ζητᾷς, καὶ δὲν σοῦ τὰ δίδω, γιὰ νὰ μὴ φύγῃ ἀκούοντας τέτοια πράγματα καὶ πάῃ σὲ ἄλλο γιαιτρὸ πὺν εἶναι ἄπειρος ἀπὸ αὐτὰ τὰ ψυχικὰ πάθη, καὶ πεθάνῃ τὴν ἴδια ὥρα· ἀλλὰ τὸν δέχεται με περιποίηση, τὸν κρατεῖ, τὸν παρηγορεῖ, τοῦ δείχνει κάθε ἀγάπη καὶ ταυτόχρονα ἀπλότητα, γιὰ νὰ τὸν πληροφορήσῃ πὺς θὰ τὸν γιαιτρέψῃ με ἐκεῖνα τὰ γιαιτρικὰ τὰ ὁποῖα τοῦ ἐζήτησε, καὶ πὺς θὰ κάμῃ τὸ θέλημά του. Διότι εἶναι μερικοὶ πὺν ἔχουν μεγάλη ἀσθένεια ψυχῆς, δυσκολογιάτρευτη, καὶ ζητοῦν ἐκεῖνα πὺν τοὺς αὐξάνουν τὴν ἀρρώστια· καὶ τὸ μὲν ψυχικὸ πάθος τοῦ καθενὸς ἀπὸ ἐκείνους, ἴσως χρειάζεται δίαιτα καὶ ἀποχὴ ἀπὸ ὅλα τὰ γλυκὰ καὶ νόστιμα, αὐτοὶ ὅμως ἀντίθετα ζητοῦν νὰ τρώνε τὰ θανατηφόρα φαγητὰ καὶ νὰ χορταίνουν ἀπὸ αὐτὰ, καὶ γι' αὐτό, καθὼς εἶπα, ὁ ἔμπειρος γιαιτρός δὲν ἐναντιώνεται εὐθὺς σ' ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τοῦ ζητᾷ ὁ ἀσθενής, ἀλλὰ ὑπόσχεται νὰ τοῦ τὰ κάμῃ ὅλα αὐτὰ· καὶ ὁ ἀσθενής ζητᾷ με προθυμία ὡς καλά, ἐκεῖνα πὺν εἶναι τῆς ὀρεξέως του, καὶ τὰ προσμένει με χαρά. Ὁ δὲ γιαιτρός, ὄντας ἔμπειρος καὶ σοφός, τοῦ δείχνει ἄλλα γιαιτρικὰ πὺν φαίνονται παρόμοια με ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα τοῦ ζητᾷ, ὅμως ἀπὸ κάτω εἶναι ἄλλα κατὰ τὴ γεῦσι, καὶ θαυμαστὰ κατὰ τὴ δύναμι τῆς ἐνεργείας· διότι καὶ μόνο πιάνοντας ὁ ἀσθενής τὰ γιαιτρικὰ ἐκεῖνα, εὐθὺς γιαιτρεύεται ἀνέλπιστα· καὶ παύει παρευθὺς τὸ πρῖξιμο τοῦ πάθους, καὶ ἀφανίζεται παντελῶς ἡ πληγὴ, καὶ ἐκεῖνα πὺν πρωτύτερα ἐπιθυμοῦσε με μεγάλο πόθο καὶ φλόγα τῆς καρδιάς του, δὲν θέλει πλέον οὔτε νὰ τὰ θυμῃ· καὶ βλέπει κανεῖς καὶ στοχά-

ζεται ἓνα θαῦμα πού γίνεται σ' αὐτόν, τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι δυνατόν νὰ τὸ περιγράψῃ μὲ λόγο· διότι χωρὶς κανένα ἄλλο βοήθημα, μοναχὰ μὲ τὸ πιάσιμο καὶ μὲ τὴ θεώρησι τῶν γιατρικῶν ἐκείνων, κάνει τοὺς ἀρρώστους νὰ ὑγιαίνουν, καὶ νὰ γιατρεύονται οἱ πληγές τους, καὶ νὰ παύῃ τὸ πρίξιμό τους, καὶ νὰ σβύνη ἡ φλόγα τῆς δίψας τους, καὶ ἐκείνους πού πεινοῦσαν τὰ θανατηφόρα καὶ βλαπτικὰ φαγητὰ τοὺς κάνει νὰ ἐπιθυμοῦν στὸ ἐξῆς κυρίως τὰ ὠφέλιμα, καὶ νὰ διηγοῦνται σὲ πολλοὺς τὰ θαύματα τοῦ γιατροῦ, καὶ τὴ θαυμαστὴ μέθοδο, καὶ τὸν τρόπο τῆς ἐπιστήμης του» (ΣΕ, 467).

Ποιμαντικὴ τῶν Πατέρων

Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε ἐδῶ νὰ ὑπομνηματίσω τὴν προτεινόμενη ἀπὸ τὸν Ἀγ. Συμεὼν τακτικὴ μὲ μερικὰ παραδείγματα ἀπὸ τὴν ποιμαντικὴ τῶν Πατέρων:

«Ὁ ἀββᾶς Δανιὴλ ὁ Φαρανίτης διηγήθηκε τὴν περίπτωσι ἑνὸς σπουδαίου γέροντα πού ἔμενε στὰ κάτω μέρη τῆς Αὐγύπτου. Αὐτὸς ὑποστήριζε μὲ ἀφέλεια ὅτι ὁ Μελχισεδὲκ ἦταν γιὸς τοῦ Θεοῦ. Κάποιος τὸν κατήγγειλε στὸ μακάριο Κύριλλο, τὸν ἀρχιεπίσκοπο τῆς Ἀλεξανδρείας, κι ἔστειλε ἐκεῖνος καὶ τὸν κάλεσε. Ἐπειδὴ ἤξερε ὅτι ὁ γέροντας ἔχει τὴ χάρι νὰ κάνῃ θαύματα, κι ἂν ζητήσῃ κάτι ἀπὸ τὸ Θεὸ τοῦ τὸ ἀποκαλύπτει, κι ἀκόμη ὅτι ὑποστήριζε τὴν ἀποψὶ τοῦ ἀπονήρευτα, χρησιμοποίησε τὸν ἐξῆς ἔξυπνο τρόπο· “Αββᾶ, σὲ παρακαλῶ· ἓνας συλλογισμὸς μου μὲ πείθει ὅτι ὄχι, εἶναι ἀπλῶς ἄνθρωπος, ἀρχιερέας τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ λοιπὸν γύρω ἀπὸ τοῦτο τὸ θέμα ἔχω ἀμφιβολίες, ἔστειλα καὶ σὲ κάλεσα, γιὰ νὰ παρακαλέσῃς τὸ Θεὸ νὰ σοῦ ἀποκαλύψῃ τὴν ἀλήθεια”. Ὁ γέροντας μὲ πεποίθησι στὴν καθαρότητα τῆς ζωῆς του εἶπε θαρρετὰ· “Δῶσε μου μιὰ προθεσμία τριῶν ἡμερῶν κι ἐγὼ θὰ ρωτήσω τὸ Θεὸ σχετικὰ καὶ θὰ σὲ πληροφορήσω τί εἶναι”.

»Ἐτσι ἔφυγε καὶ ἄρχισε νὰ παρακαλᾷ τὸ Θεὸ γιὰ τὸ πρόβλημα αὐτό. Μετὰ ἀπὸ τρεῖς μέρες ἦρθε καὶ λέει στὸ μακάριο Κύριλλο: “Ὁ Μελχισεδὲκ εἶναι ἄνθρωπος”. Τὸν ρώτησε ὁ ἀρχιεπίσκοπος· “Πῶς τὸ ξέρεις, ἀββᾶ;”. Κι αὐτὸς ἀποκρίθηκε: “Ὁ Θεὸς μοῦ ἀποκάλυψε ὅλους τοὺς πατριάρχες, καθὼς ἓνας-ἓνας περνοῦσαν ἀπὸ

μπροστά μου ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ ὡς τὸ Μελχισεδέκ· νὰ εἶσαι σίγουρος, ἔτσι ἔχουν τὰ πράγματα”. Ἐφυγε λοιπὸν καὶ διακήρυξε πιά καὶ γιὰ λογαριασμὸ του, ὅτι ὁ Μελχισεδὲκ εἶναι ἄνθρωπος. Κι ὁ μακάριος Κύριλλος χάριξε πολὺ» (ΓΣ, 117).

Καὶ ὁ Ἀγ. Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέει τὰ ἐξῆς: «“Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ” (Μθ 5,9)· κανεὶς δὲν ἀντιλέγει. Ἐγὼ ὅμως εἶδα καὶ “ἐχθροποιούς” οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν μακάριοι! Ἦταν κάποτε δύο πού συνδέονταν μὲ ἁμαρτωλὴ σχέσι. Καὶ κάποιος ἀπὸ τοὺς γνωστικούς πατέρες, σπουδαιότατος στὴν ἀρετὴ ἐδημιούργησε μίσος μεταξύ τους, κατηγορώντας τὸν ἓνα στὸν ἄλλο ὅτι τὸν ἔβριζε, καὶ ἀντιθέτως. Ἐτσι κατόρθωσε ὁ πάνσοφος νὰ ἀποκρούσῃ μὲ ἀνθρώπινη πονηριὰ τὴν κακία τῶν δαιμόνων καὶ νὰ δημιουργήσῃ μίσος πού διέσπασε τὸν ἁμαρτωλὸ δεσμό» (Κ, 316).

«Δυὸ γέροντες ἀδελφοί», μᾶς ἀναφέρει στὴ συνέντευξη ὁ Ὁσ. Ἐφραίμ ὁ Σύρος, «ἦταν δυσαρασχημένοι μεταξύ τους. Ἐτυχε λοιπὸν ὁ ἓνας ἀπ' αὐτοὺς νὰ ἀρρωστήσῃ. Πῆγε λοιπὸν κάποιος ἀδελφὸς νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν ἀρρωστο γέροντα· καὶ παρακαλοῦσε ὁ γέροντας τὸν ἀδελφό, λέγοντας· “Ἐγὼ καὶ ὁ τάδε γέροντας εἴμαστε σὲ διαμάχη, καὶ ἤθελα νὰ τὸν παρακαλέσῃς γιὰ νὰ συμφιλιωθοῦμε. Μακάρι ἀλήθεια νὰ μποροῦσα καὶ ἐγὼ νὰ κάνω κάτι καλὸ σὲ κάποιον”. Εἶπε ὁ ἀδελφός· “Μὲ πρόσταξες, πάτερ· γι' αὐτὸ θὰ τὸν παρακαλέσω”. Καὶ ἀφοῦ βγήκε ἔξω ὁ ἀδελφός, συλλογίζοταν μέσα του, μήπως δὲν δεχθῇ ὁ ἄλλος γέροντας τὴν παράκλησί του, καὶ μήπως προξηνηθῇ παροργισμός. Ἀλλὰ σύμφωνα μὲ τὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ, κάποιος ἀπὸ τοὺς ἀδελφοὺς φέρνει πέντε σύκα καὶ λίγα μοῦρα. Καὶ ἀφοῦ διάλεξε ὁ ἀδελφὸς ἓνα σύκο καὶ λίγα ἀπὸ τὰ μοῦρα, τὰ ἔφερε στὸ γέροντα, στὸ κελλὶ του, καὶ εἶπε: “Τώρα κάποιος τὰ ἔχει φέρει στὸ γέροντα, καὶ ὁ γέροντας μοῦ εἶπε· πάρε, δῶσε στὸν τάδε γέροντα”. Καθὼς τὰ ἄκουσε αὐτὰ ὁ γέροντας, ἔμεινε κατάπληκτος, καὶ εἶπε: “Αὐτὰ τὰ ἔστειλε γιὰ μένα;”. Καὶ εἶπε ὁ ἀδελφός· “Ναί, πάτερ”. Καὶ ὁ γέροντας τὰ δέχτηκε αὐτὰ λέγοντας· “Καλῶς ὦρισες”. Καὶ ἀφοῦ ἔφυγε ὁ ἀδελφός ἀπὸ τὸ γέροντα, ἦρθε στὸ δικό του τὸ κελλὶ καὶ πῆρε σύκα καὶ λίγα ἀπὸ τὰ μοῦρα καὶ τὰ ἔφερε καὶ στὸν ἄλλο γέροντα, καὶ ἀφοῦ τοῦ ἔβαλε μετάνοια, εἶπε· “Δέξου τα αὐτά,

πάτερ, σοῦ τὰ ἔστειλε ὁ τάδε γέροντας”. Καὶ τοὺς συμφιλίωσε, καὶ ἔφερε σ’ αὐτοὺς τὴν εἰρήνην μετὰ τρία σύκα καὶ τὰ λίγα μουῖρα. Καὶ δὲν ἔμαθαν οἱ γέροντες αὐτὸ ποῦ ἔκανε ὁ ἀδελφός. Εἶπε λοιπὸν ὁ ἄρρωστος γέροντας· “Συμφιλιωθήκαμε”; καὶ ἀπάντησε ὁ ἀδελφός· “Ναί, πάτερ, μετὰ τίς εὐχές σου”. Καὶ εἶπε ὁ γέροντας· “Δόξα τῷ Θεῷ”. Καὶ συμφιλιώθηκαν οἱ γέροντες μετὰ τὴ βοήθεια τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ» (ΕΣβ, 328).

Καὶ δυὸ πιὸ σύγχρονα παραδείγματα. Τὸ πρῶτο ἀναγράφεται στό: ἱερομ. Ἀντωνίου, Βίοι Ἀθωνιτῶν τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, τόμ. β’, ἔκδ. ἱ. Μετοχίου Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, Ὁρμύλια 1995, σ. 176,177: Ὁ ἡγούμενος Σάββας τοῦ Ἀγ. Παντελεήμονος [†1821] ἔσωσε ἀπὸ τὴν πορνεία καὶ θεράπευσε πλήρως ἀπὸ τὸ πάθος αὐτὸ νεαρὸ ἑλληνα ποῦ πόρνευε καθημερινὰ σὲ χαρέμι μετὰ τὸν ἐξῆς τρόπο: νὰ μὴν πορνεύσῃ γιὰ μιὰ μέρα, νὰ νηστεύσῃ, καὶ τὴν ἐπομένη θὰ τὸν κοινωνοῦσε. Ἐγινε αὐτό. Τὴν ἐπομένη μέρα τοῦ ζήτησε τὸ ἴδιο καὶ τὸν ξανακοινωνήσε. Αὐτὸ ἐπὶ σαράντα μέρες. Αὐτὰ ἔγιναν στὴν Κων/πολι. Πὰ τὴν περίπτωσι αὐτὴ πιστεύω ὅτι ὁ Πνευματικὸς ἐνήργησε κατὰ πληροφориαν Θεοῦ.

Καὶ τὸ δεύτερο: Ὁ Καπετὰν Γεωργάκης, φοβερὸς λήσταρχος, δὲν ἤθελε νὰ ἐξομολογηθῇ. Βρέθηκε κάποτε στὴ Μονὴ Ἰβήρων, ὅπου ὁ Πνευματικὸς Γρηγόριος τῆς Μικρῆς Ἀγιάννας εἶχε κληθῇ νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ὑπόθεσι. Στὴν τράπεζα καυχήθηκε ὁ π. Γρηγόριος ὅτι ὑπῆρξε μεγάλος λήσταρχος. Ἐρεθίστηκε ὁ Καπετάνιος καὶ ἄρχισε νὰ λέῃ τὰ δικά του κατορθώματα. Ὁ π. Γρηγόριος ὁμως ἔλεγε ὅτι εἶχε κάνει μεγαλύτερα. Ὁ Καπετάνιος τοῦ ὄσφιξε τὸ χέρι. Τότε ὁ Πνευματικὸς ζήτησε ἀπὸ ὅλους νὰ βγοῦν ἔξω γιὰ νὰ πῇ καὶ αὐτὸς τὰ μυστικά του στὸν Καπετάνιο. «Μόλις εἶπε αὐτὰ ὁ Πνευματικὸς, βγήκαν ὅλοι ἔξω καὶ μείνανε οἱ δυὸ τους μετὰ τὸν Καπετάνιο. Τότε ὁ Πνευματικὸς ἔκαμε μέσα του θερμὴ προσευχὴ στὸν Κύριο τῆς δόξης καὶ Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ στὴν Κυρία Θεοτόκο, καὶ ἐπικαλέστηκε τὴ βοήθειά Της. Πύρισε τότε πρὸς τὸν Καπετὰν Γεωργάκη καὶ τοῦ εἶπε, ἔλα παλικάρι μου, βλέπω ἔχεις καὶ ἐσὺ καρδιά λονταριοῦ καὶ θέλω νὰ σοῦ πῶ καὶ ἐγὼ τὸν πόνο μου: Ἐγὼ Καπετὰν Γεωργάκη, ἄκουσες ποίος ἤμουνα, τί κατάστασι εἶχα, ἀλλὰ βρὲ παιδί μου,

βαρέθηκα νὰ εἶναι κάθε μέρα τὰ χέρια μου βουτηγμένα στὰ αἵματα, στὶς κλεψιές καὶ τίς ἀδικίες. Ἀποφάσισα καὶ ἦρθα μόνος μου, κρυφὰ ἀπὸ τὰ παλικάρια μου, νὰ ἐξομολογηθῶ καὶ βρῆκα ἓνα παρὰξενον Πνευματικόν, τοῦ τὰ εἶπα ὅλα, καὶ τοῦ ζητοῦσα νὰ με κοινωνήσῃ τὰ Ἀχραντα Μυστήρια, ποῦ εἶχα χρόνια πεθυμήσει. Αὐτὸς μοῦ εἶπε, εἶναι ἀδύνατον νὰ γίνῃ, ἀλλὰ γιὰ κανόνα θὰ γίνῃς πρῶτα Καλόγερος καὶ γιὰ τιμωρία θὰ σὲ κάνω Πνευματικόν καὶ θὰ σὲ κοινωνήσω.

Στὸ ἄκουσμα αὐτό, ὅτι εἶναι Πνευματικὸς, ὁ Καπετὰν Γεωργάκης, σηκώθηκε ὀρθὸς καὶ γεμάτος ὀργὴ καὶ θυμὸ τοῦ εἶπε:

– Ὡστε Πνευματικὸς εἶσαι καὶ σὺ; Καὶ ὥρμησε κατὰ πάνω του ἀπειλητικῶς.

Ὁ Πνευματικὸς, ἔκανε ἓνα βῆμα πίσω καὶ μετὰ ψυχραιμία τοῦ εἶπε:

– Ἦσυχασε παιδί μου, ἐγὼ σένα δὲν θὰ σοῦ δώσω τέτοιο κανόνα, δὲν θὰ σὲ κάνω Πνευματικόν, ἀλλὰ ἐπειδὴ καὶ ἐσὺ, σὰν ληστής ποῦ εἶσαι, θὰ θέλῃς πολὺ νὰ μεταλάβῃς τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Δεσπότη Χριστοῦ, αὔριο τὸ πρῶτὸ θὰ κάμω μόνος μου λειτουργία καὶ θὰ σὲ κοινωνήσω. Μόνον θὰ σοῦ ζητήσω, σὰν συνάδελφος ληστής, νὰ μοῦ κάμῃς μιὰ χάρι, γιὰ νὰ δείξῃς καὶ ἐσὺ ὅτι πραγματικὰ ἀγαπᾷς τὸν Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό καὶ θέλεις νὰ κοινωνήσῃς. Ἀπὸ σήμερον θὰ νηστεύουμε μαζί, ἐγὼ θὰ λειτουργῶ καὶ σὺ θὰ μεταλαβαίνῃς. Ἀλλὰ καὶ κάτι ἄλλο: θέλω τώρα ποῦ εἵμαστε οἱ δυὸ μας, νὰ μοῦ πῇς, ὅλα ὅσα ἔχεις κάνει ἀπὸ μικρὸ παιδάκι, καὶ ἐγὼ γιὰ τιμωρία ὅ,τι καὶ ἂν ἔχῃς κάνει, σαράντα μέρες ἀπὸ αὔριο, θὰ σὲ μεταλαβαίνω κάθε μέρα. Καὶ τότε θὰ καταλάβῃς καὶ θὰ νιώσης μέσα σου τὴ δύναμι τῆς δωρεᾶς τοῦ Θεοῦ.

Ὁ ληστής, ἅμα ἄκουσε αὐτά, συγκινήθηκε τόσο, ποῦ ἄρπαξε τὰ δυὸ χέρια τοῦ Πνευματικοῦ Πατῆ-Γρηγόρη καὶ με δάκρυα στὰ μάτια τὰ καταφιλοῦσε καὶ ἔκαμε καθαρὴ ἐξομολόγησι με πολλὴ εὐχαρίστησι.

Ὁ Πνευματικὸς συγκινήθηκε καὶ αὐτός, ἔκλαψε, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη μέρα, ἔβαλε μπρὸς τὸ σχέδιό του, ὅπως ὁ Θεὸς τὸν φώτισε. Δηλαδή, ἔκανε λειτουργίες καὶ κοινωνοῦσε τὸ ληστή, ἀλλὰ με σχέτο ψωμάκι καὶ κρασάκι.

Κάθε μέρα τοῦ ἔλεγε:

– Καπετὰν Γεωργάκη, βλέπεις ὁ Θεὸς μᾶς λυ-

πήθηκε καὶ μᾶς ἔφερε ὁδὸν τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ποὺ εἶναι λιμάνι τῆς ψυχικῆς σωτηρίας καὶ γαλήνιψε ἡ ψυχὴ μας, δὲν πρέπει κι ἐμεῖς, ποὺ κάναμε τόσα καὶ τόσα κακὰ στὸν κόσμον νὰ κάμουμε μιὰ μικρὴ θυσία; Νά, θέλω τὶς ἡμέρες αὐτὲς ποὺ θὰ λειτουργῶ ἐγὼ καὶ θὰ κοινωνῆς ἐσύ, νὰ μὴν τρώμε τίποτε.

Ὁ ληστής εἶπε στὸν Πνευματικὸ:

– Πάτερ Γρηγόριε, πῆρες σκλάβοι τὴν ψυχὴ μου. Σοῦ ὑπόσχομαι πὼς ὅ,τι μοῦ εἶπες θὰ κάνω.

Ἔτσι ἐπὶ σαράντα ἡμέρες, κάθε μέρα λειτουργοῦσε ὁ Πνευματικὸς καὶ κοινωνοῦσε ὁ Πωργάκης σκέτο ψωμὶ καὶ κρασί, χωρὶς νὰ τρώῃ τίποτε ἄλλο, οὔτε αὐτὸς οὔτε κι ὁ Πνευματικὸς.

Ὅταν ἔφτασε ἡ τεσσαρακοστὴ ἡμέρα, ἔκαμε ὁ Πνευματικὸς πραγματικὴ θεία λειτουργία καὶ κοινωνήσε τὸ Πωργάκη τὰ πανάγια Μυστήρια, τὸ Σῶμα καὶ Αἷμα τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ.

Ὁ Πωργάκης δὲν περιγράφεται πόση χαρὰ καὶ ἀγαλλίασι πῆρε τὴν ἡμέρα ἐκείνη, τόση ποὺ πῆγε μέσα στὸ Μοναστήρι –διότι αὐτὰ γίνονταν ἔξω ἀπὸ τὸ Μοναστήρι, σὲ παρεκκλήσι– καὶ δήλωσε στοὺς Γέροντες ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ γίνῃ μοναχὸς καὶ τοὺς παρακάλεσε θερμὰ νὰ τὸν δεχθοῦν.

Ὁ δὲ Πνευματικὸς ἔφυγε γιὰ τὸ ἡσυχαστήριό του, εὐλογώντας, εὐχαριστώντας καὶ δοξάζοντας τὸν Κύριο τοῦ ἐλέους, τῶν οἰκτιρῶν καὶ τῆς ἀκρας φιλανθρωπίας, ποὺ μὲ τὴ χάρι καὶ βοήθειά Του, ἔφερε σὲ αἴσιο πέρας τὴν ἱερὴ ἀποστολὴ του αὐτῇ» (Γ, 223).

Ἀκριβῶς ἴσως παραδείγματα αὐτά, ἀλλὰ ἔλαβαν χώρα κατόπιν, βεβαίως, ἐσωτερικῆς πληροφορίας ἐκ μέρους τοῦ Θεοῦ, δείχνοντας ταυτόχρονα τὴν τάσι τῆς ἀγαπητικῆς διαθέσεως τῶν Πατέρων πρὸς σωτηρίαν τοῦ ἁμαρτωλοῦ.

Καθησυχασμός

Ὁ σάρατς Ἀντώνιος «ἐφάρμοζε τὶς συμβουλὲς τοῦ ὁσίου Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου: “Στοὺς ἀσθενεῖς καὶ ἀπρόκοφτους πνευματικὰ ἀνθρώπους πρέπει νὰ φερώμαστε, ὅπως καὶ στοὺς ἀρρώστους. Πρέπει νὰ τοὺς καθησυχάζουμε. Καὶ ὅχι νὰ τοὺς ἐλέγχουμε. Πατὶ ὁ ἐλεγχὸς πρὸς πολλὴν βλάβη, παρὰ τοὺς ὠφελεῖ”.

Καὶ ἔλεγε ὁ π. Ἀντώνιος ἐπεξηγώντας τὰ λόγια

αὐτά: “Εἶπαμε ποτὲ μας σὲ ἀρρώστο: Τώρα θὰ σοῦ δώσω ἓνα φάρμακο ποὺ θὰ σὲ ταράξῃ καὶ θὰ σὲ κάνῃ νὰ γουρλώσουν τὰ μάτια σου; Τί τοῦ λέμε; Πιές το. Εἶναι γλυκό. Κάνει καλὸ. Θὰ αἰσθανθῇς σὰν νὰ πίνῃς τσάι!... Δὲν κάνει νὰ ἀρχίσουμε νὰ στηλιτεύουμε τὸν ἐξομολογούμενο, γιατί δὲν ἔχει ἐπαρκῆ μετάνοια! Εἶναι καλλίτερα νὰ τοῦ ποῦμε, ὅτι μὲ τὴ μετάνοιά του χαροποιεῖ τοὺς ἀγγέλους. Καὶ ὅτι, ὅσο πρὸ βαθειὰ εἶναι ἡ μετάνοιά μας, τόσο πρὸ πολὺ χαίρουν οἱ ἅγιοι ἀγγελοι. Καὶ νὰ συμβουλευομε πολὺ διακριτικὰ”» (ΣΑ, 75).

Ἐπιτίμια

Ὁ π. Κλεόπας Ἡλίας τόνιζε: «Ὁ κάθε Πνευματικὸς καὶ ἡγούμενος νὰ εἶναι σαλίγκαρος, ὅταν θέλῃ νὰ τιμωρήσῃ κάποιον καὶ δελφίни, ὅταν πρόκειται νὰ συγχωρήσῃ. Ὁ σαλίγκαρος βαδίζει ἀργά, ἔτσι καὶ ὁ Πνευματικὸς πατέρας νὰ μὴ βιάζεται νὰ τιμωρήσῃ κάποιον. Ἐνῶ τὸ δελφίни τρέχει στὴ θάλασσα μὲ πολλὴ ταχύτητα, ἔτσι καὶ ὁ Πνευματικὸς νὰ συγχωρῇ ἀμέσως, ὅποιον ἐν μετάνοιᾳ διορθῶναι τὸ σφάλμα του» (Ο, 87).

Καὶ ἀλλοῦ ὁ ἴδιος: «Μπορεῖ νὰ πῇ κάποιος ἀπὸ τοὺς πνευματικούς: “Ἐγὼ ἔχω τὴν ἐξουσία νὰ λύνω καὶ νὰ δένω, διότι αὐτὴ τὴ δύναμι μοῦ ἔδωσε ὁ Δεσπότης Χριστός, ὅταν χειροθετήθηκα Πνευματικὸς”. Πράγματι ἔχεις τὴν ἐξουσία, ἀλλὰ ὅχι σὲ ἀπεριόριστο βαθμὸ, διότι τότε δὲν θὰ ἦταν ἀνάγκη νὰ γράψουν Κανόνες οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι καὶ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ ποιμαντικὲς κατευθύνσεις σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες τόσο οἱ ἐπίσκοποι ὅσο καὶ οἱ ἱερεῖς νὰ μποροῦν νὰ προσανατολίζονται στὸ τί πρέπει νὰ λύνουν καὶ νὰ δένουν καὶ πὼς νὰ χρησιμοποιοῦν τὴν αὐστηρότητα καὶ συγκατάβασιν τῶν Κανόνων γιὰ τὴ διόρθωσιν καὶ θεραπεία τῶν τραυματισμένων ψυχῶν ἀπὸ τὰ πάθη καὶ τὴν ἁμαρτία.

»...Ἐπειδὴ ὁ Πνευματικὸς δὲν εἶναι μόνο δικαστής, ἀλλὰ γιατρὸς καὶ πατέρας, πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ’ ὄψιν του ὅτι κανεὶς ἀπὸ τοὺς γιατροὺς, ὅταν προσκαλῆται, δὲν δίνει ἀκατάλληλα φάρμακα καὶ συνταγὲς γιὰ νὰ μὴν προέλθῃ ἀντὶ τῆς υἱείας ἐπιδείνωσι τῆς ἀσθενείας ἢ καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ θάνατος. Καὶ πάλι αὐτὸς ποὺ εἶναι ἀληθινὸς πατέρας γιὰ

τῇ διόρθωσι καὶ καθοδήγησι τῶν παιδιῶν του δὲν θὰ πρέπη νὰ χρησιμοποιῇ σὲ ὅλες τὶς περιστάσεις μόνο τὸ ἔλεος, ἀλλὰ ἐνίοτε καὶ τὰ ἐπιτίμια, ἀνάλογα μὲ τὰ παραπτώματά των, γιὰ νὰ μὴ φθάσῃ στὸ σημεῖο πού λέγει τὸ γραφικὸ ρητό: “Ὁς φεῖδεται τῆς βακτηρίας μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ” ((Πρμ. 13, 24). Ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς δὲν εἶναι μόνο ἐλεήμων, ἀλλὰ καὶ δίκαιος. Π’ αὐτὸ ὁ Προφήτης Δαβὶδ ἔλεγε ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι: “Ἐλεος καὶ κρῖσιν ἄσομαί σοι, Κύριε” (Ψ 100, 1). Πράγματι ὁ Θεὸς εἶναι ἐλεήμων καὶ μακρόθυμος, ἀλλὰ καὶ δίκαιος Κριτὴς· λέγουν μάλιστα οἱ Ἅγιοι Πατέρες, ὅτι ἐμεῖς πρέπει νὰ φοβούμεστε περισσότερο τὸ ἔλεος παρὰ τὴν δικαιοσύνη Του, διότι ἂν λυπήσουμε τὴν δικαιοσύνη Του, θὰ μπορέσουμε νὰ προστρέξουμε κατόπιν στοῦ ἔλεός Του· ἐνῶ, ἐὰν λυπήσουμε τὸ ἔλεός Του, ποῦ θὰ καταφύγουμε κατόπιν; Π’ αὐτὸ μὲ φόβο Θεοῦ νὰ μνημονεύουμε τὸ λόγο πού λέει: “ἔλεος καὶ ὀργὴ παρ’ αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς καταπαύσει ὁ θυμὸς αὐτοῦ” (ΣΣειρ 5, 60)» (ΠΛ, 143).

Καὶ ὁ ἀείμνηστος Π. Νέλλας μᾶς ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν στὸ χαρακτήρα τῶν ἐπιτιμιῶν: «Ἄν δὲν σεβασθῶ τὸ νόμο τῆς βαρύτητας καὶ θελήσω νὰ κατέβω ἀπὸ τὸ β’ ὄροφο στὸ ἔδαφος πηδώντας, θὰ τραυματισθῶ. Ὁ πόνος πού ἀκολουθεῖ δὲν εἶναι τιμωρία πού ἐπιβάλλει ὁ νόμος τῆς βαρύτητας, ἀλλὰ ἀποτέλεσμα τῆς πράξεώς μου. Ὁ πόνος πάλι πού μοῦ προξενεῖ ὁ γιατρὸς γιὰ νὰ θεραπεύσῃ τὰ τραύματα ἀποτελεῖ θεραπεία. Ἔτσι γίνονται κατανοητὰ καὶ τὰ ἐπιτίμια πού οἱ ἱεροὶ κανόνες ἐπιβάλλουν στοὺς μετανοοῦντες. Δὲν εἶναι τιμωρία πού ἐπιβάλλει ἡ Ἐκκλησία γιὰ νὰ βλέπῃ ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπο νὰ βασανίζεται καὶ νά... ἱκανοποιεῖται ἡ δικαιοσύνη του (σχολαστικὴ θεωρία τῆς “ἱκανοποιήσεως”): ἀλλὰ θεραπείες» (Σύναξι, τευχ. 15, 99).

Δὲν πρέπει, ἐξάλλου, νὰ ἀποφεύγῃ γενικὰ ὁ Πνευματικὸς τὴν ἐπιβολὴ ἐπιτιμιῶν, ἐκτὸς τῶν περιπτώσεων εἰλικρινέστατης μετανοίας ἢ ἀποχῆς τοῦ ἐξομολογουμένου, ἐξ ἰδίων, ἐπὶ ἔτη ἀπὸ τὴ θ. Κοινωνία. Ὁ Ἅγ. Συμεὼν Ἀρχιεπ. Θεσ/νίκης ἐπισημαίνει: «Ἄς μὴ νομίζῃ κάποιος κινούμενος ἀπὸ πλάνη τοῦ πονηροῦ, ὅτι εἶναι ὁ ἴδιος ἀκριβέστερος ἀπὸ τοὺς Πατέρες οἱ ὁποῖοι ἐθέσπισαν αὐτοὺς τοὺς κανόνες· ἐπειδὴ ποιὸς μπορεῖ νὰ

εἶναι ἀπὸ αὐτοὺς ἢ ἀγνότερος ἢ καθαρότερος ἢ προσεκτικότερος; Μήτε νὰ νομίσῃ κάποιος ὅτι εἶναι συμπαθέστερος ἀπὸ ἐκείνους τοὺς Πατέρες καὶ γι’ αὐτὸ συγκαταβαίνει ἀλόγως καὶ συγχωρεῖ τοὺς ἁμαρτάνοντες. Ποιὸς θὰ ἦταν τόσο αὐθάδης, ὥστε νὰ νομίσῃ ὅτι εἶναι φιλανθρωπότερος ἀπὸ τοὺς Πατέρες; Ἀπὸ ποῦ θὰ ἀρυσθῇ τὴν ἐξουσία, ἀφοῦ ἀθετεῖ αὐτοὺς τοὺς Πατέρες καὶ πράττει παρὰ τοὺς Κανόνες των; Ἐνας τέτοιος βέβαια ἀφ’ ἑαυτοῦ κινεῖται, καὶ ὅ,τι κάνει δὲν θὰ εἶναι σίγουρο καὶ μόνιμο, ἐπειδὴ δὲν πράττει κατὰ τὴ διδασχὴ καὶ παράδοσι τῶν Πατέρων. Λοιπόν, ἅς ἀσφαλισθῇ ὁ καθένας καὶ ἅς προσέχῃ νὰ μὴ ἐνεργῇ παρὰ τοὺς ὅρους καὶ τοὺς Κανόνες τοὺς Πατερικούς. Αὐτοὶ οἱ κανόνες μὲ τὸ νὰ συντεθοῦν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ὑπὸ διαφόρων καὶ θεοφόρων Πατέρων εἶναι τέλειοι καὶ ἱατρικώτατοι καὶ θεραπευτικοὶ κάθε πάθους» (ΣΑπ, 208).

Καὶ ὅπως ἀναφέρει ὁ ἱ. Χρυσόστομος: «“Δὲν ἀρκεῖ γιὰ νὰ γειάνουμε ἀπλῶς νὰ βγάλουμε τὸ βέλος, ἀλλὰ χρειάζεται νὰ βάλουμε καὶ φάρμακο στὸ τραῦμα” (PG 57, 191). Ἡ ἐλευθερία τοῦ Πνευματικοῦ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἐρμηνευθῇ σὰν αὐθαιρεσία. Καὶ ναὶ μὲν, χωρὶς τὴν τήρησι “κανόνος” συγχωρήθηκε ὁ ληστής στὸ Σταυρὸ καὶ ἡ πόρνη καὶ οἱ Νινευῖτες καὶ ἄλλοι, ἀλλ’ οἱ περιστάσεις αὐτῶν τῶν παραδειγμάτων εἶναι ἐντελῶς διαφορετικὲς ἀπὸ τὴν ἄφρεσι τῶν ἁμαρτιῶν, τὴν ὁποία ὁ Κύριος ἐξάρτησε μόνο ἀπὸ τὴ χάρι, ἢ ὁποία χορηγεῖται στὸ Μυστήριον τῆς Ἐξομολογήσεως» (ΚΕα, 57).

Σύμφωνα μὲ τὶς ἀνάγκες

Ἰδού κι ἓνας χαριτωμένος διάλογος μὲ τὸν π. Παῖσιο: «Γέροντα, ἔχω ἓνα παράπονο, γιατί, γιὰ τὸ ἴδιο θέμα, ἄλλο εἶπατε στὸν ἀδελφὸ κι ἄλλο σὲ μένα;

— Βρὲ, εὐλογημένε, στὸν καθένα δίνω τὴ βιταμίνη πού τοῦ λείπει!» (ΓΠ, 256).

Μὲ διάκριση

Ὁ Ἅγ. Ἰωάννης τῆς Κλίμακος ἐπισημαίνει: «Σ’ αὐτοὺς πού βαρύνονται ἀπὸ μεγάλα ἁμαρτήματα καὶ εὐκόλα ρέπουν πρὸς τὴν ἀπόγνωσι, ἅς δίδεται τὸ ἐξῆς φάρμακο: ὁ Γέροντας νὰ παρουσιάξῃ

“τὸν ζυγὸν χρηστὸν καὶ τὸ φορτίον ἑλαφρόν” (Μθ 11, 30). Ἐνῶ σ’ ἐκείνους πού ρέπουν πρὸς τὸ ὑπερήφανο καὶ ἐγωϊστικὸ φρόνημα εἶναι κατάλληλο τὸ νὰ τοὺς παρουσιάξῃ “στενὴν καὶ τεθλιμμένην τὴν ὁδὸν” (πρβλ. Μθ 7, 14)» (πρβλ. Κ, 388).

Καὶ τὸ δεύτερο: «Ὁ Γέροντας δὲν πρέπει πάντοτε νὰ ἀποδίδῃ τὸ δίκιο, λόγω τῆς ἀδυναμίας ὠρισμένων ἀδελφῶν. Ἐτυχε νὰ δῶ κάποιο σοφώτατο δικαστὴ νὰ δικάζῃ δύο ἀδελφούς. Καὶ τὸν μὲν ἔνοχο ὡς περισσότερο ἀδύνατο τὸν ἀνεκήρυξε ἁθῶο, τὸν δὲ ἁθῶο ὡς ἀνδρεῖο καὶ καρτερικὸ τὸν κατεδίκασε ὡς ἔνοχο· ὥστε νὰ μὴ αὐξηθῇ μὲ τὴν δικαιοσύνη ἢ διάστασι. Ἰδιαιτέρως ὁμως καὶ χωριστὰ εἶπε στὸν καθένα ἐκεῖνα πού ἔπρεπε καὶ μάλιστα στὸν ψυχικὰ ἀσθενῇ» (Κ, 397). Αὐτὸ τὸ τελευταῖο, βέβαια, χρειάζεται πολὺ προσοχή καὶ μπορεῖ νὰ ἐφαρμοσθῇ κατ’ ἀναλογίαν στὰ χριστιανικὰ ζευγάρια.

Ὁ Μέγας Βασίλειος μᾶς καλεῖ νὰ εἴμαστε διακριτικοί: «Πρέπει νὰ γνωρίζουμε ὅτι καὶ γιὰ ταπεινοφροσύνη καὶ γιὰ ἐξουσία καὶ γιὰ ἔλεγχο καὶ γιὰ παρηγοριά καὶ γιὰ φροντίδα καὶ γιὰ παρηγορία καὶ γιὰ καλωσύνη καὶ γιὰ ἀποτομία, καὶ γενικὰ γιὰ κάθε πράγμα ὑπάρχει ὁ κατάλληλος καιρὸς. Ὡστε ἄλλοτε μὲν νὰ δείχνουμε τὰ τῆς ταπεινοφροσύνης καὶ νὰ μιμούμαστε σὲ ταπεινῶσι τὰ παιδιά, καὶ μάλιστα ὅταν εἶναι καιρὸς τῶν τιμῶν καὶ καθιζόντων μεταξύ μας, καὶ τῆς σωματικῆς ὑπηρεσίας ἢ ἐξυπηρετήσεως, ὅπως δίδαξε ὁ Κύριος· ἄλλοτε δὲ νὰ μεταχειριζώμαστε τὴν ἐξουσία, “τὴν ὁποία μᾶς ἔδωσε ὁ Κύριος γιὰ νὰ οἰκοδομοῦμε καὶ ὄχι γιὰ νὰ γκρεμίζουμε” (Β’ Κορ. 13, 10), ὅταν ἢ ἀνάγκη ἀπαιτῇ τὴν παρηγορία. Καὶ στὸν καιρὸ μὲν τῆς παρηγοριᾶς νὰ ἐπιδεικνύουμε τὴν καλωσύνη, στὸν καιρὸ δὲ τῆς αὐστηρότητος νὰ ἐπιδεικνύουμε τὸ ζῆλο» (ΒΕΠ 53, 276).

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος εὖστοχα εἶπε, ἐπίσης, ὅτι στὸ μὲν γιὰ τὸ σκοπὸς εἶναι τὸ «ἂν ὑπάρχει ὑγεία ἢ καλὴ φυσικὴ σωματικὴ κατάσταση, νὰ τὴ διαφυλάξῃ, ἢ, ἂν ἔχῃ χαθῇ, νὰ τὴν ἐπαναφέρῃ». Στὸ δὲ Πνευματικὸ Πατέρα, «νὰ δώσῃ φτερὰ στὴν ψυχὴ, νὰ τὴν ἀρπάξῃ ἀπὸ τὸν κόσμον καὶ νὰ τὴ δώσῃ στὸ Θεό, καὶ τὸ κατ’ εἰκόνα, ἂν παραμῆνῃ καθαρὸ, νὰ τὸ διατηρήσῃ, ἂν κινδυνεύῃ, νὰ τὸ χειραγωγήσῃ, ἢ ἂν ἔχῃ ἀχρειωθῇ, νὰ

τὸ καθαρῇ. Ἀκόμη, τὸ νὰ κατοικήσῃ τὸ Χριστὸ στὴς καρδιὰς διὰ τοῦ Πνεύματος, καί, τὸ σπουδαιότερο, νὰ καταστήσῃ κάποιον θεὸ καὶ μέτοχον τῆς ἁνῶ μακαριότητος» (ΒΕΠ 58, 253).

«Εἶναι καλὸ καὶ πολὺ ὠφέλιμο», ἐπισημαίνει ὁ Πέτρος ὁ Χαρτοφύλακας, «τὸ νὰ ἐξομολογῆται κάποιος τὰ ἁμαρτήματα σὲ Πνευματικὸν ἄνδρα, ὄχι ὁμως σ’ αὐτοὺς πού στὰ θέματα αὐτὰ συμπεριφέρονται μὲ ἀπειρία καὶ ἀνοησία. Κι αὐτὸ γιὰ νὰ μὴν καταστήσουν τὸν ἐξομολογηθέντα καταφρονητὴ ἢ τεμπέλη ἢ ἀμελεῇ μὲ τὴν ἄλογη συμπάθεια καὶ οἰκονομία ἢ μὲ τὴν ἄκαιρη καὶ μὴ ἀρμόζουσα παράτασι τῶν ἐπιτιμίων» (Ἀποκρίσεις εἰς κανονικὰ Ἑρωτήματα, Σύνταγμα Ε’, σ. 373, στό: ΚΕα, 155).

Ὁ ἱ. Χρυσόστομος συμβουλεύει τὸν κάθε χριστιανὸ τὰ ἐξῆς, τὰ ὁποῖα, βέβαια, ἀρμόζουν πολὺ περισσότερο στοὺς Πνευματικούς: «Δὲν πρέπει νὰ ὀνειδίζῃς, οὔτε νὰ προσβάλλῃς, ἀλλὰ νὰ νοουθετῇς· οὔτε νὰ κατηγορῇς, ἀλλὰ νὰ συμβουλευῇς· οὔτε μὲ ὑπερηφάνεια νὰ ἐπιτίθῃς, ἀλλὰ μὲ φιλοστοργία νὰ διορθώῃς. Διότι δὲν παραδίδεις στὴν ἔσχατη τιμωρία ἐκεῖνον (τὸν ἁμαρτωλό), ἀλλὰ τὸν ἑαυτὸ σου, μὴ φροντίζοντας γι’ αὐτόν» (PG 57, 309). Καὶ πὺ κάτω: «Διόρθωσε μὲν, ἀλλὰ ὄχι ὡς πολέμιος, οὔτε ὡς ἐχθρὸς, ἀπαιτώντας καταδίκη, ἀλλὰ ὡς γιατρός, πού παρασκευάζει φάρμακα» (στό ἴδιο).

Ὁ ἴδιος, μάλιστα, ἐπισημαίνει τὸν κίνδυνον ἀπὸ τὴν ἄκαιρη χρῆσιν κανόνων: «Δὲν πρέπει ἀπλὰ κατὰ τὸ μέτρο τῶν ἁμαρτιῶν νὰ ἐπιφέρῃς καὶ τὰ ἐπιτίμια, ἀλλὰ νὰ στοχάζῃς καὶ τὴν προαίρεσιν αὐτῶν πού ἁμαρτάνουν, μήπως θέλοντας νὰ ῥάψῃς τὸ σχισμένο, τὸ σχίσῃς χειρότερα, καὶ φροντίζοντας νὰ ἀνορθώσῃς τὸ πεσμένο, κάνῃς μεγαλύτερη τὴν πτῶσιν. Διότι οἱ ἀσθενεῖς... ἐπιστρεφόμενοι ἤρεμα μὲν καὶ σιγὰ σιγὰ ἀπ’ αὐτὰ στὰ ὁποῖα ἁμαρτάνουν, θὰ μποροῦσαν, ἂν ὄχι τελείως, ἀλλὰ ἔστω καὶ μερικῶς νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπ’ τὰ κακὰ τὰ ὁποῖα τοὺς καταδυναστεύουν. Ἐὰν ὁμως μὲ μᾶς τοὺς δώσῃ κάποιος τὴν παιδείαν (ὅλα τὰ ἀρμόζοντα ἐπιτίμια), θὰ τοὺς στερήσῃ καὶ ἀπὸ τὴν πὺ μικρὴ διόρθωσιν» (PG 48, 635).

Καὶ πὺ κάτω: «Ὁ ποιμένας χρειάζεται νὰ ἔχῃ πολλὴ σύνεσιν καὶ χιλιάδες μάτια, γιὰ νὰ βλέπῃ

ἀπὸ παντοῦ τὴν ἔξι τῆς ψυχῆς. Διότι καθὼς πολλοί, μὴ μπορώντας νὰ ὑπομείνουν πικρὰ φάρμακα (τὸν αὐστηρὸ Κανόνα), παθαίνουν ἀναισθησία καὶ πέφτουν σὲ ἀπόγνωσι τῆς σωτηρίας τους, ἔτσι ὑπάρχουν καὶ μερικοί, οἱ ὁποῖοι, μὲ τὸ νὰ μὴ λάβουν Κανόνα ἴσο μὲ τίς ἁμαρτίες τους, ἀμελοῦν, καὶ χειρότεροι γίνοντα καὶ καταλήγουν στὸ νὰ ἁμαρτάνουν περισσότερο» (PG 48, 635).

Ὁ Ὅσ. Ἐφραίμ ὁ Σύρος κηρύττει καὶ αὐτὸς τὴ βασιλικὴ ὁδὸ: «Δὲν κηρύττω (ὅτι ὑπάρχει) μετάνοια, γιὰ νὰ μὴ δείξης καταφρόνησι· ὅμως δὲν τὴν ἀπορρίπτω, γιὰ νὰ μὴν ἀπελπισθῇς» (ΕΣε 104).

Ὁ Πνευματικός, λοιπόν, θὰ πρέπει νὰ μὴν καταφεύγῃ στὰ ἄκρα, διότι «μὲ τὰ ἄκρα δὲν λύνονται τὰ θέματα. Βλέπαμε παλαιά», μᾶς θυμίζει ὁ π. Παῖσιος, «ὁ μπακάλης ἔβαζε λίγο λίγο μὲ τὴ σέσουλα στὴ ζυγαριά, καὶ ἔτσι ἔβρισκε τὴν ἀκρίβεια καὶ ἰσορροποῦσε καὶ ἡ ζυγαριά. Δηλαδή δὲν ἔβαζε ἀπότομα πολὺ οὔτε ἀφαιροῦσε ἀπότομα πολὺ» (ΠΑγ, 322).

Ὁχι ἐξαναγκασμός

Ὁ ἐξαναγκασμός, ἐπίσης, στὴν πνευματικὴ ζωὴ, συνεχίζει ὁ ἴδιος, ἔχει πάντοτε ἀρνητικὰ ἀποτελέσματα: «Μὲ τὸ ζόρι δὲν γίνεται. Πρέπει νὰ διψᾷ ὁ ἄλλος, γιὰ νὰ τοῦ δώσης νὰ πιῇ νερό. Δῶσε σὲ ἓναν πὺν δὲν ἔχει ὄρεξι νὰ φάῃ μὲ τὸ ζόρι· θὰ τὸ κἀνῃ ἐμετό. Ὅταν ὁ ἄλλος δὲν θέλῃ, δὲν μπορῶ νὰ τοῦ στερῶ τὴν ἐλευθερία, τὸ αὐτεξούσιο» (ΠΑ, 40).

Ἐξατομικευμένη ποιμαντικὴ

Καὶ μὲ τὰ χαρακτηριστικὰ του παραδείγματα, συνιστᾷ τὴν ἐξατομικευμένη ποιμαντικὴ ἀντιμετώπισι: «Εἶναι καὶ μερικοὶ πὺν συμπεριφέρονται μὲ τὸν ἴδιο τρόπο πρὸς ὅλους. Δὲν μπορούμε ὅμως σὲ μιὰ δακτυλήθρα νὰ βάλουμε ὅσο βάζουμε σὲ ἓνα βαρέλι· ἢ νὰ φορτώσουμε ἓνα βόδι ὅσο ἓνα ἄλογο. Τὸ βόδι εἶναι γιὰ νὰ τραβάῃ τὸ ἄλῃτρι· δὲν γίνεται νὰ τοῦ βάλουμε σαμάρι καὶ νὰ τὸ φορτώσουμε. Τὸ ἄλογο πάλι κακῶς τὸ βάζουμε στὸ ἄλῃτρι γιὰτὶ εἶναι γιὰ νὰ σηκώνῃ βάρος. Γιὰ ἄλλῃ δουλειὰ εἶναι τὸ ἓνα, γιὰ ἄλλῃ τὸ ἄλλο. Νὰ μὴ θέλουμε νὰ βάλουμε ὅλο τὸν κόσμον στὸ δικό μας καλούπι. Ὁ καθένας ἔχει τὸ δικό του. Νὰ παρα-

βλέπουμε καὶ μερικά, ὅταν δὲν βλάπτουν. Ἐὰν μπορούσαν νὰ μποῦν σὲ τάξι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι σ' αὐτὴ τὴ ζωὴ, δὲν θὰ γινόνταν ἀταξίες καὶ θὰ ἦταν καὶ ἐδῶ Παράδεισος. Νὰ μὴν ἔχουμε λοιπὸν ἀπαιτήσεις παράλογες ἀπὸ τοὺς ἄλλους» (ΠΑ, 76).

Χριστιανικὸ πετροβόλημα!

Καὶ ἓνα, ἀκόμα, παράδειγμα ἀπὸ τὸν ἴδιο, πρὸς ἀποφυγὴν βεβαίως: «Γνώρισα ἓνα συγγραφέα πὺν εἶχε εὐλάβεια ἀπλή, ἀλλὰ μιλοῦσε στοὺς κοσμικοὺς σὲ μιὰ γλώσσα ὡμή, πὺν προχωροῦσε ὅμως σὲ βάθος, καὶ τοὺς τράνταζε. Μιὰ φορὰ μοῦ λέει: “Σὲ μιὰ συγκέντρωσι εἶπα αὐτὸ καὶ αὐτὸ σὲ μιὰ κυρία”. Ἀλλὰ μὲ τὸν τρόπο πὺν τῆς τὸ εἶπε, τὴν εἶχε σακατέψει. Τὴν πρόσβαλε μπροστὰ σὲ ὅλους. Κοίταξε, τοῦ λέω, ἐσὺ πετᾷς στοὺς ἄλλους χρυσὰ στεφάνια μὲ διαμαντόπετρες, ἔτσι ὅμως πὺν τὰ πετᾷς, σακατεύεις κεφάλια, ὅχι μόνον εὐαίσθητα ἀλλὰ καὶ γερά. Ἄς μὴν πετροβολᾷμε τοὺς ἀνθρώπους... χριστιανικά» (ΠΑ, 78).

Προοδευτικὴ θεραπεία

Ὁ Μητροπ. Κῶ Ἐμμανουὴλ Καρπαθίου τονίζει: «Ἡ θεραπεία πρέπει νὰ προχωρᾷ προοδευτικά, καὶ νὰ μὴν ζητᾷ ὁ Πνευματικὸς νὰ ἐπιτύχῃ ὅ,τι πρέπει, ὀλοκληρωτικὰ καὶ ἀμέσως, σὰν σύνολο. Μικρὲς προοδευτικὲς τμηματικὲς νίκες, θὰ δίνουν θάρρος στὸν γαγγραινοπαθῆ ἁμαρτωλὸ νὰ προχωρᾷ εὐχαρίστως καὶ ἀποτελεσματικὰ στὸ δρόμο τῆς θεραπείας καὶ ἀναρρώσεως» (ΚΕβ1, 241).

Σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ

Καὶ ὁ Κυθήρων Μελέτιος ἐπισημαίνει: «Τὴν κρίσι τὴν ἀφήνει ὁ Κύριος στὸν Πνευματικὸ. Ὁ ὁδηγὸς τους εἶναι συνείδησι. Ἡ γνώσι τῆς ἀγίας Γραφῆς, ἡ βαθεῖα κατανόησι τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου, οἱ Ἱεροὶ Κανόνες τῶν ἁγ. Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἡ πράξι τῆς συνιστοῦν τὴν πηγὴ τοῦ φωτισμοῦ τῆς συνειδήσεώς του γιὰ μιὰ ὀρθὴ κρίσι, ἡ ὁποία ἀποβλέπει στὴ χρῆσι τῶν προσφορωτέρων μέσων γιὰ τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς τοῦ ἐξομολογουμένου. Ὁ νόμος, κατὰ τὸν ὁποῖο ὁ Πνευματικὸς θὰ ἐκφέρῃ τὴν κρίσι του, εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸ ὀφείλει νὰ συνέχῃ τὸ

νήμα τῶν σκέψεών του· νὰ τὶς διαπερνᾷ. Ἡ γραμμή αὐτὴ ὀφείλει νὰ παραμένῃ φωτεινὴ καὶ ἀπαρέγκλιτος, ὥστε κάθε κρίσι του νὰ γίνεται εὐχαρίστως καὶ εὐαρέστως δεκτὴ ἀπὸ τὸ δικαιοκρίτη Θεὸ Πατέρα στοὺς οὐρανούς. Οἱ ἁμαρτίες συγχωροῦνται καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ λύνονται ἀπὸ κάθε δεσμὸ μ' αὐτές, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι. Ὁ Πνευματικὸς χειρίζεται τὸ μυστήριον τῆς Ἰ. Ἐξομολογήσεως ὡς οἰκονόμος ὅλων τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ. Εἶναι αὐτονόητο συνεπῶς ὅτι στὶς σκέψεις, κρίσεις, ἀποφάσεις καὶ ἐνέργειές του πρέπει νὰ ἐπικρατῇ κυριαρχικὰ τὸ ἅγιο θέλημα τοῦ ἁγίου Θεοῦ, μὲ τὴ χάρι τοῦ ὁποίου λύνει τὸν ἁμαρτωλό. Ὁ Θεός, καὶ ὄχι ὁ πνευματικὸς Πατέρας μὲ δική του ἐξουσία καὶ δύναμι, ἀνιστᾷ πτωχὸ καὶ πένητα, λύνει τὸν δέσμιον καὶ ἀνιστᾷ καὶ ζωοποιεῖ ἐκείνον ποὺ πέθανε ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Σ' αὐτὸ εἶναι σαφὴς ὁ Κύριος, ὅταν ἐπικαλῆται γιὰ τὸν ἑαυτοῦ τοῦ χωρίου τοῦ Ἡσαΐου· «Πνεῦμα Κυρίου ἐπ' ἐμέ, οὗ ἔνεκεν ἔχρισέ με, εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέ με, ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν, κηρῦξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν, καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν, ἀποστεῖλαι τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει, κηρῦξαι ἐνιαυτὸν Κυρίου δεκτόν» (Λκ 4, 18-19)» (Σ, 173).

Συμπεριφορὰ μεταξὺ Πνευματικῶν

Ὁ ἁγίος βιοτῆς π. Ἰάκωβος Τσαλίκης μᾶς ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν σὲ κάτι ποὺ πρέπει νὰ ἀποφεύγεται: «Δὲν ἐπιτρέπεται ὁ ἓνας Πνευματικὸς ν' ἀλλάζῃ τὸν κανόνα τοῦ ἄλλου Πνευματικοῦ. Ἦρθε σὲ μένα μιὰ γριὰ καὶ ἐξομολογήθηκε, καὶ τῆς ἔβαλα κανόνα νὰ μὴν κοινωνήσῃ γιὰ τρία χρόνια. Ὁ Ἱερέας καὶ Πνευματικὸς τῆς ἐνορίας τῆς ρώτησε τὴν γριὰ γιὰ τὸν κανόνα. Αὐτὴ τοῦ ἀπάντησε:

– Μ' ἔβαλε “κανόνα” ὁ π. Ἰάκωβος, νὰ μὴν κοινωνήσω τρία χρόνια.

– Πατὴρ σου ἔβαλε τέτοιο κανόνα; τὴ ρώτησε.

Κι ὅταν ἡ γριὰ εἶπε τὴν αἰτία, τῆς ἀπαντᾷ ὁ ἐφημέριος:

– Ὁχι, γιὰ τὴν, μὴ στενοχωριέσαι, ὁ π. Ἰάκωβος εἶναι ἀγρόμαυτος καλὸς γέρος, τί ξέρει ἀπ' αὐτά, ἐγὼ εἶμαι μορφωμένος καὶ σοὺ λύνω τὸν κανόνα. Νὰ ἔρθῃς τὴν Κυριακὴ νὰ σὲ κοινωνήσω.

Ὅταν ἡ γριὰ πῆγε τὴν Κυριακὴ νὰ κοινωνή-

σῃ, ἔνωσε στὸ στόμα τῆς τὴν Ἁγία Λαβίδα ἄδεια καὶ κρύα. Ἐνὰ “χλιαράκι” (κουταλάκι) ἄδειο καὶ κρύο, ὅπως εἶπε· οὔτε κατάλαβε γεῦσι Θείας Κοινωνίας στὸ στόμα τῆς καὶ αὐτὸ τῆς ἔκανε μεγάλη ἐντύπωσι. Ὅταν ἐπαναλήφθηκε τὸ ἴδιο γεγονός ἄλλες δυὸ Κυριακὲς ἀνησύχησε καὶ ξανανέβηκε στὸ Μοναστήρι καὶ μοῦ ἐξομολογήθηκε τὰ γεγονότα.

Τότε τῆς εἶπα:

– Παιδί μου, ὁ κανόνας δὲν λύνεται. Πρέπει νὰ κάνῃς τὸν κανόνα ποὺ σοῦ ἔβαλα. Οἱ κανόνες πρέπει νὰ ἐφαρμόζονται» (ΑΓ, 78).

Παρουσιάζεται, βέβαια, μερικὲς φορὲς τὸ φαινόμενο κάποιοι Πνευματικοὶ νὰ μὴ βάζουν καθόλου κανόνες, οὔτε σὲ περιπτώσεις ἐκτροπῶν, μοιχειῶν, πορνειῶν καὶ ἄλλων μεγάλων ἁμαρτιῶν. Ὅταν ὁ μετέπειτα Πνευματικὸς διαπιστώσῃ κάτι τέτοιο, ἐπειδὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβάλλῃ κανόνα γιὰ ἁμαρτήματα συγχωρημένα ἀπὸ ἄλλον, νομίζω ὅτι ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συμβουλευσῇ τὸν ἐξομολογούμενον νὰ ἀπόσχῃ ἀπὸ μόνος του ἀπὸ τῆς Θ. Κοινωνίας γιὰ ὅσο χρονικὸ διάστημα θὰ ἔκρινε ἐκεῖνος – ὁ Ἐξομολόγος – ὅτι ἀπαιτεῖται.

Τὰ ἀγαθὰ ἔργα

Στὸ σημεῖο αὐτὸ εἶναι νομίζω σκόπιμο νὰ τονίσουμε ὅτι δὲν ἀρκεῖ, πρὸς θεραπείαν τοῦ μετανοοῦντος, ἡ ἀποχὴ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, «ἢ ἀναχώρησι τῶν ἁμαρτημάτων», ὅπως λέει ὁ Μ. Βασίλειος. Χρειάζεται καὶ ἡ ἐξάσκησις τῶν ἀρετῶν: «Ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας» (Μθ 3, 8). «Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν» (Ψ 36, 27). «Ὡσπερ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ, καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ, εἰς ἁγιασμόν» (Ρμ 6, 19).

Ὁ Ἐξομολόγος, συμβουλευεῖ ὁ Μητροπ. Κῶ Ἑμμανουὴλ Καρπαθίου, «ἄς ἀκολουθῇ πιστὰ τὸν κανόνα: *contraria contrariis medentur*: τὰ ἀντίθετα διὰ τῶν ἀντιθέτων θεραπεύονται» (ΚΕβ1, 241). Καὶ ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος, Ἀρχιεπίσκοπος Μεδιολάνων, τονίζει τὰ ἑξῆς: «Ὁ μετανοῶν ὀφείλει ὄχι μόνον μὲ τὰ δάκρυα νὰ ἀποπλύνῃ τὴν ἁμαρτία του, ἀλλὰ καὶ νὰ καλύπτῃ μὲ ἀγαθὰ ἔργα τὶς προηγουμένους ἀθετήσεις (τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ), γιὰ νὰ μὴ

λογισθῇ σ' αὐτὸν ἢ μετάνοια ὡς ἁμαρτία» (Περὶ Μετανοίας, II, 5, στό: ΚΕα, 282). Καὶ ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Ἄν τὸ νὰ ὁμολογήσῃς τὰ ἁμαρτήματα ἔχει τόση παρηγοριά, πολὺ περισσότερὴ ἔχει τὸ νὰ τὰ ἀποπλύνῃς διὰ τῶν ἔργων» (PG 47, 301· στό ἴδιο).

Γιὰ τὴ συνέχεια

Πὰ τὴ μετέπειτα πορεία, τώρα, τοῦ ἐξομολογούμενου:

Θὰ τοῦ τονίσῃ ὁ ἐξομολόγος ὅτι θὰ πρέπῃ νὰ ἔχῃ κάποιο μόνιμο Πνευματικὸ, ὅποιον ἐκεῖνος ἐπιλέξῃ. Ὁ π. Παΐσιος ἐπισημαίνει: «Δὲν εἶναι καλὸ νὰ ἀλλάξῃ κανεὶς Πνευματικούς. Πὰ σκεφτῇτε μιὰ οἰκοδομὴ στὴν ὁποία ἀλλάζουν συνέχεια οἱ μηχανικοὶ καὶ οἱ οἰκοδόμοι. Δὲν πρόκειται νὰ γίνῃ σωστή. Ὁ Πνευματικὸς πρέπει νὰ εἶναι ἐλεύθερος καὶ νὰ ἐνεργῇ ἀνάλογα. Νὰ μὴ ἀκολουθῇ μιὰ γραμμὴ πού τοῦ βάζουν ἄλλοι» (Η, 85).

Καὶ ἄλλοῦ τονίζει ὁ ἴδιος ὅτι ὁ Πνευματικὸς πρέπει νὰ ἐπιζητῇ τακτικὴ ἐπαφὴ μὲ τὸν ἐξομολογούμενο, διότι μόνο ἔτσι μπορεῖ νὰ γνωρίζῃ τὴν κατάστασί του πρὸς βοήθειαν: «Ὁ Πνευματικὸς εἶναι σὰν τὸ γιατρό: πρέπει νὰ ξέρῃ ἀνὰ πᾶσα στιγμή τὴν κατάστασι τοῦ ἀσθενῆ, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ δίνῃ κάθε φορὰ τὸ ἀνάλογο φάρμακο. Ἐγὼ μπορῶ νὰ σοῦ δώσω τώρα ἓνα φάρμακο, ἂν ὅμως μετὰ ἀπὸ δυὸ τρεῖς μέρες ἀλλάξῃ ἡ κατάστασί σου καὶ σοῦ συμβῇ κάτι ἄλλο (πνευματικῆς φύσεως), τότε τὸ προηγούμενο φάρμακο, πού σοῦ εἶχα δώσει, θὰ σοῦ εἶναι ἄχρηστο. Μιὰ φορὰ εἶχα πονοκέφαλο ἀπὸ κρυολόγημα καὶ ἔβαλα ἓνα ἔμπλαστρο καὶ μοῦ πέρασε. Τὸ εἶδε ἓνας κι ἔβαλε κι αὐτὸς ἔμπλαστρο, ὅταν τοῦ πόνεσε κάποτε τὸ κεφάλι· ὁ πονοκέφαλος ὅμως χειρότερεψε, γιὰτὶ ὁ πόνος δὲν προερχόταν ἀπὸ κρύωμα, ἀλλὰ ἀπὸ πυρετό. Καταλάβετε τώρα γιὰτὶ ὁ Πνευματικὸς πρέπει νὰ γνωρίζῃ τὴν κατάστασι;» (ΣΕκ, 211).

Ὁ Πνευματικὸς, ἀκόμη, δὲν πρέπει νὰ καταλαμβάνεται ἀπὸ ἀπογοήτευσί, ὅταν δὲν βλέπει πρόοδο καὶ ὑπακοὴ στὸν ἐξομολογούμενο. Καὶ πάλι μᾶς παρηγορεῖ ὁ ἱ. Χρυσόστομος: «Αὐτὸς πού ἀκουσε σήμερα καὶ τὰ ἀπέκρουσε, αὔριο ἴσως τ' ἀκούσῃ καὶ τ' ἀποδεχθῇ... Καὶ ὁ ψαράς, ἀφοῦ πολλὰς φορὰς ἀνασύρῃ κενὸ τὸ δίχτυ μετὰ

ἀπ' ὅλη τὴν ἡμέρα, ἀρκετὰ συχνὰ τὸ βράδυ σκοπεύοντας ν' ἀναχωρήσῃ, ἀπέρχεται ἀφοῦ ψάρεψε τὸ ψάρι πού τοῦ διέφευγε ὅλη τὴ μέρα. Ἄν πρόκειται, γιὰ τίς ἀποτυχίες πού συμβαίνουν πάντα, νὰ μὴν κάνουμε τίποτε, καὶ νὰ ἀπέχουμε ἀπ' ὅλες τίς ὑποθέσεις, ὅλη μας ἡ ζωὴ θὰ χαθῇ» (PG 48, 965).

Ἡ πνευματικὴ ζωὴ τοῦ Πνευματικοῦ

Ὁ σπουδαιότερος πάντως ὅρος ἀσκήσεως τοῦ πνευματικοῦ ἔργου εἶναι τὸ νὰ ζῇ ὁ Πνευματικὸς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴ καὶ νὰ καταφεύγῃ σὲ τακτικότητα ἐξομολόγησι τῶν δικῶν του ἁμαρτημάτων. Ὁ Ἁγ. Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης τονίζει χαρακτηριστικά: «Ὁ θεὸς Ἰάκωβος ὅταν εἶπε “Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα” (5, 16) δὲν ξεχώρισε τοὺς ἱερωμένους ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς, ἀλλὰ ἀπλῶς καὶ ἀπροσδιορίστως εἶπε νὰ ἐξομολογοῦνται καὶ ἱερωμένοι καὶ λαϊκοί· διότι καὶ οἱ γιατροὶ ὅταν ἀσθενήσουν, χρειάζονται ἄλλους γιατροὺς, καὶ οἱ Προφῆτες ἄλλους Προφῆτες, ὅταν ἁμαρτήσουν, κατὰ τὸ θεῖο Χρυσόστομο, ὁ ὁποῖος λέει: “Τότε ἀπῆλθε πρὸς τὸν Δαυὶδ ὁ Νάθαν· ὁ Προφῆτης σὲ Προφῆτη πηγαίνει πῶς, ὅμως, δὲν αὐτοθεραπεύεται, ἂν καὶ Προφῆτης, ὁ Δαυὶδ; Ἀλλὰ, ὅπως ἀκριβῶς οἱ γιατροί, ὅταν εἶναι ἄρρωστοι, χρειάζονται ἄλλους γιατροὺς –ἀφοῦ ἡ ἀρρώστια λυμάνεται τὴν τέχνη–, ἔτσι κι ἐδῶ” (Ἐρμ. εἰς τὸν ν' Ψαλ.)» (Ε, 205 ὑπ.).

Καὶ ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Κῶ Ἑμμανουὴλ Καρπαθίου λέει ἐπιγραμματικά: «Ὁ Πνευματικὸς Πατέρας πρέπει νὰ εἶναι καὶ “πνευματικὸς ἄνθρωπος”, δηλαδή νὰ εἶναι φανερό ὅτι ἐμφορεῖται ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Παναγίου Πνεύματος» (ΚΕα, 143).

Ὁ Ἁγ. Συμεὼν, τέλος, ὁ νέος Θεολόγος τονίζει: «Καθὼς ὁ σαρκικὸς πατέρας κάνει καὶ τὰ παιδιά του σαρκικά, ἔτσι καὶ ὁ πνευματικὸς πατέρας, ἐκεῖνους πού θέλουν νὰ γίνουν τέκνα του, τοὺς κάνει τέκνα πνευματικά. Ἐκεῖνος, ὅμως, πού ἀκόμη δὲν γεννήθηκε, ἢ γεννήθηκε, μὰ εἶναι ἀκόμη νήπιος, δηλ. ἀτελής, πῶς εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ πατέρας ἄλλων; Ὁχι δὲν εἶναι δυνατόν. Καὶ ἐκεῖνος πού δὲν ἐγίνε υἱὸς φωτὸς μὲ συναίσθησι καὶ γνῶσι καὶ δοκιμὴ καὶ θεωρία πνευματικὴ, πῶς εἶναι δυ-

νατὸν ποτὲ νὰ γνωρίσῃ, ἢ νὰ δῇ τὸν Πατέρα τῶν φωτῶν; Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν νὰ καθοδηγήσῃ καὶ ἄλλους στὸ φῶς, ἢ νὰ τοὺς διδάξῃ, ὅτι ὑπάρχει φῶς, τὸ ὁποῖο ἦλθε στὸν κόσμος, γιὰ νὰ φωτίσῃ ἐκείνους πού κάθονται μέσα στὸ σκοτάδι; Αὐτὸς εἶναι τυφλὸς καὶ δὲν βλέπει, καὶ πῶς μπορεῖ νὰ δείξῃ σ' ἄλλους τὸ δρόμο; Ἐπειδὴ ἐκεῖνος πὺν δὲν βλέπει τὸ φῶς, εἶναι φανερὸ ὅτι περιπατεῖ στὸ σκοτάδι, καὶ κάθε ὥρα σκοντάφει καὶ χρειάζεται ὁδηγόν· καὶ πῶς εἶναι δυνατόν αὐτὸς νὰ ὁδηγῇ ἄλλους; Ἄν ὅμως τοὺς ὁδηγῇ, εἶναι σίγουρο ὅτι θὰ γίνῃ σ' αὐτοὺς αἴτιος ἀπωλείας· διότι λέει ὁ Κύριος: “τυφλὸς τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφοτέρω εἰς βόθυνον ἀγνωσίας ἢ ἀπωλείας ἐμπεσοῦνται” (πρβλ. Μθ 15, 14)» (ΣΕ, 495).

Καὶ ἄλλοι: «Πρέπει νὰ φωτισθῇς πρῶτα ἀπὸ τὸ ἀληθινὸ φῶς, καὶ μετὰ νὰ φέρῃς καὶ ἄλλους σ' αὐτὸ τὸ φῶς. Πρέπει νὰ ἐλευθερωθῇς πρῶτα ἐσὺ, καὶ ἔτσι νὰ ἐπιχειρήσῃς νὰ ἐλευθερώσῃς ἄλλους· διότι εἶναι τελείως ἀνόητος καὶ μωρὸς ἐκεῖνος πὺν εἶναι δοῦλος, καὶ ἐπιχειρεῖ νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς συνδούλους του, ἀρπάζοντας τὴν ἐξουσία τοῦ κυρίου του» (στὸ ἴδιο, 499).

«Τὸ τέλος τῆς παραγγελίας», λοιπόν, «ἐστὶν ἀγάπη ἐκ καθαρᾶς καρδίας» (Α' Τιμ. 1, 5), «ἵνα λάβωμεν τὸν μισθὸν τῶν πιστῶν καὶ φρονίμων οἰκονόμων ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ φοβερᾷ τῆς ἀνταποδόσεως τοῦ Κυρίου τῆς δικαίας» (Εὐχὴ Λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου).

Μακάρι ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἀξιῶσῃ ὅλους.

Συντιμήσεις

ΑΓ: Ἕνας ἅγιος Γέροντας, ἐκδ. Ἱ. Μ. Ὁσ. Δαβίδ, Ροβιὲς Εὐβοίας 1993.

ΒΕΠ: Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Γ: Ἀνδρέου Μοναχοῦ, Γερωνικὸ τοῦ Ἀγίου Ὁρους, τόμ. α', Θεσ/νίκη 1989.

ΓΠ: Χριστοδούλου Ἀγιορείτου, Ὁ Γέρον Παῖσιος, Ἅγιον Ὅρος 1994.

ΓΣ: Τὸ Γερωνικὸν τοῦ Σινᾶ, ἐκδ. Ἱ. Μονῆς Σινᾶ, Θεσ/νίκη 1988.

Ε: Ἀγίου Νικοδήμου, Ἐξομολογητάριον, ἐκδ. Σαλιβέρου, Ἀθήνα χ.χ.

ΕΠ: Ἀγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου, Ἐπί-

σκεψις Πνευματικοῦ πρὸς Ἀσθενῆ, ἐκδ. Ὑπακοή, Ἀθήνα χ.χ.

ΕΣβ: Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Ἔργα, β', Περιβόλι τῆς Παναγίας, Θεσ/νίκη 1989.

ΕΣε: Ἐφραίμ τοῦ Σύρου, Ἔργα, ε', Περιβόλι τῆς Παναγίας, Θεσ/νίκη 1994.

Η: Διον. Τάτση, Ἀθωνικὸν Ἡμερολόγιον, ἐκδ. Ὁρθ. Τύπου, Ἀθήναι 1988.

ΙΣ: Μον. Μωϋσέως, Ἱερώνυμος Σιμωνοπετρίτης, ἐκδ. Λυδία, Θεσ/νίκη 1988.

Κ: Κλίμαξ, Ἐκδ. Ἱ. Μονῆς Παρακλήτου, Ὁρωπὸς 1978.

ΚΕα: Μητροπ. Κῶ Ἐμμ. Καρπαθίου, Ἐξομολογητικὴ, τόμ. α', ἐκδ. Πουρναρά, Θεσ/νίκη 1993.

ΚΕβ1: Μητροπ. Κῶ Ἐμμ. Καρπαθίου, Ἐξομολογητικὴ, τόμ. β1, Ἀθήνα 1962-63.

Ο: Δαμασκηνοῦ Γρηγοριάτου, Ὁδοιπορικὸ τῆς Ὁρθοδόξου Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας, ἐκδ. Ἀθως, Πειραιᾶς.

ΟΠ: Γαβριήλ Διονυσιάτου, Ὁδηγὸς Πνευματικοῦ καὶ ἐξομολογουμένου, ἐκδ. Ὁρθοδόξου Τύπου, Ἀθήνα 1979.

ΠΑ: Παΐσιου Ἀγιορείτου, Πνευματικὴ Ἀφύπνιση, ἐκδ. Ἱ. Ἡ. Εὐαγγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος, Σουρωτὴ 1999.

ΠΑγ: Παΐσιου Ἀγιορείτου, Μὲ πόνο καὶ ἀγάπη γιὰ τὸν σύγχρονο ἄνθρωπο, ἐκδ. Ἱ. Ἡουχ. Εὐαγγ. Ἰωάννης, Σουρωτὴ 1998.

ΠΔ: Κλεόπα Ἡλίου, Πνευματικοὶ Λόγοι, Ὁρθόδοξος Κυψέλη, Θεσ/νίκη 1988.

ΠΣ: Συμεὼν Κραγιπούλου, ...Πάντα συνεργεῖ εἰς ἀγαθόν, ἐκδ. Τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου, Πανόραμα Θεσ/νίκης, 1998.

ΠΤ: Ἐπιφανίου Θεοδοροπούλου, Περίοδος Τριωδίου, ἐκδ. Κεχαριτωμένης, Τροιζήν.

ΡΓ: Migne, Patrologia Graeca.

Σ: Κυθήρων Μελετίου, Σύστημα Ἱερᾶς Ἐξομολογητικῆς, ἐκδ. Πηγὴ Ὁρθ. Βιβλίου, Ἀθήναι χ.χ.

ΣΑ: Στάρετς Ἀντώνιος, ἐκδ. Ἱ. Μητρ. Νικοπόλεως, Πρέβεζα 1989.

ΣΑπ: Ἀγ. Συμεὼν Ἀρχιεπ. Θεσ/νίκης, Τὰ Ἄπαντα, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσ/νίκη χ.χ.

ΣΕ: Ἀγ. Συμεὼν τοῦ Ν. Θεολόγου, Τὰ Εὐρισκόμενα, ἐκδ. Ρηγοπούλου, Θεσ/νίκη 1977.

ΣΕκ: Χριστοδούλου Ἀγιορείτου, Σκευὸς Ἐκλογῆς, Ἅγιον Ὅρος 1996.

ΤΟ ΑΡΘΡΟΝ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ
- ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ
- ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ
- ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Τὸ ἄρθρον τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Συντάξεως

Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΔΙΑΘΡΗΣΚΕΙΑΚΩΝ ΔΙΑΛΟΓΩΝ

Τὸ φοβερὸ τρομοκρατικὸ κτύπημα ἐναντίον τῶν διδύμων οὐρανοξυστῶν τῆς Ν. Ὑόρκης κατὰ τὴν 11η Σεπτεμβρίου ἐ.ξ. σήμανε αναμφιβόλως τὴν εἴσοδο τῆς ἀνθρωπότητος σὲ μία νέα περίοδο τῆς ἱστορίας της. Ἡ ἐναρξὶς καὶ ἡ κλιμάκωσις τῶν καταστρεπτικῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων στὸ Ἀφγανιστάν μὲ παλαιὰ καὶ νέα τρομακτικὰ ὄπλα καὶ τὰ ἀλλεπάλληλα κρούσματα τῆς βιοχημικῆς τρομοκρατίας δημιουργοῦν ἀπαισιοδοξία γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητος. Ἡ ἐν ὄνματι τῆς θρησκείας ἔξαψις καὶ ἔκρηξις τοῦ μίσους, ποὺ ὁδηγεῖ καὶ παιδιὰ ἀκόμη μικρᾶς ἡλικίας νὰ κραδαίνουν στὰ χέρια

ἐπισημανοὶ καὶ ἀξιοποιοῦσι τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἀληθινὴ θεοσέβεια δὲν χωρίζει, ἀλλὰ συναδελφώνει καὶ ἐνώνει τοὺς ἀνθρώπους.

Εἶναι ἐλπιδοφόρον, ὅτι παρατηρεῖται σήμερα μεγάλη κινητικότης, ποὺ συντελεῖ ὁλονέν καὶ περισσότερον στὴν ὠρίμανσι τοῦ αἰτήματος γιὰ συνεργασία τῶν θρησκευτικῶν ἡγετῶν, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ βοηθήσουν τοὺς πολιτικοὺς καὶ διπλωμάτες νὰ χρησιμοποιοῦν καθαρῶς πνευματικὰ μέσα καὶ κίνητρα γνησίας θρησκευτικότητος πρὸς βελτίωσιν τῶν σχέσεων τῶν λαῶν καὶ πρὸς ἀποτροπὴν τῆς ἐξαπλώσεως τῶν ἀπειλούντων τὴν ἀνθρωπότητα κινδύνων. Πρέπει νὰ καταβληθῇ προσπάθεια, ὥστε οἱ ἐξ οἰκονομικοκοινωνικῶν καὶ πολιτικοδιπλωματικῶν ἀνταγωνισμῶν ὑποδουλιζόμενες πολεμικὲς συρράξεις καὶ τρομοκρατικὲς ἐπιθέσεις νὰ μὴ γίνον ἐφαλτήριο πρὸς ἐξέλιξιν αὐτῶν σὲ συγκρούσεις πολιτισμῶν καὶ θρησκειῶν. Οἱ δυσοίωνες προοπτικὲς γιὰ τὴν ἐξέλιξιν καὶ ἐλεγχόμενη μακροχρόνη διάρκεια τοῦ οὐσιαστικῶς παγκοσμίου νέου ἰδιότυπου πολέμου· τὸ ἀναπτυχθέν ἐξ αὐτοῦ καὶ συνεχῶς ἀναζωπυρούμενον, ἀναμεταδιδόμενον καὶ ὡς τρομακτικὴ χιονοστιβὰς ἐξαπλούμενον μῖσος ἐναντίον τῶν «ἀπίστων» τοῦ δυτικοῦ ἡμισφαιρίου· οἱ ἐπιθέσεις ἐναντίον ἐκκλησιαζομένων Χριστιανῶν· τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ εὐρωπαϊκὲς χώρες, μὴδὲ τῆς Ἑλλάδος, ὡς μὴ ὠφελεν, ἐξαιρουμένης, ἐνεκα τῆς πλημμυρίδος τῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων τῶν συνεχῶς ἐρχομένων λαθρομεταναστῶν καὶ προσφύγων, ἔχουν ἤδη γίνῃ ὀλίγον κατ' ὀλίγον γίνονται πολυπολιτισμικὲς μὲ ποικιλίαν θρησκευτικοῦ προσανατολισμοῦ – ὅλα αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα παρεπόμενα ἐπιβάλλουν ὅχι μόνον τὴν ἐκδήλωσιν τῆς χριστιανικῆς ἀλληλεγγύης πρὸς ἐξαθλιωμένους συνανθρώπους, στὸ πρόσωπο τῶν ὁποίων πρέπει νὰ βλέπωμεν πάσχοντα τὸν ἴδιον τὸν Χριστόν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐξ οἰουδήποτε ληθάργου ἀφύπνησιν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ἐνταθοῦν, νὰ ὁργανωθοῦν καὶ νὰ γίνουν συστηματικοί, ἐφ' ὅσον εἶναι βέβαιον ὅτι στὸ

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὁμοτίμου Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν, Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς
Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

τους μεγάλα ὄπλα καὶ νὰ ἐκφωνοῦν πυρίνους λόγους σὲ συλλαλητήρια, ἀπειλώντας τοὺς “ἀπίστους” μὲ ἐξόντωσί τους, εἶναι φαινόμενο ἀνησυχητικὸ, ποὺ ἐπιβάλλει τὴν κινητοποιήσιν τῶν ἀνὰ τὸν κόσμον ὑγιῶν πνευματικῶν δυνάμεων ὅχι μόνον γιὰ τὴν κατάπαισι τῶν τρομοκρατικῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων, ποὺ ὁδηγοῦν στὸ θάνατο ἑκατοντάδες ἀνθρωπίνων ὑπάρξεων, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐξάλειψιν τοῦ μίσους διὰ τῆς ἐξυγιάνσεως τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος τῶν λαῶν καὶ τῆς ἀξιοποιήσεως τῶν εἰρηρικῶν μηνυμάτων τῶν διαφόρων θρησκειῶν. Π' αὐτὸ, πρέπει οἱ στρατιωτικὲς - πολεμικὲς ἐπιχειρήσεις νὰ περιοριστοῦν καὶ διακοποῦν ἀντικαθιστάμενες ἀπὸ πολιτικὲς - διπλωματικὲς πρωτοβουλίες καὶ ἀπὸ συστηματικὴν πνευματικὴν ἐκστρατεία ἀφ' ἑνὸς πρὸς ἀνάπτυξιν φρονήματος εἰλικρινοῦς μετανοίας γιὰ παλαιότερες καὶ πρόσφατες ἱμπεριαλιστικὲς καὶ ἀποικιοκρατικὲς συμπεριφορές, ποὺ χρησιμοῦν ὡς τὸ ἄλλοθι τῆς ψυχολογίας τῶν τρομοκρατῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς συνεργασίαν τῶν θρησκευτικῶν ἡγετῶν γιὰ τὴν

μέλλον θὰ εἶναι ἀναγκαιότατοι.

Ὁ Μακ. Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, εὐθὺς μετὰ τὴν τρομοκρατικὴ ἐκδήλωση τῆς 11ης Σεπτεμβρίου τόνισε τὴν ἀνάγκη συγκλήσεως παγκοσμίου διαθρησκειακοῦ συνεδρίου, τὸ ὁποῖο κατόπιν εἰσηγήσεώς του ἔχει ἤδη ἀποφασισθῇ ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου. Πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσι κινήθηκε καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Γεώργιος Παπανδρέου, ὁ ὁποῖος πρὸς διοργάνωσιν τέτοιου συνεδρίου ἔσπευσε στὸ Σεπτὸν Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, γιὰ νὰ ζητήσῃ τὴ βοήθεια τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος πολλὴν πρό τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 2001 εἶχε δώσει ὥθησιν πρὸς ἀνάπτυξιν καὶ πρακτικὴν ἀξιοποίησιν τῶν διαθρησκειακῶν ἐπαφῶν καὶ συζητήσεων. Ὅταν τὴν 21η Μαΐου 1999 ἐπισήμως καὶ πανηγυρικῶς ἔγινε δεκτὸς στὸ Συνοδικὸ Μέγαρον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἀντιφώνησίν του ἐπεσήμανε κατὰ ἐπιγραμματικὸν τρόπο τίς ὠφέλειες ἐκ τοῦ ἐπιδιωκομένου ἀπὸ τὴν Παναγιότητά Του διαλόγου μετὰ τῶν ἀλλοθρήσκων, τόνισας, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς: «*Ἡ Μετριότης ἡμῶν τὴν διακονίαν τοῦ λόγου δὲν ἐγκαταλείπει καὶ πρὸς τε τοὺς οἰκέλους τῆς πίστεως καὶ πρὸς τοὺς ἀλλοθρησκείας τοῦτον κηρύττουσα, πᾶσαν ἐπιπορευόμενος ὁδόν, μὴ ἀρνούμενος, ἀλλὰ μᾶλλον ἐπιδιώκων, καὶ τὸν πρὸς τοὺς ἐτεροδόξους διάλογον, ἵνα τὴν ἀνοχὴν μεταξὺ τῶν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ συμβιούντων μελῶν τῶν διαφόρων θρησκευμάτων ἐπιτύχῃ καὶ τὴν διαβίωσιν τῶν ἐνίοτε καὶ ἐκασταχοῦ πιεζομένων μελῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὡς στοργικὸς πατὴρ εὐχεράνη, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὸ Χριστιανικὸν κήρυγμα τῆς καταλλαγῆς καὶ τῆς ἀγάπης ἐντὸς καρδιῶν ἐνίοτε κατεχομένων ὑπὸ μισαλλοδοξίας εἰσαγάγῃ καὶ εἰς βελτίωσιν τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος συντελέσῃ, τοῦθ' ὅπερ μεῖζον κατόρθωμα καὶ περ καὶ τοῦτο δεῖ ποιῆσαι κάκεῖνο μὴ ἀφιέναι, κατὰ τὴν τοῦ Κυρίου ἐπιταγὴν*» (περ. «Ἐκκλησία», Ἰούνιος 1999, σ. 320).

Ἐπίσης, ὁ Παναγιώτατος Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, ὁμιλώντας τὴν ἰδίαν ἡμέρα στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, μετὰ τὴν ὑποδοχὴ Αὐτοῦ ὡς Ἐπισήμου Μέλους αὐτῆς, τόνισε ὅτι τὸ Σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο «ἐκδη-

λώνει τὴν πρὸς πάντας ἀγάπην καὶ τὸ διὰ πάντας ἐνδιαφέρον του» καὶ ἀγωνίζεται «δι' ὠρισμένα πανανθρώπινα θέματα, ὅπως ἡ καταλλαγὴ καὶ ἡ διαπολιτειακὴ καὶ διαθρησκειακὴ εἰρήνη» (αὐτ., σ. 343). Χαρακτηριστικῶς καὶ ὁ Ἀκαδημαϊκὸς καὶ πρ. Πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Ἰωάννης Πεσμαζόγλου, ὁμιλήσας πρὸ τοῦ Πατριάρχου γιὰ τὴν ἐκλογὴ τοῦ Παναγιωτάτου ὡς Ἐπιτίμου Μέλους τοῦ Ἀνωτάτου Πνευματικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἑλλάδος, ἐπεσήμανε τὰ ἑξῆς: «*Τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, συνεχίζοντας τὸ ἔργο ἀγάπης καὶ ἐπικοινωνίας μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων, ὅπου καὶ ἂν κατοικοῦν, σὲ ὅποια πολιτισμικὴ κατεύθυνση ἢ θρησκεία καὶ ἂν ἀνήκουν, πραγματοποιοῦσε Συνέδριον τὴν 9η Φεβρουαρίου 1994, "περὶ εἰρήνης καὶ θρησκευτικῆς ἀνοχῆς". Στὴν προσφώνησίν Του ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Βαρθολομαῖος τόνισε ὅτι δὲν ὑπάρχει λόγος "νὰ συνεχίζεται ἡ ἀντιπαράθεση Ρωμαιοκαθολικῶν, Ὁρθοδόξων καὶ Διαμαρτυρομένων, Ἑβραίων καὶ Μουσουλμάνων, γιὰτὶ παρὰ τίς διαφορὰς εἶναι ἀναγκαία ἡ προσέγγιση καὶ ὁμαδικὴ συνεργασία στὸ μέτρο τοῦ ἐφικτοῦ, γιὰ νὰ μείνῃ ὁ κόσμος μακρυνὰ ἀπὸ ἄκρατους ἐθνικισμοὺς καὶ θρησκευτικὰς μισαλλοδοξίας"...*» (αὐτ., σ. 337).

Εἶναι ἐπίσης γνωστὸν, ὅτι οἱ διαθρησκειακοὶ διάλογοι προωθοῦνται συστηματικῶς ὄχι μόνον ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τοῦ Σεπτοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τὸ «Ὁρθόδοξο Κέντρο τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Σαμπιζὺ Γενεύης), ὅπως καὶ ἀπὸ τὸ ἴδρυθὲν τὴν 3η Μαΐου 1999 στὴ Γενεύη «Ἰδρυμα Διαθρησκειακῶν καὶ Διαπολιτισμικῶν Ἐρευνῶν καὶ Διαλόγων».

Μέσα στὰ πλαίσια αὐτὰ εἶναι ἤδη γνωστὲς ἀρκετὲς προσπάθειες πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν διαλόγων μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Ἰουδαϊσμοῦ, ὅπως καὶ μεταξὺ Ὁρθοδοξίας καὶ Ἰσλάμ, προσπάθειες ποὺ εἶναι ἀνάλογες πρὸς πολλὰς εὐρύτερες καὶ ἐντατικώτερες δραστηριότητες Ρωμαιοκαθολικῶν καὶ Προτεσταντῶν, οἱ ὁποῖοι διαλέγονται μετὰ Ἰουδαίους καὶ Μουσουλμάνους. Τὰ τελευταῖα χρόνια ἄρχισαν νὰ ὁργανώνωνται στὴν Ἀμερικὴ, στὴν Ἀσία καὶ στὴν Εὐρώπῃ ἀξιόλογα συνέδρια πρὸς διεξαγωγὴν διαθρησκειακῶν διαλόγων, μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ ἐκπροσώπων Ἀνατολικῶν Θρη-

σκειῶν, οἱ ὁποῖες ἐμφανίζονται μὲ ἀξιώσεις ἀπολυτρωτικῆς θρησκείας. Μεγάλην ὥθησι πρὸς ἀνάπτυξι τῶν διαλόγων αὐτῶν ἔδωσεν ἡ γνωστὴ Διακήρυξις τῆς Β' Συνόδου τοῦ Βατικανοῦ γιὰ τὴ σχέσι τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὶς μὴ χριστιανικὰς θρησκείας (Declaratio de Ecclesiae habitudine ad religiones non-christianas).

Ἡ σχετικὴ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου καὶ ἡ ἀπόφασις τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος περὶ ὀργανώσεως παγκοσμίου διαθρησκειακοῦ συνεδρίου, ποὺ ἀνταποκρίνεται στὴν πνευματικὴ ἀτμόσφαιρα, ποὺ διαμορφώθηκε ἰδιαίτερος κατὰ τὶς τελευταῖες ἑβδομάδες, θὰ δώσουν ἀφορμὴ ὥστε καὶ ἀπὸ τὴν ἐλληνορθόδοξην σκοπιά τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀφ' ἑνὸς νὰ ἀντιμετωπισθοῦν τυχὸν ψιθυριζόμενες ἢ καὶ διατυμπανιζόμενες ἀντιρρήσεις γιὰ ἓνα παγκόσμιον διαθρησκευ-

ακὸ συνέδριον στὴν Ἑλλάδα καὶ ἀφ' ἑτέρου νὰ διατυπωθοῦν δεοντολογικὰς ἀρχὰς καὶ αἰτήματα γιὰ τοὺς διαλόγους μεταξὺ τῶν Θρησκειῶν σὲ ἀτμόσφαιρα ἀλληλοκατανοήσεως, ἀνοχῆς, καταλλαγῆς καὶ ἐπισημάνσεως κοινῶν ἀνθρωπιστικῶν στόχων, χωρὶς αὐτὸ νὰ σημαίνει γιὰ τοὺς Ὁρθοδόξους Ἕλληνες διολίσθησι σὲ ἀπαράδεκτο συγκρητισμὸ καὶ σὲ ἐνδοτικὸς συμβιβασμούς, ποὺ θὰ ἔθεταν σὲ κίνδυνον τὴν πίστι μας, κατὰ τὴν ὁποίαν «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον τοῖς ἀνθρώποις (ἐκτὸς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ), ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς» (Πράξ. δ' 12).

Μερικὲς ἐπισημάνσεις γιὰ τὴ δεοντολογία τῶν διαθρησκειακῶν διαλόγων καὶ γιὰ τὸ πλαίσιο τῶν ὁρίων, μέσα στὸ ὁποῖο πρέπει αὐτοὶ νὰ κινοῦνται, θὰ κάμωμε στὸ ἐπόμενο ἄρθρο μας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Ὁ Ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Τὴν 9ην Ὀκτωβρίου 2001 στὸ ξενοδοχεῖο Divani Caravel ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος παρουσίασε τὸν ὀγκώδη συλλογικὸ τόμο «Παῦλος, Πρῶτος μετὰ τὸν Ἑνα», ποὺ ἐκδόθηκε ἀπὸ τὸν «Κλάδον Ἐκδόσεων τῆς Μορφωτικῆς καὶ Ἑπικοινωνιακῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος». Γιὰ τὸν καλαίσθητο τόμο μίλησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέος καὶ οἱ πανεπιστημιακοὶ καθηγητὲς κ.κ. Χρῖστος Κρικιώνης καὶ Δημήτριος Γόνης. Ἡ ὅλη ἐκδήλωση ἐπισφραγίσθηκε μὲ συνοπτικὴν ὁμιλίαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου καὶ πλαισιώθηκε ὑπὸ τοῦ χοροῦ «Οἱ Μαῖστορες τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης», ὑπὸ τὴν χορορχία τοῦ καθηγητοῦ κ. Γρηγορίου Στάθη.

Τόσον οἱ μελέτες, ποὺ δημοσιεύονται στὸν τόμο, ὅσον καὶ ὅσα ἐλέγχθησαν καὶ ἀκούσθηκαν στὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἐκδήλωση πιστοποιοῦν ὅτι ὁ Ἀπ. Παῦλος ὑπῆρξε πράγματι «Πρῶτος μετὰ τὸν Ἑνα (τὸν Χριστόν)», σκαπανεὺς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, θεμελιωτὴς καὶ οἰκοδόμος τοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, Ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὡς ἐπεσήμανε πρὸ 51 ἐτῶν στίς σελίδες τοῦ παρόντος Ἐπισήμου Δελτίου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ὁ ἀειμνηστος Καθηγητὴς, Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου καὶ Ἀκαδημαϊκὸς Γρηγόριος Παπαμιχαήλ, «ἀφ' ἧς ὁ Παῦλος ἐπάτησε τὸ ἔδαφος τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας του ἐνεκέντρισε τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν εἰς τὴν ἑλληνικὴν καλλιέλαιον, ἢ προχριστιανικὴ Ἑλλάς, τελεωθεῖσα διὰ τοῦ Παύλου εἰς τὴν ἑλληνοχριστιανικὴν τριάδα τῶν ὑψίστων ἀξιῶν τοῦ Ἀληθοῦς, τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ Ἀγαθοῦ, ἀπέβη διὰ πάντα τὰ ἔθνη ἡ διδάσκαλος τοῦ ἀληθοῦς πολιτισμοῦ» (Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Ὁ Ἀπ. Παῦλος, ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, περ. «Ἐκκλησία», 1 Ἰουλίου 1950, σ. 210).

**Οἱ ἐκδόσεις τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας
στῇ Διεθνῇ Ἐκθεσὶ Βιβλίου τῆς Φρανκφούρτης**

Εἶναι ἀξίον ἰδιαίτερης ἐξάρσεως τὸ γεγονὸς ὅτι κατὰ τὸ τρέχον ἔτος στῇ Διεθνῇ Ἐκθεσὶ Βιβλίου τῆς

Φρανκφούρτης, ἡ ὁποία ἦταν ἀφιερωμένη στὴν Ἑλλάδα, πολλοὶ Γερμανοὶ καὶ Ἕλληνες τῆς Γερμανίας ἐτίμησαν μὲ τὴν παρουσίαν τους ὄχι μόνον τὴν ἐντυπωσιακὴ ἑλληνικὴ ἐκδοτικὴ παραγωγή, ἀλλὰ καὶ ἔδειξαν καὶ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιὰ τὸ Περίπτερο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιζητήσαντες τὴν ἀπόκτησιν πολλῶν ἐκ τῶν ἐκτιθεμένων βιβλίων, τὰ ὁποῖα διακρίνονται γιὰ τὴν ποσότητα, ποιότητα καὶ αἰσθητικὴν τους ἐμφάνισιν.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, ποὺ ἐπισκέφθηκε καὶ εὐλόγησε τὴν Ἐκθεσιν, σὲ μῆνυμά Του, ποὺ εἶχε στείλει γιὰ τὰ ἐγκαίνια αὐτῆς, τόνισε τὰ ἑξῆς:

«Μετ' ἰδιαίτερης χαρᾶς ἀπευθυνόμεθα πρὸς πάντας τοὺς ἐκθέτας καὶ ἐπισκέπτας τῆς 53ης Διεθνoῦς Ἐκθέσεως Βιβλίου τῆς Φρανκφούρτης. Ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι κατὰ τὴν παροῦσαν Ἐκθεσιν τιμωμένη χώρα εἶναι ἡ Ἑλλάς, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος –διὰ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας– συμμετέχει ἐκ νέου εἰς τοιαύτην διεθνoῦς κύρους Ἐκθεσιν βιβλίου, εἰς τὴν ὁποίαν παρουσιάζεται ἡ παγκόσμιος πνευματικὴ παραγωγή.

»Διὰ τῆς γραφῆς καὶ τῆς τυπογραφίας ἐδόθη ἡ δυνατότης εἰς τὸν ἄνθρωπον νὰ διατυπώσῃ τὰς σκέψεις του καὶ νὰ ἐπικοινωνήσῃ μετὰ τῶν συνανθρώπων του εἰς πᾶσαν τὴν γῆν. Ἐδόθη ἡ δυνατότης τῆς διαδόσεως τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς σωτηρίας ἐκείνων οἱ ὅποιοι τηροῦν τὰς ἐντολάς του.

»Ἡ Ἐκθεσὶς δίδει τὴν δυνατότητα εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκδότας καὶ συγγραφεῖς νὰ προβάλλουν διεθνῶς τὴν πλουσίαν πνευματικὴν παραγωγὴν τῆς χώρας μας. Οἱ σύγχρονοι Ἕλληνες δὲν πρέπει νὰ ἐπαναπαυώμεθα εἰς τὰ πνευματικὰ ἔργα τοῦ παρελθόντος. Ἐχοντες ταῦτα ὡς βάσιν ἀκλόνητον ὀφείλομεν νὰ διευρύνωμεν τὴν σκέψιν μας καὶ νὰ προχωρήσωμεν ἀσφαλῶς πέραν ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ὡς παρακαταθήκην κατέλιπον οἱ πρόγονοί μας.

»Τὸ βιβλίον, εἰς τὴν παραδοσιακὴν μορφήν του –καὶ εἰς πεῖσμα τῶν συγχρόνων ἡλεκτρονικῶν μορφῶν– ἀποτελεῖ τὸ βασικότερον μέσον ἐκφράσεως τῆς σκέψεως τοῦ ἀνθρώπου.

»Δυστυχῶς, κατὰ καιροὺς, ὠρισμένοι συγγρα-

φεῖς –ἀποκαλούμενοι καὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι– ἐχρησιμοποίησαν τὸ μέσον τοῦτο ὄχι πρὸς ὠφέλειαν καὶ πνευματικὴν ἀναζήτησιν, ἀλλὰ πρὸς βλάβην τῶν ἀνθρώπων, διατυπώσαντες ἐπιβλαβεῖς ἀπόψεις καὶ θέσεις.

»Τὸ λογότυπον τῆς Ἐκθέσεως εἶναι “Νέοι δρόμοι πρὸς τὴν Ἰθάκην” καὶ ἐμεῖς προσθέτομεν “Σίγουροι – γνωστοὶ δρόμοι πρὸς τὴν σωτηρίαν μας”.

»Αὐτὸ ἐπαγγέλλεται ἡ Ἐκκλησία μας προβάλλουσα τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ –διατυπωμένον καὶ ἐκδο- δομένον– ὡς βέβαιον μέσον διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων.

»Χαιρετίζων τὴν παροῦσαν Ἐκθεσιν εὐχομαι πᾶσαν ἐπιτυχίαν εἰς τοὺς ἐκθέτας».

Τὸ Γ' Πανελλήνιο Λειτουργικὸ Συμπόσιο

Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου καὶ διὰ τῆς ἀρίστης ὀργανωτικῆς φροντίδος τῆς προεδρευομένης ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Καισαριανῆς κ. Δανυὴλ Εἰδικῆς Συνδικτικῆς Ἐπιτροπῆς Λειτουργικῆς Ἀναγεννήσεως σὲ συνεργασία μὲ τὸν Σεβ. Μητροπολίτη Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιου, πραγματοποιήθηκε στὴ Νεάπολι Θεσσαλονίκης τὸ Γ' Πανελλήνιο Λειτουργικὸ Συμπόσιο Στελεχῶν τῶν Ἱ. Μητροπόλεων.

Κατὰ τὴ διάρκεια τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμποσίου αὐτοῦ, ποὺ διεξήχθησαν στὸ κλειστὸ ἀμφιθέατρο τοῦ Δημορχείου Νεαπόλεως, ἐξετάσθηκαν ὑπὸ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ὑπὸ διάφορες ὀπτικὰς γωνίας πτυχὲς τοῦ κεντρικοῦ θέματος, ποὺ ἀναφερόταν στὸ «Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας». Οἱ εἰσηγήσεις, οἱ συζητήσεις, ἡ προσφώνησις κατὰ τὴν προτελευταία ἡμέρα τοῦ ἐλθόντος ἐκ Φρανκφούρτης Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ τὸ κήρυγμα, ποὺ ἔγινε ὑπ' αὐτοῦ προεξάρχοντος κατὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, ποὺ τελέσθηκε τὴν τελευταία ἡμέρα στὸν Ἱ. Ναὸ Ἁγίου Παντελεήμονος Ἀμπελοκήπων, ἐπεσήμαναν ἀφ' ἑνὸς ὅτι ἡ Θ. Εὐχαριστία ἀποτελεῖ τὸ κέντρον, τὴν καρδίαν καὶ τὴν πεμπτουσίαν τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας καὶ ἀφ' ἑτέρου ἀκούσθηκαν μερικὲς ἀξιόλογες προτάσεις γιὰ τὴ βελτίωσιν τῆς τελέσεως μερικῶν πτυχῶν τῆς Θείας Λειτουργίας πρὸς καλὴν ποιμαντικὴ καλλιέργειαν τοῦ Χριστεπωνύμου ποιμνίου γιὰ τὴ συνειδητὴν προσέλευσιν τῶν πιστῶν στὴ Θεία Κοινωνία,

ἢ ὅποια ἀποτελεῖ τὸ ποιητικὸ καὶ τὸ τελικὸ αἶτιον τῆς Θείας Λειτουργίας.

Τὸ νόημα τῆς ἐπιδιωκομένης λειτουργικῆς ἀναγεννήσεως

Στὴ συνέχεια πρέπει νὰ ἐπισημανθῇ ὅτι οἱ κατὰ τὸ Γ' Πανελλήνιο Λειτουργικὸ Συμπόσιον εἰσηγήσεις καὶ συζητήσεις καὶ ἰδίως οἱ μνημονευθεῖσες δύο ὁμιλίαι τοῦ Μακαριωτάτου ἔδωσαν ἄλλη μία φορὰ ἀπάντησιν εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι κατέκριναν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ κατακρίνουν τὸ αἷμα περὶ λειτουργικῆς ἀναγεννήσεως, φοβούμενοι ὅτι οἱ προσπάθειες γιὰ τὴν πραγμάτωσιν τοῦ αἰτήματος αὐτοῦ σημαίνουν τρόπον τινὰ ἀπαράδεκτον νεωτερισμὸν καὶ ἀπεμπόλησιν τῆς ὀρθοδόξου λειτουργικῆς παραδόσεως.

Τὸ Συμπόσιον κατέδειξεν ὅτι εἶναι ἐπὶ τέλους καιρὸς νὰ κατανοηθῇ ἐκεῖνο, ποὺ ἔχει τονισθῇ καὶ στὰ τρία Πανελλήνια Λειτουργικὰ Συμπόσια, τὸ ὅποιο δὲν πρέπει νὰ παύωμε νὰ ἐπαναλαμβάνωμε. Ἡ λειτουργικὴ ἀναγέννησις δὲν σημαίνει ἐγκατάλειψιν τῆς λειτουργικῆς παραδόσεως, ἀλλὰ ἐνεργοποίησιν τῆς κατηχητικῆς, ὁμιλητικῆς καὶ ποιμαντικῆς διακονίας κατὰ τρόπον, ὥστε οἱ ἐνορίαι νὰ καταστοῦν θαλαρὰ κέντρα λειτουργικῆς κινήσεως καὶ ἀγωγῆς, στὰ ὅποια θὰ ἐπιδιώκεται ἡ ἀναγωγικὴ καὶ μυσταγωγικὴ μόρφωσις τῶν πιστῶν καὶ πρωτίστως τῶν νέων καὶ τῶν παιδιῶν, δηλαδὴ ἡ ἀγωγή αὐτῶν τόσο γιὰ τὴ Λατρεία, δηλαδὴ γιὰ τὴν ἐνεργὴ καὶ ἐνσυνείδηση μετὰ πλήρους κατανοήσεως συμμετοχὴν τοὺς στὴν λατρευτικὴ καὶ εὐχαριστιακὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας, ὅσον καὶ ἐκ τῆς Λατρείας, δηλαδὴ διὰ τῆς ἀνακαινίσεως τῆς ζωῆς μας μὲ τὴν ἀξιοποίησιν τῶν μυστικῶν θεῶν χαρίτων, ζωοποιῶν πνευματικῶν ρείθρων καὶ μορφωτικῶν ἀνθρωπιστικῶν καὶ πολιτιστικῶν θησαυρῶν, τοὺς ὁποίους περικλείει ἡ Ὁρθόδοξος Λατρεία.

«Παράτυπη» ἀπόφασις

Εἶναι πράγματι ἀκατανόητος ἡ ἀπόφασις τοῦ Ὑπουργείου Ἑθνικῆς Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, μὲ τὴν ὅποια οἱ Χιλιάσται ἀναγνωρίζονται ὡς γνωστὴ Θρησκεία καὶ μάλιστα μὲ τὴν προσωνυμίαν «Χριστιανοὶ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά». Ἡ ὁποιοῦς αὐτὴ ἀπόφασις ὤθησε τοὺς βουλευτὰς κ.κ. Στ. Παπαθεμελῆ καὶ Κ. Σπυριούνην νὰ καταθέσουν στὴ Βουλὴ

ἐπικριτική ἐρώτησί τους (11.9.2001), στην ὁποία, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἐπισημαίνουν: «Σὲ πολλές χῶρες μέλη τῆς Ε.Ε. λαμβάνονται ἐσχάτως δρακόντεια μέτρα, νομοθετικά καὶ ἄλλα ἐναντίον τῶν διαφορῶν νεοφανῶν αἱρέσεων (“σεκτῶν”)... Στὴν Ἑλλάδα σωρεία ἀποφάσεων τῶν πολιτικῶν δικαστηρίων, οἱ ὁποῖες συνιστοῦν πάγια νομολογία δέχονται ὅτι οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά δὲν ἀποτελοῦν γνωστὴ θρησκεία κατὰ τὸ Σύνταγμα, ἡ δὲ αὐτοαπόκλησή τους ὡς “Χριστιανῶν” εἶναι ἀπατηλὴ καὶ παραπλανητικὴ γινόμενη γιὰ λόγους προσηλυτισμοῦ ἀφελῶν». Ἄλλως τε καὶ τὸ Συμβούλιο τῆς Ἐπικρατείας ἔχει ἀφανθῇ ὅτι “οἱ Χίλιαστὲς δὲν εἶναι Χριστιανοί”».

Οἱ δύο Βουλευτὲς δὲν διωτᾶζον νὰ διατυπώσουν τὸ ἐξῆς συμπέρασμα: «Υπὸ τὰ δεδομένα αὐτὰ ἡ ἀπόφαση τοῦ ΥΠΕΠΘ εἶναι παράνομη, παράτυπη καὶ ἐξεδόθη καθ’ ὑπέρβαση τῶν ἀρμοδιοτήτων τῆς Διοικήσεως».

Δὲν πρέπει νὰ παραθεωροῦνται τὰ γεγονότα τῆς Ἱστορίας

Τὸ λαμπρὸ περιοδικὸ «Μικρασιατικὴ Ἠχώ», ποὺ ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν ἀκτινοβόλο «Ἐνωσι Σμυρναίων», στὰ τελευταῖα φύλλα του ἐπανέρχεται ἀξιεπαίνως στὴν προβολὴ τοῦ ἀγῶνος, ποὺ διεξάγουν ὅλα τὰ μικρασιατικὰ σωματεῖα γιὰ τὴν «καθιέρωση τῆς 14ης Σεπτεμβρίου ὡς ἡμέρας ἐθνικῆς μνήμης τῆς γενοκτονίας τῶν Ἑλλήνων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπὸ τὸ Τουρκικὸ Κράτος».

Ἀνάμεσα στίς καταγγελίες, ποὺ δημοσιεύθηκαν στὴν «Μικρασιατικὴ Ἠχώ» γιὰ τὴν –ἄς ἐλπίσωμε προσωρινή– ἀνάκλησι ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι τοῦ Π.Δ., ποὺ εἶχεν ἐτοιμασθῇ γιὰ τὴν ἐπισήμανσι τῆς γενοκτονίας, χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ πρὸς τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Κ. Σημίτη καὶ τὸν Ὑπουργὸ Ἐξωτερικῶν κ. Γ. Παπανδρέου σταλεῖσα σχετικὴ ἐπιστολὴ τοῦ Προέδρου τῆς ΑΧΕΠΑ κ. Γιάννη Οἰκονόμου, ὁ ὁποῖος τονίζει ὅτι «δὲν πρέπει νὰ συμβιβάζουμε τὴν Ἱστορία γιὰ νὰ ἐπιτύχουμε τὴν προσέγγισι (μὲ τὴν Τουρκία)» καὶ ὅτι «ἡ Ὁμοσπονδία Ἑλληνικῶν Σωματείων Μείζονος Νέας Ὑόρκης σὲ ψήφισμά της ὑποστηρίζει ὅτι “προκινεῖται νὰ δικαιολογηθεῖ ἡ

ἀμφισβήτηση τῆς γενοκτονίας, ὑποκινεῖται μίᾳ ἐκστρατεία ἐνημέρωσης – παραπληροφόρησης, ποὺ ὄχι μόνον παραβιάζει τὸ πνεῦμα τοῦ νόμου, ἀλλὰ διαστρεβλώνει τὴ γλώσσα καὶ τὴν ἱστορία”».

«Ζωντανὲς κοιτίδες διατηρήσεως τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος»

Ὁ Καθηγητὴς Πανεπιστημίου στίς Η.Π.Α. (Richard Stockton College of New Jersey ΗΠΑ) Ἀἰδεομιολογώτατος πατὴρ Δημήτριος Ι. Κωνσταντέλος, ὁ ὁποῖος, τιμώντας τὸ ὄνομα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Θεολογίας, μὲ θαυμάσια ὀγκώδη συγγράμματα καὶ μὲ πλῆθος δημοσιευμάτων καὶ εἰσηγήσεων σὲ συνέδρια ἔχει καταστήσει γνωστοὺς στὴν Ἀμερικὴ καὶ σὲ ὅλη τὴν Χριστιανικὴ Οἰκουμένη τοὺς θησαυροὺς τοῦ ἑλληνορθοδόξου στοχασμοῦ καὶ ὅλες τὶς πτυχὲς τῆς Ἱστορίας τῆς χριστιανικῆς κοινωνικῆς διακονίας – ὁ διακεκριμένος αὐτὸς Ἕλλην κληρικὸς καὶ ἀκαδημαϊκὸς διδάσκαλος ἔγραψεν ἐκτενὲς ἄρθρο, ποὺ δημοσιεύθηκε σὲ ἑλληνικὴ ἐφημερίδα, ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία στίς Ἠνωμένες Πολιτεῖς τῆς Ἀμερικῆς».

Στὸ ἄρθρο αὐτὸ ὁ πατὴρ Δημήτριος Κωνσταντέλος, ἀναφερόμενος στίς ἑλληνορθόδοξες κοινότητες τῶν μεταναστῶν τῆς Ἀμερικῆς, τονίζει, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τὰ ἐξῆς:

Οἱ κοινότητες αὐτὲς «ὄχι μόνον προόδευσαν, ἀλλὰ καὶ διατήρησαν τὴ γλώσσα, τὰ ἔθιμα καὶ τὶς παραδόσεις τῆς πατρίδος τους. Ἡ κάθε κοινότητα ἔγινε ζωντανὴ κοιτίδα διατηρήσεως τῆς ἐθνικῆς ταυτότητος καὶ τῆς πολιτιστικῆς ιδιαιτερότητος τῶν μελῶν της. Ὑπῆρξαν, ὡστόσο, καὶ ἐκεῖνοι ποὺ δὲν θέλησαν νὰ διατηρήσουν καμιά σχέση μὲ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ γι’ αὐτὸ τελικῶς ἀπώλεσαν τὴν ἐθνικὴν ταυτότητα... Κάθε μίᾳ ἀπὸ τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες λειτούργησε ὡς κύριος φορέας κοινοτικῆς ζωῆς, ὄχι μόνον γιὰ τὴ διατήρησι τῆς θρησκευτικῆς πίστεως, τῆς ἐθνικῆς γλώσσας καὶ τῶν τοπικῶν παραδόσεων, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν προετοιμασίαν τῶν νέων μεταναστῶν νὰ προσαρμοσθοῦν στὴ νέα τους πατρίδα...».

Ε.Δ.Θ.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ**Μήνυμα του Μακ. Αρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν πρὸς τοὺς σπουδαστὲς
τοῦ Φροντιστηρίου Κατηχητῶν (20.10.2001)**

Ἀγαπητὰ μου παιδιὰ,

Μὲ τὴ δική σας θέληση ἀνοίγεται σήμερα γιὰ σᾶς ἓνας πολὺ σπουδαῖος κύκλος μάθησης στὴ ζωὴ σας. Στὴν πραγματικότητα δὲν πρόκειται γιὰ ἀπλὴ μάθηση, ἀλλὰ γιὰ μιὰ διετὴ πορεία μαθητείας μέσα στὴν κατηχητικὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας μας. Μὲ τὴν κατανυκτικὴ ἰλαρότητα τῆς Ἑσπερινῆς Ἀκολουθίας στὸ καθολικὸ τῆς Μονῆς Πετράκη καὶ μὲ τὴν βυζαντινὴ μουσικὴ, τὰ ποικίλα μαθήματα καὶ τὶς ἐκπαιδευτικὲς εὐκαιρίες στὴν παρούσα αἴθουσα, τὸ Φροντιστήριό αὐτὸ θὰ σᾶς προετοιμάσει γιὰ τὸ ὑψηλὸ ἔργο τῆς ἐκκλησιαστικῆς κατήχησης τῶν νέων μας.

Ἡ παρακολούθηση τοῦ Φροντιστηρίου Κατηχητῶν, ποὺ λειτουργεῖ συνεχῶς ἀπὸ τὸ 1960 ἐδῶ στὸν ἱεραποστολικὸ συνοδικὸ ὀργανισμό τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία σκοπὸ ἔχει τὸν προγραμματισμό, τὴ διοργάνωση καὶ τὴν ἐκτέλεση τοῦ καθ' ὅλου ἱεραποστολικοῦ καὶ μορφωτικοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ δύσκολο ἐγχείρημα καὶ χρειάζεται ἀπὸ σᾶς ἀγώνας, ἓνας διαφορετικὸς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ ἔχετε μέχρι σήμερα γνωρίσει.

Τὸ πρῶτο κι ὅπως ἀναγκαῖο εἶναι ἡ ἀγνή πίστη σας στὸ Χριστό μας, τὸν Ἀρχηγὸ καὶ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστό. Ὡρες καὶ μέρες καὶ χρόνια βέβαια δὲ φτάνουν γιὰ νὰ σᾶς μιᾶνε οἱ ἐκλεκτοὶ εἰσηγητὲς σας γιὰ τὸ Χριστό, γιὰ τὸ ὑπέροχο μεγαλεῖο Του, γιὰ τὴν ἄπειρη ἀγάπη Του, γιὰ τὴν ἀκηλίδωτη ἀγιότητά Του, γιὰ τὴν πᾶνσοφὴ διδασκαλία Του, γιὰ τὰ θαύματά Του, γιὰ τὴ διακονία Του, γιὰ ὅ,τι ἔκανε γιὰ μᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀνθρώπους. Καὶ αὐτὸ γιὰτὶ κάθε φορὰ ὁ Χριστὸς μᾶς ἀποκαλύπτει κάτι τὸ καινούργιο ἀπὸ τὸν θεανθρώπινο ἑαυτό Του. Θησαυρό, λοιπόν, πολύτιμο κρύβει αὐτὸ τὸ ὄνομα, Χριστός, «τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα» (Φιλιπ. 2, 9) τοῦ Κυρίου μας.

Δυστυχῶς, εἴμαστε σήμερα ἀναγκασμένοι νὰ ζοῦμε μέσα σ' ἓνα ἄλλο κλίμα, ποὺ κύρια χαρακτηριστικὰ του ἔχει τὴν υποβάθμιση τῆς ἀξίας τοῦ προσώπου, τὴν ὑποταγὴ του στὴν ἐξουσία, τὴν ὑποδούλωσή του στὴν ἠλεκτρονικὴ τεχνολογία. Ἄν καὶ οἱ καιροὶ δὲν περιμένουν, ὀφείλουμε ἐμεῖς νὰ ἀναμετρηθοῦμε στὸ σύγχρονο κόσμο μὲ τὴν Ἀγιογραφικὴ καὶ Πατερικὴ μας Ὁρθοδοξία, μὲ τὴν

Ἀγιοπνευματικὴ μας Παράδοση.

Ἀκόμη, λέγεται καὶ γράφεται ὅτι καμιά ἐποχὴ δὲ σταλάξε τόσο δηλητήριο ἀνασφάλειας καὶ ἄγχους στὰ παιδιὰ μας ὅσο αὐτὴ ποὺ ζοῦμε. Ὡς ἀντίδοτο σ' αὐτὸ ὀφείλουμε –ὅπως οἱ μαθητὲς τοῦ Κυρίου– νὰ καθήσουμε κάτω στὰ χορτάρια καὶ νὰ Τὸν ἀκούσουμε νὰ μᾶς μιλάει. Τί καταπληκτικὴ ποὺ εἶναι ἡ παραβολὴ γιὰ τὸν σποριά, γεμάτη καλοσύνη ἐκείνη γιὰ τὸν Καλὸ Σαμαρεῖτη καὶ τόσο συγκινητικὴ γιὰ τὸν ἄσωτο γιό. Μὰ καὶ ἡ ἄλλη ἱστορία μὲ τὸ χαμένο πρόβατο πόσο διδακτικὴ ποὺ εἶναι. Ὡ! ὁ Χριστὸς μιλάει μὲ κύρος καὶ αὐθεντία. Μιλάει μὲ στοργὴ καὶ ἀγάπη. Μιλάει καὶ κατευθεῖαν στὶς ψυχὲς τῶν ἀνθρώπων. Ἐμεῖς Τὸν ἀκούμε; Συλλέγουμε καὶ τὸ ἐλάχιστο ψῆγμα χρυσοῦ ποὺ πέφτει ἀπὸ τὸ στόμα Του; Ρουφᾶμε καὶ τὴν τελευταία σταγόνα τοῦ ζωντανοῦ νεροῦ ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὸ Εὐαγγέλιό Του; Μένουμε πάντα μαθητὲς Του;

Ἐσεῖς, οἱ αὐριανοὶ κατηχητὲς πρέπει νὰ δώσετε τὸν καλύτερο ἑαυτό σας στὸ ὑψηλὸ λειτουργήμα ποὺ θὰ ἀναλάβετε. Πρέπει νὰ μεταδίδετε ὄχι ξερὲς γνώσεις, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα, τὸ ἥθος τῆς Ἐκκλησίας καὶ αὐτὸ εἶναι πολὺ βασικό, ἀφοῦ ὀφείλετε πρῶτα ἐσεῖς νὰ ἐγκολπωθεῖτε αὐτὸ καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ τὸ μεταδώσετε βιωματικὰ στὰ παιδιὰ.

Ἄς τονίσουμε, ἰδιαίτερα, ὅτι σκοπὸς τῆς κατήχησης δὲν εἶναι ἡ ἐγκεφαλικὴ μόρφωση, τὴν ὁποία ὁ κάθε ἄνθρωπος μπορεῖ σήμερα νὰ ἀποκτήσει μὲ διάφορους τρόπους. Ὁ κατηχητὴς ἔρχεται σὲ προσωπικὴ σχέση μὲ τὰ παιδιὰ μὲ ἐπιδίωξη τῆς διαμόρφωσης αὐθεντικῶν ἐκκλησιαστικῶν προσωπικοτήτων. Γι' αὐτὸ ὁ ἴδιος δὲν εἶναι ἀπλῶς ὁ φορέας τῶν γνώσεων, εἶναι ταυτόχρονα ὁ πνευματικὸς καθοδηγητὴς· ἔτσι τὸν βλέπει ἡ Ἐκκλησία καὶ ἔτσι τὸν θέλει, ὡς συνεργάτη της σ' αὐτὴ τὴ μεγάλη προσπάθεια.

Στὸ Φροντιστήριό αὐτό, ὅπως καὶ σὲ κάθε ἀνάλογη προσπάθεια τῶν ἱερῶν Μητροπόλεων, ἐναποθέτουμε τὶς χρηστότερες τῶν ἐλπίδων μας γιὰ νὰ ἐπανδρώσουμε τὸ «ἱατρεῖον ψυχῶν» –κατὰ τὴν ἐπιτυχημένη ἐκφραση τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου γιὰ τὴν Ἐκκλησία– μὲ πραγματικὰ, ἀληθινὰ, ἱκανὰ στελέχη, μὲ νέους ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι θὰ διαπνέονται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ θὰ διαθέτουν ἀνάλογες μὲ τὴν ἐποχὴ μας γνώ-

σεις γιὰ νὰ εἶναι ἡγέτες μέσα στὴν κοινωνία καὶ ὄχι οὐραγοί. Νὰ διαπλάθονται μέσα στὰ κατηχητικὰ σχολεῖα ἠθικὲς καὶ ὁλοκληρωμένες προσωπικότητες.

Σὰς εὐχομαι μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά μου ὑγεία, δύναμη καὶ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ «πρὸς τὸν καταρτισμὸν ὑμῶν» καὶ τῶν παιδιῶν καὶ τῆς κοινωνίας γενικότερα «εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» (Ἐφεσ. 4, 12). Καὶ ἐκ θαθέων σὰς συγχαίρω διότι ἐσεῖς θὰ γίνεσαι οἱ ἱεραπόστολοι τῶν μεγαλουπόλεων ποὺ σήμερα διαπιστώνεται ὅτι λείπουν λόγῳ τῆς ἐπῆρειας τοῦ ὑλιστικοῦ, τοῦ εὐδαιμονιστικοῦ πνεύματος καὶ τοῦ πνεύματος τῆς ἀνέσεως, τὸ ὁποῖο κυριαρχεῖ στὴν ἐποχὴ μας. Γι' αὐτὸ χρειάζεται ἐνίσχυση τῶν ἐσωτερικῶν μας ἀντιστάσεων γιὰ νὰ διασώσουμε, νὰ διαφυλάξουμε τὸν ὀρθόδοξο χαρακτήρα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κατήχησης καὶ νὰ χειραγωγήσουμε τὰ μικρὰ καὶ τὰ μεγάλα παιδιά μας πρὸς τὴν τελειότητα καὶ τὴ θέωση, ποὺ εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς τῆς ζωῆς μας.

Καλὴ φοίτηση! Ὁ Θεὸς νὰ σὰς φωτίζει καὶ νὰ σὰς ἐνισχύει!

Μὲ ὅλη μου τὴν πατρικὴ ἀγάπη
† Ὁ Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

ΙΕΡΑ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ἑνοριακὲς Σχολὲς Λειτουργικῆς γλώσσας

Μὲ πρωτοβουλία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστοδούλου καὶ στὸ πλαίσιο τῆς προσπάθειας τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν γιὰ τὴν καλύτερη κατανόηση τῶν Λειτουργικῶν Κειμένων τῆς Ἐκκλησίας (ἀναγνώσματα, εὐχές, ὕμνοι) λειτουργοῦν ἤδη ἀπὸ πέρυσι Ἑνοριακὲς Σχολὲς Λειτουργικῆς γλώσσας, στίς ὁποῖες διδάσκουν ἔμπειροι ἐκπαιδευτικοὶ καὶ εἰδικοὶ ἐπιστήμονες.

Στίς Σχολὲς αὐτὲς ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ φοιτοῦν κατὰ κύκλους μαθητὲς, φοιτητὲς καὶ κάθε ἄλλο ἐνδιαφερόμενο ἐνήλικο ἄτομο. Τὰ μαθήματα τῆς νέας περιόδου 2001 - 2002 θὰ ἀρχίσουν στίς ἐνορίες τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν τὸν προσεχὴ μῆνα.

(25.9.2001)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Μήνυμα πρὸς τὸν λαὸ τῶν Ἀθηνῶν μὲ τὴν εὐκαιρία τοῦ νέου κατηχητικοῦ ἔτους

Ἀγαπητὰ μου παιδιά,

Σὲ μιὰ ἐποχὴ ποὺ τὸ «ὄραμα τοῦ ἀνθρώπου» μεγάλωσε, ἀλλὰ λιγοστεύουν ὁλοένα τὰ πράγματα ποὺ ἔχουμε νὰ δοῦμε πιὸ πίσω» καλούμαστε, ὅπως μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ Κύριός μας στὴ σημερινὴ Εὐαγγελικὴ περικοπὴ, νὰ συμβάλουμε στὴν ἀνάδειξη τῶν πραγμάτων ποὺ κρύβονται πίσω ἀπὸ τὰ ἐφήμερα φῶτα τῶν προβολέων.

Ὅπως μᾶς λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ἡ κλήση τῶν μαθητῶν ἀπὸ τὸν Χριστὸ, ἐνῶ εἶναι ἓνα ἐξαιρετικὸ γεγονός γιὰ τὴν προσωπικὴ τους ζωὴ, γίνεται πολὺ ἀθόρυβα, μέσα στὴν καθημερινή τους ζωὴ.

Σὲ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν καθημερινότητα ποὺ πολλοὶ ἄνθρωποι θεωροῦν ὡς φυλακὴ ποὺ σβήνει κάθε ἱκμάδα δημιουργίας, στὴν Ἁγία Γραφὴ συμβαίνουν θαυμαστά γεγονότα ποὺ ἄλλαξαν ριζικὰ τὸν προσωπικὸ βίον τῶν ἀνθρώπων στοὺς ὁποίους ἀπευθύνθηκε ὁ Θεός.

Αὐτὸ σημαίνει ὅτι γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δοῦμε ὅ,τι κρύβεται, γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ δοῦμε φωτισμένη τὴν ψυχὴ μας, πρέπει αὐτὴ νὰ εἶναι ἀνοικτὴ στίς προσκλήσεις ποὺ ἀπευθύνει ἡ Ἐκκλησία μας σὲ ὅλους. Προσκλήσεις ἀπλές, πολλὲς φορὲς ἀφανεῖς, ἀρκετὰ συχνὰ συκοφαντημένες καὶ ὅμως μὲ τὴ Χάρη τοῦ Θεοῦ τὸ «ναί» κάποιου πιστοῦ σ' αὐτὲς ἄλλαξε τὴν πορεία του.

Μιὰ παρόμοια προδσκληση ἀπευθύνω σὲ ὅλους σας. Σὲ κάθε πατέρα καὶ μητέρα, σὲ κάθε γιαιὰ καὶ παπποῦ, σὲ κάθε ἄνθρωπο ποὺ ἀγαπᾷ τοὺς νέους. Νὰ μιλήσουν στὰ παιδιά καὶ τοὺς νέους γιὰ τὶς κατηχητικὲς συνάξεις ποὺ συνεχίζουν ἀπὸ σήμερα τὴν προσπάθειά τους.

Ἡ κατήχηση ὡς ἐνέργεια ἔχει συκοφαντηθεῖ πολὺ καὶ ἀπὸ πολλούς. Ὅσο ὅμως καὶ ἂν βάλλεται δὲν θὰ πάψει νὰ εἶναι μιὰ πορεία ποὺ ἀποκαλύπτει τὸ Θεὸ ὡς Πατέρα καὶ τὴν Ἐκκλησίαν ὡς Μητέρα. Δὲν θὰ πάψουν οἱ ἐνοριακὲς συντροφίαι νὰ εἶναι χώρος ζωῆς γιὰ τὰ παιδιά μας ποὺ εἰσάγονται μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο στὴ ζωὴ ποὺ ἐξήσαν οἱ ἅγιοι καὶ ἐγιναν ἔτσι κατοικητήρια τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Τὰ παιδιά μας ζώντας καὶ ἀναπνέοντας τὴν ὀρθόδοξη ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ θὰ ἔχουν ὄχι μόνον τὴ δυνατότητα ἀλλὰ θὰ μπορέσουν νὰ θροῦν

καὶ τοὺς τρόπους νὰ μεταμορφώσουν τὶς ἔρημες ἀπὸ τὴν πολύβουη μοναξιά πῶλεις σὲ νέες, ποὺ θὰ ἔχουν πρῶσωπο. Τὶς ἄνισες κοινωνίες τῶν λίγων ἰσχυρῶν σὲ κοινωνίες δικαιοσύνης καὶ ἀλληλεγγύης. Νὰ δώσουν νόημα ὑπαρξης στὴν ἀποκομμένη ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδιά ζωὴ ποὺ συνθλίβεται ἀνάμεσα στὴν ἀδιαφορία καὶ τὴν ἀνία.

Ἡ κατήχηση τῶν νέων καὶ οἱ δραστηριότητες ποὺ ὑλοποιοῦν οἱ ἱερεῖς καὶ τὰ στελέχη τῶν ἐνοριῶν ποὺ ἐπιτελοῦν τὴ διακονία αὐτὴ δίνουν ἀκόμα μιὰ δυνατότητα: νὰ βιώσουν τὰ παιδιά μας ὅτι ἡ πνευματικὴ ζωὴ δὲν εἶναι μιὰ ὑποδαίρεση τῆς ζωῆς τους ἀλλὰ ὀλόκληρη ἡ ὑπαρξὴ τους καὶ ὅτι αὐτὴ δὲν ἀποτελεῖ ἀτομικὸ γεγονός ἀλλὰ προσωπικὸ: εἶναι ἰδιαίτερη, ξεχωριστὴ πορεία, ἀλλὰ μέσα στὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα σὲ σχέση μὲ τοὺς ἀνθρώπους. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο κανένας πόνος δὲν εἶναι ἀβάσταχτος, ἐπειδὴ συνοδοιποροῦμε μὲ τοὺς ἀδελφούς μας ἀκολουθώντας τὸ Θεό.

Σὲ μιὰ κινηματογραφικὴ ταινία ποὺ σκηνοθέτησε ἓνας ἀπὸ τοὺς ποιητικότερους σύγχρονους σκηνοθέτες, παρουσιάζεται ἡ πορεία ἑνὸς συγγραφέα ποὺ δὲ βρίσκει τὴν ὁμορφιά καὶ τὴν πνευματικότητα σὲ κανένα σημεῖο τοῦ ταξιδιοῦ του. Ὁ μόνος ἀληθινὰ πιστὸς ποὺ συναντᾷ θεωρεῖται τρελὸς ἀπὸ τὸν κοινωνικὸ του περίγυρο. Ὅταν βρίσκονται μαζί σὲ μιὰ ἐρειπωμένη ἐκκλησία, ἀκοῦμε τὸν πιστὸ νὰ παρακαλεῖ γιὰ τὸ συγγραφέα:

– Κάνε αἰσθητὴ τὴν παρουσία Σου.

– Τὴν κάνω, λέει ὁ Θεός, αὐτὸς εἶναι ποὺ δὲν ἀκοῦει.

Στὶς κατηχητικὲς μας συντροφίες, μαθαίνουμε νὰ ἀκοῦμε, νὰ βλέπουμε καὶ νὰ αἰσθανόμαστε τὸ Θεό.

Σὰς προσκαλῶ νὰ ἔρθετε ἀπὸ σήμερα στὶς ἐνορίες μας μαζί μὲ τὰ παιδιά σας καὶ εὐχομαι νὰ ζεῖτε μαζί τους τὸ γεγονός τῆς παρουσίας τοῦ Οὐράνιου Πατέρα κάθε στιγμὴ τῆς προσωπικῆς σας ζωῆς.

Καλὴ καὶ εὐλογημένη χρονιά!

(28.9.2001)

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος
† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἐθνοϊερομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ μαρτυρησάντων Ὁρθοδόξων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν καὶ ἡ Ὁμοσπονδία Προσφυγικῶν Σωματείων Ἑλλάδος διοργανώνουν τὴν προσεχὴ Τετάρτη 19 Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. σχετικὴ ἐκδήλωση.

Στὶς 8 τὸ ἀπόγευμα στὴν πλατεία Μητροπόλεως, μετὰ ἀπὸ εἰσαγωγικὴ προσφώνηση τοῦ Πρωτοπρεσβυτέρου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν Αἰδεσιμ. Πρωτοσυγκέλλου π. Θωμᾶ Συνοδινού, θὰ ἀπευθύνουν χαιρετισμὸ ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος, ὁ Δήμαρχος Ἀθηναίων κ. Δημ. Ἀβραμόπουλος καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Ὁμοσπονδίας Προσφυγικῶν Σωματείων Ἑλλάδος κ. Ἀν. Χαρισμίδης. Θὰ ἀκολουθήσει ὁμιλία τοῦ φιλολόγου καὶ συγγραφέα κ. Σοφοκλῆ Δημητρακόπουλου μὲ θέμα «Πιστοὶ ἄχρι θανάτου». Στὴ συνέχεια θὰ ψαλοῦν ἐπίκαιροι ἐκκλησιαστικοὶ ὕμνοι καὶ παραδοσιακὰ μικρασιατικὰ τραγούδια ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς Γρηγόριο καὶ Πέτρο Παπαεμμανουήλ καὶ τὴ Βυζαντινὴ Χορωδία «Οἱ Δομέστικοι τῆς Δράμας». Ἡ ἐκδήλωση θὰ κλείσει μὲ παραδοσιακοὺς μικρασιατικοὺς χορούς ἀπὸ τὸ χορευτικὸ συγκρότημα «Σύλλογος Γυναικῶν Κρυονερίου».

(17.9.2001)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Λόγω τῶν ἄκρως δυσάρεστων προσφάτων ἐξελίξεων στὸ διεθνὲς σκηνικὸ καὶ σὲ ἔνδειξη πένθους γιὰ τὰ χιλιάδες θύματα τοῦ ἀπάνθρωπου καὶ ἀποκρουστικοῦ τρομοκρατικοῦ χτυπήματος στὶς Η.Π.Α. ματαιώνεται ἡ προγραμματισμένη γιὰ αὔριο τὸ ἀπόγευμα ἐκδήλωση μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἐθνοϊερομάρτυρα Χρυσοστόμου Σμύρνης καὶ τῶν μετ' αὐτοῦ μαρτυρησάντων Ὁρθοδόξων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

Σχετικὴ παράκληση πρὸς τοῦτο ἀπηύθυνε πρὸς τὴν Ὁμοσπονδία Προσφυγικῶν Σωματείων Ἑλλάδος, συνδιοργανώτρια τῆς ὡς ἄνω ἐκδήλωσης, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος.

(18.9.2001)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος δὲν θὰ παραστεῖ

στην ἐκδήλωση ποὺ διοργανώνουν σήμερα στὶς 7 τὸ ἀπόγευμα στὸ Μέγαρο τῆς Παλαιᾶς Βουλῆς τὰ μέλη τῶν Δικαστικῶν καὶ Εἰσαγγελικῶν Ἐνώσεων Ἑλλάδος μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀγ. Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου.

(3.10.2001)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Μήνυμα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τοῦ πολιούχου τῆς πόλης τῶν Ἀθηνῶν Ἀγίου Διονυσίου Ἀρεοπαγίτου ἔστειλε σήμερα πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐν γένει ὅλους τοὺς Ἕλληνες ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος ἀπὸ τὸν ἄμβωνα τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἀγίου Διονυσίου στὸ Κολωνάκι. Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπεσήμανε τὸ πόσο ἐπίκαιρο καθίσταται σήμερα τὸ σύνθημα περὶ τῆς ἀληθινῆς ζωῆς ποὺ ρίχνει, ὅπως χαρακτηριστικὰ εἶπε, ἡ Ἐκκλησία καὶ ἔχει νὰ κάνει μὲ τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ καταστεῖ ἡ Βασιλεία καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καθημερινὴ πραγματικότητα.

«Σὲ μία περίοδο, ὅπως εἶναι αὐτὴ ποὺ ζοῦμε αὐτὸ τὸν καιρό, ὅπου βλέπουμε τὴν ἀκαταστασία ποὺ ὑπάρχει στὸν κόσμο, ὅπου βλέπουμε τὴν κακία νὰ φθάνει στὰ ἔσχατα ὄριά της καὶ νὰ ἀπειλεῖ τὴ ζωὴ μας, τὴν εἰρήνη καὶ τὴ δικαιοσύνη στὸν κόσμο, ὁ λόγος τῆς Ἐκκλησίας ἔρχεται νὰ μᾶς ὑπενθυμίσει ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλες πραγματικότητες ποὺ τίς ξεχνᾶμε», τόνισε ὁ Μακαριώτατος. Προέτρεψε δὲ τοὺς πιστοὺς νὰ μὴν ἀναλίσκονται μόνο μὲ τὰ τετριμμένα καὶ τὰ χοϊκά, δηλαδὴ τὰ γήινα, ἀλλὰ νὰ προσανατολιστοῦν στὴν ἀναζήτηση τῶν μεγάλων καὶ οὐσιωδῶν ποὺ ἐξασφαλίζουν τὴν βασιλεία τῶν Οὐρανῶν.

«Ἡ Ἐκκλησία δὲ μᾶς λέει –πρόσθεσε– νὰ ἐγκαταλείψουμε τὸν κόσμο οὔτε μᾶς λέει νὰ πάψουμε νὰ ἐνδιαφερόμαστε γιὰ πράγματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς μας. Μᾶς λέει νὰ κάνουμε σωστὴ ἀξιολόγηση τῶν πραγμάτων... Νὰ λοιπὸν ἡ χρησιμότητα καὶ ἡ πολυτιμότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία μᾶς λέει ἀλήθειες ποὺ ἄλλοι μᾶς κρύβουν γιατί δὲν θέλουν αὐτὲς οἱ ἀλήθειες νὰ ἀκουστοῦν εὐρύτερα. Γιατὶ δὲν θέλουν ὁ λαὸς μας νὰ ἀποκτήσει ἐλπίδα, νὰ ἀποκτήσει σταθερὰ ἐρείσματα καὶ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο νὰ στηρίξει τὴ θεοσέβειά του, τὴν πίστη του πρὸς τὴν Ἁγία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία». Χαρακτήρισε ἀκόμη στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος τὴν θεοσέβεια ὡς «ὄπλο» τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ, ὡς «ἀκατα-

μάχητη δύναμη» ποὺ συμβάλλει ὥστε νὰ ἀτενίζουμε ὡς χώρα τὸ μέλλον μὲ αἰσιοδοξία καὶ νέες προοπτικές. Ἡ θεοσέβεια εἶναι αὐτὴ ποὺ μᾶς κάνει νὰ «μὴν βλέπουμε τὸ μέλλον μαῦρο, ἀπαισιόδοξο, χωρὶς ἐλπίδα, ὅπως πολλοὶ ἄνθρωποι σήμερα τείνουν νὰ πιστέψουν», τόνισε.

Καταλήγοντας ὁ Μακαριώτατος ἐπεσήμανε πὼς ἀποτελεῖ προνόμιο καὶ εὐνοία γιὰ τὸν κάθε πιστὸ νὰ ἀκούει τὸν λόγο τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐπιμερίζεται τὸν ἀγώνα της ποὺ μοναδικὸ στόχο ἔχει τὴν βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Εὐχήθηκε μάλιστα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐορτῆς τοῦ Ἀγίου Διονυσίου σ' ὅλους τοὺς πιστοὺς νὰ μὴν ἀποπροσανατολίζονται ἀπὸ τὸν στόχο τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ὅτι κατὰ τὴ διάρκεια τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Μακαριώτατος μνημόνευσε τὸν μακαριστὸ Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Δημήτριο, μὲ τὴ συμπλήρωση δέκα χρόνων ἀπὸ τὸ θάνατό του. Μὲ τὸν μακαριστὸ Πατριάρχη Δημήτριο ὁ Μακαριώτατος συνδεόταν μὲ ἄρρηκτους δεσμοὺς φιλίας καὶ εἰλικρινοῦς ἀγάπης.

(3.10.2001)

(Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ)

Στὴν διάκριση μεταξὺ ἐθνικισμοῦ καὶ πατριωτισμοῦ προέβη σήμερα στὸ κήρυγμά του ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς 82ης ἐπετείου ἀπελευθέρωσης τῆς Ἑλλάδος, ἐνῶ παράλληλα ἐπαίνεσε τὴ στροφή τῆς νεολαίας πρὸς ἠθικὲς ἀρχὲς καὶ πνευματικὲς ἀξίες καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησία, χαρακτηρίζοντάς τὴν ἐλπιδοφόρο μῆνυμα γιὰ τὸ Ἕθνος καὶ τὴν πατρίδα.

Ἀναφερόμενος μετὰ τὸ πέρας τῆς Δοξολογίας στοὺς ἀγῶνες καὶ τίς θυσίες τῶν προγόνων μας, ἡρώων καὶ ἀγωνιστῶν τῆς πατρίδος μας, ὁ Μακαριώτατος ἐπεσήμανε ὅτι, «ὁ λόγος γιὰ τὴν πατρίδα δὲν εἶναι ἐθνικισμός, ὅπως μερικοὶ κάποτε θέλησαν νὰ χαρακτηρίσουν αὐτὸ τὸ λόγο. Ὁ λόγος γιὰ τὴν πατρίδα εἶναι λόγος πατριωτικός. Εἶναι λόγος ἀνάγκης ψυχῆς καὶ συνειδήσεως ἐπεὶδὴ οἱ ἄνθρωποι ζοῦμε μὲν κάθε στιγμή, ἔχουμε ὅμως ἀνάγκη ἀπὸ ὁράματα... Ὁ λόγος γιὰ τὴν πατρίδα εἶναι λόγος γιὰ τὴ φυλὴ μας, γιὰ τὴ θρησκεία μας καὶ γιὰ τὴ γλώσσα μας, τὰ στοιχεῖα αὐτὰ δηλαδὴ, τὰ ὁποῖα συνθέτουν τὴν ἰδιοπροσωπία μας καὶ τὴν ταυτότητά μας. Ὁ λόγος γιὰ τὴν πατρίδα εἶναι λόγος γιὰ τὴν ἱστορία καὶ τὴν παράδοση αὐτοῦ τοῦ τόπου...».

«Ὅποιος ξεχνάει τὴν πατρίδα αὐτὸς εἶναι κατα-

δικασμένος νὰ μείνει χωρίς πατρίδα» τόνισε ὁ Μακαριώτατος. Γιὰ νὰ προσθέσει εὐθύς ἀμέσως ὅτι «αὐτὸς ποὺ δὲν τιμᾷ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς προγόνους του, τοὺς ἥρωες καὶ τοὺς γενναίους ἀγωνιστές, ποὺ ἔπесαν θυσιαζόμενοι γιὰ τὰ ἰδανικά αὐτῆς τῆς φυλῆς καὶ αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ, αὐτὸς εἶναι ἀνάξιος νὰ λέγεται Ἕλληνας. Καὶ ἀκόμη εἶναι ἀνάξιος νὰ διεκδικεῖ δικαιώματα σ' αὐτὸν τὸν τόπο. Γιατὶ δικαιώματα δύνανται νὰ διεκδικοῦν μόνο ὅσοι βαδίζουμε πάνω στὰ ἀχνάρια τῶν προγόνων μας, ἀχνάρια τὰ ὁποῖα εἶναι ἔντονα διαποτισμένα ἀπὸ τὴν Ὁρθοδοξία καὶ τὸν σεβασμὸ στὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο καὶ στὴν ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια. Ἄν αὐτὰ κάποτε ἐμεῖς τὰ ἐγκαταλείψουμε, τότε ἀπέραντα θὰ φτωχύνει ἡ ζωὴ μας».

Στὴ συνέχεια ὁ Μακαριώτατος ὑπογράμμισε ὅτι «ἐὰν ἔχουμε κάτι νὰ προβάλλουμε στὴ διεθνή κοινότητα εἶναι ἀκριβῶς αὐτὰ τὰ ἰδανικά, αὐτὰ τὰ ἰδεώδη καὶ αὐτὰ τὰ ὁράματα γιὰ μιὰ ζωὴ ποὺ εἶναι διαποτισμένη ἀπὸ τὶς ἠθικὲς ἀρχὲς καὶ ἀξίες αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ ποὺ γεννήθηκε καὶ μεγάλωσε καὶ ἀναπτύχθηκε σ' αὐτὸ τὸ Ἔθνος».

Λαμβάνοντας ἀφορμὴ μάλιστα ἀπὸ τὸ ἐλπιδοφόρο γεγονός ὅτι ἀρκετοὶ νέοι εἶχαν κατακλύσει σήμερα τὸν Καθεδρικό ναό, ἀποδεικνύοντας ἐμπράκτως τὴ στροφή τῆς νεολαίας πρὸς τὶς ἠθικὲς ἀρχὲς καὶ πνευματικὲς ἀξίες, πρὸς τὴν Ἐκκλησία καὶ τὴν Πατρίδα, ὁ Μακαριώτατος ἐπαίνεσε στὸ ὄνομα τῶν παρευρισκομένων νέων ὁλόκληρη τὴ νεολαία τῆς χώρας μας. Ἐμφανῶς συγκινημένος ἀπὸ τὴν παρουσία τους ὁ Μακαριώτατος ὑποστήριξε ὅτι ἡ νεολαία μας δὲν ἔχει παρασυρθεῖ ἀπὸ τὰ πλάνη συνθήματα τῆς ἐποχῆς, ἀλλὰ «ἐξακολουθεῖ μέσα ἀπὸ τὰ ζώπυρα τῆς καρδιᾶς της νὰ διασώζει τὴν τιμὴ γιὰ τὴν πατρίδα, γιὰ τὴν οἰκογένεια, γιὰ τὴ θρησκεία, γιὰ τὴν ἐλευθερία, γιὰ τὴν ἀγάπη, γιὰ τὴν ἰσότητα καὶ γιὰ ὅλες ἐκεῖνες τὶς μεγάλες ἀρετὲς ποὺ πλουτίζουν τὴν ἀνθρωπότητα καὶ ἀποτελοῦν γιὰ μᾶς τοὺς Ἕλληνες μιὰ αὐτονόητη πραγματικότητα».

«Ἡ νεολαία μας τὸν τελευταῖο καιρὸ ἀπέδειξε ὅτι ἔχει μέσα της πνευματικὸ πλοῦτο καὶ πνευματικὸ περιεχόμενο» εἶπε χαρακτηριστικὰ ὁ Μακαριώτατος. «Βλέπουμε –συμπλήρωσε– αὐτὰ τὰ παιδιά νὰ δηλώνουν χωρίς φόβο καὶ χωρίς καμιά ἐπιφύλαξη ὅτι πιστεύουν στὸν Θεό, ὅτι πιστεύουν στὴν πατρίδα, ὅτι ζητοῦν τὴ θαλπωρὴ τῆς οἰκογένειας, ὅτι θέλουν νὰ βαδίζουν στὰ ἀχνάρια τῶν προγόνων τους».

Καταλήγοντας ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε στὴν σημασία ποὺ ἀποδίδει πλέον ἡ ἀνθρωπότητα στὶς ἠθικὲς ἀρχὲς καὶ ἀξίες, ἰδιαίτερα μετὰ τὸ τρομοκρατικὸ ἀποτρόπαιο χτύπημα τῆς 11ης Σεπτεμβρίου στὶς ΗΠΑ, ἐπισημαίνοντας τὴν ἀξία τῶν εὐαγγελικῶν ρήσεων στὴ ζωὴ μας. Γιατὶ ὅπως μὲ νόημα εἶπε «ἡ ζωὴ μας δὲν κινδυνεύει οὔτε ἀπὸ τὸν Χριστό, οὔτε ἀπὸ τὴν πατρίδα, οὔτε ἀπὸ τὶς ἠθικὲς ἀρχὲς καὶ πνευματικὲς ἀξίες. Ἡ ζωὴ μας κινδυνεύει ἀπὸ τὶς ἀδικίες, ἀπὸ τὴν ἀποστασία τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ τὴν ἀπάρνηση τῶν ἠθικῶν ἀρχῶν».

Σημειώνεται ὅτι μὲ τὸν Μακαριώτατο συλλειτουργήσκει σήμερα ὁ Μητροπολίτης Ἑάνθης καὶ Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων, ἐνῶ στὴ Δοξολογία ἔλαβε μέρος καὶ ὁ Μητροπολίτης Σερβίων καὶ Κοζάνης κ. Ἀμβρόσιος.

(7.10.2001)

(Ἐκ τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ)

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος θὰ βρῖσκεται ἀπὸ τὸ ἀπόγευμα τῆς Κυριακῆς τῆς 14ης Ὀκτωβρίου ἕως καὶ τὴν Τρίτη 16 Ὀκτωβρίου στὴ Φρανκφούρτη, προκειμένου νὰ ἐπισκεφθεῖ τὴ Διεθνή Ἐκθεση Βιβλίου, καί, εἰδικότερα, τὸ περίπτερο τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

(12.10.2001)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Στὴν μακραίωνη ἱστορικὴ παράδοση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ποὺ θέλει τὸν ἐπίσκοπο ὄχι μόνο ὡς ἀπλὸ ποιμενάρχη ἀλλὰ καὶ πνευματικὸ ταγὸ καὶ ὡς ἐπικεφαλῆς ἐθνικῶν διεκδικήσεων, ἀναφέρθηκε σήμερα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς χειροτονίας τοῦ νέου ἐπισκόπου Σαλῶνων κ. Θεολόγου Ἀποστολίδη, Ἀρχιγραμματέα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἡ χειροτονία τοῦ 35χρονοῦ βοηθοῦ ἐπισκόπου Σαλῶνων κ. Θεολόγου προκάλεσε τὴν ἀφορμὴ στὸν Μακαριώτατο γιὰ νὰ ἀναφερθεῖ σὲ τρία σημαντικὰ στοιχεῖα ποὺ συνδέθηκαν ἔμμεσα ἢ ἄμεσα μ' αὐτὴ. Συγκεκριμένα ὁ Μακαριώτατος ἐκθείασε πρῶτον, τὴν ἐνότητα ποὺ ἐπέδειξε ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας κατὰ τὶς πρόσφατες ἐργασίες της. Ἐνότητα ἡ ὁποία, ὅπως χαρακτηριστικὰ εἶπε, ἐκφράστηκε

καὶ ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν ψήφων (65) μὲ τις ὁποῖες ἐξελέγη ὁ νεοχειροτονούμενος βοηθὸς ἐπίσκοπος τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμπάσης ἐπισκοπῆς Σαλῶνων. Δεύτερον ὁ Μακαριώτατος ἐπεσήμανε τὴν ἀξιοποίηση ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τῶν νέων κληρικῶν ποὺ διακονοῦν τὸν λαὸ καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ δεικνύει πρὸς αὐτοὺς κάνοντας ταυτόχρονα ἔκκληση πρὸς τοὺς νέους τῆς πατρίδος μας νὰ εἰσέλθουν εἰς τὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου καὶ νὰ ὑπηρετήσουν τὴν Ἀγιωτάτη Ἐκκλησία μας. Καὶ τρίτον, ὑπογράμμισε τὸ σεβασμὸ ποὺ πάντοτε ἐπιδεικνύει ἡ Ἐκκλησία στὴν ἀξιοκρατικὴ ἐπιλογή τῶν στελεχῶν της.

«Εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ παράδοσή μας, ἡ μακραίωνη, ἡ ποτισμένη μὲ τὰ αἵματα τῶν μαρτύρων καὶ τῶν ὁσίων ἀλλὰ καὶ τῶν ἀγωνιστῶν τῆς πατρίδος μας θέλει τοὺς κληρικούς μας ὄχι μόνο πνευματικούς ταγούς καὶ ποιμένες τοῦ λαοῦ ἀλλὰ καὶ ἐπικεφαλῆς τῶν ἐθνικῶν διεκδικήσεων καὶ συμφερόντων, ἔστω καὶ ἂν τοῦτο εἶναι δυνατό νὰ παρεξηγεῖται καὶ νὰ θεωρεῖται ὅτι πλήττει τάχα τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας μας», εἶπε ὁ Μακαριώτατος. «Αὐτὴν τὴν παράδοση –πρόσθεσε– τὴν τιμοῦμε καὶ θὰ τὴν τιμήσουμε. Καὶ πρέπει νὰ τὴν τιμοῦμε ἰδιαίτερος σ' αὐτοὺς τοὺς χαλεποὺς καιροὺς, ὅπου οἱ ἄνθρωποι προστρέχουν καὶ προσβλέπουν πρὸς τὴν Ἐκκλησία καὶ πρὸς τοὺς ποιμένας των, καὶ ὡς πρὸς πνευματικούς ταγούς καὶ ποιμενάρχας ἀλλὰ καὶ ὡς ἐθνικούς ἀνθρώπους ποὺ μὲ συνείδησιν ἱεροπρεπὴ καὶ ἐθνοπρεπὴ ἐπιτελοῦν τὰ χρέη καὶ τὰ καθήκοντά των μέσα εἰς τὸν κόσμον».

Ἀπευθυνόμενος ὁ Μακαριώτατος πρὸς τὸν νεοχειροτονούμενο ἐπίσκοπο Σαλῶνων, καὶ ἀφοῦ προηγουμένως λεπτομερῶς ἐπεσήμανε τὰ πλούσια χαρίσματά του, τὸ ἐκκλησιαστικὸ φρόνημα ἀπὸ τὸ ὁποῖο διακατέχεται, τὶς θεολογικὰς γνώσεις ποὺ διακαίωσαν τὶς ἐλπίδες καὶ προσδοκίες τῆς ἐπιλογῆς, τὴν ἀπλότητα, τὴν λιτότητα καὶ τὴν προσήνεια τοῦ χαρακτήρα τοῦ κ. Θεολόγου εἶπε:

«Ἡ ἐκλογή σου ἀπέδειξε πρῶτον τὴν ἐνότητα τῆς Ἱεραρχίας. Ἀπέδειξε ὅτι οἱ ὑπεύθυνοι ταγοὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἐπίσκοποι τοῦ Θεοῦ, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ διαφέρουν μεταξύ των ὡς πρὸς τὴν ἀντιμετώπιση ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων, ἐν τούτοις ὅταν πρόκειται νὰ ἐπαινέσουν τὴν ἀρετὴν καὶ νὰ ἐκφράσουν τὴν ἐκτίμησίν των εἰς πρόσωπα τῆς Ἐκκλησίας ἐνώνονται εἰς ἓνα σῶμα γιὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι οὐσιαστικῶς εἴμαστε πάντοτε ἐνωμένοι ἐν Χριστῷ, ἔστω καὶ ἂν ὑπάρχουν μι-

κρὲς διαφορὲς, οἱ ὁποῖες μᾶς χωρίζουν. Αὐτὴ ἡ ἐνότης τοῦ σώματος τῶν Ἱεραρχῶν ἐπεκτείνεται ὅπως εἶναι φυσικὸ καὶ εἰς ὁλόκληρο τὸ σῶμα τῶν πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας μας, στὸ σῶμα τοῦ ἡγιασμένου Κυρίου μας. Διὰ τοῦτο ὁμίλησα διὰ πολυσημάτων συμβολικῶν, ἢ ὁποῖα εἰς τὰς παρούσας ἡμέρας προσλαμβάνει ὅλως ἰδιαίτερη σημασία».

Καὶ συνέχισε: «Εἰς τὸ πρόσωπόν σου, δεύτερο, ἡ Ἱεραρχία ἠθέλησε νὰ ἐπαινέσει καὶ νὰ δώσει τὴν προτίμησίν της εἰς ἓνα νέο ἄνδρα, σὲ ἓνα νέο κατὰ τὴν ἡλικίαν ἄνθρωπον. Ἀνυψώσεαι εἰς τὸν ἐπισκοπικὸ βαθμὸ εἰς ἡλικίαν μόλις 35 ἐτῶν, πράγμα τὸ ὁποῖο ἔχει καταστήσει νὰ εἶναι πολὺ σπάνιον, εἰς τὰ ἱστορικὰ τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἀλλὰ ὡστόσο, ἡ Ἱεραρχία ἀπέδειξε ὅτι ἐμπιστεύεται τοὺς νέους καὶ γνωρίζει ὅτι σὰν καὶ σὲνα ὑπάρχουν πάρα πολλοὶ ἄλλοι... Καὶ προσβλέπει ἡ Ἐκκλησία μας πρὸς τοὺς νέους ἀνθρώπους... Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπέδειξε καὶ διακήρυξε καὶ μὲ τὴν ἰδικὴν σου ψηφοφορίαν, ὅτι τοὺς ἐμπιστεύεται».

«Δράττομαι τούτην τὴν ὥρα τῆς εὐκαιρίας –συμπλήρωσε– γιὰ νὰ διαλαλήσω καὶ νὰ διακηρύξω πρὸς ὅλα τὰ νέα παιδιά τῆς πατρίδος μας νὰ προσέλθουν εἰς τὶς τάξεις τοῦ ἱεροῦ κλήρου. Ἡ μητέρα μας Ἐκκλησία ἔχει ἀνοικτὰς τὶς ἀγκάλες γιὰ νὰ ὑποδεχθεῖ κάθε ἕναν, ὁ ὁποῖος ἔρχεται μὲ φόβο Θεοῦ, μὲ πίστη καὶ μὲ ἀγάπη. Καὶ εἶναι ἔτοιμη ἡ μητέρα μας Ἐκκλησία, νὰ ἀξιολογήσει καὶ νὰ ἀξιοποιήσῃ τὰ χαρίσματα ἐνὸς ἐκάστου, πράγμα τὸ ὁποῖο ἐπιβεβαιώνεται καὶ μὲ τὴν ἰδικὴν σου ἀνωτάτη ἐπιλογήν».

Καταλήγοντας, ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε κατὰ τρίτον, στὴν ἀξιοκρατίαν ποὺ ἐπιβάλλεται πάντοτε νὰ χαρακτηρίζει τὶς ἐπιλογὰς ὧν μας καὶ ἐπεσήμανε τὸ πῶς λειτουργεῖ αὐτὴ μέσα στὴν Ἐκκλησία. «Ἡ ἀξιοκρατία, τόνισε, εἶναι πολὺ φυσικὸ καὶ λογικὸ νὰ ἀποτελεῖ αἷτημα τοῦ κάθε σεμνοῦ ἀνθρώπου, ὁ ὁποῖος προσφέρει καὶ προσφέρεται. Ἡ Ἐκκλησία ἰδιαίτερος πρέπει πάντοτε νὰ ἀποτελεῖ τὸν χώρον ὅπου ἡ ἀξιοκρατία γίνεται πραγματικότης καὶ ὅπου οἱ ἄξιοι ἐπιλέγονται ἀφοῦ ἐπισημανθοῦν προηγουμένως καὶ ἀνυψῶνται ἀναλόγως μὲ τὰ χαρίσματά των».

Χαρακτηριστικὸ τῆς ἐνότητος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης ποὺ δείχνει ἡ Ἐκκλησία σὲ νέους ἄξιους κληρικούς, ὅπως ὁ νεοχειροτονούμενος ἐπίσκοπος Σαλῶνων Θεολόγος, ἀποτελεῖ καὶ τὸ γεγονὸς τῆς παρουσίας καὶ συμμετοχῆς στὴν χειροτονία 31 Ἀρχιερέων

ἀλλὰ καὶ πλήθους κληρικῶν καὶ λαοῦ.

(14.10.2001)

(Ἐκ τοῦ Καθεδρικοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ)

Στὴν ἀσφάλεια καὶ βεβαιότητα ποὺ αἰσθάνεται κανεὶς ὅταν θρίσκειται κοντὰ στὴν Ἐκκλησία ἀλλὰ καὶ στὴν ἀνάγκη πνευματικῆς οἰκοδομῆς καὶ ἐνίσχυσης τῆς πίστεως τοῦ Ὁρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἰδιαίτερα στὴν σημερινὴ ἐποχὴ ἀναφέρθηκε στὸ σημερινὸ κήρυγμά του, ἀπὸ τὸν πανηγυρίζοντα Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Λουκᾶ Πατησίων, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος. Ἐπαίνεσε ταυτόχρονα τὸ ἱεραποστολικό, φιλανθρωπικὸ καὶ κοινωνικὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελεῖται στὴν δραστήρια αὐτὴ ἐνορία χαρακτηρίζοντάς το πρωτότυπο. Ἐπεσήμανε μάλιστα τρία βασικὰ ἔργα τῆς ἐνορίας, τὸ ἴδρυμα Στέγης Ἀγαμῆς Μητέρας, τὴ λειτουργία Internet Cafe καὶ τὸ Κέντρο Ἐνοριακῆς ἀγάπης (Σπίτι Γαλήνης Χριστοῦ), τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν ἐμπράκτως τὴν προσφορὰ ἀγάπης τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν πάσχοντα καὶ τὸν ἔχοντα ἀνάγκη ἄνθρωπο.

«Σήμερα ὅλος ὁ κόσμος θρίσκειται σὲ μία γενικὴ ἀναστάτωση. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι στήριξαν τὴν εὐτυχία καὶ τὴν ἐλπίδα τους στὰ ὑλικά ἀγαθὰ καὶ στὸν ὑλικὸ παράγοντα. Καὶ ἦρθε ἓνα γεγονὸς ἀποτρόπαιο βεβαίως ἀπὸ τὴ φύση του καὶ καταδικαστέο γιὰ νὰ γκρεμίσει ὅλους ἐκείνους τοὺς “ὕλικους πύργους”, ὅπου οἱ ἄνθρωποι εἶχαν στηρίζει τὴν εὐτυχία τους. Καὶ ἀπεδείχθη τελικὰ ὅτι δὲν εἶναι μόνον τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα χαρίζουν τὴν σταθερότητα καὶ τὴ βεβαιότητα. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλες πραγματικότητες..., τόνισε χαρακτηριστικὰ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. Πᾶ νὰ προσθέσει εὐθύς ἀμέσως ὅτι «τὸ μυστικό, ὅπως γνωρίζουμε ἐμεῖς, τῆς εὐτυχίας καὶ σωτηρίας τοῦ κόσμου εἶναι ὁ Χριστὸς μας, εἶναι τὸ Εὐαγγέλιό Του, μὲ τὸ ὁποῖο μᾶς ἐφοδίασε μὲ τὴν ἀλήθεια Του. Σήμερα αἰσθανόμαστε τὴν ἀνάγκη νὰ βροῦμε ἓνα ἔρεισμα πνευματικό, ποὺ θὰ πρόσφερε τὴ σταθερότητα καὶ τὴν ἐλπίδα μέσα στὴν καρδιά μας».

«Οἱ Ἕλληνες –πρόσθεσε– δὲν ἄργησαν νὰ τὸ βροῦν. Μπορεῖ νὰ πέρασε κάποια περίοδος ποὺ ἡ πίστη καὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ θρίσκονταν στὸ περιθώριο. Τώρα ὅμως τὴν ἀνακαλοῦν στὴν ἐνέργεια οἱ ἴδιοι οἱ πιστοί. Καὶ βλέπουμε κάθε ἡμέρα καὶ στὶς δημοσκοπήσεις ὅτι δίδονται ψηλὰ ποσοστὰ, ποὺ φθάνουν τὸ 80%, στὴν ἐμπιστοσύνη ποὺ τρέφει ὁ λαὸς μας

πρὸς τὸ θεσμὸ τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτὰ ὅλα δείχνουν ὅτι ὁ λαὸς μας στὸ βάθος δὲν ἔχει ἀλλοτριωθεῖ παρὰ τὶς προσπάθειες οἱ ὁποῖες ἔγιναν. Διασώζει καὶ διατηρεῖ ἀκόμη τὶς βάσεις καὶ τὰ θεμέλια τῆς πνευματικῆς του ζωῆς. Μπορεῖ πρὸς καιρὸν νὰ ἔχει ὑποχρεωθεῖ νὰ ἐγκαταλείψει κάποιες πρακτικὲς ἀλλὰ κατὰ βάθος παραμένει χριστιανὸς ὀρθόδοξος».

«Ὁ τόπος αὐτὸς –συμπλήρωσε ὁ Μακαριώτατος– ἔχει περᾶσει πολλὰς δοκιμασίες, ὅμως κατόρθωσε νὰ ξεπεράσει τὶς δοκιμασίες καὶ τὶς περιστάσεις πολὺ πιὸ δύσκολες ἀπὸ ὅτι οἱ σημερινές, χάρι στὴν πίστη τὴν ὁποία εἶχε. Πίστη ζωντανὴ καὶ δυνατὴ ποὺ νεύρωνε τὸν ἑαυτὸ τοῦ κάθε Ὁρθοδόξου χριστιανοῦ καὶ τὸν βοηθοῦσε νὰ ἀνταπεξέλθει στὶς δυσκολίες καὶ ἀντιξοότητες τῆς ζωῆς. Ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς ἔχει δοκιμάσει πάνω στὸν ἑαυτὸ του τὴν πείρα τῆς Χάριτος καὶ εὐλογίας τοῦ Θεοῦ».

«Σὲ χρόνους εἰρηνικούς, μπορεῖ κανεὶς νὰ κάνει φιλοσοφίες καὶ νὰ ἀμφισβητεῖ τὴ δύναμη τοῦ Θεοῦ. Σὲ χρόνους ὅμως, ὅπως εἶναι οἱ δικοὶ μας, μεγάλης ἀνάγκης τότε ὅλα αὐτὰ πηγαίνουν στὸ περιθώριο. Καὶ τί μένει; Ἐκεῖνο μόνον ποὺ στηρίζει τὸν ἄνθρωπο. Καὶ αὐτὸ εἶναι ὁ Χριστὸς, ποὺ χαρίζει τὴ σωτηρία. Ὡς Χριστιανοὶ δικαιούμαστε νὰ αἰσθανόμαστε ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια καὶ βεβαιότητα. Νὰ μὴν ἐπιτρέπουμε νὰ κυριευόμαστε ἀπὸ τὸν πανικὸ μπροστά στὶς δυσκολίες καὶ ἀντιξοότητες τῆς ζωῆς. Δικαιούμαστε ἐμεῖς οἱ Ὁρθόδοξοι πιστοί, νὰ νιώθουμε τὴν ἐλπίδα νὰ εἶναι κοντὰ μας», ὑπογράμμισε ὁ Μακαριώτατος.

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Μακαριώτατος ἐπαίνεσε τοὺς κληρικούς καὶ λαϊκοὺς ἐθελοντὲς τῆς ἐνορίας γιὰ τὴν φιλανθρωπικὴ καὶ κοινωνικὴ δραστηριότητα ποὺ ἐπιδεκνύουν, κάνοντας πράξη τὶς ἀρχὲς τοῦ Εὐαγγελίου. Ἀναφέρθηκε μάλιστα στὴ σημασία ποὺ ἔχει γιὰ τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς κατατρεγμένους τῆς περιοχῆς ἡ λειτουργία τοῦ Κέντρου Ἐνοριακῆς Ἀγάπης (Σπίτι Γαλήνης) ἐκ τοῦ ὁποῖου καθημερινὰ διανέμονται 100 μερίδες φαγητοῦ. Ἐπίσης χαρακτήρισε πρωτοτυπία στὴν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος τὴ ἐδῶ καὶ ἓνα μῆνα λειτουργία τῆς Στέγης Ἀγαμῆς Μητέρας στὸ πλαίσιο τῆς ἐνορίας, ἡ ὁποία, ὅπως εἶπε, φιλοξενεῖ καὶ κακοποιημένες γυναῖκες - μητέρες, δείχνοντας τὴ θαλπωρὴ, τὴν φροντίδα καὶ τὴν ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας. Τέλος, ὁ Μακαριώτατος μίλησε γιὰ τὴ λειτουργία στὴν ἐνορία τοῦ Ἀγίου Λουκᾶ, τοῦ Internet Cafe, ἡ ὁποία ἔχει ὡς ἀπώτερο σκοπὸ τὴν γαλούχηση τῆς νεολαίας στὰ πνευμα-

τικά νάματα τῆς πίστεως μας ἀλλὰ καὶ τὴν θωράκισή τῆς, ἀπὸ κάθε τι ποὺ συνιστᾷ ἀπειλή, ὅπως λ.χ. τὰ ναρκαωτικά.

(18.10.2001)

(Ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Λουκᾶ Πατησίων)

Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ἐνισχύει τὸ πρόγραμμα ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καμπάλας καὶ πάσης Οὐγκάντας

Τὶς ὁλόθερμες εὐχαριστίες τοῦ γιὰ τὴν πολὺ-πλευρῇ ἡθικὴ καὶ οἰκονομικὴ ὑποστήριξη τοῦ προγράμματος ἱατρικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Καμπάλας καὶ πάσης Οὐγκάντας ἐξέφρασε μὲ ἐπιστολὴ τοῦ πρὸς τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλο ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας κ. Ἰωνᾶς.

Ὅπως εἶναι γνωστὸ, ὁμάδα κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἱατρῶν, ποὺ συνεστήθη μὲ πρωτοβουλία τοῦ Προκαθημένου τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, ἔχει ὑλοποιήσει μὲ ἐπιτυχία, ἀπὸ τὸν Μάρτιο τοῦ 1999 μέχρι σήμερα, τόσο τὸ πρόγραμμα ἀναδιοργάνωσης καὶ ἐπαναλειτουργίας τοῦ Ἱεραποστολικοῦ Νοσοκομείου τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὴν περιοχὴ Ναμουγκόνα τῆς Καμπάλας, ὅσο καὶ τὸ πρόγραμμα παροχῆς ἱατροφαρμακευτικῆς περίθαλψης στοὺς πάσχοντες Ἀφρικανοὺς ἀδελφούς μας.

Μάλιστα μέχρι στιγμῆς ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν ἔχει διαθέσει γιὰ τὴν κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χειμαζόμενης περιοχῆς τὸ συνολικὸ ποσὸ τῶν 22.000 δολαρίων Η.Π.Α.

(19.10.2001)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Ἐθιμοτυπικὴ ἐπίσκεψη τοῦ πρέσβη τῶν Η.Π.Α. στὸν Μακαριώτατο

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Χριστόδουλος δέχθηκε σήμερα στὶς 3 τὸ μεσημέρι στὸ Ἀρχιεπισκοπικὸ Μέγαρο σὲ ἐθιμοτυπικὴ ἐπίσκεψη τὸν Πρέσβη τῶν Η.Π.Α. στὴν Ἀθήνα κ. Thomas Miller.

Κατὰ τὴν διάρκειά τῆς συνάντησής τους, ποὺ διήρκεσε περίπου μία ὥρα, ἔγινε, σὲ ἐγκάρδιο κλίμα, ἀνταλλαγὴ ἀπόψεων γιὰ θέματα κοινού

ἐνδιαφέροντος. Ἰδιαιτέρως ὁ Μακαριώτατος καταδίκασε τὴν ἀποτρόπαιη καὶ ἀπάνθρωπη τρομοκρατικὴ ἐνέργεια τῆς 11ης Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. καὶ ἐξέφρασε τὴν ἀμέριστη καὶ βαθύτατη συμπάθειά τοῦ πρὸς τοὺς οἰκείους τῶν θυμάτων καὶ ἐν γένει πρὸς τὸ Ἀμερικανικὸ Ἔθνος.

(26.10.2001)

(Ἐκ τοῦ Γραφείου Τύπου)

Today at 3:p.m. at the Archdiocesan Mansion, His Beatitude Archbishop Christodoulos of Athens and All Greece received the new United States Ambassador H.E. Thomas Miller.

The visit, which was characterized by a warmth of spirit, lasted about one hour, and included an exchange of views about subjects of common interest. His Beatitude repeated his condemnation of the criminal and inhuman terrorist attack of September 11. He went on to express his fullest and deepest sympathy towards the families of the victims and all of the American people.

(26.10.2001)

(The Press Office Holy Archdiocese of Athens)

ΙΕΡΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΙΣ

Ἱερά Μητρόπολις Δημητριάδος

Πνευματικὸ Κέντρο στὴ Σούρπη Ἀλμυροῦ

Ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνάτιος σήμερα Πέμπτη 18 Ὀκτωβρίου 2001 καὶ ὥρα 6 μ.μ. θὰ τελέσει τὸν ἀγιασμό τῶν ἐγκαινίων τοῦ νέου ἐνοριακοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τοῦ Ἱ. Ν. Ἀγίας Παρασκευῆς Σούρπης. Τὸ Πνευματικὸ Κέντρο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ κτίσθηκε ἐκ θεμελίων μὲ τὴν ἐπίβλεψη καὶ τὶς ἀνύστακτες προσπάθειες τοῦ ἐφημερίου π. Γεωργίου Μπέκα καὶ θὰ στεγάσει τὶς κατηχητικὲς καὶ ποιμαντικὲς δραστηριότητες τῆς ἐνορίας.

Ἑορτὴ τῶν Ἀστυνομικῶν

Μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς μνήμης τοῦ Ἀγίου Ἀρτεμίου, προστάτου τῶν Ἀστυνομικῶν, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιος θὰ χοροστατήσῃ στὸν πανηγυρικὸ ἐσπερινὸ ποὺ θὰ τελεστῇ τὴν Παρασκευὴ 19 Ὀκτωβρίου 2001 καὶ ὥρα

6.30 μ.μ. στὸν Ἱ. Ναὸ Ἀγίων Κοσμά τοῦ Αἰτωλοῦ καὶ Ἀρτεμίου στὸ Βόλο. Τὸ Σάββατο 20 Ὀκτωβρίου 2001, ἀνήμερα τῆς ἐορτῆς, καὶ ὥρα 11.30 π.μ., θὰ τελεστεῖ δοξολογία στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Νικολάου Βόλου, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος καὶ Ἀλμυροῦ κ. Ἰγνατίου, ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ προστάτου τῶν Ἀστυνομικῶν Ἀγίου Ἀρτεμίου.

Ἑναρξη μαθημάτων
παιδικῆς καὶ νεανικῆς χορωδίας

Τὸ Σάββατο 20 Ὀκτωβρίου 2001 καὶ ὥρα 12 τὸ μεσημέρι στὸ Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱ. Μητροπόλεως ξεκινοῦν μὲ τὸν ἀγιασμό ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιο, τὰ μαθήματα τῆς Παιδικῆς καὶ Νεανικῆς Χορωδίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Δημητριάδος. Ἡ Χορωδία αὐτὴ ἀποτελεῖ μία νέα προσπάθεια τῆς Μητροπόλεώς μας ποὺ σκοπὸ ἔχει τὴν μουσικὴ δραστηριοποίηση τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων μέσα στὸ χώρο τῆς Ἐκκλησίας καθὼς καὶ τὴν συμμετοχὴ τῆς σὲ ἐκδηλώσεις σὲ τοπικὸ ἀλλὰ καὶ πανελλήνιο ἐπίπεδο.

(18.10.2001)

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ὑποδοχὴ τῶν ἱερῶν λειψάνων τοῦ Ἀγίου
Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου

Τὴν Πέμπτη, 25 Ὀκτωβρίου 2001, ἡ πόλη τοῦ Βόλου θὰ ὑποδεχθεῖ πανηγυρικὰ τεμάχιο τῶν Ἱερῶν Λειψάνων τοῦ Ἀγίου Μεγαλομάρτυρος Δημητρίου τοῦ Μυροβλήτου προερχόμενο ἀπὸ τὴν πόλη τῆς Θεσσαλονίκης. Ἡ ὑποδοχὴ θὰ γίνῃ στίς 6 μ.μ. στὴν γέφυρα τῆς Νέας Δημητριάδος ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δημητριάδος κ. Ἰγνάτιο καὶ στὴ συνέχεια ἐν πομπῇ κληρὸς καὶ λαὸς θὰ κατευθυνθοῦν στὸν Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἀγίου Δημητρίου ὅπου θὰ ψαλεῖ Μέγας Πολυαρχιερατικὸς Ἑσπερινός. Τὸ τεμάχιο τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου δωρίζεται στὸν Ἱερὸ Ναὸ Ἀγίου Δημητρίου Νέας Δημητριάδος προνοία τοῦ Παναγιωτάτου Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης κ.κ. Παντελεήμονος τοῦ Β', μετὰ ἀπὸ παράκληση τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Δημητριάδος κ. Ἰγνατίου.

Διαβαλκανικὴ συνάντηση γιὰ θέματα νεότητας

Ξεκίνησε σήμερα Τετάρτη 24 Ὀκτωβρίου 2001 ἡ διαβαλκανικὴ συνάντηση γιὰ θέματα ποιμαντικῆς τῆς νεότητος στὸν Βόλο. Στὴν συνάντηση λαμβάνουν μέρος ἀντιπροσωπεῖς ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Βάρνας καὶ Πρεσλάβας τῆς Βουλγαρίας, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη κ. Κύριλλο, ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴ Βρανίων τῆς Σερβίας, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἐπίσκοπο κ. Παχώμιο, ἀπὸ τὴν Ἐπισκοπὴ Καρανσέμπες τῆς Ρουμανίας, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἐπίσκοπο κ. Λαυρέντιο, καὶ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Δημητριάδος, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Μητροπολίτη κ. Ἰγνάτιο.

Ἡ ἰδέα γιὰ τὴν συνάντηση αὐτὴ προκλήθηκε ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη συνεργασία στὸ ἐπίπεδο τῶν «Γιατρῶν τῆς ἀγάπης», καὶ προέκυψε μέσα ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ἀνταλλαγῆς ἀπόψεων καὶ ἐμπειριῶν, ὅπως ἐπίσης καὶ ἀπὸ τὴν πιθανὴ ἀνάληψη προσπάθειας γιὰ περαιτέρω κοινὴ δρᾶση καὶ ἐπικοινωνία στὸ ἐπίπεδο τῆς νεότητος σὲ διαβαλκανικὸ ἐπίπεδο, καθὼς εἶναι κοινὰ πολλὰ ἀπὸ τὰ προβλήματα ποὺ οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες τῶν Βαλκανίων ἔχουν. Ταυτόχρονα, ἡ κατάθεση καὶ διαφορετικῶν ἐμπειριῶν ἀποτελεῖ ἀφορμὴ ἀλληλοβοήθειας καὶ ἀπόδειξη τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ἀγάπης ποὺ συνδέει τὶς Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες.

Οἱ τέσσερις ἀντιπροσωπεῖς συζήτησαν στὴν πρῶτὴν συνάντηση θέματα ὀργάνωσης τοῦ νεανικοῦ ἔργου σὲ ἐπισκοπικὸ καὶ ἐνοριακὸ ἐπίπεδο, ἐπεσήμαναν τὰ κύρια προβλήματα ποὺ ἀντιμετωπίζει ἡ ποιμαντικὴ τῆς Ἐκκλησίας στὸν χώρο τῶν νέων, ποὺ εἶναι ὁ δυτικὸς τρόπος ζωῆς καὶ ἡ ἀνεργία, ποὺ καθιστοῦν τὸ ἄγχος γιὰ τὴν ἐπιβίωση, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀλλοτρίωση τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων δεδομένη, μὲ ἀποτέλεσμα οἱ νέοι νὰ μὴν μποροῦν νὰ ἐπικοινωνήσουν μεταξύ τους, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴν βρίσκουν διεξόδους. Οἱ ἀντιπροσωπεῖς τόνισαν ὅτι εἶναι πολὺ σπουδαῖο οἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίες νὰ μιλήσουν τὴ γλῶσσα ποὺ οἱ νέοι καταλαβαίνουν, καταθέτοντας ὅμως τὶς θέσεις τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὴν μαρτυρία τῆς πίστεως, ἐνῶ ἀντάλλαξαν καὶ ἐμπειρίες σχετικὰ μὲ τὸν τρόπο δράσης σὲ συγκεκριμένα θέματα.

Στὴν ἀπογευματινὴ συνεδρία συζητήθηκαν συγκεκριμένες προτάσεις γιὰ περαιτέρω συνεργασία μεταξύ τῶν 4 τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἐνῶ ἡ συνάντηση θὰ ὁλοκληρωθεῖ αὔριο Πέμπτη 25 Ὀκτωβρίου 2001.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

Τὸ πλεόν φλέγον θέμα τοῦ Ἰουνίου ὑπῆρξε ἡ ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα Ρώμης στὴν Οὐκρανία (22-26 Ἰουνίου 2001). Σὲ ἀντίθεση μὲ τὶς ἀνάλογες ἐπισκέψεις τοῦ Ποντίφηκα στὴ Ρουμανία, Γεωργία καὶ Ἑλλάδα ποὺ πραγματοποιήθηκαν μὲ τὴν ἔγκριση τῶν τοπικῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, στὴν περίπτωση τῆς Οὐκρανίας τὸ Βατικανὸ δὲν ζήτησε τὴν ἄδεια τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Οὐκρανίας. Τοῦτο ὁδήγησε σὲ περαιτέρω ὄξυνση τῶν ἤδη τεταμένων σχέσεων Βατικανοῦ-Μόσχας, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας ἀποτελεῖ τμήμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας. Τὴν ἐπίσκεψη τοῦ Πάπα συνόδευσεν ἔντονη προπαγανδιστικὴ καμπάνια ὑποστηρίξεως ἀπὸ τὰ ΜΜΕ. Ὁ Πάπας λειτούργησε στὸ Κίεβο καὶ τὸ Λβώβ καὶ μὲ τὸ ρωμαϊκὸ καὶ τὸ ὀρθόδοξο (οὐνιτικὸ) τυπικόν.

Ἡ ἀντίδραση τῶν Ὁρθόδοξων στὴν ἐπίσκεψη ὑπῆρξε ἔντονη. Ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία δὲν συμμετέσχε στὶς σχετικὲς ἐκδηλώσεις. Οἱ σχισματικὲς ὁμῶς Ἐκκλησίες («Πατριαρχεῖο Κιέβου», «Αὐτοκέφαλη Ἐκκλησία τῆς Οὐκρανίας») ἐπεζήτησαν συνάντηση μὲ τὸν Πάπα καὶ τὴν ὑποστήριξή του. Ἡ συνάντηση ἔγινε στὰ πλαίσια «στρογγυλῆς τράπεζας» μὲ τὶς θρησκευτικὲς ὁργανώσεις τῆς Οὐκρανίας, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀπουσίαζαν οἱ Ὁρθόδοξοι καὶ στὴν ὁποία οἱ σχισματικοὶ δὲν ἔλαβαν τὴν ὑποστήριξη τοῦ Πάπα. Ὁ Πάπας ἐξέφρασε τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἐπίσκεψή του θὰ συμβάλει στὴν ὁμαλοποίηση τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως στὴν Οὐκρανία καὶ τὴν ἄρση τοῦ σχίσματος, ἀποψη ποὺ δὲν συμμερίζεται ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ποὺ πιστεύει ὅτι ἡ ἐπίσκεψη ὁδήγησε σὲ μεγαλύτερο ἀδιέξοδο τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάσταση στὴ χώρα.

Τὸ ἴδιο σχεδὸν χρονικὸ διάστημα (23-27 Ἰουνίου) ὁ Πατριάρχης Μόσχας Ἀλέξιος πραγματοποίησε ἐπίσκεψη στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία τῆς Λευκορωσίας (πατριαρχικὴ ἐξαρχία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας), ποὺ τὴν τελευταία δεκαετία βρίσκεται στὸ στόχαστρο τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καὶ οὐνιτικῆς προπαγάνδας. Ὁ Πατριάρχης, μεταξὺ ἄλλων, ἐπισκέφθηκε τὸ μνημεῖο «Φιλίας» στὰ σύνορα Ρωσίας-Οὐκρανίας-Λευκορωσίας, ὅπου παρέστησαν πολιτικοὶ παράγοντες τῆς Λευκορωσίας (ἐπικεφαλῆς ὁ πρόεδρος Ἀλέξανδρος Λουκασένκο) καὶ οἱ ἐπίσκοποι τῆς Ἐξαρχίας (ἐπικεφαλῆς ὁ μητροπολίτης Μίνσκ Φιλάρετος). Ἀναφε-

ρόμενος στὰ σύνορα ποὺ χωρίζουν τοὺς τρεῖς σλαβικοὺς λαοὺς, ὁ Πατριάρχης ὑπογράμμισε: «Ἕνας λαὸς μπορεῖ νὰ ζεῖ μέσα σ' ἓνα κράτος μὲ τοὺς ἀνταγωνισμοὺς καὶ τὰ προβλήματα. Καὶ μπορεῖ νὰ ζεῖ στὰ πλαίσια διαφόρων κρατῶν καὶ ταυτόχρονα νὰ παραμένει ἓνας λαός». Αὐτὸ ποὺ ἐνώνει τοὺς τρεῖς λαοὺς, τόνισε ὁ Πατριάρχης, εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία.

Τὸ ἐκκλησιαστικὸ πρόβλημα τῆς Ἑσθονίας λαμβάνει καὶ πολιτικὲς διαστάσεις. Ἐπειδὴ ἡ Κυβέρνηση τῆς Ἑσθονίας ἀποφεύγει νὰ ἀναγνωρίσει ἐπίσημα τὴν ἐπαρχία τῆς Ρωσικῆς Ἐκκλησίας στὴ χώρα, τὸ Κοινοβούλιο τῆς Ρωσίας στὶς 21 Ἰουνίου ἐξέδωκε δήλωση «Περὶ παραβιάσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν πιστῶν στὴν Ἑσθονία». Ἡ Δούμα συνέστησε στὴν Κυβέρνηση τῆς Ρωσίας νὰ μὴ δέχεται τὶς ἐπίσημες ἐπισκέψεις τῶν παραγόντων τῆς Ἑσθονίας καὶ στὶς πολιτικὲς καὶ ἐμπορικὲς σχέσεις μὲ τὴν χώρα αὐτὴ νὰ λαμβάνει ὑπόψη τὶς παραβιάσεις τῶν δικαιωμάτων ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά.

Δ.Β.Γ. - Στ. Γκ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ὁ Πάπας κατὰ τὸ πρόσφατο ταξίδι του εἰς Kasachstan ὁμιλώντας στοὺς Ρωμαιοκαθολικοὺς κληρικοὺς τῆς χώρας ἐντὸς τῆς «Ἀποστολικῆς Νουντσιατούρας» στὴν πόλι Astana, εἶπεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων τὰ ἑξῆς:

«Θὰ ἤθελα νὰ σᾶς ἐνθαρρύνω νὰ προάγετε τὸν οἰκουμενικὸν διάλογον. Τὸ ποιμαντικὸ ἔργο σας ἀναπτύσσεται σὲ στενὴ ἐπαφή μὲ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν ἴδια πίστι στὸν Χριστὸ καὶ σὲ μεγάλο μέρος τὸν πλοῦτο τῆς ἰδίας ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως. Οἱ ἀμοιβαῖες σχέσεις πρέπει νὰ εἶναι ἐγκάρδιες καὶ πλήρεις σεβασμοῦ καὶ νὰ εἶναι σύμφωνες πρὸς τὸν λόγο τοῦ Κυρίου: «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους».

– Τὴν 28η Σεπτεμβρίου ἐ.ἔ. ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' στὸ ἰδιωτικὸ παρεκκλήσιο τοῦ θερέτρου τοῦ Castelgandolfo τέλεσε τὴ Θεία Λειτουργία εἰς μνήμην τῶν προκατόχων του Παπῶν Παύλου ΣΤ' καὶ Ἰωάννου - Παύλου Α'.

– Μὲ πανηγυρικὴ λειτουργία ἔγινε στὴ Βασιλικὴ τοῦ ἀγίου Πέτρου ἡ ἐναρξὶς τῆς 10ης Τακτικῆς Συναντήσεως τῆς Ὀλομελείας τῆς Συνό-

δου τῶν ἐκπροσώπων τῶν ἀνά τὸν κόσμον ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκοπικῶν Συνόδων. Στὴ Συνέλευσι, ποὺ διήρκεσε 4 ἐβδομάδες, παρέστησαν 247 ἐπίσκοποι, 23 ἐπίσημοι Auditores, 16 ἐμπειρογνώμονες καὶ 6 ἀντιπρόσωποι ἄλλων Ἐκκλησιῶν. Τὴν ἐναρκτήρια εἰσήγησι γιὰ τὸ θέμα «Ἐπισκοπικὸ Λειτουργημα» ἔκαμε ὁ ἀρχιεπίσκοπος Νέας Υόρκης, Καρδινάλιος Edward Michael Egan.

– Ὁ γνωστὸς «ἐλληνόρυθμος καθολικὸς» ἱερεὺς πατὴρ Δημήτριος Σαλάχας διορίσθηκε ἀπὸ τὸν Πάπαν ὡς βοηθὸς τοῦ ἰδιαιτέρου Γραμματέως τῆς Συνόδου τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων.

– Ὁ «Ρωμαῖος Παρατηρητής», ἡ ἐφημερὶς τοῦ Βατικανοῦ καὶ ἡμιεπίσημο δημοσιογραφικὸ ὄργανο τῆς «Ἀγίας Ἐδρας» τὴν 1η Ἰουλίου ἐ.ἔ. συνεπλήρωσε 140 χρόνια καὶ ὁ Πάπα Ἰωάννης Παῦλος Β΄ ἔστειλεν ἐπαινετικὴν ἐπιστολὴν στὸν Διευθυντὴ τῆς Ἐφημερίδος Καθηγητὴ π. Μάριο Ἄνιες.

– Ἡ ἐφημερὶς «Καθολικὴ» δημοσιεύει ἐγκριθεῖσαν ἀπὸ τὸν Πάπαν ἀνακοίνωσι τῆς «Ἀγίας Ἐδρας», στὴν ὁποία λέγονται τὰ ἑξῆς:

«1. Ἀπὸ διάφορες χώρες ἔφθασαν στὴν Ἀγία Ἐδρα πληροφορίες ὅτι σχεδιογραφεῖται ἔμμεσα ἢ ἄμεσα ἡ χειροτονία διακονισσῶν. Τοῦτο γεννᾷ ἐλπίδες στεροῦμενες πάσης θεολογικῆς βάσεως καὶ ἱκανὲς νὰ προκαλέσουν ποιμαντικὸ ἀποπροσανατολισμό.

2. Ἐπειδὴ οἱ ἐκκλησιαστικὲς διατάξεις δὲν προβλέπουν τὴ δυνατότητα τέτοιας χειροτονίας, εἶναι ἀθέμιτη ἡ κίνησις πρωτοβουλιῶν ποὺ θὰ ἔτειναν νὰ προετοιμάζουν ὑποψήφιες διακόνισσες.

3. Ἡ ἀληθινὴ προαγωγή τῆς γυναίκας στὴν Ἐκκλησία ἡ σύμφωνη μὲ τὴ Διδασκαλία καὶ μάλι-

στα τὴ διδασκαλία τοῦ Πάπα Ἰωάννου Παύλου Β΄ τῆς ἀνοίγει εὐρεῖες προοπτικὲς ὑπηρεσίας καὶ συνεργασίας.

4. Οἱ κατὰ τόπους ἐπίσκοποι νὰ ἐξηγήσουν στοὺς πιστοὺς τὸ περιεχόμενο τῆς ἀνακοινώσεως αὐτῆς καὶ νὰ τὸ τηρήσουν ἐπακριβῶς».

(Σημ. Συντάξεως: Σὲ διάφορες ρωμαιοκαθολικὲς κοινότητες εἶναι εὐρυτάτη ἡ ἐκδήλωσις ἐπιφυλάξεων καὶ ἀντιρρήσεων γιὰ τὶς ἀπόψεις τοῦ Βατικανοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς χειροτονίας τῶν διακονισσῶν, ἡ ὁποία ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τρεῖς Οἰκουμενικὲς Συνόδους. Ἡ Ἀνακοίνωσις τῆς «Ἀγίας Ἐδρας» ἀποβλέπει στὴ φίμωσι πολλῶν, ἰδίως ρωμαιοκαθολικῶν γυναικῶν καὶ γυναικείων ὁργανώσεων, ποὺ ἐκδηλώνουν τὶς ἀντιρρήσεις καὶ ἐπιφυλάξεις αὐτές).

Ε.Δ.Θ.

ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΣ

Διάφορες προτεσταντικὲς ἐκκλησίαις ἀναβιώνουν ὑπὸ νέαν μορφή τὸν μοναχικὸ θεσμό, ἰδρύοντας τὰ τελευταῖα χρόνια μοναστικά κέντρα καὶ μοναστικὲς ἀδελφότητες μὲ σκοπὸ τὴν ἰσόβια ἀφιέρωσι τῶν μελῶν τους στὴν προσευχὴ καὶ πνευματικὴ περισυλλογὴ καὶ σὲ ἔργα χριστιανικῆς κοινωνικῆς διακονίας. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἡ ἐπίσκοπος τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κάτω Σαξωνίας Γερμανίας Dr. Margot Kässmann χαρακτήρισε τὰ εὐαγγελικά μοναστήρια «πλούσιον θησαυρὸν» («einen reichen Schatz») τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας.

Ε.Δ.Θ.

Α Λ Λ Η Λ Ο Γ Ρ Α Φ Ι Α

Ο ΣΕΒ. πρ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ

Εύχαριστώ θερμώς διὰ τὴν «σεπτὴ ἐντολὴ» τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου ἀποστολὴν τοῦ Τόμου τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι ὅχι ἀπλῶς ἓνας ἱστορικῆς σημασίας Τόμος, ἀλλὰ καὶ δείκτης τοῦ μέλλοντος.

(4.10.2001)

Μετ' ἀγάπης πατρικῆς
† Ὁ πρ. Ἀμερικῆς ΙΑΚΩΒΟΣ

Ο ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΔΡΥΪΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Διὰ τοῦ παρόντος, παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὰς θερμολάττας καὶ «ἐκ θαθέων» εὐχαριστίας, ὅχι μόνον ἐμοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν δύο ἱεροκηρύκων (π. Ἰωὴλ καὶ π. Χερουβεῖμ) τῆς ἀκριτικῆς μου Μητροπόλεως, διὰ τὴν προσφορὰν τοῦ τόμου «Παῦλος - Πρῶτος μετὰ τὸν ΕΝΑ». Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ προσευχὴ μας συνοδεύει σὰς καὶ τὸ πολῦτιμον ἔργον σας. Εὐχεθε, παρακαλῶ, καὶ ὑπὲρ ἡμῶν.

(16.10.2001)

Ἐν ἀγάπῃ Κυρίου πολλῇ
† Ὁ Δρυϊνουπόλεως, Πρωγωνιανῆς
καὶ Κονίτης ΑΝΔΡΕΑΣ

Ο ΓΕΡΩΝ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΕΜΦΙΔΟΣ

Θερμῶς εὐχαριστοῦμεν τὴν ὑμετέραν ἀγάπην διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ πληροφοριακοῦ δελτίου διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Μονάδος INTERNET τοῦ καθ' ὑμᾶς Κλάδου Ἐκδόσεων τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς Ὑπηρεσίας, ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ Μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας μας στὸ Διαδίκτυο» καὶ παρακαλοῦμεν ὅπως διαβιθάσετε πρὸς τὸν Μακαριώτατον τὰς εὐχαριστίας μου καὶ αἰσθήματα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ.

(22.10.2001)

Μετ' εὐχῶν καὶ πολλῆς τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης
† Ὁ Γέρων Μητροπολίτης Μέμφιδος ΠΑΥΛΟΣ

Ο ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΕΓΑΡΩΝ
ΚΑΙ ΣΑΛΑΜΙΝΟΣ

Κομισάμενοι τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1301/24-9-2001 Ὑμέτερον ἔγγραφον καὶ τὸ συνημμένον αὐτῷ πληροφοριακὸν δελτίον, ὑπὸ τὸν τίτλον "Ἡ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ", εὐχαριστοῦμεν καὶ συγχαίρομεν ἐπὶ τῷ ἐπιτελουμένῳ ἀξιαγάστῳ

ἔργῳ καὶ εἰς τὸν πρωτοποριακὸν τοῦτον διὰ τὴν ἀγίαν ἡμῶν Ἐκκλησίαν τομέα.

(23.10.2001)

Μετὰ τιμῆς καὶ εὐχῶν
† Ὁ Μεγάρων καὶ Σαλαμίνοσ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ

Ο ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ἐλάβομεν τὸ ἀποσταλὲν ἡμῖν βιβλίον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐκκλησία καὶ μεταμοσχεύσεις» καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς.

Σὰς συγχαίρομεν διὰ τὴν ωραίαν ἐπιμορφωτικὴν αὐτὴν ἔκδοσιν καὶ εὐχόμεθα ἀπρόσκοπτον τὴν ἔκδοσιν παρομοίων ἐκδόσεων.

(19.10.2001)

Μετ' εὐχῶν καὶ ἀγάπης
† Ὁ Μυτιλήνης ΙΑΚΩΒΟΣ

Ο κ. ΔΗΜ. ΩΡΑΙΟΠΟΥΛΟΣ

...Thank you so much for sending me this excellent book on Transplantation and the position of the Church.

I hope that this book will contribute to the sad situation of the transplantation in Greece. In the last meeting in Istanbul, Greece came last country in the world with the number of only 15 cadaveric transplants per milion. The next lowest was Finland who had 1/20.

I hope that there will have some way that this information will be promoted.

Again, thank you for your kindness in sending me a copy of this excellent book and please forgive me for writing the letter in English.

I hope that we will have some opportunity to meet in the future.

Warm personal regards.

Yours sincerely

D.G. Oreopoulos

Profesor of Medicine, University of Toronto

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΡΟΔΟΥ

Σας γνωρίζουμε ὅτι παραλάβαμε τὸ περιοδικὸ «Θεολογία», τόμος 72, Ἰανουάριος - Ἰούνιος 2001, ποὺ εἴχατε τὴν εὐγενὴ καλοσύνη νὰ προσφέρετε γιὰ τὸν ἐμπλουτισμὸ τῆς Δημόσιας Κεντρικῆς Βιβλιοθήκης Ρόδου.

Σὰς εὐχαριστοῦμε θερμά. Μὲ ἐκτίμηση

Ὁ Προϊστάμενος
Ἀντώνης Αγγελῆς

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑ ΤΩΝ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΦΕΛΟΥΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΠΑΡΟΝΑΞΙΑΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ

«ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ - ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΗΣ “ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ”

ΑΠΟΦΑΣΙΣ

Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἔχουσα ὑπὸ ὄψει:

1. Τὰς διατάξεις τῶν ἀρθρῶν 29 παράγρ. 2 καὶ 59 παράγρ. 2 τοῦ Νόμου 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»,

2. Τὰς ὑποχρεώσεις τῆς Ποιμενούσης Ἐκκλησίας τὰς ἀπορρεούσας ἐκ τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐπιταγῶν, τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων τοῦ Κράτους πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον τῆς Ἐκκλησίας πληρῶμα.

3. Τὰς ὑφισταμένας κοινωνικὰς καὶ πνευματικὰς ἀνάγκας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας.

4. Τὴν ὑπὲρ ἀριθμ. 216/3.5.2001 Πρότασιν τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Παροναξίας κ. Ἀμβροσίου.

7. Τὴν ἀπὸ 30.7.2001 Γνωμάτευσιν τοῦ Νομικοῦ Γραφείου τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

8. Τὴν ἀπὸ 5.9.2001 Ἀπόφασιν Αὐτῆς,

Ἀποφασίζει

Τὴν σύστασιν Κοινωφελοῦς Ἐκκλησιαστικοῦ Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν: «ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ – ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΗΣ “ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ” – ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΟΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ – Μ.Κ.». Τὸ Ἰδρυμα θὰ λειτουργεῖ μὲ τὴν μορφήν Νομικοῦ Προσώπου Ἰδιωτικοῦ Δικαίου καὶ θὰ ἐδρεύη εἰς τὴν Παροικίαν Πάρου. Ἡ ὀργάνωσις, διοίκησις, διαχείρισις καὶ λειτουργία τοῦ Ἰδρύματος τούτου θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ ἐπομένου Κανονισμοῦ:

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

**Λειτουργίας τοῦ Κοινωφελοῦς Ἐκκλησιαστικοῦ
Ἰδρύματος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Παροναξίας ὑπὸ τὴν ἐπωνυμία:
«ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ - ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΗΣ
“ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ”
ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΟΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ - Μ.Κ.».**

Ἄρθρο 1

Σύστασις - Ἐπωνυμία - Ἔδρα - Σφραγίδα

Στὴν περιφέρεια τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παρο-

ναξίας καὶ ὑπὸ τὴν πνευματικὴ ἐποπτεία αὐτῆς συνιστᾶται Κοινωφελὲς Ἐκκλησιαστικὸν Ἰδρυμα, ποῦ λειτουργεῖ ὡς Νομικὸ Πρόσωπο Ἰδιωτικοῦ Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.) μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, μὲ τὴν ἐπωνυμία «Οἶκος εὐγηρίας - Ποιμαντικῆς Μεριμνῆς «ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ» - Μονάδα Φροντίδας Ἡλικιωμένων - Μ.Κ.», τὸ ὁποῖο θὰ διέπεται ἀπὸ τὰς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ. Ἔδρα τοῦ Ἰδρύματος τούτου εἶναι ἡ πόλις τῆς Παροικίας τοῦ Δήμου Πάρου.

Τὸ Ἰδρυμα θὰ στεγάζεται στὶς κτιριακὰς ἐγκαταστάσεις ἰδιοκτησίας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ποῦ πρόκειται νὰ ἀνεγερθοῦν, δαπάναις τοῦ κληροδοτήματος Πέλοπα Μηνόπουλου ποῦ ἔχει συσταθεῖ ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνήματος Παναγίας Ἐκατονταπυλιανῆς, σὲ ἀκίνητο 9.160 τ.μ. στὴν τοποθεσία Κολῶνες τῆς ἄνω πόλεως, τὸ ὁποῖο ἔχει δωρηθεῖ στὴν Ἱερὰ Μητρόπολιν γι' αὐτὸ τὸν σκοπὸ ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μονὴ Μεταμορφώσεως Χριστοῦ Δάσους (Ἅγιος Ἀρσένιος). Τὸ παρεκκλήσιο ποῦ θὰ ἀνεγερθεῖ στὸ ἀνωτέρω ἀκίνητο θὰ τιμᾶται ἐπὶ ὀνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀρσενίου τοῦ ἐν Πάρῳ.

Τὸ Ἰδρυμα ἔχει ἰδίᾳ σφραγίδα μὲ δύο ἐπάλληλους κύκλους, ἡ ὁποία φέρει στὸ κέντρο τὴν παράστασιν τῆς Παναγίας Ἐκατονταπυλιανῆς. Στὸν ἐξωτερικὸ μὲν κύκλο ἀναγράφονται οἱ λέξεις «Ἱερὰ Μητρόπολις Παροναξίας», στὸν ἐσωτερικὸ δὲ ἡ ἐπωνυμία τοῦ Ἰδρύματος «Οἶκος Εὐγηρίας - Ποιμαντικῆς Μεριμνῆς “ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΚΑΤΟΝΤΑΠΥΛΙΑΝΗ” - Μονάδα Φροντίδας Ἡλικιωμένων - Μ.Κ.».

Ἄρθρο 2

Σκοποὶ

Σκοποὶ τοῦ Ἰδρύματος εἶναι κατὰ προτεραιότητα:

α) 1. Ἡ παροχή, χωρὶς ἀντάλλαγμα, σὲ κατάλληλους καὶ εἰδικὰ ἐξοπλισμένους χώρους του, στέγης, τροφῆς, ἱατροφαρμακευτικῆς καὶ κάθε λογῆς περιθαλψῆς, ψυχαγωγίας, προστασίας, φροντίδας, στοργῆς, θαλπωρῆς, ἀνακούφισης καὶ ἀγάπης σὲ ἄτομα τῆς τρίτης ἡλικίας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, σὲ μεγάλο βαθμὸ αὐτοεξυπηρετούμενα, ποῦ δὲν πάσχουν ἀπὸ μεταδοτικὰ νοσήματα ἢ ἀπὸ νοσήματα

πού απαιτούν ειδική νοσηλεία από άνιαιτες ασθένειες και δεν είναι εξαρτημένα από τοξικές ή νarkωτικές ουσίες, κυρίως αποδεδειγμένα άπορα, στερούμενα οικείων (συζύγων, τέκνων κ.ά.) ή εγκαταλελειμμένα από τις οικογένειές τους, που κατοικούν στις νήσους της Πάρου και της Άντιπάρου, ή έντός της περιφέρειας της Ίερās Μητροπόλεως Παροναξίας, χωρίς να αποκλείονται ώστόσο και τὰ έκτός αυτής έφόσον ύπάρχει σχετική δυνατότητα. Σε περίπτωση που οι 70 κλίνες του Ίδρύματος δεν έχουν καλυφθεί από άπορα άτομα, τὸ Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί νὰ αποφασίσει ἐπὶ τῶν αἰτήσεων εἰσαγωγῆς στὸ Ίδρυμα καὶ μὴ άπόρων ατόμων, στερουμένων οικείων ή εγκαταλελειμμένων από τις οικογένειές τους, ἔναντι ποσοῦ τροφείων κατὰ μήνα, τὸ ὕψος τοῦ ὁποίου προσδιορίζεται, πρὸς ἀναλογική κάλυψη τῶν ἐξόδων λειτουργίας τοῦ Ίδρύματος καὶ μόνο, σύμφωνα με τὴ διάταξη τῶν ἐδαφίων α' καὶ β' τῆς παραγράφου 1 τοῦ άρθρου 1 τῆς Υ.Α. Π4/οικ. 4690 (Υγείας) τῆς 30-8/11.9.96, έκτός ἂν πρόκειται περὶ δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ μεγάλων εὐεργετῶν τοῦ Ίδρύματος ή περὶ τῶν μελῶν τῆς Άδελφότητος τῆς Ίερās Μονῆς Μεταμορφώσεως Χριστοῦ Δάσους (Άγιος Άρσένιος), ὁπότε ἐπιτρέπεται ή ἀπαλλαγή αὐτῶν ἀπὸ τὴν ὑποχρέωση καταβολῆς τροφείων.

2. Εἰδικώτερα τὸ Ίδρυμα λειτουργεῖ ὡς Μονάδα Φροντίδας Ἡλικιωμένων μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα (Μ.Φ.Η. - Μ.Κ.) καὶ ἐξασφαλίζει στοὺς περιθαλπομένους τὰ ἀκόλουθα:

- Ὑγιεινὴ διαμονὴ προσαρμοσμένη στὶς ἀνάγκες τῶν περιθαλπομένων, καθὼς καὶ ἀσφαλὴ καὶ ἄνετη διαβίωση.

- Ὑγιεινὴ καὶ ἐπαρκὴ διατροφή ἀνάλογη με τὴν κατάσταση τῆς υγείας τοῦ κάθε περιθαλπομένου, με ἐλάχιστο ἡμερήσιο ὄριο τὶς 1.600 θερμίδες τροφῆς με τὴν σωστὴ ποιοτικὴ σύνθεση.

- Συνεχὴ φροντίδα γιὰ τὴν ἀτομικὴ καθαριότητα τῶν περιθαλπομένων, καθὼς καὶ τὴν καθαριότητα τῶν χώρων τῆς Μονάδας.

- Τακτικὴ ἱατρικὴ παρακολούθηση, καθὼς καὶ ἔγκριση καὶ κατάλληλη γιὰ κάθε περιθαλπόμενο ἱατροφαρμακευτικὴ βοήθεια καὶ πρόσκαιρη νοσηλεία.

- Ἡ νοσηλεία θὰ περιορίζεται στὴν ἔγκαιρη διάγνωση τῆς ασθένειας καὶ τὴ μέριμνα γιὰ τὴν ἔγκαιρη εἰσαγωγή στὸ ἐνδεδειγμένο νοσηλευτήριον.

- Δυνατότητα αὐτοεξυπηρέτησης καὶ αὐτοπροστασίας με τὴ λήψη τῶν κατάλληλων μέτρων διευκόλυνσης τῶν περιθαλπομένων (χειρολαβές, χειρολισθήρες, ἀπλὰ καὶ εἰδικὰ μπαστούνια, περιπατητήρες κ.λπ.).

- Προσφορά καὶ διευκόλυνση ἀπασχόλησης, ψυχαγωγία (με διάφορες ἐκδηλώσεις, ἐκδρομές, κινη-

ματογραφικὲς προβολές κ.λπ.), ψυχολογικὴ βοήθεια, ἀνάλογα με τὴν ἡλικία, κατάσταση καὶ περίπτωση τοῦ περιθαλπομένου.

- Φυσικοθεραπεία με τὴν ἐφαρμογὴ ἀπλῶν φυσικοθεραπευτικῶν ή κινησιοθεραπευτικῶν μεθόδων ή μέριμνα γιὰ τὴν περαιτέρω εἰδικὴ θεραπεία σὲ φυσικοθεραπευτήρια, με σκοπὸ τὴ βελτίωση τῶν δυνατοτήτων αὐτοεξυπηρέτησής τους, ἐφόσον αὐτὴ κρίνεται ἐπιστημονικῶς ἐφικτὴ.

- Δυνατότητα ἄσκησης τῶν θρησκευτικῶν τους καθηκόντων καὶ συμμετοχῆ, ἐφόσον τὸ ἐπιτρέπει ή κατάστασή τους, σὲ πολιτιστικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς ἐκδηλώσεις κ.λπ.

- Τὸν ὀφειλόμενο στὴν ἀνθρώπινη ἀξία σεβασμὸ καὶ ἐνδιαφέρον, ἀνεξαρτήτως τῆς σωματικῆς ή πνευματικῆς κατάστασης τοῦ περιθαλπομένου.

3. Τὸ Ίδρυμα ὀφείλει νὰ ἐπιτρέπει στὸν/στὴν Κοινωνικὸ/ή Σύμβουλο, πού ὀρίζεται σὲ αὐτὸ σύμφωνα με τὴ διάταξη τῆς παραγράφου 4 τοῦ άρθρου 1 τοῦ Ν. 2345/95, τὴν ἐλεύθερη πρόσβαση σὲ ὅλους τοὺς χώρους του καὶ νὰ ἐξασφαλίζει σὲ αὐτὸν/αὐτὴν τὴν ἀκώλυτη ἄσκηση τῶν καθηκόντων ἐπίβλεψης καὶ συνεχοῦς παρακολούθησης τῶν ὑπηρεσιῶν πού παρέχονται ὡς πρὸς τὴν ποιότητα καὶ τὴν ἐπάρκεια αὐτῶν. Ἐπίσης, ὡς Μονάδα Φροντίδας Ἡλικιωμένων μὴ κερδοσκοπικοῦ χαρακτήρα, ὑπόκειται ὡς πρὸς τὴν πιστὴ ἐφαρμογὴ τῶν σχετικῶν κειμένων διατάξεων, στὴν ἐποπτεία τῆς κατὰ τόπον ἀρμόδιας Νομαρχιακῆς Αὐτοδιοίκησης.

β) 1. Ἡ συμβολὴ στὴν πληρέστερη καὶ ἀρτιότερη ποιμαντικὴ, κοινωνικὴ καὶ πνευματικὴ διακονία τῆς Ίερās Μητροπόλεως Παροναξίας στὸ πλαίσιο τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, Παράδοσης καὶ Διδασκαλίας διὰ τῆς διοργάνωσης πνευματικῶν, ἐπιμορφωτικῶν καὶ ἐν γένει πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων (ὅπως γιὰ παράδειγμα ὁμιλιῶν, διαλέξεων, συζητήσεων, σεμιναρίων, ἡμερίδων, συνεδρίων, ἐκθέσεων κ.ά.) σὲ κατάλληλα διαμορφωμένους χώρους τοῦ Ίδρύματος.

2. Γιὰ τὴν πραγματοποίηση ἐν γένει πολιτιστικῶν ἐκδηλώσεων, έκτός αὐτῶν πού διοργανώνονται ἀπὸ τὴν Ίερὰ Μητρόπολη καὶ τὸ Ίερὸ Προσκύνημα Παναγίας Ἑκατονταπυλιανῆς, ἀπαιτεῖται ή χορήγηση σχετικῆς ἄδειας ἀπὸ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ίδρύματος, ὕστερα ἀπὸ εἰσήγηση τοῦ Διευθυντῆ του.

3. Τὸ Ίδρυμα διατηρεῖ τὸ δικαίωμα νὰ ἀποτυπώνει ὀπτικά, ἀκουστικά καὶ ὀπτικοακουστικά (με φωτογραφίες, μαγνητοταινίες, βιντεοταινίες κ.ά.) ὁποιαδήποτε ἐκδήλωση πραγματοποιεῖται στοὺς χώρους του, καὶ νὰ χρησιμοποιεῖ, σύμφωνα με τὸ Ὁρθόδοξο Χριστιανικὸ πνεῦμα καὶ ἥθος, τὰ μέσα αὐτὰ γιὰ τὴν προβολὴ τῶν δραστηριοτήτων του καὶ

τὴν ἐν γένει προαγωγή τῶν σκοπῶν του.

γ) Ἡ παροχή δυνατότητας φιλοξενίας (στέγης) σὲ ὅσους/ὅσες λαμβάνουν μέρος στὶς πνευματικές, ἐπιμορφωτικές καὶ ἐν γένει πολιτιστικές ἐκδηλώσεις καὶ δραστηριότητες τοῦ Ἰδρύματος καὶ στοὺς κατὰ καιροὺς φιλοξενουμένους τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνήματος Παναγίας Ἐκατονταπυλιανῆς σὲ ξενώνα ποὺ λειτουργεῖ σὲ κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο τοῦ Ἰδρύματος.

δ) Ἡ ἔμπρακτη συμπαράσταση στὶς ἀνάγκες ἀγωγῆς, μόρφωσης, ἐπιμόρφωσης καὶ πνευματικῆς ἀναζήτησης τῶν παιδιῶν καὶ τῶν νέων στὸ πλαίσιο τῆς Ὁρθόδοξης Πίστεως, Παράδοσης καὶ Διδασκαλίας καὶ στὸ πλαίσιο τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας διὰ τῆς λειτουργίας Βιβλιοθήκης καὶ διαφόρων Ἐργαστηρίων, διὰ τῆς ἰδρύσεως καὶ λειτουργίας Δημοσίου Ἰνστιτούτου Ἐπαγγελματικῆς Κατάρτισης (Ι.Ε.Κ.), Κέντρου Ἐπαγγελματικῆς Κατάρτισης (Κ.Ε.Κ.) κ.ἄ. τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις τῆς κείμενης νομοθεσίας, ἢ δι' οἴου-δήποτε ἄλλου μέσου ἠθελε ἀποφασίσει τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρο 3

Ὁργάνωση - Διοίκηση - Διοικητικὸ Συμβούλιο

1) Τὸ Ἰδρυμα διοικεῖται ἀπὸ ἑπταμελὲς Διοικητικὸ Συμβούλιο, ποὺ ἀπαρτίζεται ἀπὸ: α) Τὸν ἐκάστοτε Μητροπολίτη Παροναξίας, ὡς Πρόεδρο, β) Τὸν ἐκάστοτε Ἀρχιερατικὸ Ἐπίτροπο Πάρου, ὡς Ἀντιπρόεδρο, ὁ ὁποῖος σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου θὰ ἀναπληρῶναι αὐτὸν καὶ θὰ προεδρεύει τοῦ Δ.Σ., γ) ἓνα προσοντοῦχο κληρικὸ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας, δ) δύο ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Διοικούσης Ἐπιτροπῆς τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος Παναγίας Ἐκατονταπυλιανῆς, ε) δύο ἄτομα, ἄνδρες ἢ γυναῖκες, ποὺ κατοικοῦν στὶς νήσους τῆς Πάρου καὶ τῆς Ἀντιπάρου καὶ διακρίνονται γιὰ τὴν εὐσέβεια, τὸ ἥθος, τὴν πνευματικὴ κατάρτιση, τὴν ὠριμότητα καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τοὺς γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας.

2) Τὰ ὡς ἄνω πέντε μέλη τοῦ Δ.Σ. (τῶν παραγράφων 1γ, 1δ καὶ 1ε) διορίζονται μαζὶ μὲ τὰ ἀντίστοιχα ἀναπληρωματικὰ μέλη γιὰ μία τριετία ἀπὸ τὸν Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Παροναξίας, ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφη πρόταση τοῦ Μητροπολιτικοῦ Συμβουλίου. Τὸ ἀξίωμα τῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ. εἶναι τιμητικὸ καὶ ἄμισθο, οἱ δὲ διορισθέντες δύνανται νὰ ἐπαναδιορισθοῦν.

3) Μέλη τοῦ Δ.Σ. ποὺ δὲν ἀνταποκρίνονται στὰ καθήκοντά τοὺς ἢ προβαίνουν σὲ ἐνέργειες ποὺ ἔρχονται σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἰδρύματος παύονται καὶ ἀντικαθίστανται ἀπὸ τὸν Σεβα-

σιμώτατο Μητροπολίτη.

4) Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος συγκροτεῖται σὲ σῶμα κατὰ τὴν πρώτη συνεδρίασή του καὶ ἐκλέγει τὸν Γραμματέα καὶ τὸν Ταμία.

5) Τὸ Δ.Σ. συνέρχεται τακτικὰ κάθε μῆνα καὶ ἐκτάκτως ὅταν παρίσταται ἀνάγκη, ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Προέδρου, ἡ ὁποία περιέχει τὰ θέματα τῆς ἡμερησίας διατάξεως καὶ ἐπιδίδεται στὰ μέλη τουλάχιστον τρεῖς ἡμέρες πρὸ τῆς συνεδρίασεως, ἢ, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου, ἢ ὕστερα ἀπὸ ἔγγραφη αἴτηση πρὸς τὸν Πρόεδρο τριῶν μελῶν τοῦ Δ.Σ.

6) Τὸ Δ.Σ. θρίσκεται σὲ ἀπαρτία ὅταν παρίσταται ὁ Πρόεδρος ἢ, σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, ὁ Ἀντιπρόεδρος καὶ τρία ἀπὸ τὰ μέλη του. Ἄν μετὰ τὴν διαπίστωση τῆς ὡς ἄνω ἀπαρτίας κάποιον μέλος ἀποχωρήσει κατὰ τὴν διάρκεια τῆς συνεδρίασης, αὐτὴ συνεχίζεται κανονικὰ μὲ τὰ παραμένοντα μέλη, χωρὶς ὅμως νὰ μπορεῖ τὸ Δ.Σ. νὰ λαμβάνει ἀποφάσεις. Οἱ ἀποφάσεις τοῦ Δ.Σ. λαμβάνονται κατὰ πλειοψηφία τῶν παρόντων μελῶν, ἐκτὸς ἀπὸ αὐτὲς ἐπὶ μειζόνων κατὰ τὴν κρίση τοῦ Δ.Σ. θεμάτων, οἱ ὁποῖες λαμβάνονται μὲ αὐξημένη πλειοψηφία. Σὲ περίπτωση ἰσοψηφίας ὑπερισχύει ἡ ψήφος τοῦ Προέδρου, ἢ σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου.

7) Σὲ κάθε συνεδρίαση τοῦ Δ.Σ. τηροῦνται ἀπὸ τὸν Γραμματέα πρακτικά, στὰ ὁποῖα καταχωροῦνται οἱ ἀποφάσεις ποὺ λαμβάνονται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀπόψεις τῶν μειοψηφούντων μελῶν. Τὰ πρακτικά δὲ αὐτὰ ὑπογράφονται ἀπὸ ὅλα τὰ παρόντα μέλη.

Ἄρθρο 4

Ἀρμοδιότητες τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τοῦ Ἰδρύματος ἔχει τὶς ἀκόλουθες ἀρμοδιότητες:

α) Ἀποφασίζει γιὰ κάθε θέμα ποὺ ἀφορᾷ στὴν ὁργάνωση, διοίκηση, λειτουργία, διαχείριση καὶ ἀξιοποίηση ἐν γένει τῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ διάθεση τῶν πόρων τοῦ Ἰδρύματος, καθὼς καὶ γιὰ κάθε ἐνέργεια ποὺ σχετίζεται μὲ τὴν ἐκπλήρωση τῶν σκοπῶν αὐτοῦ.

β) Συνεργάζεται μὲ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιο, καθὼς καὶ μὲ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Συμβούλια τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ τὰ Ἡγουμενοσυμβούλια τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς περιφέρειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας καὶ μὲ τὴ Διοικούσα Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἱ. Προσκυνήματος Παναγίας Ἐκατονταπυλιανῆς, μὲ διάφορους πολιτιστικούς, ἐπιστημονικούς, φιланθρωπικούς κ.ἄ. συλλόγους, καθὼς καὶ μὲ τὴ Νομαρχιακὴ Αὐτοδιοίκηση, τὴν Τοπικὴ Αὐτοδιοίκηση, στοὺς τοπικοὺς φορεῖς καὶ ἐν γένει τὶς ἀρμόδιες

κρατικές υπηρεσίες για την προαγωγή και επίτευξη των σκοπών του Ίδρύματος.

γ) Μεριμνά για την όρθη, όμαλή και άπρόσκοπτη λειτουργία του Ίδρύματος.

δ) Καταρτίζει τον έτήσιο Προϋπολογισμό και Άπολογισμό του Ίδρύματος, τούς όποιους ύποβάλλει για έγκριση στο Μητροπολιτικό Συμβούλιο.

ε) Καθορίζει και συνιστά για τις ανάγκες του Ίδρύματος τις θέσεις του προσωπικού (διοικητικού, ιατρικού, νοσηλευτικού, ειδικού και βοηθητικού) και άποφασίζει για την πρόσληψη και την παύση αυτού, για τὰ καθήκοντα, τις άρμοδιότητες και τις άποδοχές του καθώς και για λοιπά συναφή ζητήματα σύμφωνα πάντα με τις διατάξεις της κειμένης νομοθεσίας.

στ) Άποφασίζει για την άποδοχή ή άποποίηση δωρεών, κληρονομιών και κληροδοσιών, καθώς και για την άνακήρυξη δωρητών, εύεργετών και μεγάλων εύεργετών του Ίδρύματος.

ζ) Άποφασίζει επί των αιτήσεων είσαγωγής ήλικιωμένων ατόμων στο Ίδρυμα, για τον χρόνο παραμονής κάθε περιθαλπομένου σε αυτό, για τὰ σχετικά με την τυχόν καταβολή ποσού τροφείων κατά μήνα στις περιπτώσεις που αυτό προβλέπεται και έν γίνεται για κάθε άλλο θέμα, τὸ όποιο δέν προβλέπεται στον παρόντα Κανονισμό.

η) Άποφασίζει για την διοργάνωση διαφόρων έκδηλώσεων, που πραγματοποιούνται στους χώρους του Ίδρύματος σύμφωνα με τούς σκοπούς αυτού.

θ) Όρίζει από τὰ μέλη του τούς δύο Έφόρους που θά πλαισιώσουν τον Διευθυντή του Ίδρύματος κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Ό άρχαιότερος δέ από αυτούς θά άναπληρώνει τον Διευθυντή σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματός του.

Άρθρο 5

Άρμοδιότητες Προέδρου και Άντιπροέδρου

1) Ό Πρόεδρος του Δ.Σ. α) έχει την έποπτεία όργάνωσης, διοίκησης, λειτουργίας, διαχείρισης και άξιοποίησης έν γίνεται των περιουσιακών στοιχείων και διάθεσης των πόρων του Ίδρύματος και συντονίζει τὰ μέλη του Δ.Σ. για την ύλοποίηση των σκοπών του Ίδρύματος, β) εκπροσωπεί τὸ Ίδρυμα ένώπιον κάθε Διοικητικής, Δικαστικής και Έκκλησιαστικής Άρχης και όποιασδήποτε άλλης Άρχης και σε όλες του τις σχέσεις με άλλα Ίδρύματα, Όργανισμούς, νομικά και φυσικά πρόσωπα, γ) λαμβάνει γνώση όλων των είσερχομένων και έξερχομένων έγγραφων του Ίδρύματος, συνυπογράφει με τον Γραμματέα όλη την άλληλογραφία αυτού και συνυπογράφει με τον Ταμία τὰ οικονομικής φύσε-

ως έγγραφα, δ) συγκαλεί τὸ Δ.Σ. σε τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις, καταρτίζει την ήμερήσια διάταξη αυτών και διευθύνει τις συζητήσεις.

2) Ό Άντιπρόεδρος του Δ.Σ. άναπληρώνει τον Πρόεδρο, σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματος, σε όλες τις ως άνω άρμοδιότητες αυτού και ένεργεί κατόπιν έντολής του.

Άρθρο 6

Άρμοδιότητες του Γραμματέα και του Ταμία

1) Ό Γραμματέας του Δ.Σ. τηρεί Βιβλίο Πρωτοκόλλου είσερχομένων και έξερχομένων εγγράφων του Ίδρύματος, συντάσσει όλα τὰ έγγραφα και γενικώς διεκπεραιώνει όλη την άλληλογραφία του Ίδρύματος περί της όποίας ένημερώνει τον Πρόεδρο και την όποια συνυπογράφει με αυτόν. Επίσης τηρεί τὸ Βιβλίο Πρακτικών των Συνεδριάσεων του Δ.Σ. του Ίδρύματος, συντάσσει τὰ έν λόγω πρακτικά, φροντίζει για τή διασφάλιση των άρχείων αυτού, φυλάσσει τὰ Γενικά Βιβλία και στοιχειά και τή σφραγίδα του Ίδρύματος, εύθυνόμενος για την καταστροφή ή άπώλειά τους, και τηρεί όποια άλλα από τὰ Γενικά Βιβλία και στοιχειά του Ίδρύματος του άναθέτει σχετικά τὸ Δ.Σ. Σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματός του, τον άναπληρώνει σε όλες τις άνω άρμοδιότητές του άλλο μέλος του Δ.Σ. που όρίζεται με άπόφαση αυτού.

2) Ό Ταμίας του Δ.Σ. α) φροντίζει για την έκτέλεση των άποφάσεων του Δ.Σ. που άφορούν στη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων και στη διάθεση των πόρων του Ίδρύματος, β) τηρεί και φυλάσσει τὸ Βιβλίο Ταμείου, καθώς και τὰ διπλότυπα Γραμμάτια Είσπράξεων και Έντάλματα Πληρωμών, γ) είσπράττει με διπλότυπα Γραμμάτια Είσπράξεων, τὰ όποια συνυπογράφει με τον Πρόεδρο, κάθε έξοδο του Ίδρύματος, διενεργεί τις πληρωμές που άποφασίζει τὸ Δ.Σ. για κάθε δαπάνη που προβλέπεται στον έγκεκριμένο Προϋπολογισμό βάσει διπλοτύπων Ένταλμάτων Πληρωμών, τὰ όποια επίσης συνυπογράφει, όπως άλλωστε και όλα τὰ οικονομικής φύσεως έγγραφα, με τον Πρόεδρο και άσκει τὰ έν λόγω καθήκοντά του επί τή βάσει σχετικών ύποδείξεων και έντολών του Προέδρου ή, σε περίπτωση άπουσίας ή κωλύματος αυτού, του Άντιπροέδρου, δ) εύθύνεται για την φύλαξη του περιεχομένου του Ταμείου του Ίδρύματος, των χρεωγράφων και κάθε φύσης άποδεικτικών εγγράφων, καταθέτει τὸ χρηματικό πλεόνασμα από την οικονομική διαχείριση του Ίδρύματος, τὸ όποιο ύπερβαίνει τὸ ποσὸ περί του ύψους του όποιου άποφασίζει τὸ Δ.Σ. στην άρχή κάθε έτους, για την κάλυψη των τρεχουσών και έκτάκτων άναγκών, σε μία από τις

Τράπεζες που λειτουργούν στην πόλη της Παροι-
κίας στο όνομα του Ίδρύματος και διενεργεί κατα-
θέσεις και αναλήψεις χρημάτων, ύστερα από από-
φαση του Δ.Σ., ε) φροντίζει για την έγκαιρη σύντα-
ξη έν σχεδίου και υποβολή στο Δ.Σ. του ετήσιου
Προϋπολογισμού και Άπολογισμού του Ίδρύματος,
στ) τηρεί και φυλάσσει όποια άλλα από τὰ Διαχειρι-
στικά Βιβλία και στοιχεία του Ίδρύματος του ανα-
θέτει σχετικά τὸ Δ.Σ. Σὲ περίπτωση ἀπουσίας ἢ κω-
λύματός του, τὸν ἀναπληρώνει σὲ ὅλες τὶς ἀνω
ἀρμοδιότητές του ἄλλο μέλος τοῦ Δ.Σ. που ὀρίζε-
ται με ἀπόφαση αὐτοῦ.

Άρθρο 7

Έφορεία τοῦ Ίδρύματος

1) Ἡ Έφορεία τοῦ Ίδρύματος εἶναι τριμελὲς
εὐέλκτο ὄργανο αὐτοῦ, τὸ ὁποῖο συγκροτεῖται με
ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ καὶ τελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία
καὶ τὶς ἐντολές του. Ἀπαρτίζεται δὲ ἀπὸ δύο μέλη
τοῦ Δ.Σ., που ὀνομάζονται Έφοροι καὶ τὸν Διευθυν-
τὴ τοῦ Ίδρύματος.

2) Ἡ Έφορεία εἶναι ὑπεύθυνη γιὰ τὴν τήρηση τῶν
διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ καὶ γιὰ τὴν
ὀρθή, ὁμαλή καὶ ἀπρόσκοπτη ὀργάνωση καὶ λειτουρ-
γία τοῦ Ίδρύματος. Οἱ εἰσηγήσεις τῆς λαμβάνονται
κατὰ πλειοψηφία καὶ ὑποβάλλονται γιὰ ἐξέταση στὸ
Δ.Σ., τὸ ὁποῖο καὶ ἐπιλύει ὁποιαδήποτε διαφωνία
ἀνακύπτει μετὰ τῶν μελῶν τῆς. Τὸ Δ.Σ. με ἀπόφα-
σή του δύναται νὰ ἀναθέτει στοὺς Έφόρους καὶ
πρόσθετες ἀρμοδιότητες, ὅπως, γιὰ παράδειγμα,
τὴν παρακολούθηση συγκεκριμένων τομέων δρα-
στηριοτήτων, τὴν ἰσχὺ τῶν συνθηκῶν ζωῆς (διαβίω-
σης, ἐπάρκειας ἢ μὴ πόρων κ.λπ.) τῶν αἰτούντων
εἰσαγωγή στὸ Ἰδρυμα κ.ἄ.

Άρθρο 8

Προσωπικὸ τοῦ Ίδρύματος

1) Τὸ προσωπικὸ τοῦ Ίδρύματος διακρίνεται σὲ
ἐθελοντικὸ καὶ ἔμμισθο. Στὸ ἐθελοντικὸ προσωπικὸ
συγκαταλέγονται ὅσοι με τὴ θέλησή τους παρέ-
χουν τὶς ὑπηρεσίες τους στὸ Ἰδρυμα σὲ ἐκπλήρω-
ση καὶ ἐφαρμογὴ τῆς περὶ ἀγάπης καὶνῆς ἐντολῆς
τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τὸ ἔμμισθο προ-
σωπικὸ προσλαμβάνεται, ἀπασχολεῖται, ἀμείβεται
καὶ παύεται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. σύμφωνα με τὶς διατάξεις
τῆς κειμένης νομοθεσίας.

2) Τὸ προσωπικὸ, ἐθελοντικὸ καὶ ἔμμισθο, δια-
κρίνεται περαιτέρω σὲ Διοικητικὸ, Ἰατρικὸ, Νοση-
λευτικὸ, Εἰδικὸ καὶ Βοηθητικὸ, ὅπως λεπτομερῶς
περιγράφεται κατωτέρω:

Α. Διοικητικὸ:

α) Διευθυντὴς τοῦ Ίδρύματος. Ὡς Διευθυντὴς
διορίζεται ἀπαραιτήτως πτυχιούχος Θεολογικῆς ἢ
ἄλλης ἀνώτατης Σχολῆς, κληρικὸς ἢ λαϊκός, με
τριετὴ θητεία, ἢ ὁποῖα ἀνανεώνεται κατὰ τὴν κρίση
τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ίδρύματος. Ἐὰν παραιτηθεῖ ἢ παυθεῖ ἢ
δὲν ἐπαναδιορισθεῖ, διενεργεῖται νέα ἀπογραφή.
Μεταξὺ ἄλλων, μεριμνᾷ γιὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν ἀπο-
φάσεων τοῦ Δ.Σ. που ἀφοροῦν στὴν ὀργάνωση καὶ
λειτουργία τοῦ Ίδρύματος, φροντίζει γιὰ τὴν τήρη-
ση τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ἐπι-
μελεῖται τὰ τῶν προμηθειῶν ἐξοπλισμοῦ, τροφίμων
κ.ἄ. τοῦ Ίδρύματος, ἀσκεῖ ἐποπτεία καὶ ἐλεγχὸ στὸ
προσωπικὸ ὅσον ἀφορᾷ στὴν τήρηση τῶν καθηκόν-
των αὐτοῦ καὶ εἰσηγεῖται πρὸς τὸ Δ.Σ. τὴν ἀποδοχὴ
ἢ τὴν ἀπόρριψη τῶν αἰτήσεων εἰσαγωγῆς στὸ Ἰδρυ-
μα, τὴ λήψη μέτρων γιὰ τὴν ὀρθή, ὁμαλή καὶ ἀπρό-
σκοπτη λειτουργία αὐτοῦ καὶ τὴ διοργάνωση δια-
φόρων ἐκδηλώσεων.

β) Γραφέας - Δακτυλογράφος. Μεταξὺ ἄλλων,
ἐκτελεῖ κάθε σχετικὴ γραφικὴ ἐργασία σύμφωνα με
τὶς ὁδηγίες τοῦ Διευθυντῆ καὶ ἐπικουρεῖ τὸν Γραμ-
ματέα τοῦ Δ.Σ. στὴν ἄσκηση τῶν ἀρμοδιοτήτων
του.

γ) Διαχειριστής. Μεταξὺ ἄλλων, μεριμνᾷ γιὰ τὴν
προμήθεια ἐξοπλισμοῦ, τροφίμων κ.ἄ. τοῦ Ίδρύμα-
τος, σύμφωνα με τὶς ὁδηγίες τοῦ Διευθυντῆ, εἶναι
ὑπεύθυνος τῆς ἀποθήκης τροφίμων καὶ τῆς ἀποθή-
κης ἀναλωσίμου καὶ μὴ ἀναλωσίμου ὑλικοῦ καὶ ἐπι-
κουρεῖ τὸν Ταμία τοῦ Δ.Σ. στὴν ἄσκηση τῶν ἀρμο-
διοτήτων του.

Β. Ἰατρικὸ:

Ἰατρός, ὁ ὁποῖος εἶναι ὑπεύθυνος γιὰ θέματα
ὕγειονομικῆς ἐν γένει φύσεως.

Γ. Νοσηλευτικὸ:

α) Προϊστάμενος/η, κατὰ προτίμηση ἀπόφοιτος/η
Σχολῆς τετραετοῦς φοίτησης Νοσηλευτῶν/τριῶν ἢ
Ἐπισκεπτῶν/τριῶν Ὑγείας ἢ Μαιῶν, ἢ τριετοῦς φοί-
τησης με διετὴ τουλάχιστον νοσηλευτικὴ πείρα.

β) Δύο Νοσηλευτὲς/τριες ἢ Βοηθοὶ Νοσηλευ-
τοῦ/τριας.

γ) Δύο Βοηθοὶ νοσηλευτικοῦ προσωπικοῦ γιὰ
τὴν κάλυψη τοῦ νυκτερινοῦ ὥραριου ἐργασίας.

Δ. Εἰδικὸ:

α) Φυσικοθεραπευτὴς/τρια.

β) Κοινωνικὸς/ἡ λειτουργός.

γ) Ψυχολόγος.

δ) Ἐργοθεραπευτὴς/τρια.

Ε. Βοηθητικὸ:

α) Μάγειρας.

β) Βοηθὸς Μάγειρα.

γ) Δύο καθαρίστριες - τραπεζοκόμοι.

δ) Πλύντριες - σιδερώτριες.

ε) Θυρωροὶ - Κλητῆρες - Ὁδηγοὶ αὐτοκινήτων.

στ) Τεχνίτης - συντηρητής κτηριακῶν ἐγκαταστάσεων.

3) Ἡ πλήρωση τῶν ἄνω θέσεων, πλὴν αὐτῶν ποὺ σύμφωνα μὲ τις διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας ἐπιβάλλεται νὰ πληρωθοῦν, θὰ γίνεται σύμφωνα μὲ τις ἀνάγκες, ἀλλὰ καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ τις οἰκονομικὲς δυνατότητες τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρο 9

Τηρούμενα Βιβλία καὶ Στοιχεῖα

Τὸ Ἰδρυμα τηρεῖ, μὲ μέριμνα τοῦ Γραμματέα τοῦ Δ.Σ. καὶ ἐπικουρικὰ τοῦ Γραφέα - Δακτυλογράφου τοῦ Ἰδρύματος, τὰ Γενικά αὐτοῦ Βιβλία καὶ Στοιχεῖα, θεωρημένα γιὰ κάθε νόμιμη χρῆση ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Παροναξίας, ἥτοι: α) τὸ Βιβλίο Πρωτοκόλλου εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων ἐγγράφων, β) τὸ Βιβλίο Πρακτικῶν τῶν Συνεδριάσεων τοῦ Δ.Σ., γ) Ἡμερολόγιο εἰσερχομένων καὶ ἐξερχομένων περιθαλπομένων καὶ μεταβολῶν περιθαλψῆς τους, δ) Ἀτομικοὺς φακέλλους περιθαλπομένων πλήρως ἐνημερωμένους, οἱ ὅποιοι περιέχουν καὶ καρτέλλες φαρμακευτικῆς ἀγωγῆς καὶ δίαιτας, ὅταν ὑπάρχει εἰδικὸς λόγος. Οἱ φάκελλοι αὐτοὶ φυλάσσονται γιὰ μία πενταετία ἀπὸ τὴν καθ' ὅποιονδήποτε τρόπο ἀποχώρηση τοῦ περιθαλπομένου, ε) Βιβλίο ἀποβιούντων, στ) Μητρώο προσωπικοῦ τηρούμενο κατὰ κατηγορία προσωπικοῦ (Διοικητικὸ, Ἱατρικόν, Νοσηλευτικόν, Εἰδικόν, Βοηθητικόν), τοῦ ὁποίου ἡ σχετικὴ κατάσταση θεωρημένη ἀνὰ ἐξάμηνο ἀπὸ τὴν ἀρμόδια Διεύθυνση τοῦ Ὑπουργείου Ἑργασίας, θὰ ἀναρτᾶται στὸ γραφεῖο τῆς Διεύθυνσης.

2) Ἐπίσης τὸ Ἰδρυμα, ποὺ ἔχει ἰδίᾳ διαχείριση, τηρεῖ, μὲ τὴν μέριμνα τοῦ Ταμῖα τοῦ Δ.Σ. καὶ ἐπικουρικὰ τοῦ Διαχειριστῆ τοῦ Ἰδρύματος, τὰ Διαχειριστικὰ αὐτοῦ Βιβλία καὶ Στοιχεῖα, σύμφωνα μὲ τὸ σύστημα τήρησης τῶν λογιστικῶν βιβλίων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Νομικῶν Προσώπων, θεωρημένα γιὰ κάθε νόμιμη χρῆση ἀπὸ τὴν Ἱερὰ Μητρόπολη Παροναξίας, ἥτοι: α) τὸ Βιβλίο Ταμείου, στὸ ὁποῖο καταχωροῦνται κατὰ χρονολογικὴ σειρὰ καὶ μὲ λογιστικὴ τάξη ὅλα τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα τοῦ Ἰδρύματος, καθὼς καὶ τὰ ἀριθμημένα κατ' αὐξοντα ἀριθμὸ διπλότυπα Γραμμάτια Εἰσπράξεων καὶ Ἐντάλματα Πληρωμῶν, τὰ ὁποῖα εἶναι ἐκτελεστέα ἐφόσον φέρουν τὴν ὑπογραφή τοῦ Προέδρου ἢ, σὲ περίπτωσιν ἀπουσίας ἢ κωλύματος αὐτοῦ, τοῦ Ἀντιπροέδρου, καὶ τοῦ Ταμῖα τοῦ Ἰδρύματος, β) τὸ Βιβλίο Κτηματολογίου, στὸ ὁποῖο καταγράφεται ὅλη ἡ ἀκίνητη περιουσία τοῦ Ἰδρύματος, γ) τὸ Βιβλίο Ὑλικοῦ, στὸ ὁποῖο καταγράφεται ὅλη ἡ κινητὴ περιουσία αὐτοῦ, δ) τὸ Βιβλίο Εἰσαγωγῆς καὶ Ἀποθήκης Τρο-

φίμων, ε) τὸ Βιβλίο Εἰσαγωγῆς καὶ Ἀποθήκης ἀναλωσίμου καὶ μὴ ἀναλωσίμου ὑλικοῦ, στ) τὸ Βιβλίο Χρέωσης Ἀτομικῶν Εἰδῶν.

Ἄρθρο 10

Πόροι τοῦ Ἰδρύματος καὶ διάθεσή τους

1) Πόροι τοῦ Ἰδρύματος εἶναι: α) οἱ ἐκάστοτε ἐπιχορηγήσεις τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας καὶ τοῦ Ἱεροῦ Προσκυνήματος Παναγίας Ἑκατονταπυλιανῆς, καθὼς καὶ οἱ ὑπὲρ αὐτοῦ εἰσφορὲς τῶν Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἱερῶν Μονῶν τῆς περιφέρειας τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, β) τόκοι ἀπὸ τις καταθέσεις τοῦ Ἰδρύματος καὶ πρόσοδοι ἀπὸ τὴν ἀξιοποίηση τῆς κινητῆς καὶ ἀκίνητης περιουσίας αὐτοῦ, γ) πρόσοδοι ἀπὸ τὴν πραγματοποίηση λαχειοφόρων ἀγορῶν, ἐράνων, νόμιμα διενεργουμένων κ.ἄ., δ) κάθε ἄλλη πρόσοδος, σύμφωνη μὲ τὸ Ὁρθόδοξο Χριστιανικὸ πνεῦμα, ποὺ προέρχεται ἀπὸ κάθε νόμιμη πηγὴ καὶ δὲν κατονομάζεται ρητὰ στὸν παρόντα Κανονισμό, ε) προαιρετικὲς εἰσφορὲς, σὲ εἶδος ἢ σὲ χρῆμα, φίλων τοῦ Ἰδρύματος, στ) δωρεές, ἐν ζωῇ ἢ αἰτίᾳ θανάτου, κληρονομίες, κληροδοτήματα καὶ κληροδοσίες κινητῶν καὶ ἀκινήτων φυσικῶν ἢ νομικῶν προσώπων, ζ) κρατικὲς ἐπιχορηγήσεις, κοινοτικὲς ἐπιχορηγήσεις, ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους τῆς Νομαρχιακῆς ἢ Τοπικῆς Αὐτοδιοίκησης, Ὁργανισμῶν καὶ ἄλλων Νομικῶν Προσώπων Δημοσίου ἢ Ἰδιωτικοῦ Δικαίου, ἐπιχορηγήσεις ἐκ μέρους φυσικῶν προσώπων καὶ κάθε νόμιμη ἐπιχορήγηση, η) πέραν τῶν ποσῶν τροφείων κατὰ μῆνα σὺς περιπτώσεις ποὺ ἡ καταβολὴ αὐτῶν προβλέπεται, προαιρετικὲς εἰσφορὲς ὁποιοῦδήποτε εἴδους ἐκ μέρους τῶν περιθαλπομένων ποὺ διαθέτουν πόρους, οἱ ὅποιες ὅμως δὲν παρέχουν σὲ καμία περίπτωσιν σὲ αὐτοὺς δικαίωμα ἢ ἀξίωση προνομιακῆς μεταχείρισης.

2) Οἱ ἀνωτέρω πόροι διατίθενται μὲ ἀπόφαση τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος γιὰ: α) τὴ διαμονή, διαβίωση, διατροφή, ἱατροφαρμακευτικὴ καὶ κάθε ἐν γένει περίθαλψιν καὶ φροντίδα τῶν περιθαλπομένων, β) τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν συντήρησης καὶ τῶν τρεχουσῶν δαπανῶν διοίκησης καὶ λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, γ) τὴν προμήθειαν τοῦ ἀπαιτούμενου ἐξοπλισμοῦ καὶ λοιπῶν κινητῶν περιουσιακῶν στοιχείων καὶ ἀναλωσίμων πρὸς κάλυψιν τῶν σχετικῶν ἀναγκῶν, δ) τὴ διοργάνωσιν διαφόρων ἐκδηλώσεων τοῦ Ἰδρύματος, ε) τὴν ἀμοιβὴν τοῦ ὑπηρετοῦντος ἔμμισθου προσωπικοῦ, σύμφωνα μὲ τις διατάξεις τῆς κειμένης νομοθεσίας, στ) τὴν κάλυψιν κάθε ἄλλης δαπάνης ποὺ προβλέπεται στὸν ἐγκεκριμένον Προϋπολογισμὸν καὶ ἀποσκοπεῖ στὴν ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρο 11

Δωρητές, Εὐεργέτες, Μεγάλοι Εὐεργέτες

1. Τὸ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος μπορεῖ νὰ ἀνακηρύσσει δωρητές, εὐεργέτες καὶ μεγάλους εὐεργέτες τοῦ Ἰδρύματος, εἴτε ἐν ζωῇ εὐρισκομένους εἴτε μετὰ θάνατον.

2. Δωρητὲς ἀνακηρύσσονται οἱ εἰσφέροντες στὸ Ἰδρυμα χρηματικὰ ποσὰ ἢ περιουσιακὰ στοιχεῖα ἀξίας 100.000 ἔως 500.000 δρχ., εὐεργέτες οἱ εἰσφέροντες στὸ Ἰδρυμα χρηματικὰ ποσὰ ἢ περιουσιακὰ στοιχεῖα ἀξίας 500.000 ἔως 1.000.000 δρχ. καὶ μεγάλοι εὐεργέτες οἱ εἰσφέροντες στὸ Ἰδρυμα χρηματικὰ ποσὰ ἢ περιουσιακὰ στοιχεῖα ἀξίας 1.000.000 δρχ. καὶ ἄνω.

3. Δωρητὲς δύνανται νὰ ἀνακηρύσσονται ἀπὸ τὸ Δ.Σ. καὶ πρόσωπα τὰ ὁποῖα προσέφεραν στὸ Ἰδρυμα καὶ ἄλλες ἐξαιρετικὲς ὑπηρεσίες. Τὰ ὀνόματα τῶν δωρητῶν, εὐεργετῶν καὶ μεγάλων εὐεργετῶν μποροῦν νὰ ἀναγραφοῦν σὲ μαρμάρινη πλάκα ἀναρτημένη σὲ χώρῳ τοῦ Ἰδρύματος.

Ἄρθρο 12

Διαδικασία εἰσαγωγῆς

Οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν εἰσαγωγή τους στὸ Ἰδρυμα ὀφείλουν νὰ ὑποβάλουν σχετικὴ αἴτηση, συνοδευομένη ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα πιστοποιητικά: α) Πιστοποιητικὸ γεννήσεως, β) Πιστοποιητικὸ οἰκογενειακῆς καταστάσεως, γ) ἰατρικὴ γνωμάτευση περὶ τῆς καταστάσεως ὑγείας τους, ποὺ ἐκδίδεται ἀπὸ ἰατροὺς κρατικῶν ἢ ἰδιωτικῶν νοσοκομείων ἢ ἀπὸ ἰδιῶτες ἰατροὺς, τοὺς ὁποίους ὑποδεικνύει τὸ Ἰδρυμα. Ἀμέσως μετὰ τὴν ὑποβολὴ τῆς σχετικῆς αἴτησης διενεργεῖται ἀπὸ τὸ Ἰδρυμα ἐξέταση τῶν συνθηκῶν ζωῆς (διαβιώσεως, ἐπάρκειας ἢ μὴ πόρων κ.λπ.) τῶν αἰτούντων καὶ συντάσσεται ἔκθεσις ἀπὸ τὸν Διευθυντὴ τοῦ Ἰδρύματος μὲ αἰτιολογημένη εἰσήγησις ἀποδοχῆς ἢ ἀπόρριψης τῆς αἴτησης, ποὺ ὑποβάλλεται στὸ Δ.Σ., τὸ ὁποῖο καὶ ἀποφασίζει σχετικά.

Ἄρθρο 13

Ὑποχρεώσεις περιθαλπομένων

Οἱ περιθαλπόμενοι τοῦ Ἰδρύματος ὑποχρεοῦνται:

1) Νὰ συμμορφώνονται πρὸς τὶς ἐντολὰς καὶ ὑποδείξεις τοῦ προσωπικοῦ καὶ νὰ τηροῦν τὸ ὥριο λειτουργίας τοῦ Ἰδρύματος, τοῦ ἐπισκεπτηρίου καὶ τοῦ φαγητοῦ.

2) Νὰ φέρονται μὲ σεβασμὸ πρὸς τὸ προσωπικόν, τοὺς ἄλλους τροφίμους καὶ τοὺς ἐπισκέπτες καὶ νὰ ἀποφεύγουν ὅποιαδήποτε συμπεριφορὰ ποὺ εἶναι δυνατό νὰ δημιουργήσει προστριβὲς καὶ διενέξεις, διαταράσσοντας τὴ γαλήνη τῶν ἄλλων.

3) Νὰ φροντίζουν στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ γιὰ τὴν εὐπρεπὴ ἐμφάνισι καὶ τὴν ἀτομικὴ τους καθαριότητα.

4) Νὰ φροντίζουν στὸ μέτρο τοῦ δυνατοῦ γιὰ τὴ διατήρησι καὶ καθαριότητα τοῦ ἀτομικοῦ τους χώρου, καθὼς ἐπίσης γιὰ τὴ διαφύλαξι τῶν ἐπίπλων καὶ τῶν σκευῶν, τὰ ὁποῖα ἔχουν διατεθεῖ στὴν ἀτομικὴ τους χρήσι.

Ἄρθρο 14

Τὸ παρὸν Ἰδρυμα καταργεῖται μὲ ἀπόφασιν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου κατόπιν αἰτιολογημένης ἀπόφασιν τοῦ Δ.Σ. αὐτοῦ, γιὰ τὴ λήψιν τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψήφος τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου ὡς Προέδρου, ἐγκρινομένης ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιον, ὅταν δὲν ἐκπληρῶναι τὶς ἐκκλησιολογικὰς αὐτοῦ προϋποθέσεις καὶ τὴν ἀποστολὴν του, ὅταν παρεκκλίνει τῶν σκοπῶν του ἢ καταστῇ ἀνέφικτη ἢ λειτουργία του. Σὲ κάθε περίπτωσιν κατάργησιν τοῦ Ἰδρύματος, κάθε κινήτῳ ἢ ἀκίνητῳ περιουσιακῳ αὐτοῦ στοιχεῖον, καθὼς καὶ κάθε δικαίωμα καὶ ἀξίωσις αὐτοῦ περιέρχεται στὸ Νομικὸ Πρόσωπον τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Παροναξίας.

Ἄρθρο 15

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς τροποποιεῖται ἀπὸ τὴν Διαρκὴ Ἱερὰ Σύνοδον, κατόπιν αἰτιολογημένης ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. τοῦ Ἰδρύματος, γιὰ τὴ λήψιν τῆς ὁποίας εἶναι ἀπαραίτητη ἡ ψήφος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ὡς Προέδρου, καὶ ἐγκρινομένης ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Συμβούλιον.

Ἄρθρο 16

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς ἰσχύει ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως αὐτοῦ στὸ ἐπίσημον Δελτίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως.

Ἄρθρο 17

Ἀπὸ τὶς διατάξεις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ προκαλεῖται δαπάνη εἰς θάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Παροναξίας, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν δύναται νὰ προσδιοριστῇ.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5ῃ Σεπτεμβρίου 2001

† Ὁ Ἀθηνῶν ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ, Πρόεδρος
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀποστολίδης
Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίας Βαρβάρας Πηγῶν Ἀλαγονίας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῇ 28ῃ Σεπτεμβρίου 2001

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει:

α. τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 1811/1998

β. τὰς διατάξεις τοῦ Κανονισμοῦ 5/1978 ἄρθρον

4

γ. τὴν ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ.ΕΓΚΡ.10/234/οίκ. 15030/6.7.2001 Πράξεως τῆς ἐξ Ὑπουργῶν Ἐπιτροπῆς τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου

δ. τὸ ὑπ' ἀριθμ. 2971/20.8.2001 Συνοδικὸν Ἑγγραφον

προκηρύσσομεν τὴν πληρῶσιν θέσεως Ἱεροκήρυκος τοῦ Ν. 1811/1998 τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως καὶ καλοῦμεν τοὺς ἔχοντας τὰ κατὰ νόμον προσόντα, νὰ υποβάλουν εἰς ἡμᾶς ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰς αἰτήσεις των.

Ἐν Πρεβέζῃ τῇ 28ῃ Σεπτεμβρίου 2001

† Ὁ Νικοπόλεως ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Δημητριάδος

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου

τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἑφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν

- 1) Ἀγ. Βλασίου Ἀγ. Βλασίου,
- 2) Κοιμήσεως Θεοτόκου Λαμίας Διμηνίου,
- 3) Γεν. Θεοτόκου Φυτόκου,
- 4) Ἀγ. Δημητρίου Ἀγ. Δημητρίου Πηλίου,
- 5) Ἀγ. Παρασκευῆς Κοκκωτῶν,
- 6) Μεταμορφώσεως Χριστοῦ Ἀμαλιαπόλεως,
- 7) Ἀγ. Κυριακῆς Ζαγοράς,
- 8) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀετολόφου Ἀγιάς,
- 9) Ἀγ. Δημητρίου Καστρίου Ἀγιάς,
- 10) Ἀγ. Ἀποστόλων Σκλήθρου Ἀγιάς,
- 11) Ἀγ. Γεωργίου Ἀγιάς,
- 12) Κοιμ. Θεοτόκου Εὐξεινουπόλεως

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Βόλῳ τῇ 5ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Δημητριάδος ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἑφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου Λευκοχώρας καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Καλαμάτᾳ τῇ 5ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Μεσσηνίας ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν τῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἑνοριακῶν Ἱερῶν Ναῶν:

- 1) Ἀγίων Ἀποστόλων Ἀγναντεροῦ καὶ
- 2) Ἀγίου Ἀθανασίου Καλλιθῆρου,

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ προσόντα νὰ ὑποβάλουν ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης τὰ σχετικὰ δικαιολογητικά.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ
Φαναριοφερσάλων ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κίτρους-Κατερίνης καὶ Πλαταμῶνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 1811/88 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ. ΕΓΚΡ. 10/234/ οἰκ. 15030/6.7.2001 ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν κενῆς θέσεως Ἱεροκῆρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἵτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Κατερίνῃ τῇ 8ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Κίτρους-Κατερίνης καὶ
Πλαταμῶνος ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου-Σικυῶνος -Ζεμενοῦ-Ταρσοῦ καὶ Πολυφέγγους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 34 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίου Νικολάου Ρίζης

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ

τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 9ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Κενῆς οὔσης μιᾶς θέσεως Ἐκκλησιαστικοῦ Ὑπαλλήλου ΠΕ κλάδου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Ν. 2819/2000 καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν τῆς θέσεως ταύτης ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἵτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀργοστολίῳ τῇ 10ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Κεφαλληνίας ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ζακύνθου

Προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐξαίρεσιν δι' ἐπιλογῆς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 Κανονισμοῦ, «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν ὑπαλλήλων» πληρῶσιν τῆς θέσεως Κλάδου ΔΕ Ὁδηγοῦ Αὐτοκινήτου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς ἐνδιαφερομένους, ὅπως ἐντὸς εἴκοσι ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης, ὑποβάλουν εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, σχετικὴν αἵτησιν μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων δικαιολογητικῶν.

Οἱ ὑποψήφιοι διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ὡς ἄνω θέσεως δέον, ἵνα ἔχωσιν καὶ τὰ λοιπὰ δι' ἐκκλησιαστικὸν ὑπάλληλον προσόντα, ὡς ταῦτα ὀρίζονται ἐν τοῖς ἀρθροῖς 6 ἕως 13 τοῦ ὡς ἄνω Κανονισμοῦ.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐξαίρεσιν δι' ἐπιλογῆς κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 5/1978 «Κανονισμοῦ περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων» πληρῶσιν μιᾶς (1)

θέσεως κλάδου ΠΕ Διοικητικοῦ, τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τῶν κειμένων διατάξεων καὶ Κανονισμῶν προσόντα, ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου (20) ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», καὶ τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μητροπόλεως, διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω θέσεως.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀλεξανδρουπόλεως

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 1811/88 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ.ΕΓΚΡ. 10/234/οἰκ. 15030/6.7.2001 ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς 20 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀλεξανδρουπόλει τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Ἀλεξανδρουπόλεως ΑΝΘΙΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Λαρίσης καὶ Τυρνάβου

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν κατ' ἐξαίρεσιν δι' ἐπιλογῆς, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 15 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 5/1978 Κανονισμοῦ «Περὶ Κώδικος Ἐκκλησιαστικῶν Ὑπαλλήλων», πληρώσεως μιᾶς (1) θέσεως Κλάδου ΤΕ Διοικητικοῦ-Οἰκονομικοῦ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας ἐκτὸς τῶν ὑπὸ τῶν Διατάξεων καὶ Κανονισμῶν προβλεπομένων προσόντων ἀνάλογον προϋπηρεσίαν εἰς ἀντίστοιχον θέσιν, ὅπως ἐντὸς εἰκοσαήμερου ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ τὴν ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Ἐν Λαρίσῃ τῇ 16ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Λαρίσης ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ Ν. 1811/88 καὶ τὴν ὑπ' ἀριθμ. ΔΙΠΠ/Φ.ΕΓΚΡ. 10/234/ οἰκ. 15030/6.7.2001 ἀπόφασιν τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πληρῶσιν κενῆς θέσεως Ἱεροκήρυκος ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἱερᾷ Μητροπόλει, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα τυπικὰ καὶ οὐσιαστικὰ προσόντα ὅπως, ἐντὸς εἴκοσι (20) ἡμερῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» καὶ εἰς τὴν Ἐφημερίδα «ΑΛΗΘΕΙΑ», ὑποβάλωσιν ἡμῖν αἴτησιν μετὰ τῶν σχετικῶν δικαιολογητικῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ξάνθῃ τῇ 18ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Ξάνθης καὶ Περιθεωρίου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Ἀγίων Ἀποστόλων Παραλίας

Λαγονησίου-Ἀττικῆς

καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Σπάτῃ τῇ 22ᾳ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κασσανδρείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 36 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ

Τριῶν Ἱεραρχῶν Φούρκας - Χαλκιδικῆς
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανο-
νικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ
τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν
τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν
τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Πολυγύρῳ τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Κασσανδρεῖας ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38
παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 -
37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συ-
νόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημε-
ρίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς
ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν
Ναῶν

1) Προφήτου Ἡλιοῦ Δέσης

2) Ἀγίου Νικολάου τοῦ χωρίου Ἅγιος Νικόλαος
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανο-
νικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ
τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν
τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν
τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Τρικάλοις τῇ 23ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν ΑΛΕΞΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἐλασσῶνος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38
παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 -

37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συ-
νόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημε-
ρίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν
ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ
Ναοῦ

Ἀγίου Δημητρίου Κρυόβρυσης Ἐλασσῶνος
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανο-
νικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ
τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν
τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν
τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἐλασσῶνι τῇ 24ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Ἐλασσῶνος ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Κορίνθου - Σικυῶνος - Ζεμενοῦ - Ταρσοῦ καὶ Πολυφέγγους

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38
παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33 -
37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συ-
νόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημε-
ρίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν
ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ
Ναοῦ

Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Σαρανταπήχου
καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανο-
νικά καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ
τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν
τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικά διὰ τὴν κατάληψιν
τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 29ῃ Ὀκτωβρίου 2001

† Ὁ Κορίνθου ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ